

ZLATO VRTNICO AGRARIJ IZ BREŽIC

BREŽICE — Na razstavi Cvetje-sadje in vino, s katero so Mariborčani počastili 115. obletnico kmetijskega šolstva, 30. obletnico Zveze hortikulturnih organizacij Slovenije in 110. obletnico mariborskega turističnega in olupševalnega društva, je Agraria Brežice sodelovala s cvetjem in sadjem. Razstavo so zaprli v nedeljo, 4. oktobra, ob zaključku pa podelili priznanja turističnim delavcem, društvom, razstavljalcem in aranžerjem cvetličnih izdelkov. Agraria Brežice je prejela zlato vrtnico za kvaliteten cvet. Drugo zlato vrtnico so prisodili razstavljalcu s Tajske. Na tekmovanju aranžerjev je bil Marjan Božič iz Agrariinega tozda Cvetje na Čatežu proglašen za najboljšega aranžerja za izdelovanje šopkov in vencev.

MAJHNE IN VELIKE BO POVEZAL RAČUNALNIK

BREŽICE — Odbor za drobno gospodarstvo in trgovino pri Medobčinski gospodarski zbornici Posavja utira pot razvoju regijskega informacijskega sistema za to zvrst gospodarstva. Center naj bi po možnosti že do izteka tekočega meseca ustanovili pri SOP Krško, ki lahko takoj prevzame računalniško tehnična opravila po poenotenem programu in sporoča zaželene informacije uporabnikom. Bodoči ustanovitelji poslovnega informacijskega središča bodo razne zbornice predvidoma še Agrotehnika Gruda, TOZD Agroservis, SOP-Tozd Storitve, Novolesov tozd Bor in tozd Lipa, Kovinoplast, obrtna združenja in zadržuje ter skladi za pospeševanje obrti, od velikih delovnih organizacij, ki so zainteresirane za kooperacijo, pa Metalna Krmelj, Metalna Senovo, Tovarna celuloze in papirja Krško, Stiles Sevnica in banke. Nova računalniška služba bo koristila majhnim in velikim, predvsem pa je bodo veseli v drobnem gospodarstvu, ker jih bo seznanjala s povpraševanjem po izdelkih in storitvah, ki jih lahko prevzemajo s svojimi zmogljivostmi.

J. T.

MADŽARSKI SINDIKALISTI PRI NAS

KRŠKO — Na povabilo republiškega sveta Zveze sindikatov je pretekli teden obiskala Slovenijo delegacija sindikalnih delavcev iz Zvezne republike Madžarske. Delegacija madžarskih sindikalnih delavcev, ki jo je vodil vodilni sekretar županijskega sveta, Lajos Nagy v njej pa sta bila še sekretar županijskega sveta Laszlo Palfy in sekretarka sindikata pedagoških delavcev Torok, je obiskala tudi Tovarno celuloze in papirja v Krškem ter Laboda v Novem mestu. Sindikalni delavci iz Zvezne republike so se zanimali predvsem za družbeni standard delavcev, možnosti za pridobitev stanovanj, letovanje, preventivno zdravljenje in za možnosti šolanja ob delu pa tudi za nagajevanje po delu.

Za praznik otvoritev v Opremi

Kočevje: v Opremi odprli novo proizvodno linijo in čistilno napravo — Domicil 15. udarni diviziji NOV — Nagrade, priznanja in odlikovanja zaslužnim

KOČEVJE — Izmed mnogih prireditev ob prazniku občine Kočevje naj nekoliko več prostora namenimo le dvema: otvoritvi nove proizvodne linije za lakiranje in plastificiranje ter čistilne naprave v Opremi Kočevje in svečani seji občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij.

Glavni govornik na otvoritvi je bil direktor Opreme Alojz Eržen, ki je govoril predvsem o pomenu obeh novih pridobitev za ta kolektiv in Kočevje ter o razvoju te delovne organizacije, ki sodi med najuspešnejše v občini. Novo proizvodno linijo je odprl najstarejši član kolektiva Opreminega tozda Sinte Jakob Kerkovič. V kulturnem programu sta sodelovala moški pevski zbor pod vodstvom Iveta Staniča in recitatorke.

Slavnostna seja občinske skupščine je bila na sam praznični dan 3. oktober

ELEKTRONSKI SEJEM V LJUBLJANI

LJUBLJANA — 5. oktobra so na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču odprli 34. mednarodni sejem Sodobna elektronika, na katerem razstavlja svoje izdelke rekordnih 680 razstavljalcev iz 22 dežel. Sejem bo odprt še danes in jutri.

ŠESTDESET LET KOČEVSKÉ GODBE

KOČEVJE — Delavska godba slavi letos 60-letnico. V počastitev jubileja je 3. oktobra imela javni nastop na ploščadi sredi mesta, ob tej priložnosti pa so se predstavile vse njene vokalne in instrumentalne skupine, plesalke in mažoretke. Na koncertu sta gostovala tudi pihalna orkestra iz Straže in Ribnice.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
  - Velikan bo manj onesnaževal
- na 3. strani:
  - Za grozde zdaj niti dinarja
- na 4. strani:
  - Političnega obračuna ni bilo
- na 6. strani:
  - Konfekciji se godi krivica
- na 7. strani:
  - Pouk s honorarci le izhod v sili
- na 11. strani:
  - So Belokranjci ameriški poskusni zajčki
- na 12. strani:
  - Ščurki niso zavzeli Trebnjega
- na 19. strani:
  - Črna gradnja kazi grad
- na 24. strani:
  - Potepuški psi porinili ovce

v Šeškovem domu, kjer je na ta dan pred 44 leti zaključil zasedanje prvi naš svobodno izbrani parlament — Zbor odposlancev slovenskega naroda. Na njej je govoril podpredsednik občinske skupščine Rudi Gruden, ki je med drugim poudaril nujnost ponovne oživitve kočevskega podeželja. Kar 5 krajevskih skupnosti, ki obsegajo 66 odstotkov

Jakob Kerkovič

kočevskega prostora, sodi namreč med nerazvite. Od leta 1948 do danes je štivilo prebivalcev v teh KS padlo od 6.364 na 1.427 ljudi. Kar v 35 vaseh ni nobenega prebivalca več, to pa se obeta še več kot 10 vasev. Gozd zarašča tudi nekad plodno zemljo, saj gozdovi pokrivajo že 80 odstotkov občine.

Na svečanosti so bile podljene tudi nagrade, priznanja in odlikovanja. Domicil je bil podeljen 15. udarni diviziji NOV. Direktor Opreme Kočevje Alojz Eržen je prejel red dela z zlatim vencem. Podeljene pa so bile še nagrade inovatorjem.

V kulturnem programu svečane seje

so sodelovali moški pevski zbor Svoboda Kočevje, učenci glasbene šole, di-

• **JARMU ŠEŠKOVO NAGRADO** — Ob prazniku občine Kočevje so na svečani seji občinske skupščine podelili letošnja občinska priznanja in nagrade. Plaketo in nagrado Jožeta Šeška je prejel akademski kipar Stane Jarm. Plaketo zbora odposlancev sta prejela tozd Prašičereja in strelska družina Mirka Bračiča ITAS. Javno priznanje občine sta prejela Knjižnica Kočevje in športno društvo Breg iz pobratene občine Dolina pri Trstu. Spominsko plaketo občine pa je prejel Špiro Žegarac.

jaki SŠTUD in delavska godba. Oder Šeškovega doma pa so za to priložnost likovno uredili učenci osnovne šole Kočevje pod vodstvom akademskega kiparja Staneta Jarma.

J. PRIMC

SVEČANA ZAPRISEGA — Mladi vojaki v vojašnici heroja Mirka Bračiča v Ribnici, ki nadaljujejo tradicijo prve slovenske artilerijske brigade, so svečano zaprili pred spomenikom padlim žrtvam. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki ribniške in kočevske občine. V njihovemu imenu sta mlade vojake pozdravila Alojz Šešek in Stane Hafner, pa tudi preživelci borci I. SAB. Slovesnosti v Ribnici so poslali pozdravni telegram predsedstvu SFRJ. (Foto: M. Glavonjić)

Črnogledost nas ne bo rešila

Posavska medobčinska gospodarska zbornica o gospodarjenju v regiji — Obiti za korenito izboljšanje telefonije — Kritika obračunske zakonodaje

KRŠKO — Medobčinska gospodarska zbornica za Posavje je v ponedeljek, 5. oktobra, organizirala delovni razgovor z vodilnimi gospodarstveniki iz regije o gospodarskih gibanjih v posavskem gospodarstvu. Hkrati so gospodarstveniki razpravljali tudi o potrebnih spremembah ukrepov ekonomske politike ter poslušali informacijo o gradnji PTT odvajnega centra na Trdinovem vrhu.

Direktor novomeške PTT Rajko Gerdovič je povedal, da gradnja odvajnega centra na Trdinovem vrhu poteka po načrtih, prav tako redno prihaja vsa potrebna oprema, ki jo bo dobavil »Nikola Tesla« iz Zagreba. Da je tako, ima zasluge tudi posavsko gospodarstvo, ki je prispevalo denar. Vendar pa se pri denarju zataka, saj zlasti obrtniki ne izpolnjujejo svojih obveznosti v skladu z dogovori. Zato so na seji razpravljali tudi o možnosti davčnih ola-

lovne organizacije pa ga ni. Finančni direktor Lisce tov. Ogorevc pa je kritično ošvrknil novo obračunsko zakonodajo, ki ne omogoča izračunavanja realnih poslovnih rezultatov. Menil je še, da ima gospodarstvo premalo informacij. Sicer pa so v razpravi menili, da za vse gospodarske težave v Posavju le ni kriv sistem, ampak bi bilo marsikaj mogoče rešiti tudi z nasloinitvijo na lastne sile.

Veliko govora je bilo o težavah kovinske predelovalne industrije, zlasti pa o tozdu STT v Sevnici in Kovinarski. Za STT je bilo rečeno, da je v njej več lastnih slabosti, kakor zunanjih. O Kovinarski pa je bilo rečeno, da bi moralo sedanje vodstvo, ki je program rešitve zastavilo, v kolektivu tudi ostati, sicer lahko pride do katastrofe. K analizam, ki jih je banka v finančnem smislu že naredila, pa bo moral svoje dodatki tudi izvršni svet, tako da bi do konca oktobra v Posavju že opravili inventuro gospodarstva.

J. SIMČIČ

• **Žal delovni pogovor med direktorji, predsedniki izvršnih svetov, predstavniki medobčinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij ter predstavniki gospodarske zbornice po udeležbi ni bil najboljši. Manjkal je predsednik krškega izvršnega sveta, pa tudi direktorjevi TCP Djuro Salaj, IGMP Sava, Kovinarske, Agrokombinata, predsednika MS Zveze sindikatov ni bilo na pogovoru.**

slaviji, s tem da je vrednost osnovnih sredstev na zaposlenega v Posavju trikrat večja kot v Sloveniji. Vendar pa zaradi takih gospodarskih rezultatov se ne bi smeli podležiti črnogledosti. Direktor Temeljne posavske banke Dejan Avsec je med drugim predlagal, da bi morali v regiji s temeljitimi analizami napraviti inventuro najboljših organizacij združenega dela in na drugi strani najslabših. Seveda bi bilo treba najboljšim omogočiti, da bi pomagali vleči gospodarski voz naprej, slabe pa preusmeriti v druge programe. Kot je dejal, banka zlasti motijo bančni limiti, saj tako denar odteka drugam, za naložbe v domače de-

Nagrajeni kočevski inovatorji

KOČEVJE — Občinska raziskovalna skupnost Kočevje že nekaj let zapored podeljuje nagrade za inovacijske dosežke v zadnjem letu. Te nagrade so podelili tudi letos na svečani seji občinske skupščine.

Prvo nagrado v višini 300.000 din je prejel inž. Božidar Popović iz Kmetijskega gospodarstva Kočevje, tozd Prašičereja, in sicer za inovacijo pri vzreji prašičev.

Drugo nagrado 200.000 din je prejela Maja Pantar, kemijska tehnika v Melaminu Kočevje za tehnično izboljšavo, v proizvodnji eksterkih smol v tozdu Komeloli.

Podeljeni sta bili tudi dve tretji nagradi po 150.000 din. Prejela sta ju Alojz Šmalcelj, inštruktor za strojno obdelavo v ITAS Kočevje, in inž. Alojz Ivančič iz Kovinarske Kočevje.

J. P.

SLOVESEN DOGODEK V BREŽICAH — Posnetek je z otvoritve muzejskih shramb in delavnice, kjer je Sergij Pelhan (na sliki) v nagovoru izrekel misel, da brez kulturne osveščenosti ne more biti socializma, torej tudi ne narodne in razredne zavesti, zato bi morala dobro zastavljena politika biti predvsem kulturna politika. (Foto: J. T.)

Posavski muzej je dobil svoj laboratorij

V njem bodo obnavljali predmete iz kovine in keramike

BREŽICE — Podrajsko streho so 1. oktobra odprli muzejske delavnice in prostore za shranjevanje premične kulturne dediščine. Muzej je tako po 38 letih obstoja dobil materialno osnovo za vzdrževanje predmetov, ki so jih njegovi delavci zbirali več desetletij.

Prireditev so začeli v slavnostni dvorani s koncertnim programom, ki ga je posredovala brežiška glasbena šola. Nastopili sta flavtiski prof. Blanka Vanječek in štirinajstletna učenka glasbene šole Valetina Urli ter pianistka prof. Sanja Rebič. Zaigrale so Bosanski pastorele Milana Prebende in Andante J. Joakima Quantza.

Otvoritveni nagovor je imel predsednik skupščine kulturne skupnosti Slovenije Sergij Pelhan, ki niti malo ne odobrava tega, da zvezni zakoni omogočajo kulturi le osebne dohodke za redno zaposlene, ne dopuščajo pa redne dejavnosti. »Kaj je večja škoda za narod in družbeni proizvod, se je vprašal, muzej brez razstav, gledališče brez predstav, razpadel spomenik ali s prirreditvami in kulturno dejavnostjo obogaten kulturni hram? Nedvomno je največji prispevek kulture k stabilizaciji in družbenemu razvoju v bogati in predvsem kvalitetni kulturni ponudbi. To je tudi edina pot k ustvarjanju samoupravne socialistične družbe, katere cilj je razvijati humano življenje.«

Za Pelhamom je goste pozdravil ravnatelj muzeja prof. Marjan Gregorič in jim predstavil razvoj ustanove ter prizadevanja kolektiva za njeno današnjo podobo.

J. T.

20. sejem stanovanjske opreme kranj, 16. - 22. 10. 1987

RAZSTAVA GOB OZIMNICA

Dva otoka, dve usodi

Ta teden je teden otroka. Kaj čaka mladega Jugoslavana v življenju, če se seveda prej srečno rodi, za kar ima, če ne štejemo Albanije, najslabše možnosti v Evropi? Vse je odvisno od tega, v kakšni družini se rodi. Dr. Vladimir Milanović je v študiji predstavil dva skrajna, vendar realna primeri. Prvi otrok se rodi staršem iz upravljalškega sloja. Stanovanje ni vprašanje, osebni dohodki so primerno visoki. Otrok ima prednost pri izbiri smeri šolanja in fakultete. Ima vse možnosti, da se šola tudi v tujini, kar njemu in njegovemu potomcem zagotavlja nadaljnjo superiornost in odlično zaposlitev. Družina industrijskega delavca dobi skromno stanovanje po dolgotrajnem čakanju ali nikoli. Zaposlen je samo oče, če dela tudi mati, je to kakšno slabo plačano delo. Otrok iz te družine se mora, razen če ni izredno nadarjen, vitalen in prodoren, zadovoljiti s šolami in fakultetami, ki jih niso zasedli vrstniki iz privilegiranege sloja. Otrok iz revne družine se bo težko zaposlil. Taka je jugoslovanska realnost. Da je tako in da je to najbrž hudo narobe, slutijo tudi otroci. Sicer me desetletni sin pred dnevi ne bi vprašal, zakaj je njihovemu berilu naslov »Srečno, domovina« in ne recimo »Srečno, otroci«. Nekaj sem se moral na hitro izmisliti, otroku pač ne moreš povedati, da si take pocukrane naslove izmišljajo tisti, ki menijo, da je v vsakem trenutku mogoče ukazati: »Domovina naprej, ostali stoj!«

M. BAUER

V VINOGRADIH SE JE ZAČELO — »Že čriček prepeva, ne more več spat, trgatev vелеva, spet pojdemo brat,« pravi slovenska pesem, ki se prav te dni najpogostejše sliši v naših vinorodnih goricah. Pravijo, da letos letina ne bo slaba, saj je septembra vročina tudi naredila svoje. Žal bodo ponekod po Dolenjski, koder je lomastila toča ali pa so s škropivom pozabili odgnati palež in peronosporo, le paberkovali. S trgativjo belih sort se je minulo soboto in nedeljo trgatev že začela, za pozne sorte pa bo potrebno še nekaj časa počakati, saj vsak sončni dan prinese grozdu kar šest desetink sladkorne stopnje, in če bo to v vinu alkohol, se že splača čakati. Na sliki: Rifljev iz Lešnice pri Otočcu so v nedeljo obrali polovico zgodnjih belih sort v svojem vinogradu na Loparju za Trško goro. (Foto: J. Pavlin)

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo oblačno vreme z občasnimi padavinami.

KRŠKO — IGMP tozid Savaprojekt je zmagal na natečaju za projekt hotela visoke B kategorije v Bjeljini. Hotel so že začeli graditi, izvajalec pa je Rudis. V njem bo prostora za 180 postelj, ob hotelu pa bodo zgradili tudi plavalni bazen in teniško igrišče. Predračunska vrednost hotela je 6,5 milijarde dinarjev.

DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV ZBORUJE

LJUBLJANA — Društvo onkoloških bolnikov ljubljana bo organiziralo 2. redni letni občni zbor 8. oktobra ob 11. uri v okrogli dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Udeleženci bodo poleg poročil poslušali predavanje Francine Timothy, mednarodne svetovalke za program pomoči in rehabilitacije pri American Cancer Society. Obravnavali bodo še predlog za spremembo višine članarine in delovni načrt.

PAZNİK NA VAJAH

RIBNICA — Topničarji vsako leto 7. oktobra slave svoj praznik, in sicer v spomin, ko so leta 1941 partizanski topničarji napadli nemške enote v Kraljevu. Ribniški topničarji so letos praznovali na terenu, in sicer pri vasi Prestranek pri Postojni. Razlog je, da sodelujejo na vojaških vajah »Jesen 87«, ki se je začela v začetku oktobra in ki bo zajela tudi dele občin Ribnica in Kočevje.

Velikan bo manj onesnaževal

V TCP Djuro Salaj v Krškem se lotevajo rekonstrukcije uparilnice

KRŠKO — Deset let po postavitvi magnifitne tovarne v proizvodnji celuloze v Tovarni celuloze in papirja v Krškem se lotevajo nove in doslej najpomembnejše rekonstrukcije. Načrtujejo namreč gradnjo nove uparilnice, ki bo omogočila ekološko čistejšo proizvodnjo, povečane zmogljivosti in pa boljše kakovost celuloze.

Dipl. inž. Stane Bajc, vodja priprave kemikalij v proizvodnji celuloze, je povedal, da so priprave na rekonstrukcijo potekale dve leti. Zdaj je že podpisana pogodba s švedsko tvrdko Ahlstrom Rosenblad o dobavi nove opreme, v TCP Djuro Salaj — tozdu Celuloza samo še nestrno čakajo na garantno pismo in pa na plačilo avansa. Rok za plačilo bo potekel naslednji mesec, in če

avansa ne bo izplačan, se lahko zgodi, da Švedci opremo ne bodo dobavili.

Sicer pa je značilnost magnifitnega postopka pri proizvodnji celuloze, da je omogočena večkratna uporaba kemikalij, saj na novo dodajajo samo en odstotek tako imenovanih make up kemikalij. Zal pa je bila dosedanja zmogljivost, kjer so uparjali odpadni lug ter iz njega izločali uporabne kemikalije,

premajna za zmogljivost obstoječe proizvodnje.

»Odpadni lug vsebuje aktivne kemikalije, žveplov in magnezijev oksid ter organske snovi. Tega luga pa ni mogoče sežgati, saj vsebuje preveč vode, zato v uparilnici iz luga izločimo vodo, ostalo potem sežgemo, kemikalije pa ponovno uporabimo. Seveda je bil tak postopek precej bolj sodoben kakor kalcijev, ki smo ga imeli v tovarni pred postavitvijo magnifitne tovarne. Zal pa je bila zmog-

• Oprema, ki jo bo dobavila švedska firma, bo veljala okoli 2 milijona mark. Njen sestavni del pa bo uparjalnik, industrijski kondenzator, črpalke ipd. Vso to opremo morajo v TCP uvoziti, saj doma ni proizvajalca, ki bi lahko tako opremo izdelal. Vendar pri rekonstrukciji ne bodo stale ob strani domače delovne organizacije, saj v TCP računajo na SOP, Kovinarsko, največ dela pa bodo imeli seveda domači vzdrževalci. Računajo, da bodo opremo začeli montirati prihodnje leto, delovati pa naj bi začela po jesenskem remontu leta 1988.

ljivost uparilnice za približno petino manjša od zmogljivosti ostalih sklopov v proizvodnji celuloze. Ker nismo mogli predelati več luga, je bila proizvodnja celuloze manjša. Bilo pa je še več drugih težav: proizvodnje celuloze ni bilo mogoče kontrolirati brez prekinitev, kakovost ni bila vedno najboljša. Ko bomo montirali novo uparilnico, se bo proizvodnja povečala najmanj za petino, kar bo prvi in neposredni učinek. Vendar pa bomo povečanje proizvodnje celuloze z rekonstrukcijo uparilnice, ki znaša 2.000 ton na leto, kasneje še stopnjevali, ko bomo rekonstruirali še ostale sklope. Teh sklopov brez rekonstrukcije uparilnice pa seveda ni imelo pomena posodabljanje. Torej bo končni učinek povečana proizvodnja od sedanjih 131.000 ton na 140 tisoč ton najkvalitetnejše celuloze. Medtem ko smo doslej presežke že razredčenega luga spuščali v Savo, bomo sedaj kuhalno kislino za razklop lesa in celulozi porabili,« je pojasnil pomen rekonstrukcije Stane Bajc.

M. MARKELJ

J. SIMČIČ

STROKOVNJAKI IZ VSE JUGOSLAVIJE — Uvodno predavanje na ostoškem strokovnem posvetovanju je imel predsednik Zveze revmatologov Jugoslavije prof. dr. V. Mladenović iz Beograda. (Foto: MiM)

Boleča zdravstvena nadloga

Tovarna zdravil Krka pripravila strokovno posvetovanje o diagnostiki in zdravljenju revmatičnih obolenj — Izkušnje z različnimi zdravili

OTOČEC — Tovarna zdravil Krka je v skladu s svojo širše razumljeno družbeno vlogo, ki se pač ne zaustavlja le pri proizvodnji in z njo povezanih vprašanjih, pripravila v petek in soboto, 2. in 3. oktobra, na Otočcu strokovno posvetovanje o diagnostiki in zdravljenju revmatičnih bolezni. Dvodnevnega srečanja, nad katerim je strokovno pokroviteljstvo prevzelo Združenje revmatologov Jugoslavije, se je udeležilo kakih 150 strokovnjakov iz vse države in tudi predstavniki iz tujine.

Revmatična obolenja so za medicino dokaj trd oreh, ki pa ga je prisiljena tretji, saj statistični podatki kažejo, da so ta obolenja vse bolj razširjena, kar gotovo ni le posledica izboljšanih načinov ugotavljanja bolezni, marveč gre za dejanski porast revmatičnih obolenj, ki se uvrščajo za srčnimi, žilnimi in nevrološkimi boleznimi v sam vrh zdravstvenih težav sodobnega človeka. Ker gre za bolezen z bolečinami, ki jih spremljajo bolj ali manj hude težave pri gibanju, tudi stalna invalidnost, in ker je zdravljenje dolgotrajno, so revmatična obolenja vseh oblik pri nas postala precejšen zdravstveni in socialni problem, kot so ugotavljali organizatorji ostoškega strokovnega srečanja. Vsako novo spoznanje, širjenje in izmenjavanje

znanja o teh boleznih, ki jih medicina še vedno ni povsem pojasnila, ter izkušenj o učinkovitosti diagnosticiranja in zdravljenja z zdravili in drugimi načini je zato koristno. In prav temu sta bila posvečena oba dneva posvetovanja.

Farmaceutska industrija se v boju proti revmatičnim obolenjem vključuje z že uveljavljenimi in tudi razmeroma novimi zdravili, kot so tudi nekatera zdravila, ki jih proizvaja novomeška Krka. Prav o njih, o erazonu, ki ga Krka proizvaja v kapsulah in kot kremo, ter o auropanu, auranofinu in naprosynu so govorili strokovnjaki na ostoškem srečanju. Prvi dan so strokovnjaki govorili predvsem o diagnosticiranju, razširjenosti in raziskovanju revmatičnih obolenj, posebej o revmatičnih težavah v

otoštvo in v visoki starosti, ko so revmatična obolenja skorajda neizogibna tegoba, drugi dan pa so govorili predvsem o zdravljenju bolezni in o izkušnjah s preparati, ki jih proizvaja Krka, in z nekaterimi drugimi načini zdravljenja, kot je ultra zvočna perkutana aplikacija antirevmatika.

M. MARKELJ

J. SIMČIČ

KAJ PIŠE DELO

NOVI DEVIZNI TEČAJI Tečajna lista št. 194 z dne 5. oktobra 1987

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisana in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šilling	100	6797,92	6808,13	6818,34
Belgija	frank/C	100	2304,54	2308,00	2311,46
Belgija	frank/F	100	2292,58	2296,02	2299,46
Danska	krona	100	12442,75	12461,44	12480,13
Finska	marka	100	19940,40	19970,36	20000,32
Francija	frank	100	14364,48	14386,06	14407,64
Nizozemska	gulden	100	42519,70	42583,58	42647,46
Italija	lira	100	66,08	66,18	66,28
Norveška	krona	100	13103,36	13123,04	13142,72
Portugalska	escudo	100	609,35	610,27	611,19
ZR Nemčija	marka	100	47819,41	47891,25	47963,09
Španija	pezeta	100	720,39	721,47	722,55
Švedska	frank	100	57411,26	57497,51	57583,76
Švedska	krona	100	13666,81	13687,34	13707,87
V. Britanija	funt	1	1426,65	1428,79	1430,93
Japonska	jen	100	599,84	600,74	601,64
Kuvajt	kv. dinar	1	3123,33	3128,02	3132,71
Kanada	dolar	1	674,99	676,00	677,01
ZDA	dolar	1	883,55	884,88	886,21
Avstralija	a. dolar	1	631,83	632,78	633,73
	ECU	1	995,32	996,82	998,32
Grčija	drabma	100	624,42	625,36	626,30
Irska	funt	1	1284,69	1286,62	1288,55

Naša anketa

»Ubogi naš mladi rod!«

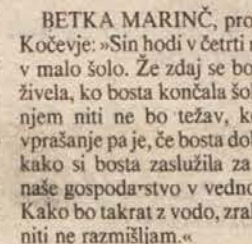

Prvi ponedeljek v oktobru, letos je bil to 5. oktober, sta Mednarodna unija za zaščito otrok in UNICEF proglasila za svetovni dan otroka, kar naj bi bil vsakoletni opomin vsem narodom sveta na njihovo odgovornost do otrok. V Jugoslaviji smo otrokom posvetili kar ves teden od 5. do 12. oktobra, ki bo letos minil pod gleslom »Otrok-demografska in migracijska gibanja«. Pravzaprav je tudi cel teden veliko premalo. Gospodarska kriza, vse hujši osnovni življenjski problemi, onesnaženo okolje, pa v splošno zaostrenih razmerah povečana surovost in nasilje v odnosih med ljudmi, tudi v odnosih do otrok, za katere v vsakdanji bitki za obstoj zmanjkuje potrpljenja, ljubezni, časa, rojevajo pa se še kar (v razvitejšem delu Jugoslavije res precej manj kot še pred nekaj leti, drugje pa enako) našim ubogim malčkom res ne daje kakšne posebno sreče in lepe sedanjosti, še manj prihodnosti.

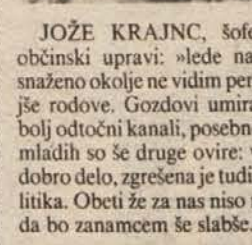
VIDA STANKOVIČ, učiteljica iz Metlike: »Učiteljica sem 34 let in v teh letih sem učila kakih 800 otrok, imam tudi štiri svoje. Prihodnost za naše otroke ni več tako svetla, kot se je kazala včasih. Imajo onesnaženo okolje, ogromne dolgove in čaka jih brezposelnost. Popravljeni bodo morali grebe prejšnjih generacij. Uspelo jim bo le z znanjem, delom, prizadevanostjo. Lagodnega življenja nimajo pred seboj. Tako jih tudi vzgajamo v šoli.«

ANTONIJA SATOŠEK, vzgojiteljica v vrtcu v Črnomlju: »Prihodnost naših otrok — sama imam dva — bo težja, kot je bila naša, vsekakor pa težja, kot se je kazalo še pred nekaj leti. V vrtcu vidimo, da se sedaj odpevovanje začne že pri otrocih. Za otroško varstvo je denarja na splošno premalo in zmeraj manj. Kot starši in vzgojitelji seveda delamo vse, kar je v naši moči, kljub temu pa prihodnost naših otrok ni rožnata. Zastavlja se že vprašanje njihovega nadaljnje šolanja, zaposlitve, obremenjenosti bodo z velikim dolgovi in še s čim.«

ANA LEČEVSKI, pedagoška svetovalka za predšolsko vzgojo iz Novega mesta: »Pričakujem, da bo v tednu otroka vsak zase kritično razmislil, kaj kot posameznik lahko prispeva za bolj zdrav, sproščen, uspešen in ustvarjalen razvoj svojih in drugih otrok. Starši naj najdejo zase in za otroke toliko časa in ljubezni, da se bo ohranjala in poglajljala prijateljska vez med ljudmi. Za to pa morajo biti izpolnjeni osnovni pogoji: služba, stanovanje, varstvo, vzgoja, izobraževanje otrok, zdrava prehrana in okolje. Slednje smo dolžni zagotoviti odrasli.«

REZIKA MARJETIČ, vodja kalkulant-ske službe v Agrokombinatu Krško: »V zadnjih letih so se razmere pri nas tako zelo poslabšale, da mlada generacija res nima nobene perspektive. Ni težko samo za službe, tudi start v življenje je za mlade vse prejšnji kot lahak. Veliko jih je brez stanovanj, ne morejo si nakupiti opreme itd. Tudi splošni gospodarski položaj ne obeta nič dobrega, saj je država zadolžena do vratu. Kakšno okolje bomo pustili prihodnjim generacijam, pa niti ne bi govorila.«

AIDA PETERLIN, vzgojiteljica v vrtcu Majde Šilec v Ribnici: »Glede na onesnaževanje našega okolja in krizo v naši družbi se današnji mladini ne obeta lepa prihodnost. Starejši smo dokazali, da ne znamo varovati okolja in da ne znamo dobro gospodariti. Vse to bodo morali postoriti kar mladi, ko bodo odrasli. Veliko truda bo treba, da bodo spravili vse v red.«

BETKA MARINČ, prodajalka v Nami Kočevju: »Sin hodi v četrti razred, hči bo šla v malo šolo. Že zdaj se bojim, kako bosta živela, ko bosta končala šolanje. S stanovanjem niti ne bo težav, ker imamo hišo, vprašanje pa je, če bosta dobila zaposlitev in kako si bosta zaslužila za življenje, saj je naše gospodarstvo v vedno večjih težavah. Kako bo takrat z vodo, zrakom in okoljem, niti ne razmišljam.«

ZALIKA AVSEC, sanitarna inšpektorka iz Brežic: »Kot mati spoznavam, da bi lahko več naredili za osnovno zdravstveno varstvo otrok in za njihov boljši jutri. Ko gradimo nove industrijske objekte, nihče ne misli na posledice. Saniramo jih naknadno ali sploh ne. Tudi pred gradnjo savskih elektrarn je malo raziskav, v JE še zdaj odlagajo odpadke na Krškem polju. Premajhne so tudi rekreacijske površine za otroke. V ihti za cestami večina pozablja na mladi rod.«

JOŽE KRAJNC, šofer pri sevniški občinski upravi: »Glede na vse bolj onesnaženo okolje ne vidim perspektive za mlajše rodove. Gozdovi umirajo, reke so vse bolj odtočni kanali, posebno Sava. Za srečo mladih so še druge ovire: vse težje je najti dobro delo, zgrešena je tudi štipendijska politika. Obeti že za nas niso rožnati, kaže pa, da bo zanamcem še slabše.«

FANI SITAR, delavka v Novolesovem tozdu TAP Trebnje: »Našim otrokom ne bo nič kaj lepo na tem svetu, vse kaže, da se bomo ljudje sami uničili s smetmi in vsem, kar te prinašajo. Koliko gorja so nam povzročili samo tile ščurki s trebanjskega smetišča! Le kdo je dovolil, da je tik ob robu mesta? Zmešalo se mi bo, saj cele noči z baterijo v roki uničujem ščurke v 7 let stari hiši. Bojim se, da bodo naši otroci občutili še hujše posledice nemarnosti in zaniknosti.«

Ljubljansko pismo
Na vrata trka bratstvo v revščini
Vse več težej k uravnolovki — Zakaj?

LJUBLJANA — Gospodarstvo vse hujše muči (poleg pomanjkanja deviz) vse večja nelikvidnost. To dejstvo mnogi težko razumejo glede na to, da smo samo lani natisnili za 109% več denarja kot v letu 1985, kar ni le največja registrirana rast količine denarja v oktoku v SFRJ, temveč tudi ena največjih v Evropi v tem stoletju — če izvzamemo obe vojni in veliko krizo v Nemčiji v dvajsetih letih.

Nekateri ekonomisti opozarjajo, da se je sedanja nelikvidnost povečala tudi zaradi načrtnega zmanjševanja količine denarja v obtoku (od lanskega celoletnega povečanja za 109% na 4,5% v prvem trimesečju letos). Gospodarstvo se je na to odzvalo s povečanjem »sive emisije«, to je z emitiranjem terjatev (v glavnem menic) brez kritja v finančnih tokovih. Kam nas je to pripeljalo, smo občutili ob polomu Agrokoma.

Če ZIS gradi ekonomsko politiko res na priznavanju tržnih zakonitosti, ne bi smelo biti razprave o tem — vsaj ne za sam ZIS v času njegovega mandata — ali bo zagovarjal realne obrestne mere, realni tečaj dinarja itd. ali ne. Če pa že sam kaže svojo neodločnost in poslušta vsak »glas iz gospodarstva«, odpira prostor za dvome o slehernem svojem ukrepu.

lo, se je ZIS odločil za drugo možnost: ni »prisluhnil glasovom iz gospodarstva«, dobili smo tako imenovane intervencijske zakone, pa tudi pravi val stavk povsod po državi, največ na Hrvaškem. Delavci so bili nezadovoljni zaradi intervencijskih zakonov, še bolj pa zaradi tega, ker obtem niso bili sprejeti ukrepi za ustalitev cen na ravni zadnjega četrtletja lanskega leta oziroma za zaščito standarda nasploh.

Vprašanje, ali ni morda nizka produktivnost dela pravi vzrok nizkih OD ali pa je res nasprotno — je tudi tokrat ostalo brez odgovora. Zato pa še vedno drži, da smo v Jugoslaviji delili in še delimo več, kot ustvarimo, in da je moral ZIS to upoštevati pri odločitvi za intervencijske zakone. Ko govorimo o nizki produktivnosti dela v Jugoslaviji, ne smemo pozabiti na zelo visoko izrabljenost osnovnih sredstev, saj je stopnja odpisanosti za vso Jugoslavijo 47-odstotna, pri opremi pa celo 64-odstotna. Ti podatki kažejo, da gospodarstvo prepočasi in premalo vlaga v tehnološko posodobitev proizvodnje.

Če nič drugega pa so spomladanski intervencijski zakoni (kakšni bodo jesenski, še ne vemo) nedvomno prispevali k temu, da so prišle na površje dolga leta neurejene razmere v gospodarstvu in delitvi. Vse manj je možnosti za delitev po rezultatih dela, vse več ljudi zahteva delitev po socialnih merilih (po potrebah). In tako smo marsikje začeli deliti po potrebah na škodo spodbudnosti delitve po rezultatih dela. Vse torej kaže, da so problemi na splozkem terenu delitve mnogo globlji, kot smo mislili. Uspeh poslovanja je vse bolj odvisen od predpisov, vse manj pa od dogajanj na tržišču. Nihče na svetu, vsaj v večjem delu sveta ne, ki upošteva tržne mehanizme, ne izgublja časa z izdelavo nekakšnih metodologij za merjenje produktivnosti, ker to urča tržišče samo. Mi pa! Koliko časa še?

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

ČESEN BREZ VONJA

TOKIO — Neka japonska družba je poslala na tržišče česen brez vonja, ki mnoge odvrača od uživanja te zelo zdravilne rastline. Novo vrsto česna je pripravil kemik Kotaro Sakai s pomočjo dodatkov, ki odstranjujejo značilen vonj. Na Japonskem naj bi prodajali nove vrste česna po 21 dolarjev kilogram, medtem ko tam stane običajni česen trikrat manj. Izum je Sakai že prodal v ZDA, kjer bo nova vrsta česna naprodaj v novembru.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Tudi zadnji ponedeljek je bila novomeška tržnica kar dobro preskrbljena. Kmetice so ponujale še nekaj stročjega fižola po 1.000 din kilogram in svežega v zrnju po 1.500 din. Precejšnja je bila ponudba domačega grozdja, v glavnem se ga je dalo dobiti za 1.000 din kilogram. Za kilogram solate ali radiča je bilo treba odšteti od 1.000 do 1.500 din. Zelje je bilo po 250, cvetača po 900 din, korenček po 600 din. Čebula na kilogram je stala 800 din, v večjih količinah za ozimnico se je dalo dobiti po 650 din. Po 500 din kilogram je tudi paprika za vlaganje. Kilogram česna pa stane že 7.000 din. Na stalnih stojnicah so prodajali banane po 1.800 din in ananas po 2.700 din kilogram. Na ostalem delu tržnice je bilo ob vsaj običajni krami še vedno naprodaj veliko sodov, kar opozarja na sezono trgatve.

Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljkovem sejmu je bilo naprodaj 195 pujskov, starih 8 do 12 tednov, in 40 prašičev, starih nad 12 tednov. Lastnika je menjalo 85 živali. Za mlajše je bilo treba odšteti do 35.000 din, za starejše pa od 85.000 do 140.000 din. Naprodaj je bilo tudi 5 krav, kilogram žive teže je stal 500 do 800 din, 2 pitanca (do 1.300 din kilogram) in 3 zrebeta. Vse živali so menjale lastnika.

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so rejci prodajali 140 do 3 mesece starih pujskov in 70 nad 3 mesece starih. Prodali so 85 mlajših in 25 starejših živali. Kilogram žive teže prvih je stal 1.500, drugih pa 1.300 din.

Kmetijski nasveti

Jesenski boj s plevli

Naravnost grozljiv je pogled na močno zapleveljeno pšenično njivo, vso preprečeno s smolencem, jetičnikom ali srakopercem. Pa kaj pogled, zmagala plevla prizadene letino in močno udari poljedelca po žepu! V zorečem žitu, ko je čas za zatiranje že nepovratno zamujen, zorijo tudi plevli in grozijo naslednji letini...

Na to je treba misliti zdaj, ob setvi ozimin. Do pred nekaj leti kmetovalci jeseni niso zatirali plevelov, čeprav je to vsaj za uničevanje travnatih plevelov najboljši čas. Zdaj se te možnosti že bolj poslužujejo, posebno še, ker so mnogi spoznali, da spomladi preveč tvegajo. Marsikatera njiva je ob deževnem vremenu takrat skorajda neprevozna in kaj rado se zgodi, da uide najprimernejši čas.

Gojitelj žita mora poznati najbolj nevarne plevelne rastline. Če so njive pred jesensko setvijo zapleveljene s srakopercem, njivskim jetičnikom, kamilicami, njivskimi pasjimi kamilicami, vijolicami, lisičjim repom in še nekaterimi plevli, je jesensko zatiranje nujno. Pri tem velja pravilo, da mora biti setev zgodnja, tako da traja obdobje rasti vsaj tri tedne.

• Za jesensko zatiranje plevela v žitih najbolj priporočajo herbicid dicuran 500 (klorotluron). Z njim se lahko škropi kadarkoli od setve do konca razraščanja. Dobro zatira kamilico, mrtvo koprivo, zlatico, spomincico, dresni, srakoperca, kurja čreva in prosaste trave, za silo pa jetičnik in smolenc. Pred vznikom uporabljamo 3,5 l, po vzniku pa 3 l dicurana 500 na hektar. Uporabni so tudi nekateri drugi herbicidi: tribunil 70, faneran triatol idr.

Kot za spomladansko tudi za jesensko uporabo herbicidov velja, da učinkujejo mnogo bolje na vlažnih tleh. Njihov učinek povečuje tudi dež, medtem ko ga dolgotrajna suša zmanjšuje. Odločilna je tudi priprava zemlje. Zemljina mora biti enakomerno udelana, struktura drobno mrvčasta, površina njive ravna, uporaba herbicida pa kar se da enakomerna.

Inž. M. L.

Za grozdje zdaj niti dinarja

Slovin bo letos prevzel 3,335.000 kg grozdja — Prva akontacija januarja, naslednja vsaka dva meseca — Ta čas so znane samo izhodiščne cene

BREŽICE — To jesen se prvič dogaja, da Slovin Bizeljsko — Brežice odkupuje grozdje na odprt račun, brez izplačevanja akontacije. S kooperanti v bizeljsko-sremiškem okolišju in na Plešivici so se o tem dogovarjali vnaprej. Slovin se zaradi visokih obresti boji najemati kredite za odkup grozdja in direktor Ivan Živič meni, da si v prodajni ceni vina ne morejo privoščiti toliko dodatnih stroškov v času, ko splošna in vinska kriza obvladujeta trg.

Tozd Vinarstvo v Šentlenuartu bo prevzel vse prijavljene količine grozdja: 2.200.000 kg od kooperantov in drugih vinogradnikov na Bizeljskem, 735.000 od kooperantov na Plešivici in 400.000 kg iz lastnih vinogradov. Belega grozdja bo 47, rdečega 53 odst.

Rane sorte, portugalko, rizvanec, ranino in game so začeli trgati 23. septembra, 1. oktobra muškatin silvanec in pred dvema dnevmoma modro frankinjo ter kraljevino. Zadnja bo na vrsti žametna črnina.

Strokovnjaki opozarjajo, da začetni datum še ne pomeni, da morajo

tedaj vsi vse potrgati. Za vsako lego naj bi se odločali drugače, po možnosti skupaj s pospeševalcem, ter posuševati zdravstveno stanje in sladkorno stopnjo. Kdor potrga prej, po zakonu nima grozdja za vino s poreklom.

Letna količinsko še ni normalna. Poznajo se posledice naravnih nesreč. Od 604 ha v kooperaciji jih 118 še obnavljajo, tisti nasadi, ki so že obnovljeni, pa tudi še niso v polni rodnosti.

Prvo akontacijo za oddano grozdje bodo kooperanti dobili 15. januarja. Njen delež bo odvisen od novembrske in decembrske prodaje vina iz kooperacijskih vinogradov. Pri tem mislijo predvsem na prodajo starega letnika. Bizeljsčana imajo še dovolj na zalogi do novega leta.

Akontacijsko ceno za grozdje oblikujejo tako, da od maloprodajne ce-

• **Ta hip so za grozdje znane samo izhodiščne cene, in sicer za sortna vina 380 din za kilogram, za belega bizeljsčana 290, za rdečega bizeljsčana 260 in za cviček 230. Na to ceno dodajajo še do 12 din, če je grozdje zares kvalitetno, za slab pridelek pa prav toliko odvzamejo.**

ne odštejejo delež trgovine, delež za rizični sklad in še nekatere druge stroške. Od čiste maloprodajne cene dobi TOK vinogradništvo 60 odst., tozd Vinarstvo 40 odst., upoštevajoč, da za vsak liter vina potrebuje 1,47 kg grozdja. Temeljna organizacija kooperantov si iz treh petin izkupička poravnava stroške organizacije in poslovanja in plača grozde pridelovalcem, vinarji pa uporabijo svoj delež za predelavo, kletarjenje, polnjenje, embalažo, skladiščenje in prevoz vina do kupcev.

J. TEPPEY

ODPRAVA POSLEDIC

RIBNICA — Poročali smo že, da je zled novembra in decembra 1985 napravil v KS Velike Poljane, Sv. Gregor in Sodrariča veliko škodo in o postopni odpravi posledic. Škoda je znašala na gozdovih 733.690.000 din, na sadnem drevju 39.918.000 din in na električnem omrežju 32.937.000 din. Za odpravo posledic zleda je dobila občina tudi sredstva iz republiške solidarnosti. Z njim so sofinansirali dela, ki so bila opravljena v gozdovih. V načrtu pa je tudi, da bodo iz teh sredstev nakupujejo še to jesen sadike, ki jih bodo prejeli oškodovanci za obnovo svojih sadovnjakov.

Še o kislini v grozdju

Tudi vinogradništvo mora iti v korak s časom

Meritve sladkorja in kislin, ki so v pristojnosti Kmetijskega inštituta Slovenije, Občinskega komiteja za kmetijstvo in Agrokombinatove vinske kleti, kažejo v letošnjem septembru nepričakovano visoko vsebnost skupnih kislin, ob primerjavi enakih vsebnosti sladkorjev med posameznimi letniki, za katere pa prav gotovo velja, da je dozorevanje potekalo pod vplivom različnih zunanjih dejavnikov (svetloba, temperatura, vlaga, prehrana). V letošnjem septembru, ki je bil nadpovprečno topel in suh, menim, da se kislina ni zmanjševala, predvsem zaradi pomanjkanja vlage kot enega najpomembnejših dejavnikov, ki vplivajo na potek fotosinteze, dihanja, transpiracije (dr. Burič: Savremeno vinogradništvo, dr. Krajncič: Fiziologija rastlin).

Glede strokovnih knjig, ki naj jih po nasvetih Tita Doberška prebirajo mladi

EN HTRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Ugodnosti pri obnovi vinogradov

Na seji upravnega odbora Društva vinogradnikov Dolenjske 27. septembra so bili zastopniki podružnic seznanjeni z ugodnostmi obnove vinogradov spomladi 1988 na območju kmetijske zadruge Novo mesto. Objavljamo jih tudi v Dolenjskem listu za namenom, da bi se teh ugodnosti vinogradniki poslužili.

Kaj bo plačano iz javnih sredstev

Iz namenskega občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva bo regresirano (podarjeno) 50 odst. stroškov za nabavo trt cepljenk, in to za 12 ha vinogradov, sadjarjem pa prav tako 50 odst. regresa za nabavo sadnih sadič za 11 ha intenzivnih sadovnjakov. To so nepovratna sredstva. Trte cepljenke ima na voljo trsničarski odsek pri TZO Senterjeri. Kooperanti, trsničarji tega TZO, bodo letos pridelali dovolj kvalitetnih trsnih sadič (okrog 200.000 trt). Regres za cepljenke bo obračunan na podlagi računa tega TZO oziroma pooblaščenega trsničarja.

Zveza vodnih skupnosti Slovenije — odbor za melioracije prav tako daje (preko KZ oziroma TZO) nepovratna sredstva v višini 1.450.000 din na hektar za izvedbo agromelioracij. Znesek bo porabljen za strojno pripravo zemlje za nasade, konkretno za odstranitev grmovja, kamenja, za krčenje starih nasadov in nepomembnega gozda (grmovja), planiranje zemljišča, založno gnojenje z umetnimi gnojili, potrebnim apnenjem, podrahljanjem, pa tudi za terasiranje, rigolanje in zgraditev dostopne poti, zlasti tam, kjer dostopna pot zajema večje površine. Površina ni omejena.

Pogoji za dosego navedenih ugodnosti

Najmanjša površina obnove nasadov za dosego teh ugodnosti je 0,25 ha. Ni rečeno, da mora biti površina v enem kosu, lahko je v 2

ali celo v 3 kosih. Uporabnik lahko vzame zemljišče tudi za daljše obdobje v najem ali pa se dogovori s sosedom za skupno obnovo nasadov.

Druga obveznost (poleg površine 0,25 ha) uporabnika navedenih sredstev je, da mora s kmetijsko zadruzo skleniti pogodbo o sodelovanju, s katero se obveže, da bo tržne presečke grozdja iz tega nasada (ko bo začel roditi, praktično 4 leta po obnovi) oddal zadruzi. Podpis te pogodbe naj nikogar ne skrbi, saj pogodba ne jamči, da bo porabnik svoj pridelek lahko prodal.

Tretja obveznost je v tem, da se porabnik teh sredstev vključi v vinogradniško pridelovalno skupnost, kakršne bodo organizirale temeljne zadruške organizacije, in to

• **Ni treba obupati — Kljub trenutnim težavam pri prodaji vinskega pridelka in nizkim cenam grozdja in vina ne smemo biti brezbržni, da se delo ne izplača. Iz dolgoletnih izkušenj vemo, da so za težkimi časi vedno prišla razdobja boljše razmer. Imamo še vedno veliko zapuščene in neizkoriščene zemlje, kjer bo trta uspevala in večala skromne površine obdelane zemlje.**

pri KZ Novo mesto v Senterjeru, Škocjanu, Novem mestu in Straži. Vključitev v vinogradniško pridelovalno skupnost vinogradnika v ničemer ne obremenjuje in mu samo koristi, saj bo preko te skupnosti lažje nabavljali reprodukcijski material, ki ga bo potreboval v vinogradu.

Ponudbe ne kaže zanemariti

Vsi, ki želijo obnovljati vinograde spomladi 1988, bi bili nepremišljeni, če ne bi sprejeli ugodnosti, ki jih družba nudi. Če teh sredstev ne bomo po pameti porabili bodo propadle, saj jih tudi zadruga ne morejo uporabiti v druge namene. Zato naj se zainteresirani (vsaj do konca meseca) prijavijo navednim TZO, kjer bodo od tamkajšnjih pospeševalcev prejeli potrebna navodila.

T. D.

Dedovanje kmetijskih zemljišč

Novosti zakonodaje (5.)

Pri spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč je zlasti pomembno, da zakon bolj kot doslej natančno določa pojem kmetije. Pri tem pravi, da je kmetija tista kmetijska in gozdno-gospodarska enota, ki za-

• **Kmalu bo minilo dve leti, odkar so začele veljati pomembne spremembe in dopolnitve zakona o kmetijskih zemljiščih in zakona o dedovanju, ki pa jih kmetovalci in drugi še ne poznajo dovolj. Zato smo pripravili krajše izvečke iz obširnejše razlage diplomirane pravnice Marte Jelačin, objavljene v glasilu sozda Mercator.**

gotavlja ali bi lahko zagotavljala lastniku s kmetijsko dejavnostjo primerno ekonomsko varnost. Za to je potrebno najmanj 50.000 din katastrskega dohodka, ta znesek pa s povprečnim količnikom lahko valorizira republiški izvršni svet.

Za kmetijo se po zakonu šteje tudi kmetija, ki jo v upravnem postopku na predlog lastnika, kmetijske zemljiške skupnosti ali krajevne skupnosti določi občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo tiste občine, v kateri leži pretežni del zemljišča kmetije.

Varstvo pred drobitvijo kmetij je zajeto tudi v določili, ki ureja primere, če dedič odtuji podedovano zemljo ali njen znatni del prej, preden poteče 10 let, odkar je kmetijo prevzel, ter ne pridobi drugega kmetijskega zemljišča oz. ne intenzivira pridelave na preostalih zemljiščih najpozneje v enem letu po odtujitvi podedovane kmetije ali njenega znatnega dela. V tem primeru mora dedič izplačati vse zakonite sodbe, oz. jim doplačati razliko, tako da niso prikrajšani glede dednih deležev, ki bi jih dobili po splošnih predpisih o dedovanju. Enake obveznosti mu nalaga tudi v primeru, če da kmetijo ali njen znatni del v zakup ali kako drugače preneha namensko uporabljati kmetijsko zemljišče, preden poteče 10 let, odkar je kmetijo prevzel. Pri tem je le nekaj izjem.

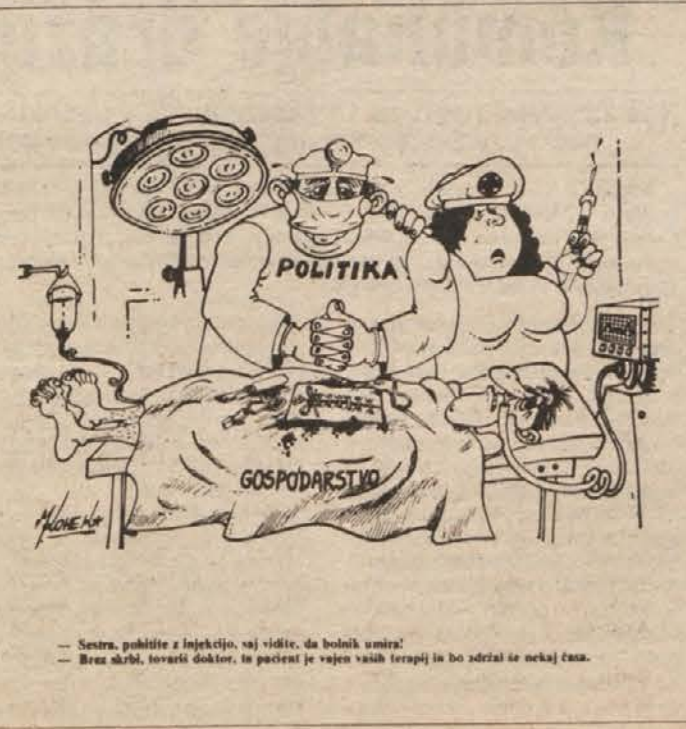

Ivan Hrastovšek

Člani strojne skupnosti imajo večinoma že vsak svoje stroje, skupaj uporabljajo le silokombajn za koruzo, trosilec za hlevski gnoj in štiri redno sejalnico. Manjka jim samo še kombajn za žito.

»Ze zdavnaj bi ga imeli,« razmišlja Hrastovšek, če jim ne bi prej z njim priskočila na pomoč Agraria. Zdaj so njeni stroji izrabljeni in ker tudi sama seje več pšenice kot vsi sadih, pospravi komaj svoj pridelek.

J. T.

— Sestra, puhajte z injekcijo, vaj vidite, da bolnik umira!
— Brez skrbi, lovarji doktor, in pacient je vajen vaših terapij in bo zdravlil se nekaj časa.

V Metliki več grozdja zgodnjih sort

Najboljša je portugalka — Več bo tudi cvička

METLIKA — Trgatev zgodnjih sort grozdja je motil dež, tako da so se jagode napele, sok pa se je razredčil za kakih 10 odst. Metliška Vinska klet je prevzela 225 ton portugalko, šentlovenke in gameja, kar je več kot lani. Kakovost zgodnjih sort grozdja je nad pričakovano, zlasti portugalko in globokih tleh je zadnja vročina koristila. Ker je portugalka tako lepo uspela, so se v kleti odločili, da bodo tudi letos proizvedli mlado vino. Portugalka se je po sladkorju celo približala šentlovenki, kar je dokaj redko.

Trgatev kraljevine in mešanega belega grozdja se je začela v nedeljo. Frankinja in laški rizling lepo kaže, suša pa je najbolj prizadela žametovko, ki je za ta čas premalo zrela. Letos ima klet tudi večjo ponudbo grozdja za cviček.

Političnega obračuna ni bilo

Tako zatrjuje predsedstvo OK SZDL Novo mesto, vodje novomeških DPO — Franc Šali pristal na kandidaturu za predsednika občinske skupščine

NOVO MESTO — Na četrtkovi seji predsedstva občinske konference SZDL je sekretar OK ZK Novo mesto Jože Florjančič poskrbel za prvovrstno presenečenje. Ob novici, da je predsedstvo občinskega komiteja ZK evidentiralo za funkcijo predsednika novomeške občinske skupščine Franca Šalija, znanega družbenopolitičnega delavca in sedanjega ravnatelja Dolenjskega muzeja, in da je ta pristal na kandidaturu, se je vsem v predsedstvu odvalil kamen od srca. Predlog, po mnenju večine nadvse sprejemljiv, je predsedstvo seveda podprlo.

Predsedstvo OK ZK je svoj predlog utemeljilo s tem, da bo Franc Šali s svojo visoko stopnjo politične kulture, razgledanostjo, poznavanjem problematike na vseh področjih ter z osebno skromnostjo in poštenostjo vnesel novo kvaliteto v novomeško politično strukturo ter pripomogel k dvigu zaupanja ljudi v nosilce najodgovornejših funkcij. Sedaj ostane le speljava postopka za izvolitev novega novomeškega župana. Odlučiti se bo še treba, ali naj bi Šaliju zagotovili delegatsko bazo z njegovo razrešitvijo z mesta ravnatelja muzeja ali z nadomestnimi volitvami v Straži, kjer Šali živi.

S tem je zaenkrat konec štirimesečne negotovosti okrog tega, kdo naj bi na funkciji predsednika občinske skupščine Novo mesto nadomestil zaradi suma storitve kaznivega dejanja odpoklica-nega predsednika Boštjana Kovačiča. Pisali smo že, da je bilo za funkcijo

predsednika evidentiranih 17 kandidato-v, od tega dva brez delegatske baze.

Predsedstvo OK SZDL Novo mesto je obravnavalo tudi pismo družbenega pravobranila samoupravljanja v zvezi z nepravilnostmi pri gradnji oz. financiranju gradnje novomeškega stadiona. Menili so, da so napake v postopkih očitno res bile in naj bi to razčistili za to pristojni, pri tem pa naj se ne bi šli lova na čarovnice. Predvsem pa se jim zdi, da se je treba sedaj dogovoriti, kako rekonstrukcijo stadiona speljati do konca, da se ne bo delala škoda in da bo sploh uporaben.

Nihče od 14 kandidatov na kandidatu-ro ni pristal, s Kovačičem, ki je bil tudi evidentiran, in sicer v predsedstvu no-

vomeške mladinske organizacije in v Iskri Tenel, pa se niso pogovarjali, saj so se v predsedstvu OK SZDL večinoma strinjali, da nikamor ne pelje, da bi istega človeka najprej odstranili in ga potem spet postavljali, položaj pa se v tem času ni niti najmanj spremenil.

Na četrtkovi seji je predsedstvo najprej celo razpravljalo o tem, da bi v zvezi s kadrovske postopki za predsednika občinske skupščine izdali posebno informacijo, s katero naj bi tudi zanimali pisanje nekaterih časnikov v zadnjem času in izjave Boštjana Kovačiča v njih, da je šlo pri odstavitvi za politični obračun, zreziran v španovski lokalne policije, vodstev novomeških družbenopolitičnih organizacij in Dolenjskega lista. Po daljši razpravi pa so se člani predsedstva odločili, da od informacije odstopajo. Ostro so tudi zavrnili piske, prikazati vso zadevo kot politični obračun ter izjave in sklepanja o španovski vodstev družbenopolitičnih organizacij z lokalno policijo in vodstvom Dolenjskega lista. Kategorično so zatrjili, da niti enega niti drugega ni bilo, odklonili pa so kakršnokoli polemiko s sredstvi javnega obveščanja o celi zadevi.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Porazna slika gospodarjenja

Občinski komite ZK Novo mesto obravnaval oceno devetmesečnega gospodarjenja — Priprave na volilno programsko sejo v osnovnih organizacijah ZK

NOVO MESTO — Tudi v novomeški občinski organizaciji ZK bodo v naslednjih tednih posvetili posebno pozornost pripravam na programsko volilno sejo v osnovnih organizacijah ZK in njihovi izvedbi. Njihov osnovni namen ni le temeljita ocena uspešnosti dela v zadnjem času, ampak s sprejetjem pravega programa dela za v prihodnje predvsem pridobivanje članstva za hitrejšo premagovanje sedanjih težav in odpiranje izhodov iz krize.

Z vsjo pozornostjo naj bi tudi kandidirali komuniste za nova vodstva

osnovnih organizacij in kandidate za funkcije v ZK v občini, saj je stara resnica, da je delo organizacije v glavnem odvisno od tega, kdo jo vodi. Kako se pripraviti na programsko volilno sejo osnovnih organizacij in jih izpeljati, o tem so se sekretarji v novomeški občini že seznanili na zelo dobro obiskanem posvetu. O tem so se pogovarjali tudi na razširjeni seji občinskega komiteja ZK Novo mesto pretekli torek, ki je sicer zaradi nesklajenosti namesto sklepev sprejemal le mnenja in priporočila. Pripravljeni program za izvedbo seje je bil

Novomeški občinski komite ZK je podprl mnenje svojega predsedstva, naj bi posebna komisija CK ZKS raziskala, kako so se komunisti in organi, v katerih le-ti so, obnašali v dosedanjem poteku novomeške gradbene »afere« in razreševanju predsednika občinske skupščine. Odlučno zavračajo razne namige o političnem obračunu.

ugodno ocenjen, velja ga le dosledno izpeljati. Problemov, ki naj bi se jim z vsjo resnostjo posvetili še posebej komunisti v svoji organizaciji, prav res ne manjka.

Precej pozornosti je občinski komite ZK posvetil oceni gospodarjenja v občini v prvem devetmesečju, točnih podatkov seveda še ni. Položaj je precej težji kot ob polletju. Svetli točki sta visoka rast industrijske proizvodnje in še vedno dobra prodaja na tuje trge, medtem ko je dobro pokritje uvoza z izvozom precej odraz manjšega uvoza. Na srečo iz proizvodnje še ni alarmov zaradi slabše preskrbljenosti z uvoznimi repromateriali. Zasluge je na domačem trgu še boljše kot na tujem, vendar pa so doma težave s prodajo in se večajo zaloge. Zaskrbljivoče je delež akumulacije v dohodku, kumulacija in amortizacija skupaj sta daleč pod inflacijo, kar pomeni naglo padanje reproduktivne sposobnosti gospodarstva. Z minusom je verjetno zaključilo devetmesečje nekaj pomembnejših organizacij, med njimi je spet tudi Novoles.

PIONIRJI SMO PRAZNOVALI

Na dan pionirjev smo imeli pionirsko konferenco, na kateri smo pregledali delo v preteklem letu in sprejeli program za leto. Po konferenci so si učenci nižjih razredov ogledali film Tista lepega dne, učenci višjih razredov pa so obiskali delovne organizacije, petošolci Novoteks, šestšolci Novoles in sedmošolci Beti. Osmi razredi smo se odpravili v Novo mesto, kjer smo si v Domu JLA ogledali razstavo, ki jo je pripravila mladičska šola iz Tacna. Bil smo tudi v IMV.

VANJA BADOVINAC, 8. a OŠ Metlika

Na področju osebnih dohodkov so razmere nemogoče, podra so vsa razmerja, odkar to področje ureja administracija. Posebej velja omeniti, da je zaradi popolnoma podrtih cenovnih in dohodkovnih razmerij kmetijstvo popolnoma na psu. Pri skupni porabi se v občini komaj sestavljajo konci s konci, delež splošne porabe pa se je v dohodku celo znižal. Posebej je bilo opozorjeno na nemogoče visoke odatnosti z dela, saj ponekod manjka dnevno kar petina delavcev.

Dejansko je kljub določenim ugodnim kazalcem globalno gospodarsko stanje v novomeški občini porazno, od krize se tu ni mogoče distancirati. Tudi na tem koncu je prisotno razkranjanje pravnega reda, iskanje lukenj in sicer preštevilnih in prebogostno se spreminjajočih zakonih. ZK naj bi pomagala, so menili, s svojim delovanjem ustvarjati klimo za realno ekonomijo na osnovi vloženega dela. Sedaj žal velja, da je pošteno delo neumnost, ker se njegovi rezultati stalno prelivajo drugam.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZIMSKE URICE

METLIKA — Lani jesensko-zimske pridelave pod naslovom Zimske urice niso začele, kot je bilo zamišljeno in načrtovano. Kaže, da bo letos bolje. Te dni se bodo sestali odgovorni moške in žene v Metliki, sprejeli bodo program in obveznosti, da bo le-ta tudi izveden. Pridelave bodo v kulturnem domu Edvarda Erdelja, v hotelu Bela krajina in v Ganglovem razstavščinem prostoru. V prihajajoči sezoni naj bi jih bilo kar enajst, organizator bo po vsej verjetnosti Zveza kulturnih organizacij, na pomoč pa ji bodo priskočila ljubiteljska društva in posamezniki.

Komunalije dražijo parcele

Nov zazidalni načrt za 15 zasebnih hiš v Metliki — Letos osnutek zazidalnega načrta za Bočko-Strmec, kjer bo zrastle okoli 200 stanovanjskih hiš

METLIKA — Narejen je zazidalni načrt za 15 lokacij za zasebno gradnjo v Metliki, in sicer med Cesto XV. brigade in cesto, ki pelje v Crnomelj. Prav tako so že izdelani načrti za komunalije, se pravi ceste, vodo, elektriko in kanalizacijo v tem novem manjšem naselju. Vso zadevo vodi metliški sklad stavbnih zemljišč.

Sedaj iščejo najbolj ugodnega izvajalca za gradnjo komunalij, na prvi seji zborov občinske skupščine pa naj bi sprejeli odlok o razlastitvi tega zemljišča. Gradbene parcele merijo okoli 900 m², med temi šestnajstimi pa so štiri namenjene za obrtno dejavnost in so večje. Pogoji za nakup tega obrtnih parcel pa bo, da bo kupec gradil stanovanjsko hišo in obrtno delavnico. »Če bo vse po sreči, bomo letošnje začeli graditi komunalno infrastrukturo,« pravijo v skladu stavbnih zemljišč. Ker bo cena gradbene parcele v veliki meri odvisna od cene komunalnega opremljanja, se trudijo, da bi za ta dela dobili čim cenejšega

Spominsko obeležje za 21 enot

Na Golušniku bodo 21 partizanskim enotam odkrili spominsko obeležje

GOLUŠNIK — V okviru praznovanja letošnjega občinskega praznika občine Novo mesto bodo 17. oktobra na Golušniku na območju Trške gore odkrili spominsko obeležje vsem enotam, ki so se zadrževale med vojno na tem območju. Teh je bilo 21. Spominsko obeležje bo v parku, v katerem bo zasajenih 21 lip. Za Golušnik je padla odločitev, ker so bile partizanske enote tu tudi v letih 1944 in 1945, ko je bila v cerkvi na Trški gori nemško-belogardiistična postojanka.

Širše območje Trške gore je v vseh letih druge svetovne vojne pri nas imelo izredno pomembno vlogo. Pri Grčevju je deloval okrožni odbor OF vse do leta 1943. Trška gora je bila vsekoli tako rekoč svobodna, le občasno je doživljala okupatorjeve vpade. Ljudje vsega območja so bili privrženi narodnoosvobodilnemu gibanju in tu je bilo veliko dostavnih mest za najrazličnejši material za partizansko vojsko. Oktobra 1941 si je novomeška četa izbrala to območje za pohod na Bučko. Zelo odmeven je bil prvi partizanski miting, na katerem je Duletova četa seznanila ljudi s cilji partizanskega boja in pozvala mlade, naj se jim pridružijo.

Na območju Trške gore se je, tako kot drugod, porajala nova ljudska oblast, povsod so izvolili narodnoosvobodilne odbore, ki so uspešno delali do velike italijanske ofenzive 1942. Po njej je bilo delo ljudi za partizane zaradi povečanega nasilja predvsem domobrancev oteženo, a ni zamrlo niti potem, ko so si domobranci najprej v Dol. Kamencah, kasneje pa na Daljnem vrhu uredili svojo postojanko. Postojanke so bile tudi stalna tarča partizanskih napadov. Ko so konec oktobra 1943 Nemci začeli veliko ofenzivo na osvobodeno ozemlje, so trpeli tudi tukajšnji kraji. Na svoji poti so s pomočjo domačih izdajalcev pobili precej narodno zavednih ljudi in prisilili OF in NOB. Trška gora je bila ključna točka ob napadu partizanov na Novo mesto 14. novembra 1943, pa za mnoge akcije vse do konca vojne. Nemci so to vedeli, a partizanov in ljudi njihova in domobranska utrditev v cerkvi na Trški gori ni prestrašila.

KOROŠKI RAVNATELJI NA OBISKU — Petinrtdeset ravnateljstev iz organizacijske enote Zavoda za šolstvo Dravograd je bilo minuli teden dva dni na Dolenjskem. Obiskali so trebanjsko galerijo samorastnikov, Muljavo, Rašico, Ribnico, Dvor, Žužemberk, celodnevno osnovno šolo v Dolenjskih Toplicah in prisluhli predavanju o šolstvu na Dolenjskem in v Posavju. Zanimiv je bil zanje tudi obisk v tovarni IMV, Dolenjskem muzeju in galeriji. Obisk so končali z ogledom kmetijske šole Grm, kjer jih je po posestvu popeljal ravnatelj Miha Žmavc (na sliki). (Foto: J. Pavlin)

varujmo naše okolje pred požari

oktober - mesec varstva pred požari

VEČER ZA INVALIDE

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Družinski Trio Novina iz Gumberke je v zadnjem času že nekajkrat presenetil obiskovalce s svojimi nastopi. Oče s sinovoma Borutom in Marijanom to pot pripravljajo zabavno-glasbeni večer večno zelenih melodij, ki bo v petek ob 20. uri v prostorih zdravilišča. Čisti dobiček bo namenjen Društvu invalidov novomeške občine.

RAZSTAVA OBUTVE

NOVO MESTO — V Tovarni obutve, ki slavi 40-letnico ustanovitve, bodo v ponedeljek, 12. oktobra, ob 13.30 odpri razstavo o razvoju čevljarstva na Dolenjskem. Razstava bo v tovarniški avli v Bršljino, pripravila pa jo je Majda Pungerčar, kustodinja za kulturno zgodovino v Dolenjskem muzeju.

V soboto, 10. oktobra, bodo do 19. ure odprte naslednje prodajalne živil: v Novem mestu: Dolenjska Samopostrežba v Šmihelu; v Šentjerneju: Mercatorjeva Samopostrežba; v Dolenjskih Toplicah: KZ Krka prodajalna Vrelec; v Žužemberku: Dolenjskin Market; v Straži: KZ Krka. Ostale prodajalne živil bodo odprte do 13. ure.

POŠTA — Bogu in partiji se priložite, da vam kdo ne umre v nedeljo. Na ta dan v tednu je namreč v našem mestu nemogoče, razen od 9. do 11. ure, po telefonu oddati telegram in tako obvestiti bližnje in dajno užaloščeno sorodstvo. Če bo šlo tako naprej, se bomo Dolenjci o nesrečah kaj kmalu obveščali s starimi dobriimi protiturskimi grmadami.

MRHOVINA — Promet terja žrtve tudi med živalmi, neprevindnimi mačkami, psi, ježi itd. Kaže, da pobiranje njihovih trupel vsaj v mestu ni urejeno. Komunalci za to očitno niso zadolženi, saj sicer ne bi pred svojo pogrebno enoto tri tedne pustili ležati crknjene mačke. Je za to pristojno cestno podjetje? Odgovora ni, morda bomo o tem kaj več zvedeli od novega župana, če bo seveda odbral tako imenovano županovo uro. Mimogrede se lahko spomnimo, da je še ne tako dolgo naše mesto premoško uslužbenca, ki je pobiral komske fige in istovrstno kravjo zadevo, mestne mačke in psi pa so bili zaradi pomanjkanja avtomobilov vsi živi in celi.

DIJAKI — Ko v centru srednjih šol v Šmihelu zavzvoni konec pouka, dijak kot čreda napolnijo pot, ki vodi od šole v mesto. Objestno stopajo po sredi ceste, ne umaknejo se nobenemu avtomobilu. Tak pristop nedvomno kaže na stopnjo inteligence, pa tudi na raven pouka. Morda bi kazalo izpustiti kakšno uro iz osnov marxizma in dijake nagnati k predavanju z delovnim naslovom: Problemi urejenega premikanja spodnjih končin v urbaniziranih in civiliziranih okoljih.

Ena gospa je brala, da so novinarji Dolenjskega lista in mlilniki tako tesno povezani, da skupaj praznujejo 13. julij, dan varnosti. Mimogrede povedano je dan varnosti 13. maja, 13. julij pa je dan šoferjev in avtomobanikov.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. do 30. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: Darja Hohnjec iz Dolenjskih Toplic — Tadeja, Draga Rožmarič iz Smarjeških Toplic — Nino, Mira Plesac iz Buhnjarskega Broda — Darka, Anjca Verbetič iz Skaljevca — Ivano, Anđia Davidovič z Vrtače — Jeleno, Darinka Obranovič iz Šmerjeških Toplic — Katarino, Marica Barič iz Crnomlja — Klemena, Jožeta Veselič iz Drežnika — Dijano, Milena Masnik iz Velikega Mraševca — Gregorja, Martina Hočevar iz Dolenje Straže — Natašo, Štefica Fink iz Dolenjskih Toplic — Marka, Silva Bahor iz Velikega sela — Boruta, Branka Cigič iz Reštova — Igorja, Hida Babič iz Kanjariče — Semirom, Marija Bratkovič iz Dolnje Brezovice — Urško, Martina Komarov iz Bednja — Anito, Ružica Lovrinč iz Kamanja — Svetlano, Jožica Lešnjak iz Smarjete — Tino, Veronika Kralj iz Potočne vasi — Klemena, Anka Brunski iz Brihovega — Tomislava, Anica Pilič iz Crnomlja — Nevenko, Irena Rožman iz Brežic — Marka, Erika Škarja iz Sentrupertja — deklico, Ksenija Luzar iz Škočjana — dečka in Marija Priselac iz Reštova — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Merica Moravec — Horvat s Kristanove 34 — Maksa, Andreja Kastelic z Drške 46 — Neja in Valerija Zupančič s Ceste herojev 52 — Miha. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

KNJIŽICA MATJAŽA RUSA Volite mene se dobro prodaja. Zanj je treba odšteti 2000 dinarjev, vsi, ki bi jo radi kupili, pa naj se oglasio v trafiki Flajšman, v gostilni Mežnaršič, v Železnini Mercatorja ali v knjižnici delovne organizacije Beti. Najverjetneje pa bo v prodaji tudi videokaseta, ki je bila posneta na grajskem dvorišču Belokranjskega muzeja julija meseca. Takrat je županski kandidat Janez Vranicar-Luigi trobil svoje predvolilne govore.

TE DNI NAROČAJO DELAVCI BETI pri sindikalnih aktivistih ozimnico: od vloženih kumar, rdeče pese, zelja, repe in kompotov do jabolk. Zanimanje je veliko, saj bodo cene na ta način nekoliko nižje, kot so sicer v trgovinah. Ljudje gledajo na vsak dinar, kajti osebni dohodki niso tako visoki, da bi ljudstvo lepilo tisočake po stenah namesto tapet.

RAZGORETE SKUPŠČINE in drugi občinski organi premljavajo te dni — ne smemo pozabiti, da je že oktober — polletne bilance delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, šol in vrtcev. Ta rubrika res ni namenjena tako resnim in zahtevnim nalogam, a si kljub temu drznemo pripomniti, da je besedičenje le nekoliko pozno in da gre pri vsej stvari najverjetneje bolj za formalnost in ugoditev predpisom kot za koristno stvar. Drži pa tudi, da najodgovornejši v občini že vedo, kaj delajo. Zato jim je tudi odpusteno.

PCB pregнал ribiče

Ribiška družina šteje le še 75 članov

METLIKA — Pred dvema letoma je metliška ribiška družina štetla več kot 300 članov, danes jih je le okoli 75. Jože Dolšina, predsednik te družine, ki obstaja kakih 30 let, pravi, da gre tako velik osip članov predvsem na račun dejstva, da so vode, s katerimi gospodarji družina, se prvi Kolpa od mostu na Krasincu do mostu v Kamanju, večji del Krupe in Lahinja od sotočja s Krupo do izliva v Kolpo, onesnažena s PCB (polikloriranimi bifenili) in seveda tudi ribe v teh vodah.

»Analize ujetih rib so pokazale, da je v vseh ribah, ne glede na to, kje so ujete, prisoten PCB, v precejšnjem številu celo visoko nad dovoljeno mejo. Riba se ne uživate in zato je toliko članov zapustilo našo družino. Ostali so v glavnem tisti, ki jim je ribištvo res samo šport. Naš edini denarni vir pa je članarina, ki je za lani znašala 1.500 dinarjev na člana. Stem denarjem pa ne moremo zagotoviti niti nemotnega delovanja ribiške družine, kaj šele, da bi imeli dovolj za nujna popravila jezov ali za kakšne raziskave,« pravi Dolšina.

Zaradi s PCB zastrupljenih rib se je močno zmanjšal ribiški turizem, ki je družini tudi prinašal nekaj denarja. »Prihajali so predvsem Italijani, odkar pa se je zvedelo za PCB, jih je veliko manj. Skratka, PCB v

Jože Dolšina

naših vodah in v ribah je našo družino tako prizadel, da se komaj še držimo. »Da bi to stanje vsaj omilili, načrtujemo gradnjo ribnika. Tudi lokacijo za ta ribnik bodo morali skrbno izbrati. Mislili so na Metličico, a je tudi ta onesnažena z odpadkami in gnojnicjo. Poleg tega pa bodo za gradnjo ribnika potrebovali precej denarja, vendar ga družina, kot rečeno, nima. A. B.

PROSTORI ZA MLADÉ — V hiši na Gričku, v bivših prostorih knjižnice, so dobili svoje prostore Črnomaljski taborniki ter Zveza organizacij za tehnično kulturo, se prav. člani radiokluba, jamarji, filatelisti in še kdo. Največji prostor pa je namenjen Črnomaljskim mladinskim in drugim družbenopolitičnim organizacijam. V njem pa bodo lahko prireditelj tudi razna predavanja, pogovore, razstave, literarne in glasbene večere.

TURISTIČNA IZMENJAVA — Pred kratkim so bili pri dejavnem vniškem turističnem društvu na obisku člani sorodnega društva iz Divače. Gostoljubni Vinici so stotim gostom razkazali Belokranjsko do Metlike do Vinice. Dogovorili so se, da bodo konec tega meseca Vinici obiskali Divačo. Primorcem bodo prikazali belokranjsko folklorno domačo obrt, morda pa tudi belokranjsko kuhinjo in vina.

GRIBELJCI V KRIŽU — Z zdaj ne deljo so bili Gribelji pri svojih prijateljih v Križu pri Trstu, ko so v tem slovenskem kraju v Italiji njihovo borbevalno sekcijo pomenovali po padlem partizanu Evaldu Antoniču-Stojanu. Ob tej priložnosti so nastopili tamburaši in gribeljski pevski zbor, gribeljski košarkarji pa so se pomerili s svojimi vrstniki iz Križa.

FILMSKA UMJETNOST — Prošlog tjedna v Črnomlju su prikazivani ovi filmovi: Hronički samoubica; Super klinja; Bekstvo iz El Diabla; Životi su u pitanju.

Drobne iz Kočevja

OČIŠČENO MESTO — Kočevje je očiščeno pričakalo praznik. Posebni čistilni avto, menda iz Celja, je počistil mestne ulice, iz nebes pa so poslali nekoliko obilnejše deževje, da se odplavilo vsaj največje nesnago, ki je bila na Rinzi. Ni napačno, če imaš prijatelje zgoraj.

MRAJ JE TU — Krajani že zmrzujejo. Najbolj zanesljivo znamenje, da je mraz že tu, je ta, da po Kočevju začno pravljati vode centralne kurjave po mestu in po stanovanjskih blokih. Ta dela so se začela te dni in odgovorni upajo, da jih bo uspelo zaključiti do 15. oktobra. Upajo, da do takrat ne bo nihče zmrznil.

RADIATORJEV NI — Radiatorjev (greelcev) centralne kurjave ni. Nekateri jih iščejo že vse od začetka poletja, vendar jih v trgovinah nimajo, vsaj tiste znamke in velikosti ne, kot jih kupci žele. Pa nimajo tudi nakupi težav le zasebniki.

Ribniški zobotrebci

MEDVED Z UHANOM — Pred kratkim so opazili lovci na mrhovišču pri Rakitnici medveda z rumenim uhanom. Ko so o tem nenavadnem videnju pobarali lovske strokovnjake Slovenije, so dobili odgovor, da so na Hrvaškem začeli medvede označevati s posebnimi znaki in da gre torej v tem primeru skoraj zagotovo za »hrvaškega« medveda, ki je na turističnem potovanju po ribniški občini.

KJE SO GASILCI? — Oktobar je mesec požarne varnosti, zato naj zapišemo tudi tole razmišljanje ribniškega gasilca: »Za gasilstvo je zanimanje predvsem v starejših naseljih. Na novem Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici so v gasilstvo vlačeni le trije pionirji in dva člana. Ostali za gasilsko prostovoljno delo ne kažejo zanimanja. Popoldne si zavežajo kravatno in se sprehajajo gor in dol po trgu in bogu čas kradejo. Želimo jim, da jih ne bi stresnil šele požar.«

NEVARNI JAŠKI — Že precej časa je minilo, odkar so cesto skozi Ribnico ponovno prelili z asfaltom. Cestišče je zdaj nekoliko višje, medtem ko so rešetke ceste kanalizacije pustili tam, kjer so bile, namesto da bi jih dvignili. Zdjaj avtomobilska kolesa padajo na rešetke in jih lomijo, pa tudi za automobile to ni najbolj koristno.

Trebanjske iveri

BRADA — Če se pogovarjamo o vsem, tudi o Gadafiju ali o Arafatu, bi se lahko enkrat do dvakrat letno na širšem partijskem sestanku pogovorili tudi o gospodarstvu, namesto da v majhni osnovni organizaciji z Unitehno ducat komunistov prepričuje sam sebe, že prepričanega. To je dejal predsednik Obrtnega združenja Trebnje Nace Skoda na zadnji seji komiteja, ko so se pogovarjali o programu razvoja drobnega gospodarstva. Skoda je prepričan, da je ogromno stvari, ki bi jih lahko rešili v občini, samo zdaj je še partijsko delo osiromašeno, ker imajo majhne celice. In v tem prepričanju ni sam!

ŠURKI — Čeprav je precej ščurkov pobralo hladnejše vreme, dezinfekcija in požiganje smetišča, med precejšnjim številom Trebanjcev še vedno ti veliko nezadovoljstvo. Vsi se sprašujejo, kaj bo spet spomladi, če lahko ena samica zaleže nič manj kot 16.000 nič kaj simpatičnih ščurkcev na leto, seveda ob primernem vremenu, hrani itd. Stokovnjaki menijo, da je za invazijo ščurkov kriva nesnaga na smetišču in izjemno naklonjeno vreme, zlobneži pa sprašujejo, ali ni to kazen za Trebanjce, ker pred časom niso hoteli azbesta. Prizadejati krajani obetajo zoper odgovorne za katastrofo protinapad: pravijo, da bodo ponoči nabrali ščurke na smetišču in jih zanesli tja, kjer brijejo norce iz ljudi s prizadetega območja in jih kličejo »gospod ali gospa Ščurek.« Kje je to natančno, nam še ni uspelo zvedeti, bomo pa poročali, če se bo kaj premaknilo na bojnem polju.

ŽELEZNICA — Mirenčani se jezijo na železničarje, ker so jim začeli ukinitjati železniške prehode, ne, da bi jih kdo vprašal. Železnica se je poživljala celo na zahteve trebanjske občine. Kadar si kaj v Ljubljani zamisljijo, so procedure zelo poenostavljene.

Zasebniki so uspešnejši

ČRNomeLJ — Iz primerjave poslovanja družbenega in zasebnega gostinstva v črnomaljski občini v lanskem letu — med zasebnimi gostinci so za primerjavo izbrali take, katerih lokali so primerljivi v lokali v družbenem sektorju in ki ustvarjajo večino zasebnega gostinskega prometa v občini — izhaja, da so osebni dohodki v obeh sektorjih zelo nizki, med enim in pol in dvema minimalnima osebnima dohodkoma v Sloveniji v lanskem letu. Natančno analizo je težko narediti, ker zasebniki občasno zaposlujejo delavce brez pogodb, v družbenem sektorju pa je še število zaposlenih zelo veliko.

Pokazalo se je tudi, da zasebni gostinci precej več vlagajo v svoje lokale kot družbeni sektor, k čemur so v veliki meri pripomogli ugodni krediti za razvoj drobnega gospodarstva. V večini primerov je dohodek na sedež v zasebnem sektorju večji kot v družbenem. Zlasti ostanek čistega dohodka je v zasebnem sektorju večji, kar gre na račun velike režije v lokalih v družbenem sektorju.

Po mnenju črnomaljske uprave za družbene prihodke je v zasebnem sektorju vprašljivi prikazani celotni prihodek, kajti napovedani celotni prihodki so precej manjši od ugotovljenih. Celoten promet v zasebnem sektorju ni realno prikazan.

zato, ker zasebniki gostom ne dajejo vedno računov oz. blagajniških odrezkov. Vendar to opažajo tudi v družbenem sektorju. Ugotavljajo pa, da so cene za boljše storitve v zasebnem sektorju enake ali nižje kot v družbenem, potrežba pa boljša. Zasebni gostinci so tudi, če gre za večje družbe, pripravljeni podaljšati delovni čas. Izkazalo se je še, da so najbolj akumulativni tisti lokali, ki nimajo kuhinje.

Seveda je pri prometu v družbenem in zasebnem sektorju treba upoštevati, da v družbenem sektorju delajo 365 dni v letu, v zasebnem pa, upoštevaje letni dopust in tedenski počitek, okoli sto dni manj. Zasebniki pa so v primerjavi z družbenim sektorjem v neenakem položaju pri nabavi osnovnih sredstev zaradi plačila prometnega davka. Prav tako zasebniki ne smejo na novo oceniti amortiziranih osnovnih sredstev, čeprav so še v uporabi.

V črnomaljski občini tako v družbenem kot v zasebnem sektorju podpirajo odpiranje takih gostinskih lokalov, ki imajo celotno ponudbo. Zlasti v Črnomlju naj ne bi več odpirali bifejev, ne zasebnih ne družbenih, poostrih pa naj bi nadzor zlasti v tistih gostilnah, ki so v resnici bifeji. V novih gostilnah naj bi zasebniki poskrbeli tudi za nočitvene zmogljivosti.

A. B.

PRVI ŠPORTNI DAN

Naš prvi športni dan se je začel v atletskim trobojem v teku na 60 m, metu krogle in s skokom v daljino z mesta. Povsod sem bila zelo uspešna, saj sem v skupni oceni zasedla tretje mesto, v teku pa sem bila celo druga. Po malici smo deklice igrale odbojko, dečki pa nogomet. Bila sem vodja ekipe, v kateri sta tekmovali tudi Jožica in Anita. Zal smo osvojile le četrto mesto. Mislim, da ni bilo prav, da je naša ekipa igrala brez premora kar trikrat zapored.

ANDREJA PRIMOŽIČ, 8. raz.
Literarno dopisniški krožek za OŠ VAS-FARA

Vrtec za vse

Dokončana tretja faza ribniškega vrta, v katerem je zdaj prostora za nad 400 otrok

RIBNICA — V Ribnici so te dni dokončali gradnjo tretje faze vrta. V kratkem bo torej v vzgojno-varstveni zavod Majde Silc sprejetih še okoli 140 otrok, že zdaj pa jih je v njem 265. Tako bo zagotovljeno v Ribnici otroško varstvo za vse otroke, za katere so starši zaprosili za sprejem v vrtec. Izjema bodo le tisti, ki so stari manj kot 11 mesecev.

V novem prizidku je 6 igralnic, klet, šrambe in pralnica, v nadstropju pa prostori uprave, ki se je zdaj stiskala v prostorih, ki so bili predvideni za druge namene in se bodo zdaj spustili. Ta prizidek so začeli graditi pred približno devetimi meseci. Končna cena prizidka še ni znana.

Ravnateljica VVZ Majde Silc Andreja Hojč pravi: »Se posebno pa smo tudi tokrat hvaljezni ribniškemu Riku, ki je za ta prizidek daroval 50 milijonov dinarjev, pa tudi ostalim, ki so denar združevali s samoprispevkom in spozumom. Riko pa je tako rekoč naš stalni skrbnik, ki bdi nad nami. Večno bomo članom tega kolektiva hvaljezni za njihovo materialno in moralno pomoč.«

J. P.

V obrti ne gre brez tveganja

Občinski komite ZK Trebnje o programu razvoja drobnega gospodarstva

TREBNJE — Obrtnikov je v trebanjski občini okrog 250 in če njim prištetimo še v obrtnih obratovalnicah zaposlene delavce, gre za 600 ljudi, za trebanjske razmere kar lepoto tovarno, ki ni in ne more biti v nobenem primeru izgubar. Toda drobno gospodarstvo v tej dolenski občini ustvarja komaj 4,2 odstotka družbenega proizvoda občine Trebnje, to pa je veliko manjši delež, kot je v nekaterih razvitejših slovenskih občinah.

Trebanjci se zavedajo, da bo potrebno še veliko naporov, da bi ustvarili sistem, ki bi spodbujal ljudi, da bi se pogumneje odločali za drobno gospodarstvo. »Tveganje, ko se nekdo odloči, da bo odvšen samo od te dejavnosti, je namreč vse prej kot majhno. Delničarstvo bi bilo spodbuda tudi za drobno gospodarstvo. Banke razpolagajo z velikimi denarji, ki bi jih lahko usmerili v drobno gospodarstvo z veliko manjšim rizikom, kot je to bilo v primeru Agrokomerca,« je menil direktor trebanjske obrtne zadruge Unitehna Ciril Pevec na seji občinskega komiteja ZK prejšnji četrtki v Trebnjem, ko so vsa pozornost posvetili programu razvoja drobnega gospodarstva v občini Trebnje.

PRI POBRATENIH

RIBNICA — Od 26. do 28. septembra je bila na obisku v italijanski občini Arcevia, ki je pobratena s občino Ribnica, skupina 13 krajanov občine Ribnica. Udeležili so se praznika grozjda in obiskali še republiko San Marino. Vse stroške tridnevnega izleta so plačali udeleženci sami. Večina udeležencev izleta in srečanja je bila tokrat prvič na obisku pri pobratenih. Prvotno je bilo predvideno, da bodo tokrat odpotovali k Arcevio predvsem gasilci iz Ribnice in Prigorice, a je večina ribniških gasilcev zaradi naporov pri izvedbi nedavnega republiškega gasilskega tekmovanja v Ribnici odpovedala udeležbo. Taki in podobni obiski krajanov obeh pobratenih občin bodo v bodoče predvidoma še pogostejši. Ne bi bilo prav, da bi se obiskovale le uradne delegacije.

Resnica o osebnih dohodkih

Pregled osebnih dohodkov v sedmih mesecih letos v črnomaljskem gospodarstvu in negospodarstvu — Najnižji OD v obratu Tonose

ČRNomeLJ — Pred kratkim so v Črnomlju pripravili pregled neto osebnih dohodkov v gospodarstvu in negospodarstvu v tej belokranjski občini. Podatki so tako za povprečje prvih sedmih mesecev ter posebej za julij kot za to povprečje in julijske OD za vodilne in vodstvene v delovnih in drugih organizacijah. To je gotovo najboljši način, da se prepričajo razne govornice o velikanskih plačah posameznikov.

Tako je imel predsednik skupščine občine povprečni osebni dohodek za sedem mesecev, in to z minulim delom, 462.217 din za julij je, prav tako z minulim delom, prejel 496.481 din; predsednik izvršnega sveta 448.689, za julij 489.772 din; načelnik oddelkov 392.214 oz. 421.291 din; povprečje v skupščinski upravi pa je za prvih sedem mesecev 204.001, za julij pa 219.428 dinarjev. Sekretar OK ZKS je v sedmih mesecih prejemal povprečno (vse z minulim delom) 482.995 din, julijski OD pa 515.200 din; povprečje zaposlenih na občinskem komiteju ZKS je 329.628 oz. 352.214 din. Predsednik občinskega sveta 472.924 oz. 508.237, zaposleni na OS ZS 384.257 oz. 396.923 din. Sekretar OK SZDL 446.852 oz. 480.515, zaposleni na OK SZDL 214.049 oz. 267.614 din. Sekretar OK ZSMS 366.365 oz. 378.488 din.

V gospodarstvu so imeli najvišje povprečne osebne dohodke v sedmih

mesecih v Rudniku Kanizarica, in sicer 351.590 din, vodja tozda pa 679.231 din. V največji delovni or

NAJVIŠJE ODLIKOVANJE ERŽENU
KOČEVEJE — Ob prazniku občine Kočevje so bila podeljena državna odlikovanja zaslužnim občanom, ki jih je odlikovalo predsedstvo SFRJ. Red dela z zlatim vencem je prejel Alojz Eržen. Red republike z bronzastim vencem sta prejela Mirko Rauh in Stanislav Skufca. Red zaslug za narod s srebrno zvazjo so prejeli Feliks Vidmar, Marija Terčon in Milan Terčon. Medaljo dela pa je prejel Ivan Janež (za prizadevanje in uspehe pri delu). Red dela s srebrnim vencem so prejeli Tereziya Veber, Janez Žlindra in Darko Čop.

J. PRIMC

organizaciji v občini, semiški Iskri, so povprečni OD v sedmih mesecih znašali 176.192, direktor je imel z minulim delom 502.693, vodje tozdov 389.604. V Beltu je bilo povprečje 194.972 din, direktorja 410.017 vodje tozdov 372.025. V Goku 174.429, direktor 354.412 din, vodja tozdov 348.958 din. V Kmetijski za drugi 186.469, vodja tozda 387.848 din. V Integralovem tozdu Gostinstvo 152.843, vodja tozda 270.883 din. V Valjčnem mlinu 122.371, direktor 153.087. Najnižje povprečje so v sedmih mesecih imeli zaposleni v obratu Tonose v Adlešičih, in sicer 90.118, vodja obrata 231.306 dinarjev.

Med šolniki so imeli v sedmih mesecih najvišje povprečje v OŠ Stari trg — 292.608 dinarjev, ravnatelj pa 492.483 din. V vrtcu 185.980, ravnatelj 319.686 din. V zdravstvenem domu 225.223, direktor 440.183 din.

A. B.

STAREJŠI ZA MLADINO

RIBNICA — Pred kratkim so v Ribnici kot prvi v občini ustanovili za območje svoje krajevne skupnosti Društvo prijateljev mladine. Za njegovo predsednico so izvolili Ano Bartol, za tajnico pa Nušo Orel. Izvolili so še organe društva, med drugim svet Zveze pionirjev, komisijo za družbeno vzgojo in varstvo otrok ter družine in komisijo za rekreacijo in letovanje otrok. Podobna društva bodo na pobudo SZDL ustanovili tudi v ostalih krajevnih skupnostih v občini.

V ROKAH INŠPEKCIJE

RIBNICA — Poročali smo že, da je vojaški stanovanjski blok v Majnikovi ulici nezaseden že 10 let in da je predviden za rušenje. Vse zadeve okoli tega pa potekajo počasi. Na mnoge zahteve delegatov in organov občinske skupščine je zdaj prevzel izvršitev te naloge oddelček medobčinskih inšpekcijskih služb Kočevje-Ribnica.

Praznično

Sprehod skozi nekaj prazničnih prireditev

Ob prazniku občine Kočevje je bilo več prireditev. O nekaterih poročamo ali pa še bomo, o nekaterih pa zelo na kratko v tem sestavku.

PRIŠLE LE ŽENSKÉ — Zaradi drugih obveznosti se za praznik niso pomerile nogometne ekipe iz DDoline pri Trstu in Kočevja. Srečanje ženskih odbojkarjskih ekip teh dveh pobratenih občin pa so odločile Kočevke v svojo korist s 3:0.

POBRATENJE DRUŠTEV — 3. oktobra sta se pobratili kinološki društvi iz Kočevja in Straubenhardta (Nemčija).

REPUBLIKO PRVENSTVO — Na republiškem tekmovanju službenih psov, ki je bilo 3. oktobra, je v skupini B zmagal Milan Ferk (Maribor) s psom Grim Vrhovdolski, v skupini A pa Silvo Antloga (Zalec) s psom Tarzanom.

OTVORITEV TENIŠKIH IGRIŠČ — Na otvoritvi teniških igrišč v Kočevju je govoril starosta kočevskih igralcev tenisa Nace Karničnik, o trdadolpi skoraj 7-letni gradnji pa v imenu ZTKO Cveto Arko.

MODA IN PLES — Nama je poskrbele za modno revijo in ples. Domači, Namini meneniki so prikazali oblačila, ki jih prodajajo v tej trgovski hiši.

MEDVEDJI BUTIK — Butik »Medved« je 2. oktobra odprla na Trgu zbora odposlancev 10 Mira Jarni.

KRST AVTOMOBILA — Ime »Peter Klepec« je dal boter dr. Stanko Nikolič gasilskemu avtomobilu, ki ga je 3. oktobra svečano prevzelo gasilsko društvo Oslinica. Na svečanosti v Oslinici je govoril predsednik sveta KS Emil Erent.

NOVA ČRPALKA

NOVA VAS — Ljubljanski Petrol gradi v Novi vasi na Bloški planoti bencinsko črpalko, ki bo odprta za dan republike. Črpalka bo velikega pomena ne le za prebivalce Bloške planote, ampak tudi za del občine Ribnica, predvsem še krajevno skupnost Sodražica.

M. G-é

VROČA MEJA

RIBNICA, KOČEVEJE — Za vroče ne veljajo le meje med državami in republikami, ampak tudi med občinami in celo krajevnimi skupnostmi. Za tako vročo mejo velja tudi meja med kočevsko in ribniško občino, ki poteka na Jasnici. V zvezi s pisanjem in govorenjem o tistem »Ko bom velik, bom carnik na Kolpi«, je zato na vprašanje, če bo tudi on, ko bo velik, graničar na Kolpi, predsednik OK SZDL Ribnica France Grivec odgovoril: »Ne. Jaz bom takrat graničar na Jasnici.«

P-c

Inž. Vladimir Briški: »S projektanti se dogovarjamo tudi za izdelavo načrtov za sekundarne kanale, ki bodo iz nekaterih naselij, kot so Mlaka, Breg, Koblarji, vodili do glavne kanalizacije, ki je zdaj v gradnji.«

problematične, ker so redko poseljene. Investitor gradnje te kanalizacije je Komunala Kočevje, izvajalec del pa Hidroinženiring Ljubljana s podizvajalci. Na ponudbo za gradnjo se je prijavilo 8 izvajalcev, najugodnejši pa je bil Hidroinženiring, ki bo za 530 milijonov dinarjev zgradil teh okoli 6 km kanalizacije in še nekatere nujne objekte (pre

MOST BO

RAKITNICA — Na območju vodovodnega črpališča Obrh pri Rakitnici je bila zaradi dotrajanosti mostu uknjena povezovalna pot med Blatami in zemljišči, ki jih imajo krajeni na drugi strani potoka Rakitnišca. Zdjaj so se svet KS Dolenja vas, občinska skupščina, gozdarji in SIS za ceste sporazumeli o gradnji novega mostu preko tega potoka, ki pa bo nekoliko nižje, kot je bil prejšnji. Zdjaj pripravljajo izvedbeni načrt in seveda zbirajo potrebni denar.

Že tretji štrajk

Je bilo res treba, da je prekipelo?

TREBNJE — Za čistilkami v trebanjski osnovni šoli in v delovni skupnosti skupnih služb Vzgojno-izobraževalne organizacije (VIO) Trebnje so prekinile delo že trebanjske vzgojiteljice. Tretji štrajk v isti delovni organizaciji v zadnjem letu daje trebanjskemu občinskemu sindikalnemu svetu obilo gradiva za prihodnjo sejo sveta. Se ta teden naj bi sindikat razpravljajal o stanju odnosov v VIO, kjer očitno nekaj ni v redu.

»VIO kot delovna organizacija ne funkcionira, je precej togo povezana. Vzgojno-varstvena organizacija (VVO), ki kot temeljna organizacija VIO združuje vse vrste v občini, je bila prikrajšana. Tako kažejo vsi podatki. V VIO so delavci le na »goli« osebnih dohodkih, brez dodatkov, kot jih poznajo drugod, zato so bili pri nagrajevanju bolj pri dnu.« pravi sekretar OS ZSS Stane Novak.

Zanimivo je, da je bilo pred zadnjim štrajkom 14 dni poprej veliko sestankov in klub močnim strokovnim službam bodisi na VIO ali sliših nihče ni vedel natakto povedati, za koliko lahko v vrtcu povečajo plače. »Ugibanja« so se sukala od 7 do 20 odstotkov, dokler ni počilo. Kje pa so zdaj tisti strokovnjaki, ki bi nam znali izračunati plače? Mi imamo plačane ljudi za to, da poskrbijo za denar in ne bomo mi prosjčili zanj po silih ali na občini, so govorili v vrtcu. In končno so zdaj ti strokovnjaki le izračunali, da lahko v vrtcu s 1. septembrom povečajo plače za 37,8 odstotka. Je bilo treba počakati, da je prekipelo? O tem bodo pričali dogodki te dni.

P. PERC

v sevniški in grosupeljski občini so začeli precej bolj podjetno. Do leta 1990 naj bi prišli vsaj do 8-odstotnega deleža drobnega gospodarstva v družbenem proizvodu občine Trebnje, k temu cilju pa naj bi pripomogla

• Davčna politika računa s tem, da obrtnik goljufa, se z njim pogaja, namesto da bi postavili jasne pogoje. Nimamo razvitega drobnega gospodarstva, ampak sušmarstvo. Družba mora postaviti mejo, do kod sme kapitalizacija. Tudi na Zahodu imajo večjo veljavo majhna podjetja. In napoved, če ne bomo spremenili miselnosti, da je nujna kooperacija, povezanost obrti z združenim delom, tudi prestrukturiranje ne bomo dosegli, je razmišljajl Uroš Dular, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Dolensko.

tudi skorajšnja ustanovitev sklada za pospeševanje te dejavnosti. P. P.

Najprej prostori za otroški vrtec

V koprivniški osnovni šoli je velika prostorska stiska
KOPRIVNICA — Osnovna šola v Koprivnici je najmanjša v Krški občini...

Odrešujejo leto 2020 je še daleč

BREŽICE — Za uporabnike telefonskih storitev je prihranek časa
BREŽICE — Za uporabnike telefonskih storitev je prihranek časa...

Konfekciji se godi krivica

Za strojem si težko zaslužijo za vsakdanji kruh, čeprav dobro delajo

BREŽICE — Konfekcijska industrija v Sloveniji ni nikoli izstopala
BREŽICE — Konfekcijska industrija v Sloveniji ni nikoli izstopala...

187.150 din, polletni pa komaj 161 tisočakov s poročunom. Sicer se pa
187.150 din, polletni pa komaj 161 tisočakov s poročunom. Sicer se pa...

KOT SARDINE V AVTOBUSU — Delegati se se na občinski seji zgražali, ko
KOT SARDINE V AVTOBUSU — Delegati se se na občinski seji zgražali, ko...

DELEGATI RAZPRAVLJALI PREDVSEM O JE KRŠKO

KRŠKO — Pretekli teden so se tu sestali delegati vseh treh zborov
KRŠKO — Pretekli teden so se tu sestali delegati vseh treh zborov...

Jožica Krošel: »Inflacija nam sproti vse izničili.«

Martina Žibret: »Zdaj vem, da je drugje še slabše.«

la začetnica otroške konfekcije, čeprav ni več edina, je pa še vedno
la začetnica otroške konfekcije, čeprav ni več edina, je pa še vedno...

Martina Žibret je omenila, da je poskusila z zaposlitvijo v drugi panogi
Martina Žibret je omenila, da je poskusila z zaposlitvijo v drugi panogi...

Andrej Kolar, ravnatelj OŠ Koprivnica

Iskri pomoč Združenih narodov

Kostanjeviška Iskra bo verjetno vključena v program uvajanja robotike

KOSTANJEVICA — V družbenem planu občine Krško za obdobje
KOSTANJEVICA — V družbenem planu občine Krško za obdobje...

montaži opreme in zagonu nove linije. Sicer pa je Iskra že pred tem
montaži opreme in zagonu nove linije. Sicer pa je Iskra že pred tem...

Robotizirana proizvodnja s površinsko montažo elektronskih sklopov
Robotizirana proizvodnja s površinsko montažo elektronskih sklopov...

DELOVNA AKCIJA V ZDOLAH

ZDOLJE — Krajevna skupnost, družvo prijateljev mladih in enota
ZDOLJE — Krajevna skupnost, družvo prijateljev mladih in enota...

V STT Tovarni konstrukcij odstopil direktor

Sevniški kovinarji na izsiljenem sestanku zahtevali boljše plače

SEVNICA — Na dan izplačila osebnih dohodkov 18. septembra
SEVNICA — Na dan izplačila osebnih dohodkov 18. septembra...

VREME OKRNILO TRGATEV — Predstavniki občinske turistične
VREME OKRNILO TRGATEV — Predstavniki občinske turistične...

DIREKTOR TOZDA FRANC DROBEŽ JE DAL PISNO ODPOVED, DA NE MORE
DIREKTOR TOZDA FRANC DROBEŽ JE DAL PISNO ODPOVED, DA NE MORE...

Asfalt v Zapužah

Bo most čez Mirno obnovljen spomladi?

ZAPUŽE — »Začeli smo maja z zemeljskimi deli in smo že sodelovali
ZAPUŽE — »Začeli smo maja z zemeljskimi deli in smo že sodelovali...

Drago Matko

všeta plačila za 800 kv. metrov dvorišč, niti planiranih 50 udarniških
všeta plačila za 800 kv. metrov dvorišč, niti planiranih 50 udarniških...

SESTANKI S ŠTIPENDISTI

KRŠKO — Posavske občinske skupnosti za zaposlovanje so preteklo
KRŠKO — Posavske občinske skupnosti za zaposlovanje so preteklo...

NOVA STANOVANJA

BREŽICE — Stanovanjska soseska Trnje je dobila končno
BREŽICE — Stanovanjska soseska Trnje je dobila končno...

KOŠNIKOVA GOSTILNA S TREFALDOM BO V SOBOTO V MOKRICAH

MOKRICE — Terme Čatež priredijo 10. oktobra ob 19. uri srečanje
MOKRICE — Terme Čatež priredijo 10. oktobra ob 19. uri srečanje...

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 26. septembra do 2. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile:
Od 26. septembra do 2. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile:

Krške novice

ITALIJANI SO SLIKALI OStanke — Vinška trgovca Krško 87 je v celoti
ITALIJANI SO SLIKALI OStanke — Vinška trgovca Krško 87 je v celoti...

DVE TURISTIČNI — knjižnici v Krškem pogosto stokajo zaradi pomanjkanja
DVE TURISTIČNI — knjižnici v Krškem pogosto stokajo zaradi pomanjkanja...

Novinarji se izživljajo. Njim je najlažje, ko je nam najtežje. Oni se veselijo
Novinarji se izživljajo. Njim je najlažje, ko je nam najtežje. Oni se veselijo...

Sevniški paberki

POPOTOVANJE — Delegacija iz sevniške občine se je ob vrnitvi iz Esna
POPOTOVANJE — Delegacija iz sevniške občine se je ob vrnitvi iz Esna...

KONCERT, KI BO
OPOZORIL NA
STISKO

ČRNOMELJ — Nad črnomaljsko glasbeno šolo se že nekaj časa zgrinjajo črni oblaki, predvsem pa deluje — prvih po dveh desetletjih, odkar so jo ustanovili — v izredno slabih materialnih in drugih razmerah. Na te razmere in ostalo problematiko, ki pesti to ustanovo, želijo opozoriti tudi na predstavitvenem koncertu, ki bo v sredo, 14. oktobra, ob 19. uri v črnomaljskem kulturnem domu, torej že na začetku nameste že na koncu šolskega leta. Na koncertu bodo obiskovalci lahko prisluhnili programu, skoz kategrga bo razvidna celotna dejavnost šole.

Zoran Didka: SEDEČA, risba

V novi čitalnici tudi
pouk iz knjižničarstva

Srednja šola v Brežicah preselila knjižnico na boljše

BREŽICE — Na policah knjižnice v brežiški srednji šoli je zbrano veliko bogastvo, ki pa se po vsebini razlikuje od knjižne zaloge občinske matične knjižnice. Prevladujejo strokovne knjige in učbeniki za vse usmeritve na

Poleg nje, ki vodi knjižnico, dela v njej še druga knjižničarka, vendar ne poln delovni čas, ker obe učita v razredu. Komaj sta čakali, da je knjižnica dobila nove prostore, da bo poslej imela tudi čitalnico, v kateri bo lahko en razred učencev prisostvoval pouku iz knjižničarstva, spremljal televizijske oddaje oziroma posnetke z videokaset.

Iz predsobe, stroje pisnice in shrambe so v srednji šoli uredili prijetne knjižnične prostore, v katerih bo izposoja in obdelava knjig poslej ločena od čitalnice.

Značilnost dela v šolskem knjižničnem hramu je, da imajo dijaki in učitelji vedno na voljo priročno knjižnico, kamor imajo dostop med poukom ali med odmori. Tako hitro pridejo do potrebnih informacij. V priročni knjižnici sodijo predvsem slovarji in leksikoni. Knjige sproti dopolnjujejo in kolikor mogoče hitro sledijo novostim s tega področja. Mesечно jih kupijo za 80 tisočakov. Vseh knjig imajo okoli 17.500, ne dosti manj kot kaka občinska matična knjižnica.

J. T.

Slikar, pedagog, mislec, teoretik

V kočevskem likovnem salonu na ogled spominska razstava del Zorana Didka — Stane Jarm: »Čas bi bil za temeljito študijo o tem izjemnem ustvarjalcu«

KOČEVJE — V tukajšnjem likovnem salonu je od minulega petka na ogled spominska razstava del akademskega slikarja Zorana Didka, umrlega pred dvanajstimi leti. Razstavljeni dela, ustvarjena v najrazličnejših tehnikah, zvečine gra za akvarele in risbe, so le manjši izbor iz umetniške zapuščine slikarja, ki je izšel iz Podbočja pri Kostanjevici na Krki. Na otvoritveni slovesnosti je nekaj pesmi zapel domači moški pevski zbor, o razstavi in avtorju razstavljenih del pa je nekaj klenih misli povedal v Kočevju udomljeni in delujoči akademski kipar in likovni pedagog Stane Jarm.

Jarm je Didka označil kot slikarja, pedagoga, misleca, inženirja, oblikovalca in teoretika, čigar misli so vgrajene v ustvarjalno delo njegovih učencev iz šole za umetno obrt, pedagoške akademije in likovne akademije. Pravo zapuščino pa predstavlja njegovo likovno delo, ki ga soproga Smiljana, tudi sama akademska slikarka, zdaj zavestno zbira in ureja. »Sam je bil preveč raztresen, da bi to, kar je ustvaril, uredil,« je poudaril Jarm, ki Zorana Didka izjemno visoko ceni. »Temeljita študija o njegovem delu še ni napisana niti zastavljena, čeprav bi to zaradi svoje vsestranskosti nedvomno zaslužilo, zlasti še zato, ker je vsa povojna sloven-

ska likovna pedagoška misel povezana z Didkovo vizijo likovne kulture oblikovalcev. Rezal je prve brazde.»

Didkova misel in ustvarjalnost sta v Kočevju že dolgo prisotni. Že leta 1953 je Zoran Didka sodeloval pri idejnih načrtih za kočevski spomenik NOB, dvajset let kasneje pa nepogrešljivo pri arhitektonski rešitvi parka herojev. Medtem je večkrat obiskal kemično tovarno Melamin in se nesebično razdajal pri poskusih plastificiranja risb in akvarelov. S pomin na tega velikega moža je Melamin dobrohotno sprejel pokroviteljstvo nad Didkovo razstavo.

Didkova slikarska dela so polna novih domislic in idej, prodorna z

Na Preloki bo
prvo srečanje
tamburašev

Prireditev bo v nedeljo, 8. novembra, ob 15. uri

ČRNOMELJ — Odbor za folklorno dejavnost pri tukajšnji občinski Zvezi kulturnih organizacij pripravlja prvo srečanje tamburaških skupin Bele krajine. Prireditev bo v nedeljo, 8. novembra, ob 15. uri na Preloki.

Z razpisom, razposlanim predjšni teden, je odbor povabil k sodelovanju vse tamburaške skupine, ki delujejo v črnomaljski in metliški občini. Skupine, ki nameravajo nastopiti na tem srečanju, morajo prijave poslati najkasneje do 25. oktobra na Zvezo kulturnih organizacij v Črnomlju.

Na srečanju bo vsaka skupina izvedla dve do tri skladbe. Prireditelji niso predpisali, kakšno glasbo naj bi izvajale. Lahko je to folklorna ali koncertna glasba, samo da se ne bo zatalo.

Zelijo, da bi bilo srečanje na Preloki pravi tamburaški praznik, zato že zdaj vabijo na obisk poslušalce od blizu in daleč.

JUTRI ZAKLJUČEK

NOVO MESTO — Z razstavo, ki jo bodo jutri ob 13. uri odprli v avli poslovne stavbe novomeške tovarne zdravlja v Ločni, se bo iztekala letošnja, 10., torej jubilejna slikarska kolonija Krke. Na njej ustvarja trinajst slikarjev, nagrajenec z dosedanjih Kikinih kolonij, o njihovih stvaritvah, nastalih od minulega petka, ko se je jubilejna kolonija začela, bo na jutrišnji otvoritvi razstave govoril umetnostni kritik Janez Mesesnel.

MARINČ RAZSTAVLJA
V POSAVSKEM
MUZEJU

BREŽICE — V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah se bo s svojo novo samostojno razstavo predstavil v Kostanjevici udomljeni in delujoči akademski slikar Jože Marinč. Razstavo, na kateri bo predstavljal cikle Praznovanje šelme, Beneška noč in Ribniška obrt, bodo odprli danes, v četrtek, 8. oktobra, ob 19. uri in bo na ogled do 22. oktobra.

Gledališke dejavnosti pa kulturnih društev v kočevski občini tako rekoč ne poznajo, če izvzamemo, da ponekod popestrijo krajevne proslave s skeči oziroma s krajšimi dramskimi prizori. Čast amaterskega gledališča rešuje skupina, ki deluje na srednji šoli in kako leto pripravi dve premiere.

I. Z.

ČOPIČ ZAMENJAL ZA TENOR — Drago Čuden (četrti od desne proti levi), tenorist ljubljanske opere, se je kot upokojenec »na veliko« prišel ukvarjati s slikarstvom. Svoje oljne slike je najprej predstavil občinstvu v Ribnici, minuli petek pa je bila njegova razstava odprta tudi v menzi delovne organizacije Novoteks. O slikarju in pevcu je najprej spregovoril njegov prijatelj Lado Smrekar, zatem pa sta nastopila še pevec Tone Kozlevar in Miha Dovžan. Petindvajset platen s tihožitji in podobami iz narave bo na ogled in za prodajo mesec dni. (Foto: J. Pavlin)

LOVŠIN RAZSTAVLJA V RIBNICI — France Lovšin, ki je v Kočevju znan kot delavski pesnik, se kot ustvarjalec poskuša tudi na likovnem področju. Svoje likovne izdelke je nekajkrat tudi že razstavljal. Poleti je imel v kočevskem likovnem salonu samostojno razstavo svojih zvečine okroglih slik, ki učinkujejo kot poslikani krozniki, zdaj pa si ta njegov amorfni svet barv in domišljije, ki precej spominja na Jakijevega, lahko (še do 12. oktobra) ogledujejo tudi obiskovalci v ribniškem Domu JLA. Na posnetku: avtor pred svojimi deli v Ribnici.

Amaterizem se prebuja jeseni

V kulturi kočevske občine čedaljne manj belih lis, saj delujejo kulturna društva že skoraj v vseh večjih krajih — Največ zanimanja za petje in ohranjanje krajevnih tradicij — Društvena dejavnost običajno zaživi v drugi polovici jeseni

KOČEVJE — V minulih dneh se je tu zvrstilo več kulturnih prireditev (Lovšinova in Didkova razstava, koncert delavske godbe ipd.), ki so se obiskovalcem prav gotovo za dalj časa vtisnile v spomin, obenem pa zaznale, da se tudi v kočevski občini izteka nekoliko podaljšano poletno kulturno mrtvilo. S tem se je pravzaprav že začela nova kulturna sezona, ki bo trajala vse do junija oziroma do dopustov prihodnje leto.

»Ljubiteljska kultura pa z vstopom v novo sezono kasni kot vsako leto,« ugotavlja Anda Remžgar, tajnica kočevske ZKO. »Društvena dejavnost še ni zaživila, bodo pa kmalu prvi sestanki skupin, na katerih se bodo dogovorili, kaj bodo delali in

kako. Čim bolj gremo v jesen, tem več časa bodo imeli ljudje za kulturno delo, tako da se še ta mesec lahko nadejamo prvih poročil o dogovorih v društvih.»

Na ljubiteljsko kulturo v kočevski občini veliko dajo, saj se zavedajo njenega pomena in moči. Poskrbeli so, da so kulturna društva ustanovili v vseh večjih krajih razen v Strugah, medtem ko so imeli pred leti samo tri. Toda tudi Struge ne bodo več dolgo bela lisa, najprej pa hočejo imeti prostore.

»Društva v glavnem gojijo petje, in kaže, da je za pevski zbor še najlažje pridobiti ljudi,« pravi Remžgarjev. »Svoj zbor bi radi imeli v Osilnici pa še kjje. Ljudi z voljo v občini ne manjka, težave pa so s kadri. Take težave pa poznajo tudi društva, ki so se poleg petja odločila še za druge zvrsti. V Predgradu in Fari ohranjajo tradicije svojih krajev. Predgrad ima folklorno in tamburaško skupino že od prej, v Fari pa so tamburaško skupino ustanovili v zadnjem času.»

CELJANI GOSTUJEJO
S PARTLJIČEVO
»ŠČUKO«

NOVO MESTO, KRŠKO — Slovensko ljudsko gledališče iz Celja gostuje na Dolenjskem in v Posavju s komedijo Toneta Partljiča Ščuka, da te kap. Ta teden v ponedeljek in torek so to delo uprizorjali na novomeškem odru, in sicer je bila to prva od sedmih abonmajskih predstav, kolikor jih načrtujejo Novomeščani v novi gledališki sezoni. V petek, 16. oktobra, pa bodo Celjani z istim delom gostovali v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem. Predstava se bo pričela ob 20. uri in je uvrščena v program, s katerim ta krška prireditelna ustanova obeloduje letošnji 10-letnico ustanovitve.

9. Labodov ekstempore

Letos prvič s pravo mednarodno udeležbo — Razstava bo tokrat najprej v obeh dvoranah Dolenjske galerije

NOVO MESTO — Tukajšnja delovna organizacija Labod je zvesta tradiciji in prireja letos že 9. slikarski ekstempore. Vabila za to tradicionalno likovno manifestacijo, ki je zrasla iz skromnih začetkov in so se nanjo sprva odzivali le tako imenovani ljubiteljski slikarji, so poslali prek 500 slikarjem in likovnim skupinam, delujočim v Sloveniji, pa tudi slovenskim slikarjem v zamejstvu in drugim likovnikom iz sosednjih držav. Ekstempore bo tokrat trajal od 12. do 24. oktobra in pričakujejo velik odziv, še posebej, ker prerašča v mednarodno prireditev. Udeležencem so na voljo razne teme, te pa so: prosta, Novo mesto, kulturna dediščina, Krka in dolenska pokrajina jeseni. Dela bo

treba oddati 24. oktobra v dopoldanskih urah, saj bo ta dan tudi otvoritev razstave najboljših stvaritev, nastalih na ekstempore. O tem, katera dela bodo razstavljeni, bo kajpak odločala strokovna žirija, ki bo podelila tudi Labodove nagrade za izjemno kvaliteten stvaritev. Prva razstava 9. Labodovega slikarskega ekstempore bo v Dolenjski galeriji z otvoritvijo omenjenega dne ob 17. uri. To je novost za to likovno prireditev, saj so do zdaj razstave prirejali najprej v Labodovi menzi v Ločni. Letos bodo v Labodu prikazali le izbor na ekstempore nastalih stvaritev, to pa šele po izteku razstave v Dolenjski galeriji.

I. Z.

Pouk s honorarci le izhod v sili

Novomeške srednje šole pestijo mnoge težave — Ker ni učiteljev za naravoslovne predmete, si pomagajo s strokovnjaki iz delovnih organizacij — Večjo pozornost nadarjenim učencem in raziskovalnemu delu

NOVO MESTO — Novomeške srednje šole so se nekako že navadile, da začenjajo šolsko leto s težavami. Letos jim jo je zagodlo pomanjkanje učiteljev za nekatero naravoslovne predmete, predvsem matematiko in fiziko. Še preden so učenci prvič stopili v razred, je bilo nepokritih kar 82 tedenskih ur pouka teh dveh predmetov. Na ekonomski šoli za ta pouk sploh niso imeli učiteljev, na srednji šoli pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve je grozil pri pouku fizike 60-odstotni izpad ur, na kmetijski šoli pa je nepokritost pouka matematike in računalništva dosegla 30 odstotkov.

Čeprav kadrovske težave niso izbruhnele čez noč, saj jih občutijo že dalj časa in so tudi pravočasno začeli biti plat zvona, pa akcija za pridobivanje manjkajočih učiteljev, ki se je sicer začela že maja, kar nekaj mesecev ni dala kakih otipljivih rezultatov. Naneslo je, da je bil sestanek koordinacije šole julija ali le nekaj več kot mesec dni pred začetkom pouka. Ker je vse skupaj močno zamujalo, so se morali vpreči sami ravnatelji, ki jim je naposled in tik pred začetkom šolskega leta uspelo zagotoviti manjkajoče predavatelje za naravoslovne predmete.

»Izpad je začasno pokrit s strokovnjaki iz delovnih organizacij in tako smo si na šolah vsaj malo odmahnilo,« pravi prof. Vasja Fuis,

ravnateljica srednje šole pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve. »Kakor smo na eni strani lahko zadovoljni, da smo pridobili predavatelje, pa nam dejstvo, da so le-ti iz delovnih organizacij in da zaradi tega nismo mogli sestaviti normalnega urnika, povzroča več preglavic in otežkoča pouk,« pojasnjuje. »Kajti tokrat so se morale šole prilagoditi razpoložljivemu času strokovnjakov, ki so nam prišli na pomoč, seveda tako, da so obdržali obveznosti vsak na svojem delovnem mestu. Zato se dogaja, da imajo zdaj učenci tudi po štiri ure skupaj isti predmet, kar ni samo utrujajoče, ampak tudi iz pedagoškega vida težko sprejemljivo. Vsi pa se zavedamo, da je to izhod v sili in da drugače zaenkrat ne gre. Je pa treba reči, da so ti strokovnjaki na moč prizadeveni in da so pripravljene pomagati, kolikor je v njihovih močeh.»

Prof. Fuisova ugotavlja, da bo takšna rešitev, ki ji sicer pravimo začasna, zagotovo trajala še nekaj let. Ko so se na ustrejni fakulteti pozanimali, kdaj lahko pričakujejo prve diplomante, ki bi zasedli prazna učna mesta na novomeških srednjih šolah, in koliko jih je, jih odgovor ni potolažil. Najprej zavoljo dejstva, da še najmanj pet let ne morejo računati na nobenega diplomanta, potem pa naj bi s fakultete prišli na Dolenjsko samo štirje. Pa tudi za te štiri ne more nihče jamčiti, da se bodo zaposlili v šolstvu;

še zlasti ne, če bodo osebni dohodki na srednjih šolah še dolgo tako nizki, kot so zdaj.

»Dolgoročno se izhod iz tovrstnih težav nakazuje v zelo intenzivnem delu z nadarjenimi učenci,« nadaljuje prof. Fuisova. »Take učence bi bilo treba odkriti, z njimi delati in jih spodbujati že od osnovne šole dalje. Ko pridejo na srednje šole, pa jih vključevati tudi v raziskovalno delo. Pri tem so možnosti sodelovanja z delovnimi organizacijami zelo široke in raznotere. Pa ne samo za učence, tudi za učitelje, ki jim bo potrebno omogočiti podiplomski študij oziroma pogljobljen stik s stroko. Ždaj pa je celo samoz izobraževanje onemogočeno, literatura za to je pretežno tuja, ni pa je moč dobiti. Izhod iz tega se nakazuje v možnostih, da bi učitelji za določen čas šli v delovne organizacije, se vključili v delovni proces, primerni njihovi stroki in usposobljenosti, kjer bi teoretično in praktično znanje še poglobili. Tako obogateni z novim znanjem in novimi spoznanji bi po vrnitvi v šole kot pedagogi lažje in boljše delali.«

Seveda kakovost pouka ni odvisna samo od dobrih kadrov, temveč še od marsičesa. Tu so, denimo, prenapeti normativi, ki šolam dovoljujejo nadštevne razrede. V razredu, kjer je pol učencev preveč, je kvaliteto delo nemogoče, še posebej pa ni moč izvajati dostikrat prepotrebne individualnega po-

Prof. Vasja Fuis: »Če hočemo na področju šolstva ohraniti poličentrizem in ohraniti stik s sodobnim razvojem, bomo morali okrepitev sodelovanje z združenim delom. Ne nazadnje zato, da bi prek svobodne menjave dela prišli do sredstev za posodobitev opreme, kakršno zahteva sodobni pouk.«

uka in tudi nadarjeni učenci ne pridejo prav do izraza, če upoštevamo, da v glavnem delajo v prostem času, izven šole.

»Kot izpet šlager pa se sliši tisto o potrebi po kadrovanju v pedagoške poklice,« še omeni prof. Fuisova, »in čeprav o tem nenehno razpravljamo in opozarjamo na nujnost usmerjanja v pedagoške deficitarne poklice, ne zaleže kaj dosti. Nenehno pa tudi oznanjamo, da je nujno šolsko opremo zamenjati za novo, sodobnejšo. Zavedamo se, da je vse to rešljivo le s tesnejšo naslonitvijo na proizvodne delovne organizacije oziroma s tako imenovano svobodno menjavo dela z njimi. Doklejš bomo morali o tem govoriti, pa tako in tako nihče ne ve.«

I. ZORAN

GORJANCI V ČRNI SLIKI

Avtobusno podjetje Gorjanci iz Novega mesta je v sevniški občini slabo zapisano. Delavci niso zadovoljni z njegovimi avtobusi, saj je večinoma starih in zastarelih. Takšne avtobuse pa pošiljajo tudi na posebne vožnje. Če kakšno podjetje naroči avtobus za poseben prevoz, ponavadi zahteva soferja, ki jih tudi vozi na delo. Vendar se takrat začne težave, češ da soferji na teh progah nimajo primernih avtobusov in da drugi soferji ne dajejo svojih vozil iz rok.

Vsa pohvala pa gre voznikom na progi Sentjanž-Sevnica. Ljudje so tam vedno pravi čas na delovnem mestu in pozimi v toplih avtobusih, čeprav se morata voznika pripeljati po 20 in več kilometrov daleč. Vendar tega pri Gorjancih ne znajo ceniti, zato tudi takšni avtobusi. Velikokrat ostanemo tudi v okvri. Sploh pa avtobus 670-06! Takrat mora voznik sam odpraviti okvaro, čeprav je umazan do vrh glave.

Delavci na progi Sentjanž-Sevnica

REPPORTERSKE IZKAZNICE

Že dolgo časa pošiljamo svoje prispevke v Dečje novine v Gornji Milanovc. Sodelovanje z uredništvom nam je všeč. Marsikaj objavijo, kaj je novega v Avričajih. Vseč nam je tudi, da naše prispevke objavljajo v slovenskem jeziku. Ta časopis sodeluje z Dečjimi novinami, ki izhajajo na Kitajskem. Dogovorili so se za izmenjavo prispevkov. Ideja je bila tako všeč tudi nam. Vsi, ki bomo svojim kitajskim vrstnikom poročali o svoji deželi, o svoji šoli, doživljenj, razmišljanjih, bomo prejeli prave reporske izkaznice in tako postali reporterji. Najboljši bodo lahko celo nagajani, saj bodo Kitajci razdelili najboljšim reporterjem iz Jugoslavije okrog sto zanimivih nagrad. Akcija je pri nas zbudila precej zanimanja, vsi smo začeli z vsvo vno dopisovati v Dečje novine.

DUSAN ČANČER, 8.r OŠ Arčiče

Čudna je ta samouprava

Zakaj dva gradbena odbora za isto gradnjo? — Kdaj bo zgrajena tretja faza zdravstvenega doma Kočevje?

KOČEVJE — V kočevski občini trenutno delujeta dva gradbena odbora za III. fazo gradnje zdravstvenega doma. Druga je marca letos imenoval občinski izvršni svet in za njegovega predsednika Antona Turka, medtem ko

Zelo smo jezni! 312. izjava Jezikovnega radosišča RK SZDLS

14. avgusta letos smo se zgrozili, ko smo na drugi strani dnevnika Delo (v rubriki S teleprinterja) zvedeli za »Muzijski vlak Faak — Bohinjska Bistrica«. Neki M. S. in fotograf I. Modic sta nam z Jesenic sporočila, da je turistična agencija Slovenijaturist letos drugič pripravila »izlete iz Jesenic v avstrijski Faak za turiste z naše strani, za tiste z avstrijske strani pa izlet v Bohinj in okolico«. Take jezikovno-kulturne sramote od Dela nismo pričakovali, čeprav je slo za čas »kislkih kumaric«. Tisti »iz Jesenic« namesto pravilnega »z Jesenic« (saj pravimo »na Jesenicah«, ne pa »v Jesenicah«) bi dobrohotni slovenski bralec mogoče vendarle molče pogoltnil, čeprav si pri tem o dopisnikovi in redaktorjevi poklicni usposobljenosti ne bi mislil dosti lepega; tistega »Faaka« pa ni mogoče pogoltniti, saj to so vendar slovenske Bače ob Baškem jezeru na Koroskem (od tam izvira slovia pesem Nmav čez izaro)! Ali naj pričakujemo, da bomo v Delu kmalu prebrali še kaj o Ferlachu, Feilstrizu, Rosenbachu, Eberndorf...? Pa kaj o Klagenfurtu? Če sklepamo po jeziku reklamnih oglasov koroških trgovcev v Delu, bi rekli, da to vendarle še ni del Delove jezikovne politike, temveč — hud — spodrslijaj.

Ne vemo, ali ni mogoče že agencija Slovenijaturist (!) obsedla na svoj muzijski vlak samo table z napisom »Faak — Bohinjska Bistrica« in tako pomagala skrivati pred očmi tujih turistov resnico, da je slovenščina doma tudi na avstrijskem Koroskem; dopisnik M. S. bi bil moral tak spodrslijaj opaziti in ga javno (v Delu) kritizirati, ne pa mu slediti kakor ovca v klavnico. Če tega ni opazil ali če se mu ni zdelo vredno besede, ni vreden biti dopisnik osrednjega slovenskega dnevnika, v katerem smo prebrali že toliko tehtnih misli o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Slovenska krajevna imena v zamejstvu so del naše kulturne dediščine; pomembnejša med njimi spadajo v našo splošno izobrazbo, manj znana je mogoče najti vsaj na dvojezičnih zemljevidih (ali M. S. sploh ve, da taki zemljevidi obstajajo?).

Da, zelo smo jezni!

14. avgusta letos smo se zgrozili, ko smo na drugi strani dnevnika Delo (v rubriki S teleprinterja) zvedeli za »Muzijski vlak Faak — Bohinjska Bistrica«. Neki M. S. in fotograf I. Modic sta nam z Jesenic sporočila, da je turistična agencija Slovenijaturist letos drugič pripravila »izlete iz Jesenic v avstrijski Faak za turiste z naše strani, za tiste z avstrijske strani pa izlet v Bohinj in okolico«. Take jezikovno-kulturne sramote od Dela nismo pričakovali, čeprav je slo za čas »kislkih kumaric«. Tisti »iz Jesenic« namesto pravilnega »z Jesenic« (saj pravimo »na Jesenicah«, ne pa »v Jesenicah«) bi dobrohotni slovenski bralec mogoče vendarle molče pogoltnil, čeprav si pri tem o dopisnikovi in redaktorjevi poklicni usposobljenosti ne bi mislil dosti lepega; tistega »Faaka« pa ni mogoče pogoltniti, saj to so vendar slovenske Bače ob Baškem jezeru na Koroskem (od tam izvira slovia pesem Nmav čez izaro)! Ali naj pričakujemo, da bomo v Delu kmalu prebrali še kaj o Ferlachu, Feilstrizu, Rosenbachu, Eberndorf...? Pa kaj o Klagenfurtu? Če sklepamo po jeziku reklamnih oglasov koroških trgovcev v Delu, bi rekli, da to vendarle še ni del Delove jezikovne politike, temveč — hud — spodrslijaj.

Da, zelo smo jezni!

Celjski poziv mladinske organizacije

Udeleženci sekcijske razprave »Ekološke determinate tehnološkega razvoja«, ki je potekala v celju 26. septembra 1987 v okviru Mladinskega festivala 1987, smo se v teku razprave o temeljnih pogojih, ki v Sloveniji pogojujejo razreševanje ekoloških problemov, dotaknili tudi investicijske politike. Značilno je, da vsako razmišljanje o načinih razreševanja nakopičenih in bodočih ekoloških problemov vedno izpostavi vprašanja investicijske politike kot ene izmed ključnih determinant.

V Sloveniji trenutno potekata dve investiciji (Jeklarna 2 na Jesenicah in Elektroliza C v Kidričevem), od katerih je ena tik pred zaključkom, ki sta povzročili in še vedno povzročata polemike v javnosti. Dejstvo je, da je bilo v razpravah pred pričetkom gradnje obeh objektov ugotovljeno, da so bile splošne vse formalne poti pri pridobivanju raznih dovoljenj in soglasij, ni pa bilo odgovorjeno na ključne pomisleke, kaj ti dve investiciji pomenita za slovensko družbo z narodnogospodarskega vidika. Zato predlagamo delegatom v skupščini SR Slovenije, naj ob razpravah o dopolnitvah srednjeročnih in dolgoročnih družbenih planov SR Slovenije zahtevajo izdelavo ocene narodnogospodarskih posledic obeh investicij, oziroma naj zahtevajo javno razgrnitev iz izdelanih ocen kot ene izmed podlag za dopolnitev omenjenih planskih dokumentov in kot osnovo za odločanje o usodi obeh objektov. Obenem ponovno poudarjamo, da v mladinski organizaciji vrtujemo pri oceni, da pravočasno zaprtje Jeklarne 2 in Elektrolize C lahko preprečita, da ti dve investiciji postaneata kamen za vratom slovenskega gospodarstva in zagotovita dodatni najcenejši vir električne energije.

S pobudo se je na svoji 27. seji, ki je bila 1. oktobra 1987, seznanilo predsedstvo republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije in jo podprlo.

J. PRIMC

Hvala, graja in odgovor

Nekaj pripomb in odgovor o avtobusnem prevozu

RIBNICA, KOČEVJE — Iz Inlesa Ribnica smo prejeli pohvalo za Ivana Ofaka, uslužbenca avtobusne postaje v Kočevju, ker je hitro in uslužbeno postregel z vsemi podatki o dejanskih cenah mesečnih avtobusnih vozovnic za študente. Tega podatka na šestih drugih odgovornih mestih, tudi na avtobusni postaji v Ljubljani, niso mogli dobiti.

Več pripomb je letelo tudi na nekturen prevoz z avtobusi, predvsem ob petkih in sobotah popoldne, ko se vračajo delavci, študentje in dijaki pa tudi obiskovalci v bolnišnicah iz Ljubljane domov. Izraženo je bilo tudi mnenje, da vozijo nekateri soferji vinjeni.

Vršilka dolžnosti direktorja SAP-tozd »Stojna« v Kočevju, Marija Mestnik, je na te pripombe odgovorila, da od 11.15 do 14.30 odpelje iz Ljubljane proti Ribnici v Kočevju kar 9 avtobusov, kar bi moralo zadostovati in jih več nimajo na rapologo. Kontrolni pregled 3. septembra je pokazal, da so bila vsa stojišča in sedeži popolnoma zasedeni ob 13.45. Do preobremenitve pa lahko

J. P.

MLADI DOPIŠNIK

KOLESARJI IN TRGATEV

V pripravi na dirko kolesarjev, učenec 5. — 8. razreda, so v Črnomlju obveščali ljudi, naj v času tekmovanja ne hodijo na cesto. Vse je bilo dobro, dokler se domačini niso spomnili na trgatev: kako bodo vozili po zaprti cesti sode v vinograde? Mnogi so spraševali pol v šali, pol zares, če bo treba nositi sode na hrbtno.

VANJA MOVRIN, 7. b OŠ Loka Črnomelj

Z VLAKOM

Prvi jesenski dan smo se odpeljali z vlakom na nagradni izlet. V Ljubljani smo si ogledali Tromostovje, Prečrnom spomenik in stari del mesta, nakar smo potovali na Jesenice in Bled. Kos poti smo opravili z avtobusom, drugače pa vse z vlakom. Z izleta imamo mnogo lepih vtisov, zato bomo še pisali spise za nagradni natečaj o železnici.

ANKA BLATNIK, 7. a OŠ Škocjan

OBIRANJE HRUŠK

Sredi septembra smo imeli delovno akcijo. Pobirali smo hruške v nasadu Agrarie na Piršenbregu. Zjutraj se nas je 18 zbralo v nasadu, z nami je bila tudi razredničarka. Takoj smo se lotili dela, ki smo ga prekinili le za malico. Do 14. ure smo nabrali okrog 8 ton hrušk. Denar, ki smo ga zaslužili, bomo porabili za izlet ob koncu leta.

VANJA BABIČ, 8.r OŠ Globoko

TABOR SUTJESKA

V letošnjem taboru Sutjeska, ki je bil v Dečanih na Kosovem, sem sodeloval kot predstavnik odreda Marjan Tominc OŠ Globoko. V Dečanih smo si ogledali spomenike, samostane in druga obeljezja. Obiskali smo tudi Pristino, Peč, Prizren, Djakovico in Gadimlje, kjer je jama, zgrajena iz marmorja. Med udeleženci tabora se je razvil prijateljstvo. Z nekaj udeleženci tabora si dopisujem. Takih srečanj si še želim.

BOJAN HOTKO, 7.r OŠ Globoko

NOVI PROSTORI

Za učence naše šole je bil letošnji dan pionirjev nadvse slaven. V tem šolskem letu imamo novo kuhinjo, jedilnico in prostore za praktični pouk. Ob dnevu pionirjev so nas obiskali predstavniki naše občine, ki so nam zaželeli uspešno delo in dobro počutje v novih prostorih.

DRAGICA ZUPANČIČ, 5.a OŠ Baza 20 Dolenjske Toplice

NA OBRTNEM SEJMU

Tudi naša družina se je peljala na ogled celjskega obrtnega sejma. Bil je že dvajseti in zaradi jubileja še bolj bogat kot sicer. Otrokom je bil seveda najbolj všeč zabavišni prostor z avtomobilski in vrtiljakom, starejši pa so se ustajevali ob zanimivih in koristnih ter praktičnih obrtnih proizvodih. Dalo se je tudi marsikaj primernega kupiti.

SUZANA URBANICA, 6.b OŠ Jurij Dalmatin Krško

DAN PIONIRJEV

29. septembra, na dan pionirjev, imamo po vseh šolah pionirske konference. Delegati našega pionirskega odreda, ki nosi ime partizanskega pesnika Kajuha, smo se zjutraj zbrali v telovadnici šole. Povabili smo tudi nekaj gostov, a se je valilo odzval le predstavnik KS Krško. Na konferenci so delegati pionirskega odreda in RK poročali o delu v preteklem šolskem letu. Sprejeli smo tudi program dela za leto in izvolili novo vodstvo PO in MČ RK. Ker je bilo slabo vreme, je napovedani kros po konferenci odpadel in smo nadaljevali s poukom.

MOJCA VALENTINČIČ, 6.b OŠ Jurij Dalmatin Krško

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 9. X.

TV MOZAIK 10.00 TEDNIK MATINEJA 11.00 AVGUST STRINDBERG, ponovitev 5. dela švedske nadaljevanke 16.15 — 01.35 TELETEKST 16.30 VIDEOSTRANI 16.45 TV MOZAIK, ponovitev 17.45 VUKOV KOTIČEK, 6. del otroške serije 18.00 DR. WHO: MAŠČEVANJE PLOČEVINCEV, 10. del angleške serije 18.25 VEČ VESELJA Z VRTOM, 5. del 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 OBZORNİK 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 SEVER IN JUG, 3. del nadaljevanke 21.00 ZAKON LJUBEZNI, 5. del do

kumentarne serije 21.50 DNEVNIK 22.05 ČAS BREZ ZLOČINA, ameriški film Dustin Hoffman je upodobil Maxa, malega kriminalca, ki ga po šestih letih pogojno spusti na svobodo. Toda že od začetka gre junaku vse rakovo pot, čeprav hoče živeti počestno življenje. V njegovem stanovanju najdejo sled heroina, ki ga je tam pustil njegov prijatelj, in spet ga zaprejo. Toda njegov nadzornik ga spravi iz zapora, da bi tako zvedel kaj o heroinu. Max ga premlati in sedaj mu ne preostane drugo, kot da ponikne v podzemlju. 23.55 KRONIKA VIDEO CD 87 01.25 VIDEOSTRANI

DRUGA TV MREŽA

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 »Fore i fazoni« — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke

SOBOTA, 10. X.

8.05 — 12.30 in 13.35 — 01.25 TELETEKST 8.20 VIDEOSTRANI 8.30 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE 8.45 MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB 9.05 BATUJINA ŠKATLICA 9.30 SLOVENSKE LJUDSKE PESMI, gledališka predstava 10.00 TA ČUDOVITI NOTNI SVET 10.55 Maribor: ODKRITJE SPOMENIKA GENERALU MAISTRU, prenos 11.45 NAŠA PESEM, ponovitev 11. oddaje 12.15 VIDEOSTRANI 13.50 VIDEOSTRANI 14.05 CIKLUS LAURENCA OLIVIERA: KRALJ HENRIK I. 16.25 OHRANITEV KULTURNE DELEŠČINE — MESTA, 1. oddaja dok.

serije 16.55 KOŠARKA CZ-BOSNA 18.25 DA NE BI BOLELO 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 KNJIGA 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 19.50 ZRCALO TEDNA 20.15 VSAKO SREDO, ameriški film 22.05 ALPE-JADRAN, informativno-mozaična oddaja 22.35 DNEVNIK 22.50 MESTO KOT ALICE, 4. del nadaljevanke 23.45 KRONIKA VIDEO CD 87 01.15 VIDEOSTRANI

DRUGA TV MREŽA

14.25 Test — 14.40 Jugoslavija, dober

NEDELJA, 11. X.

8.45 — 12.45 in 14.25 — 00.15 TELETEKST 9.00 VIDEOSTRANI 9.15 ŽIV ŽAV 10.15 DR. WHO: MAŠČEVANJE PLOČEVINCEV, ponovitev 10. dela 10.40 MESTO KOT ALICE, ponovitev 4. dela nadaljevanke 11.30 ALPSKI VEČER 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA 12.30 VIDEOSTRANI 14.40 VIDEOSTRANI 14.55 SOKOLOV LET, 1. del nemške

nadaljevanke 16.10 TLAKOVALCI PUŠČAVE, francosko-tunizijski film 17.45 EX LIBRIS M & M 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 KINO 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 TO NI MOJE ŽIVLJENJE, TO JE SAMO ZAČASNO, 2. del nadaljevanke 21.10 ZDRAVO 22.30 KRONIKA VIDEO CD 87

PONEDELJEK, 12. X.

TV MOZAIK 10.00 ZRCALO TEDNA MATINEJA 10.20 AFRIŠKA KAMERA, tunizijsko-francoski film 16.35 — 00.55 TELETEKST 16.50 VIDEOSTRANI 17.05 TV MOZAIK, ponovitev 17.25 RADOVEDNI TAČEK 17.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET 17.45 ŠOLA ZA KLOVNE 18.15 REPUBLIŠKA REVUJA MPZ — Zagorje 86 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 OBZORNİK 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 KUARSKE ZVEZDE, 1. del

francoske nadaljevanke Zgodba se začne 1893 in se zaključuje v tridesetih letih tega stoletja. Babica Marija (na začetku dogajanja mlada žena in mati) ima majhno gostilno na deželi, njen vnučak pa postane slavni kuhar v ugledni restavraciji v Parizu. Marija, najmlajša hči revnega čevljarja, se je na gradu, kjer je služila, navdušila za kuhanje, kasneje je v svoji gostilni kuhala za preproste vaščane. Kmalu se je dober glas o njeni kuhinji razširil. V bližini je grad Leopardovih, lastnik je notar in vaški župan, ki ima lepo družino. Marija pričakuje prvega otroka, ki se ga z možem zelo veselita... Nadaljevanke ima šest delov.

21.05 AKTUALNO: Pred javno razpravo o ustavnih spremembah Začel se je postopek za spremembo ustave. Je predlog dober ali slab? O tem bo tekla beseda v tej oddaji. Uredništvo vabi čim širši krog gledalcev: pišite,

TOREK, 13. X.

TV MOZAIK 10.00 ŠOLSKA TV 11.00 JEZIKOVNI UTRINKI 11.05 ANGLEŠČINA XIX 11.35 FRANCOŠČINA II 16.10 — 22.55 TELETEKST 16.25 VIDEOSTRANI 16.40 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev 17.45 TA ČUDOVITI NOTNI SVET

18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 OBZORNİK 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 GLASBENI VEČER 21.50 DNEVNIK 22.45 VIDEOSTRANI

SREDA, 14. X.

TV MOZAIK 10.00 INTEGRALI MATINEJA 10.40 FLAMSKA LEGENDA, posnetek baletne predstave 15.20 — 23.30 TELETEKST 15.35 VIDEOSTRANI 15.50 TV MOZAIK, ponovitev 16.30 TUJI JEZIKI, ponovitev 17.30 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE

17.45 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA, otroška nadaljevanke 18.15 RAČUNALNIŠTVO II 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 OBZORNİK 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 FILM TEDNA: MAČKA NA VROČI PLOČEVINASTI STREHI, ameriški film

ČETRTEK, 15. X.

TV MOZAIK 10.00 ŠOLSKA TV MATINEJA 11.00 SOVRAŽNIK LJUDSTVA, ameriški film 15.50 — 00.45 TELETEKST 16.05 VIDEOSTRANI 16.20 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev 17.20 LETEČA HIŠICA 17.30 PISMA IZ TV KLOBUKA 18.15 MOZAIK KRATKEGA FILMA 18.45 RISANKA 18.55 VIDEOSTRANI 19.00 OBZORNİK 19.12 IZ TV SPORODOV 19.25 ZRNO, VREME 19.30 DNEVNIK 20.05 TEDNIK 21.10 Z MOJIMI VROČIMI SOLZA-

MI, 1. del avstrijske nadaljevanke Nadaljevanke v treh delih obravnava življenje Franza Schuberta (1797—1828), velikega avstrijskega skladatelja in glavne predstavnika glasbene romantike. 22.40 DNEVNIK 22.55 RETROSPEKTIVA JUGOSLOVANSKEGA FILMA: BALKANSKI VOHUN

OBVESTILO

DO »KOMUNALA« Novo mesto obvešča občane KS Ločna — Mačkovec in KS Mali Slatnik, da bomo pričeli z najniži vzdrževalni deli na vodovodih v ulici Pod Trško goro in v Smolenji vasi. Dela se bodo izvajala od 1. 10. do 30. 11. 1987. V času vzdrževalnih del bo občasno moten promet in preskrba z vodo.

— 19.00 Šopek domačih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Skupina 220 (zabavnoglasbena oddaja) — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Ameriški volkodlak v Londonu (ameriški film) — 22.35 En avtor, en film: N. Pavkovski: Bučan Tryptich Opomba: 16.55 nogomet Jugoslavija:SZ

TV ZAGREB

8.20 Poročila — 8.25 »Fore i fazoni« — 8.55 TV v šoli — 10.30 Poročila — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 14.00 Prezli ste, pogledajte — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.10 Kronika Reke — 17.30 »Fore i fazoni« — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Čigav otrok (nadaljevanke) — 21.00 Kviz — 22.00 Dnevnik — 22.15 Kultura srca — 23.45 Bis — nočni program

TV ZAGREB

dan — 15.10 Dr. Doolittle (mladinski film) — 16.40 V registraturi (nadaljevanke) — 17.40 Zlatar 87 — 18.40 Dallas — 19.30 Dnevnik — 20.15 Svet na zaslonu — 20.55 Rezerviran čas — 21.45 Poročila — 21.50 Feljton — 22.20 Znanost — 22.50 Športna sobota — 23.10 Šahovski komentar

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 15.30 Narodna glasba — 16.00 Sedem TV dni

— 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Košarka CZ-Bosna — 18.30 Priscno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljšo življenje — 21.05 Tarzan, opiči Clovek (ameriški film) — 22.55 Dnevnik — 23.10 Nočni spored

DRUGA TV MREŽA

8.55 Poročila — 9.00 Oddaja za JLA in igrani film — 12.00 S. Milenkovič na turneji po ZDA in Kanadi — 17.25 Rokomet (Z) Belinka-Olimpija: Budućnost — 18.45 Črnogorska kulturna zakladnica — 19.30 Dnevnik — 20.00 Avtomanija — 20.25 Mali koncert — 20.40 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Therese Humbert (francoska nadaljevanke) — 22.00 Liki revolucije — 22.45 Poezija

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Basnodrom — 17.45 Vukov kotiček — 18.00 Mariborska kronika — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Paralele (zunanjepolitična oddaja) — 20.30 Mali koncert: chopiniada — 20.45 Informativna oddaja — 21.05 Nočni obiskovalci (ameriški film) — 22.35 Znanstveni grafiči

DRUGA TV MREŽA

17.00 Angleščina XIX — 17.30 Francoska II — 18.00 Ljubljanska kronika — 19.00 Videogodba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pokrajinski muzej Celje — 20.45 Informativna oddaja — 21.00 Žrebanje lota — 21.05 Narodna glasba — 21.50 Naj te vprašam (zabavni program) — 22.20 Pristop k umetniškemu delu

DRUGA TV MREŽA

21.55 MEDNARODNA OBZORJA 22.35 DNEVNIK 22.50 VIDEOGODBA, ponovitev 23.20 VIDEOSTRANI

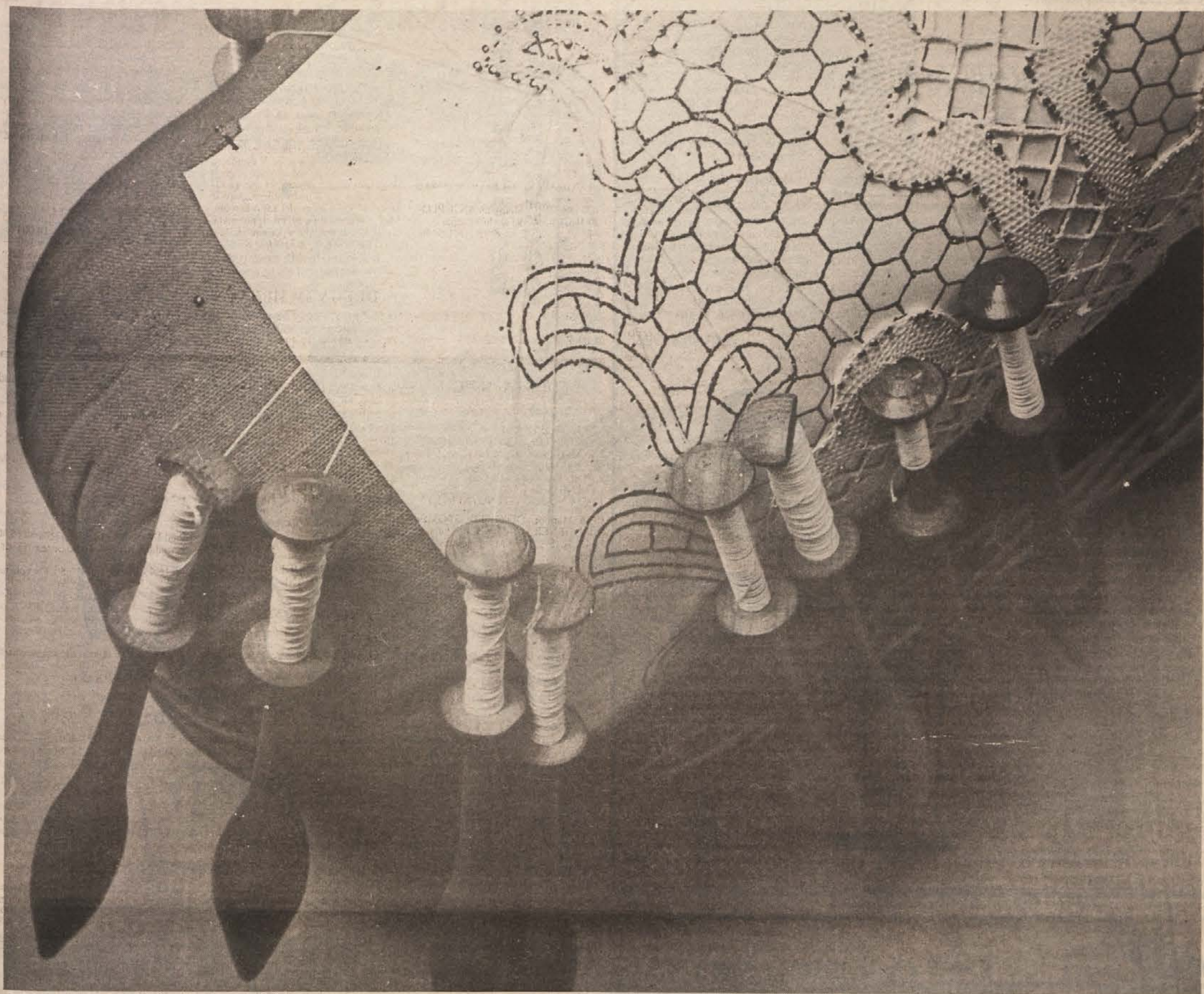
DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška serija — 17.55 Nogomet Jugoslavija: S. Irska — 20.00 Mariborska kronika — 21.00 Slovenski oktet v Postojnski jami — 21.30 Informativna oddaja — 21.45 Shakespeara na TV: Hamlet

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Zata ribica — 18.00 Ljubljanska kronika — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Informativna oddaja — 20.55 Dokumentarni večer — 22.25 Videopis

Kaznovati dobre in nagraditi slabe gospodarje

Slovenska skupščina je v drugi polovici septembra sprejela spremenjeni in dopolnjeni zakon o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti. S tem je dosedanji zakon usklajen z obračunskim zakonom in predlaganim medrepubliškim dogovorom o skupnih temeljih financiranja splošnih družbenih in skupnih potreb. Po zakonu se sredstva za osnovno izobraževanje (ne pa tudi srednje in visoko usmerjeno), otroško varstvo, socialno skrbstvo, zaposlovanje (pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti), večjega dela zdravstva in prav tako večjega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo še naprej iz osebnih dohodkov. Ti so vir financiranja in osnova za približno 95 odstotkov sredstev za zdravstvo ter za okrog 98 odstotkov sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Za preostali del teh dveh in za vse druge družbene dejavnosti, ki še niso bile omenjene, se sredstva poslej zagotavljajo iz dohodka tozdiv in delovnih skupnosti.

Med dejavnostmi, ki se jim sredstva poslej odmerjajo iz dohodka, sta se na podlagi določil obračunskega zakona znašili na primer celotna kultura in telesna kultura. Približno 83 odstotkov sredstev za družbene dejavnosti se bo še naprej zagotavljalo iz osebnih dohodkov, 17 odstotkov pa s prispevki iz ostanka dohodka. Po obračunskem zakonu se prispevki iz dohodka štejejo med takšne obveznosti, ki so odvisne od velikosti dohodka. Plačevali jih bodo torej le tisti, ki bodo imeli ustrezen ostanek dohodka. Če delovna organizacija ne bo ustvarila zadostnega dohodka, bo lahko zmanjšala obračunane obveznosti do družbenih dejavnosti na razpoložljiv znesek, ki

bo seveda lahko tudi enak ničli, zmanjšana ali odpravljena obveznost za del družbenih dejavnosti pa se ne bo štela kot izguba v poslovanju. Izgubarji, teh pa je pri nas kar precej in jih bo v bodoče verjetno le še več, kakor se gospodarske zadeve v Jugoslaviji obračajo, po tem zakonu ne bodo dolžni prispevati za družbene dejavnosti. Slabi gospodarji, naj bodo taki predvsem zaradi sistemskih gospodarskih rešitev in ukrepov ali povsem iz subjektivnih razlogov, bodo torej oproščeni skrbi in denarnih obveznosti za kadrovske reprodukcije, kulturo, telesno kulturo, zdravstvo itd. Vse to bo moč ohranjati le z dodatnim obremenjevanjem boljših gospodarjev, glede na splošni jugoslovanski gospodarski položaj ter sprejete in napovedane ukrepe pa je se najbolj gotov scenarij počasnega shiranja teh dejavnosti. Družbene dejavnosti se sicer vse po vrsti že letos v Sloveniji spet vse globlje potapljajo v morje težav, pomanjkanje denarja za pokrivanje dogovorjenih programov in nelikvidnost, pri tem pa so na posameznih žiro računih blokirana precejšnja sredstva, ki jih je gospodarstvo prispevalo v te namene na osnovi dogovorov, interesne skupnosti in izvajalci v družbenih dejavnostih pa jih ne smejo porabiti, ker je obseg skupne porabe pač togo določen in omejevan na vrhu, v zvezi. Razmere v večini naših družbenih dejavnosti so po komaj približno enoletnem rahlem predahu letos skratka spet kritične kljub vsem sklepom in trdnemu namenu, da jih moramo ohranjati na doseženi ravni in položaj delavcev v njih še naprej izenačevati s položajem delavcev v gospodarstvu. Če bi leto imelo enajst mesecev, bi še nekako zvozele, ker pa jih ima žal še vedno dvanajst, za večino sisov in izvajalcev v družbenih dejavnostih ni prav nič jasno, kako bodo zvozele letošnje leto in

kako bodo startale v prihodnje, ko se bodo razmere vsaj za nekatere zaradi omenjenega zakonskega določila o financiranju iz ostanka dohodka dodatno poslabšale.

Takšna zvezna zakonska ureditev financiranja skupne porabe, katere obseg in kakovostno raven naj bi v načelu samostojno in svobodno dogovarjali samoupravljanci uporabniki in izvajalci v samoupravnih interesnih skupnostih, je nedvomno zelo kratkovidna in sporna. Skladnost tega dela v zakonu o celotnem prihodku in odhodku z ustavnimi opredelitvami naj bi ocenilo zvezno ustavno sodišče. Po mnenju mnogih se da ustava razumeti le tako, da mora prispevek za dejavnosti, za katere je dogovorjeno, da se financirajo preko interesnih skupnosti plačevati vsak, kdor v njih zadovoljuje svoje potrebe in interese, in to ne glede na to, kakšen presežek dohodka ustvari ali ga ne ustvari v posameznem obračunskem obdobju. To, da za skupne potrebe prispevamo vsi, ne pa le tisti, ki jim gre predvsem po lastni »kriydi« bolje, bi bilo menda tudi edino logično. Žal se pri nas na logiko stvari na večini področij vse bolj pozablja.

Ceprav je poraba brez dvoma eno od gonil krize in inflacije, je prav neverjetno, kako misli zvezna administracija, ki seveda vedno znova poskrbi za to, da skrije svojo nespamet in odgovornost za skupščinske odločitve, presekat z inflacijo in krizo prav pri porabi, in to skupni in osebni. Za skupno namenjamo precej manjši delež družbenega proizvoda kot v vseh tistih državah, s katerimi se navadno primerjamo, obe porabi skupaj pa sta vendarle manjša riba med tistimi, ki povečujejo našo inflacijo, krizo in vse težave. Kot rečeno, naj bi zvezno ustavno sodišče ocenilo ustavnost zadnjega zakonskega določila o financiranju

družbenih dejavnosti. V Sloveniji je tudi vrsta zahtev, da bi spremenili omenjeni del zakona o celotnem prihodku in odhodku. Če se to ne bo zgodilo, se lahko zgodi, da bomo morali sčasoma (a kmalu) ukiniti razne oblike kulture, pa tudi zdravstva in celo šolstva, čeprav so kadri in znanje menda naša edina prihodnost. Potem bo vse modrovanje o nujnosti razbremenjevanja gospodarstva (kjer je na primer splošna poraba, posebno zvezna blagajna, skoraj nedotakljiva, v okviru družbene režije pa je vedno znova napadan v glavnem le sisovski aparat, čeprav je spet to le manjša riba), o izhodu iz krize, o napredku itd. le hudo prazno čvekanje in navadno norčevanje iz vseh delavcev, ki sicer delajo in dajejo tako za dogovorjene skupne kot čisto nič dogovorjene potrebe.

Z. L.-D.

STAVKA KOKOŠ, KI NOSI ZLATA JAJCA

Nekateri tuji časopisi in agencije so poročali, da so slovenski cariniki ta teden stavkali. To ni res, res pa je, da so z zbora v Ljubljani poslali Mikuličevi vladi izredno ostro odprto pismo, v katerem zahtevajo dosledno spoštovanje družbenega dogovora, ki odreja njihove plače. Znano je, da ZIS osebnih dohodkov carinikov ni povečal toliko kot bi moral, cariniki trdijo, da so samo letos prikrajšani za poldrugeto plačo, podarili da so jo državi oziroma njenemu proračunu, ki ga cariniki sicer tako vneto polnijo. Slovenski cariniki, ki z nadurami zaslužijo do 220.000 din, s tem denarjem seveda ne morejo več sestavljati konca s koncem. Kot je bilo mogoče razumeti, je odprto pismo zadnji opomin Mikuliču in njegovim, naslednji korak bi bila stavka. Ta neljuba beseda ni bila izrečena najbolj na glas, zamenjala jo je formulacija, da bodo cariniki od Trsta do madžarske meje »delali togo po predpisih«. Kaj to pomeni, je vsakomur jasno.

Protest in ogorčenje slovenskih carinikov, točneje rečeno carinikov na območju Slovenije, je lahko razumeti. Dvesto in še nekaj tisočakov je v Makedoniji ali nekje na meji z Romunijo res dobra plača, v Sloveniji pa z njo še samec komajda preživi. Enako kot do carinikov se vlada s politiko enakih osebnih dohodkov v gospodarsko različno (ne)močnih republikah in pokrajinah obnaša tudi do častnikov in uslužbencev JLA. V sistemu tega nagrajevanja torej nekaj hudo škriplje, vendar to odgovornih zaenkrat še ne moti. Pa bi jih moralo.

Cariniki namreč niso kdorkoli, ki grozi s stavko. Cariniki niso

delavci nekega zakotnega, komaj še živečega tozda, ki si je zaželel debelejšje ovojnice, cariniki so del državnega aparata. So v uniformi, in to veliko bolj resno kot recimo železničarji ali vozniki avtobusov. Carinikova uniforma ima tako težo kot miličnikova ali oficirjeva. Če groze s stavko cariniki, to avtomatično pomeni, da je z državo in njeno politiko nezadovoljen pomemben organ te iste države. Neza-

dovoljstvo carinikov se kaže tudi v tem, da, kot je bilo povedano na zboru v Ljubljani, množično zapuščajo Zvezo komunistov Jugoslavije. Sekretar oddelka ZK s Šentilja je na primer povedal, da si lahko iz vrnenih partijskih izkaznic naredi stezo do delovnega mesta. To daje odprtemu pismu carinikov ZIS dodatno težo.

Se država zaveda, da je prvič v povojni zgodovini s svojim socialnim položajem odkrito nezadovoljen eden njenih stebrov? Po zunanjih znakih bi rekli, da sploh ne. Sicer carinikom ne bi bilo pred kratkim naročeno, naj še bolj vneto carinijo tisto revščino, ki jo prinašamo čez mejo. Dokler gre, gre. Nič zato, če crkne kokoš, ki nese zlata jajca.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Če bi vlaki vozili s hitrostjo, ki bi bila sorazmerna hitrosti njihovih modelov, bi to zelo izboljšalo železniški promet. Miniatura železniška kompozicija, ki jo je vlekla mala lokomotiva s pravim parnim strojčkom, je brez zaustavljanja prevozila 1650 km. Vlak normalnih mer bi moral, če bi hotel biti enako učinkovit, prevoziti brez zaustavljanja 35.000 km s hitrostjo 250 km na uro.

Največji in najbolj slaven silak antike je bil Grk, po imenu Milon. Rodil se je v Crontonu, grški naselbini na jugu Italije, v 6. stoletju pred našim štetjem. Ni bil samo silak, ampak tudi človek s številnimi intelektualnimi interesi. Nekaj časa je bil celo učenec in sodelavec Pitagore, slavnega matematika in filozofa. Milon, ki je bil, mimogrede povedano, nekaj časa tudi najemniški vojak, je napisal celo knjigo o fiziki. Z njo si ni pridobil slave, bolj znan je bil po atletskih podvigih. Na vsaki olimpiadi od leta 540 do 514 (šest olimpiad) je osvojil naslov zmagovalca v rokoborbi. Legendarni so tudi nekateri drugi Milonovi

podvigi. Tako je nekoč vzel v roke kokošje jajce, šest rokoborcev mu ga je skušalo odvzeti. Milon je premagal vseh šest. Ko je odprl pest, je bilo jajce celo. Pripovedujejo tudi, da je lahko pojedel pol vola. Končal je tako, da so ga požrli volkovi, ko se je preveč samozavesten odpravil na nočni sprehod.

Leta 1500 pred našim štetjem je v Egiptu vladal faraon Tutmozis II. s kraljico Hačepsut, ki mu je bila sicer polsestra. Hačepsut se je silno dolgočasila, saj ji mož ni pustil sodelovati pri vladanju. Od silnega dolgočasia si je vzela za ljubimca vrhovnega svečenika hrama boga Ra. Tutmozis je kmalu zatem precej naglo umrl, nasledil ga je sin, ki mu ga je rodila ena od priležnic. Novi faraon se je oklical za Tutmozisa III., oženil se je s

Hačepsut, ki mu je bila istočasno mačeha in teta. Poleg tega ju je ločilo tudi 25 let razlike v škodo Hačepsut. Slednje pa krvoskrunstvo in razlika v letih nista posebno ovirala, takoj se je dala imenovati za drugega faraona. Formalno se je odrekla svojega spola, proglasila se je za moškega. K takšnemu videzu ji je pomagala tudi dolga in gosta umetna brada. Ne glede na vse to ali pa ravno zaradi tega je kraljica Hačepsut ena najbolj zanimivih osebnosti staroegiptovske zgodovine.

Vse do leta 1879 je bil v angleški vojski v veljavi predpis, po katerem so vojake, ki so bili posebno neposlušni, kaznovali s tetoviranjem. Na nadlaket oziroma tamkajšnje mišico so jim za vedno napisali črki BC (bad conduct). Po naše bi rekli slabo vedenje.

VSE O KABELSKI TV

KOLIKO TV SPREJEMNIKOV?

Mnogo vprašanj o kabelski TV, ki jih postavljajo naši bralci, ima takšno vsebino:

Ali je možno v enem stanovanju ali stanovanjski hiši priključiti več TV sprejemnikov na isto vtičnico? Kako omogočiti priključek v blokih samo tistim, ki bodo plačali prispevek za kabelsko omrežje?

Pred tehničnimi rešitvami moramo pojasniti splošno stran teh vprašanj, saj o vseh temeljnih rešitvah, ki se pojavljajo pri izgradnji kabelske TV, odloča investitor, oz. gradbeni odbor v KS. Že na začetku, ko gre za izdelavo idejnega projekta, je treba vedeti nekaj zelo odločujočih podatkov, dva med njimi pa sta projektantom vodilo tudi pri izdelavi izvedbenega projekta: gostota objektov morebitnih odjemalcev in območje, ki naj ga kabelsko omrežje zajame. Samo tako je možno vsem bodočim odjemalcem omogočiti priključitev v omrežje pod enakimi pogoji in z enako končno kakovostjo, oz. zanesljivim nivojem signala. Osnovni izračun je vedno napravljen in predviden za en priključek na »gospodinjstvo«, kar naj bi zadovoljalo povprečnim odjemalcem. Vemo pa, da se lahko pojavijo tudi izjemni primeri, ko je treba opremiti stavbo ali celo samo eno stanovanje z več priključki. V tem slučaju se spremenijo razmere v omrežju, zato mora investitor take zahteve reševati posebej, sicer se lahko zgodi, da tudi »rezer-

va« za katero je omrežje projektirano in grajeno, hitro izgubi svoj pomen. Prav zaradi takih in podobnih tehničnih rešitev se investitor zavaruje z izključno pravico popolnega vpogleda v omrežje, kar je tudi razumljivo, sicer bi bilo (praviloma nestrokovnih) posegov v omrežje veliko več, kot jih sicer pričakujemo. To je delni odgovor vsem tistim, ki pričakujejo enostaven način »kraje« TV signalov iz kabelskega omrežja, veliko huje za take »odjemalce« pa je, da bodo že z samo neevidentirano priključitvijo v omrežje povzročili toliko težav pri sprejemu signalov na ostalih »poštenih« priključkih, da bo treba takoj pregledati omrežje. Obstajajo pa tudi tehnični pripomočki s katerimi je mogoče dokaj enostavno in hitro najti tati.

Tehničnih rešitev, ki omogočajo priključitev več TV sprejemnikov v enem stanovanju, oziroma eni stanovanjski hiši v kabelsko omrežje, je več, dovolj učinkoviti pa sta naslednji:

Če je signal na odjemalcu iz omrežja dovolj močan, lahko v skrajnem primeru priključimo tudi dva TV sprejemnika na razdelilno vtičnico, vendar ne čisto brez posledic za kakovost slike na zaslono. Zato je bolj v uporabi dograditev razdelilnega ojačevalnika, ki lahko posreduje zadosten signal največ na dva TV sprejemnika.

Ko signal ni dovolj močan, oziroma, ko želi odjemalec priključiti

več TV sprejemnikov v več prostorih iste stavbe, je potrebna vgraditev linijskega ojačevalnika, ki kompenzira vse izgube na liniji pred odvzemom, hkrati pa omogoča linearno amplitudno frekvenčno karakteristiko. Seveda je tudi pri tej rešitvi število sprejemnikov navzgor omejeno.

Bistveno pri vseh takih in podobnih posegih je, da so opravljeni strokovno in kvalitetno, s profesionalno opremo in ne z amaterskimi pripomočki. Prav hitro se pokažejo vse napake na omrežju zaradi nestrokovnih posegov in ni redek primer v že obstoječih omrežjih, ko je izpad cele verige povzročil prav neverjetno naiven poskus odvzema. Škoda, ki pri tem nastane je zelo velika. Uničenje cele vrste linijskih ojačevalnikov, izpad omrežja za daljše obdobje, ogromno ur strokovnega dela in še kaj zraven, ni poceni. Kakšne so pravne posledice, pa menda ni potrebno omenjati. Investitor prav zaradi takih in podobnih težav vsa opravila zaupa samo pooblaščenemu strokovnjaku, s tem pa se tudi obvezuje, da so pri vseh odjemalcih vedno enako dobri in v pogodbi jamčeni signali, ne glede na to, če pri kateremu odjemalcu dodatno (ob doplačilu seveda) dogradi več odjemnikov ali na opisani način tudi ojačevalnik.

Za vse primere smo torej pripravljene, zato ni odveč nasvet, da se ob vsakem dvomu ali težavah raje posvetujte z gradbenim odborom, preden boste začeli kakoli reševati sami ali pa izvedbo iskal pri nepooblaščenih, morda tudi laikih, ki »vse vedo«.

MARJAN HRIBERNIK

Glasba

MEL & KIM

Mel & Kim je dekliski pevskoplesni duo, ki je z malima ploščama Showing Out in Respectable osvojil plesišča in top lestvice. Nedolgo tega sta dekleti, ki jima je nastopanje v najlepšem duetu sodobnega popa prva pevka izkušnja, izdali tudi prvi album FLM (Fun Love Music), na katerem je po besedah Kim nekaj rhythm and bluesa in ena balada. Dekleti mislija, da so njune pevske sposobnosti dokaj velike, čeprav nikoli nista obiskovali kakšne pevske šole. Vse delata nagonsko in zato vse tudi deluje naravno, razlagata članici tega uspešnega britanskega dua.

Predno sta Mel in Kim začeli peti v duetu, sta bili povsem običajni dekleti iz londonske četrti Hackney, kjer je ideal udobno življenje srednjega razreda, kupovanje oblek v boljših blagovnicah, obiskovanje diskoklubov itd. Delali sta v tovarnah in butikih. Potem so se v reviji Penthouse pojavile fotografije komaj sedemnajstletne gole Mel. K temu jo je, pravi Mel, pripravila mati, ki je bila pač prepričana, da ima lepo postavo in da se bo tako dalo zaslužiti denar. Danes se nobena ne bi slekla za noben denar, pravi Mel, ker pa so objavljene fotografije pripomogle k boljši prodaji njune prve plošče, nima razloga, da bi se pri toževala in da bi ji bilo žal. Denarja pa jima danes ne manjka. Njuna prva mala plošča Showing Out je bila prodana v skoraj pol milijona izvodih. Podoben uspeh sta dosegli tudi z drugim hitom Respectable, še bolj od prvega primernim za diskoklube, razne zabave in sploh povsod, kjer se pleše.

Mel & Kim sta pod vodstvom svojega managerja Ni-

cka odločeni uspeti in nič jima ni težko, niti dolgotrajne vaje za nekaj minut trajajoči video spot, na katerem plešeta v studiu. Nick je vedno zraven in je pozoren na vsako malenkost, predvsem pa na to, da je Mel vedno na desni strani, saj pravi, da so preveč časa porabili za to, da so vsem vcepili, da sta to Mel in Kim, ne pa obratno. Nič v ustvarjanju njune kariere ni prepuščeno naključju. Imata najboljši producente in skladatelje, skrbno je izbran njun videz. Njuna glasba pa je konfekcijski pop dokaj visoke ravni. Pripada struji nezahtev-

nega, zvonkega, zabavnega popa, katerega najznačilnejši predstavnik je ženski trio Amazulu. Ta vrsta popa je nekako najboljše južnoameriško pojmovanje ritma.

Ta glasba se seveda zelo razlikuje od tehničnega disko zvoka ali od mehkejšega popa, ki se uporablja tudi v ideološke namene. Njuna največja vrlina je pravzaprav to, da nimata povedati prav nič novega, ampak želita le pripraviti ljudem dobro zabavo in razpoloženje. Vesta, da to ni osnovni namen življenja in ne njegov glavni del, včasih pa je to zelo potrebno.

SO BELOKRANJCI AMERIŠKI POSKUSNI ZAJČKI?

Prejšnji teden je na pospešeno izplavljanje PCB (polikloriranih bifenilov) v Rogaško Slatino odšla prva skupina osmih delavcev iz semiške Iskre. Izplavljanje poteka po isti metodi, po kateri so PCB lani v Ameriki izplavljali Anici Krašna, in ki je znana kot Hubbardova metoda. Tudi v Rogaški Slatini izplavljanje vodijo Američani, s slovenske strani pa je pri vsej zadevi še posebej angažiran dr. Žiga Tretjak z Univerzitetne gastroenterološke interne klinike, ki deluje v okviru Univerzitetnega kliničnega centra. Dr. Tretjak je Krašnovi lani tudi izposloval izplavljanje PCB v Ameriki. Izplavljanje v Rogaški Slatini — tej skupini naj bi sledila še ena — poteka v okviru raziskovalne naloge, ki jo delno financira raziskovalna skupnost Slovenije, delno pa ameriška institucija, ne pa kot zdravljenje, kakor je bilo mišljeno še aprila letos.

Velik nasprotnik pospešenega izplavljanja PCB po tej metodi je dr. Burhan Limani, zdravnik iz črnomaljskega zdravstvenega doma. »Pospešeno izplavljanje PCB je zločin proti zdravju teh ljudi!« trdi dr. Limani. »To ni zdravljenje, je pa lahko raziskovalna naloga, ljudje, ki so pristali na izplavljanje, pa ne bolniki, ampak nekakšni poskusni zajci, ki so na to prostovoljno pristali. Vprašanje pa je, če se ti ljudje zavedajo možnih škodljivih posledic te metode za svoje zdravje.« Ker so dr. Limanija doslej že večkrat skušali odpraviti kot po-deželskega splošnega zdravnika, ki poleg tega dela še v obratni ambulanti semiške Iskre, nekaj najosnovnejših podatkov: 36-letni Burhan Limani je medicino študiral v Zagrebu, po diplomu delal kot znanstvenik na Inštitutu Rudjer Bošković v Zagrebu, pred osmimi leti magistriral in pred štirimi leti doktoriral s področja imunologije in terapije tumorja, se pravi s področja kancerologije. V črnomaljskem zdravstvenem domu je zaposlen od junija 1980, skupne delovne dobe ima enajst let. Tudi sedaj je zunanji znanstveni sodelavec Inštituta Rudjer Bošković, njegovo znanstveno delo je v krogih svetovno znanih znanstvenikov s tega področja zelo dobro ocenjeno, večji del objavljen v priznanih znanstvenih časopisih v svetu. Tako po številu objavljenih del kot po udeležbi na svetovnih kongresih že dalj časa izpolnjuje pogoje za univerzitetnega profesorja.

PCB V JUGOSLAVIJI NI NEVAREN

»O PCB in njegovih toksičnih in kancerogenih učinkih sem precej vedel, še preden sem prišel v Črnomelj. Ko se je problem PCB pojavil v Semiču, so vsa laboratorijska in klinična raziskovanja potekala mimo lokalne zdravstvene službe in seveda tudi mimo mene, vodil jih je Republiški inštitut za medicino dela, prometa in športa iz Ljubljane. Konec leta 1984 sem predstojniku tega inštituta prof. Samu Modicu ponudil, da bi sodeloval, vendar je prof. Modic to zavrnil, češ da je njihov inštitut edini pristojen, da reši to vprašanje in da se moramo mi, lokalni zdravniki, ravnati po njihovih navodilih. V začetku letošnjega leta je inštitut poslal poročilo o zdravstvenem stanju 142 delavcev Iskre Semič, ki so bili bolj ali manj obremenjeni s PCB, jaz kot tovarniški zdravnik pa sem bil poverjen, da vsakemu posebej pojasnim obseg in naravo njegove bolezni, kar sem tudi storil, čeprav sem to obvezo nerad prevzel, tako rekoč po službeni dolžnosti. S tem pa sem dobil tudi možnost, da podatke podrobno analiziram.«

Meritve PCB v krvi najbolj izpostavljene skupine, se pravi impregnerjev v semiški Iskre, kažejo, da se je vsebnost PCB v krvi v letih 1984 do 1987 močno zmanjšala. Pri pacientu, ki je imel leta 1984 2200 nanogramov PCB v mililitru krvi, ga je bilo leta 1987 samo še 32 nanogramov, pri drugem je vsebnost PCB padla od 950 na 32, pri tretjem od 820 na 27, pri četrtem od 492 na 9 itd. Po ameriških normah je zgornja še dopustna meja 4 nanograme na mililiter krvi, jugoslovanskih norm za to ni, ker PCB sploh ni na seznamu nevarnih oziroma strupenih snovi. »Ti podatki kažejo, da telo spontano izloča PCB, o čemer govorijo tudi podatki iz svetovne literature, po katerih se v letu dni spontano izloči 80 odst. PCB iz organizma, če seveda človek ne prihaja več v stik z njim.« Dr. Limani je zbral okoli 5000 strani tuje, predvsem ameriške strokovne literature o PCB. Dinamiko spontanega izločanja PCB iz organizma najbolj rizične skupine impregnerjev je Limani grafično prikazal in dostavil strokovnemu kolegiju črnomaljskega zdravstvenega doma. Na njihovo in pobudo semiške Iskre ter vodilnih družbenopolitičnih dejavnikov črnomaljske občine je dr. Limani kot nepovabljen aprila letos sodeloval na seji strokovnega konzilija, ki mu je predsedoval republiški minister za zdravstvo dr. Dinko Leskovec, in tu posredoval svoje ugotovitve in mišljenje o terapiji, posebej o terapiji po Hubbardovi metodi. Na tem sestanku je bil dr. Limani imenovan za člana republiškega konzilija za PCB ter poverjen za določene raziskave. »Vseskozi me vodi le ena misel: pomagati Belokranjcem in prepričati še večjo nesrečo v zvezi s PCB, nikakor pa ne želja po novem raziskovalnem delu, kot bi mi nekateri radi podtaknili. Meni to ni potrebno, imam magistrirane in doktorate!«

NEVARNA JE VSAKA KOLIČINA

Raziskave kažejo, da je danes s PCB obremenjen tako rekoč ves svet. Sledi te nevarne snovi so našli tako v polarnem medvedu kot v puščavskih pticah. PCB ni samo v kondenzatorjih, je tudi v škropivih, premazih za les, avtomobilskih zavorah, nekaterih kozmetičnih preparatih, trakovih za pisalne stroje itd. »V manjših koncentracijah se PCB danes ne more nihče izogniti. Po ameriških normativih je, kot rečeno, najvišja dopustna meja 4 nanograme na mililiter krvi. Vendar so norme stvar presoje, dogovora, z zdravstvenega stališča pa je škodljiva in nevarna tudi najmanjša količina

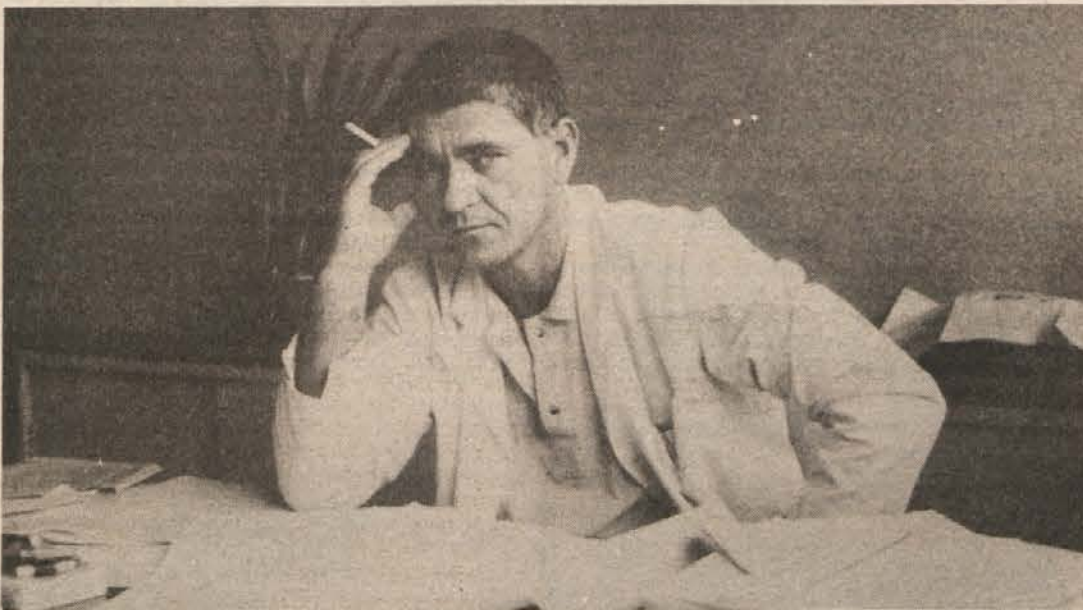
L. Ron Hubbard DIANETICS

The Modern Science of Mental Health

A Handbook of Dianetic Procedure

Dr. Burhan Limani

PCB v organizmu. Kot kancerolog ne morem dopuščati neko toleranco. Vsak organizem je po svoje občutljiv in nekdo lahko brez večje škode prenese visoke koncentracije, pri drugem pa že veliko manjše povzročijo zdravstvene težave, v končni posledici raka in smrt. Potencialno nevarna je že ena sama molekula PCB v organizmu. Vendar PCB je tukaj, v Semiču in Beli krajini še posebej, to je dejstvo, ki ga ne moremo ukiniti. To je tako, kot bi padla atomska bomba. Posledice so tu in mi si moramo prizadevati, da jih čim hitreje in čim bolj učinkovito odpravimo. Vprašanje krivde in odgovornosti pa se zastavlja na drugi ravni.«

In ravno pri odpravljanju teh posledic se dr. Limani razhaja z drugimi strokovnjaki, zlasti z dr. Tretjakom. Poenostavljeno povedano, gre za to: ko PCB pride v organizem, ga ta kot tujek začne izločati. Če pa ga prihaja več, kot ga je telo zmožno sprosti izločiti, ga iz krvi deponira v maščevju, od tu pa ga telo preko krvi v takih količinah, ki so zanj najmanj škodljive, počasi izloča. Največ, okoli 70 odst., ga izloči s krvjo in blatom, ostalo z vodo in znojem. V prvi vrsti je seveda treba prekiniti

vnos PCB v organizem. Kot kažejo podatki, se koncentracija v krvi močno zmanjša, v letu dni za okoli 80 odst. »PCB v maščevju pa ni nevaren in se na najmanj škodljiv način spontano izloča iz organizma,« trdi dr. Limani. »Pri pospešenem izplavljanju po Hubbardovi metodi — gre za enomesečno savnanje po več ur na dan — pa se PCB, ki je bil dotlej nenevarno deponiran v maščevju in od koder se je počasi in na za telo najmanj škodljiv način izloča, sprošča in na hitro v veliki koncentraciji pride v kri in povzroči akutno intoksikacijo (trenutno zastrupitev) z notranjim PCB. Po podatkih se pri vsakem izplavljanju po Hubbardovi metodi iz telesa izloči okoli 50 odst. PCB.

JETRA SO GLAVNA TARČA

Verjamem, da se ga pri savnanju večina izloči skozi kožo. Vendar se PCB pospešeno izloča še tri mesece po končanem pospešenem izplavljanju, se pravi brez pospešenega znojenja. Kako se pa takrat izloča? Preko krvi in takrat velike koncentracije PCB v krvi obremenjujejo notranje organe, zlasti jetra, ki so glav-

na tarča, in s tem posredno celo telo. Vzemimo, da ima človek 100 nanogramov PCB na mililiter krvi. Da bi vsebnost PCB v krvi spravili na dopustne 4 nanograme, mora štirikrat po en mesec v savno. Presledek med eno in drugo »terapijo« mora biti najmanj 6 mesecev, torej bo v teh 22 mesecih 16 mesecev (mesec kure in tri mesece po njej) v njegovi krvi močno povečana koncentracija notranjega PCB, ki bi sicer miroval in se spontano počasi izločal iz maščevja. Vedeti je treba še to, da se vsebnost PCB v maščevju meri z enoto, ki je 1000-krat večja kot tista, s katero merimo vsebnost v krvi. Tako se, ko pride pri pospešenem izplavljanju PCB iz maščevja v kri, koncentracija močno poveča, telo je v stanju akutne intoksikacije, zastruplja se samo s sabo. Zato sem odločno proti tej metodi in trdim, daje ta raziskava zločin proti zdravju teh ljudi.«

L. Ron Hubbard je bil ameriški ustanovitelj in vodja verske sekte, ki od svojih članov zahteva duševno in telesno očiščenje, kar naj bi dosegli po njegovi metodi, ki vključuje tudi izplavljanje strupov in mamil s pomočjo dolgotrajnega savnanja. Njegovo poglavito delo ima naslov Dianetics (teško prevedljiva beseda, gr.: dia — skozi, nalini — misliti), podnaslov pa: Sodobna znanost o mentalnem zdravju. »Hubbard ni bil zdravnik in tudi o PCB nikjer ne govori. Njegovo delo močno cenim, vendar na področju duševnega zdravja, o čemer tudi govori,« pravi Limani. »Res so njegovo metodo pospešenega izplavljanja v Ameriki uporabili na 15.000 ljudeh, kot navaja dr. Tretjak. Vendar je bilo od teh 15.000 samo 26 obremenjenih s PCB. Poleg tega so bili to mladi, in sicer zdravi ljudje, stari 20 do 30 let, ki so jim raziskovalci tudi dobro plačali, da so postali poskusni zajci za njihove raziskave. Tudi za teh 26 je v literaturi zelo malo podatkov, iz katerih ni moč zaključiti, da je ta metoda učinkovita in da ni škodljiva za zdravje s PCB obremenjenih ljudi.«

VPRAŠLJIVA SMOTRNOST RAZISKAVE

Poleg tega se Limani sprašuje o smotnosti te raziskave. »Kot kažejo podatki, vsebnost PCB pri najbolj izpostavljeni skupini semiških delavcev spontano pada in se je pri večini že precej približala tako imenovani dovoljeni meji. Vsebnost PCB v krvi teh ljudi se giblje med 7 in 35 nanogramov na mililiter. Po tej logiki bi lahko šli na izplavljanje tudi moji kolegici iz zdravstvenega doma, ki nista bili nikoli v neposrednem stiku s PCB, a imata v krvi 7 oz. 8 nanogramov te snovi. Sicer pa so na izplavljanje vabili tudi ljudi, pri katerih niso nikoli ugotavljali vsebnosti PCB v krvi oziroma maščevju. V vabilu, ki ga je dr. Tretjak pošiljal kandidatom za pospešeno izplavljanje 25. avgusta letos, piše, da se za izplavljanje lahko prijavi kdorkoli, ki meni ali ve, da ima zvišane vrednosti PCB, pošlje naj le svoje podatke in podpisan izvod izjave.« V tem vabilu piše tudi, da »cilj naloge NI BIL IN NE SME BITI samo znižanje neke številke nakopičenega PCB pri posameznikih. CILJ JE SKUPNO DOBRO — dokazati, da je tudi pri nas možno izločiti v maščevju nakopičene škodljive snovi, tudi PCB... Jedro odločitve ni, ali imate preveč PCB (jasno, da), marveč, ali ste pripravljeni s privolitvijo pomagati k odločitvi v svoje dobro in v pomoč drugim.« V vabilu dr. Tretjak trdi, da pospešeno izplavljanje ne povzroča raka.

KAJ PA OSTALIH 4980 LJUDI?

Dr. Limani se sprašuje, kako da se ameriški strokovnjaki tako vneto zanimajo za zdravje Belokranjcev, ko pa je samo iz strokovne literature, ki jo je zbral on, razvidno, da je v Ameriki preko 3.000 ljudi bolj obremenjenih — s PCB kot najbolj rizična skupina delavcev iz semiške Iskre. »Svoje ljudi so pustili pri miru, na vsak način pa skušajo Belokranjce rešiti tega zla. Da bi dobili s poskusi na svojih ljudeh toliko znanstvenega materiala, kot ga bodo dobili s poskusi na Belokranjcih, bi morali odšteti ogromno dolarjev, toliko, da si mi ne moremo tukaj pa so, kot je meni znano, ponudili kot svojo udeležbo 40.000 dolarjev. Vendar jaz Američanov ne obsojam, njih pač zanimajo rezultati raziskave in pri nas bodo do njih prišli na najcenejši način, saj so Belokranjci pristali, da bodo zastonj njihovi poskusni zajci. Nadalje: PCB bodo izplavili kakim dvajsetim ljudem. V Beli krajini je s PCB prekomerno obremenjenih kakih 5.000 ljudi. Kaj bodo z ostalimi 4.980? Bodo vse najmanj po en mesec savnali po Hubbardovi metodi? Sicer pa, če mi kdorkoli dokaže, da gre pri vsem tem za zdravljenje, ne pa za golo raziskovalno nalogo, sem pripravljen za čim hitrejšo in učinkovitejšo zdravljenje Belokranjcev, obremenjenih s PCB, dve leti prispevati po tretjino svojega osebnega dohodka.«

NEVARNO HUJŠANJE

In kakšno terapijo zagovarja v zvezi s PCB dr. Limani? »Seveda je prvi pogoj prekinitve vnosa PCB v človeški organizem. To je v veliki meri že narejeno, o čemer govorijo tudi močno znižanje vrednosti te snovi v krvi ljudi v letih 1984 do 1987. Na srečo ti podatki kažejo tudi, da je narava sama poskrbela za najbolj učinkovit in najmanj škodljiv način spontanega izplavljanja PCB iz telesa. Hvala bogu, zame se problem PCB v Beli krajini rešuje na veliko bolj učinkovito in manj boleč način, kot sem v začetku pričakoval. Dejstvo je, da zdravila za PCB ni, veliko pa ljudje sami lahko pripomorejo med tem, ko telo spontano izplavlja PCB, z zdravim načinom življenja. Predvsem naj se izogibajo pitju alkohola, kajenju, uživanju mesa, pečenega na ražnju, hranijo naj se z zdravim in z vitamini bogato hrano, sadjem, zelenjavo, mlekom in mlečnimi proizvodi, priporočam jemanje vitaminskih preparatov. Če se le da, naj poljščin, sadnega drevja in vinogradov ne škropijo. Pri tem pa bi jim družba morala nadoknaditi manjši pridelek. In pa, kar je še posebej pomembno, hujšanje je zelo nevarno.« To je menda edino, s čimer dr. Limani soglašajo z zagovorniki Hubbardove metode, ki hujšanje tudi izrecno prepovedujejo. S hujšanjem človek pospešeno izgublja maščevje in tam naloženi PCB hitro in v visokih koncentracijah prehaja v kri. »Poleg tega je treba stalno in redno meriti vsebnost PCB v najbolj rizični skupini ljudi, v vodi, zraku, tleh, rastlinah in živilih, ljudi sproti in natančno seznanjati, jim svetovati in jim tudi materialno pomagati, če se izkaže, da so zaradi vseh teh ukrepov materialno prikrajšani.«

Morda bodo tudi ta stališča, pogledi in teorija dr. Limanija nasprotovanja. Proti temu črnomaljski zdravnik nima nič, samo da so strokovno podprta s preverljivimi podatki. Ne pa, kar ga je kot človeka doslej najbolj prizadelo, da ga hočejo njegovi nasprotniki prokazati kot političnega nasprotnika, ki je povrh vsega še albanske narodnosti. To je najbrž v današnjih razmerah učinkovito, a zato še toliko bolj moralno zavrženo početje.

ANDREJ BARTELJ

Prihodnjič: Primer Anice Krašna

ŠČURKI NISO OSVOJILI TREBNJEGA

Zaradi nehigijskega odlaganja komunalnih in drugih odpadkov ter izredno ugodnih vremenskih razmer so se na osrednjem smetišču v Trebnjem izredno močno množili ščurki. Z odlagališča so se množično razlezli po travnikih, njivah, gozdu, in kar je najhuje — vdrlj so tudi v hiše v Peklu, Prapročah, v Klemenčičevi in Jurčičevi ulici, skratka, ščurki so prodrlj na prag mesta. Gre za malega ščurka (Blattella germanica). V zgradbah so ti ščurki najbolj pogosto tam, kjer je hrana: v kuhinjah in shrambah. Aktivni so ponoči. So občutljivi na mraz, zato se v hladnih dnevih skrivajo na toplih mestih: v bližini peči, radiatorjev in pod. Pri hrani niso izbirčni, če je ni, jedo tudi usnje, tkanine, slike, knjige itd. Lahko prenašajo hude črevesne nalezljive bolezni.

Številni Trebnjanci so ob nenavadno množičnem napadu milijardne vojske vsiljivih insektov na njihove domove najprej pomislili, od kod prihaja ta golazen in kako se je čimprej znebiti. Še zlasti potem, ko so zvedeli, da podobne invazije ščurki še niso uprizarili nikjer pri nas. Krajin prizadetega območja so že v začetku avgusta opazili presenetljivo hitro razmnoževanje ščurkov na odlagališču odpadkov v Peklu, ki so naglo prodrali v okolico. Komunalna Trebnje je 21. avgusta obvestila Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto o nadlogi na smetišču. Po izjavah delavcev tega zavoda so še isti dan prišli pogledat, kaj se dogaja v Trebnjem, in že tudi opravili prvo dezinfekcijo. Predstavnik Komunale Jože Brate v poročilu o stanju na komunalni deponiji, ki ga je GKP toz Komunala poslala na trebanjsko občino 29. septembra, piše, da so »predstavnik zavoda prišli 24. avgusta na odlagališče in ugotovili, kakšno je stanje, izvedli nekaj eksperimentov in povedali, da bo ta mrčes težko zatreti in da bo to drag poseg. Pozneje, 3. septembra, so izvedli dezinfekcijo na celotni deponiji, vključno na veterinarski postaji in bližnji gradbeni baraki. To so ponovili še 14. septembra v enakem obsegu kot prej. Po tej intervenciji smo ugotovili, da ni nikakršnih znakov oziroma premikov na boljše. Obvestil sem Zavod za socialno medicino in higieno (tovarišico Lapažne) in ji pojasnil, da zatiranje ščurkov ni nič kaj učinkovito. Dogovorila sva se, naj čimveč odlagališča prekrijemo z zemljo in tako zmanjšamo življenjski prostor ščurkom. Dovažali smo zemljo štiri dni z dvema kamionoma iz spodnje jame na plato deponije. Prekrili smo pretežni del deponije, tako da je ostalo samo čelo odprto, kar je bilo potrebno za vsakodnevni odvir odpadkov. Tako pripravljeno deponijo smo ponovno strupili 22. septembra v prisotnosti sanitarnega inšpektorja.« Toliko podrobno iz pisma Komunale zgojil zato, ker se poročilo Komunale in besede predstavnikov omenjenega zavoda o hitrosti in učinkovitosti ukrepov zoper invazijo ščurkov dokaj razlikujejo.

SMETIŠČE NIMA USTREZNIH DOVOLJENJ

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo občine Trebnje je 23. septembra na zahtevo komunalnega in sanitarnega inšpektorja Rudija Škofa sklical sejo odgovornih organov. Po poročilu inšpektorja in predstavnika omenjenega novomeškega zavoda se

ščurki z osrednjega smetišča izredno hitro širijo v okolico. Ljudje so jih opazili v stanovanjskih hišah in drugih objektih tudi 500 metrov proč od smetišča. Ob smetišču je manjše naselje Romov, kjer so se ščurki množično naselili, Romi pa so jih ob pobiranju odpadkov razširili v okolico odlagališča. Upravljalec deponije Komunala je prvič obvestilo o pojavu ščurkov v drugi polovici avgusta. Zavod za socialno medicino in higieno je opravil že štiri dezinfekcije, vendar ni bilo pravih rezultatov.

Ko so si odgovorni po omenjeni seji še ogledali odlagališče in bližnje okolice, so ugotovili, da je invazija ščurkov takšna, da je treba poklicati na pomoč občinski štab za civilno zaščito. Na štabu so družno s predstavniki novomeškega zavoda, sanitarne inšpekcije, milice in organov za notranje zadeve, trebanjskega izvršnega sveta, gasilcev in Centra za socialno delo podarili, da na deponiji doslej še ni bila nikoli opravljena dezinfekcija. Odlagališče nima ustreznih dovoljenj, niti niso bile opravljene raziskave, ali je pod deponijo podtalnica. Pri polivanju s strupi oziroma izvedbi kemičnega bloka je nevarnost, da pri padavinah snov pronicata v bližnji potoček in dalje v Temenico. Škropivo je izredno drago, ravno tako delo zavoda, zato toz Komunala skrbijo veliki stroški, še zlasti zato, ker nima jamstva, da bo škropljenje zavoda dejansko učinkovito in da bodo stroški upravičeni.

V OGNJU SO SE CVRLI ŠČURKI IN PODGANE

Občinski štab za civilno zaščito je ocenil, da so razmere izredno kritične. Zaradi močnega vetra so akcijo čiščenja okolice smetišča in uničevanja ščurkov tudi s požigom samega odlagališča, kjer je leglo ščurkov, predstavili na naslednji dan, to je 24. september. Tako je ves četrtak organizirano potekala akcija pripadnikov specializiranih enot civilne zaščite, gasilcev iz Trebnjega in Ponikev, delavci Komunale in zavoda pa so ponovno opravili dezinfekcijo smetišča in bližnje okolice. Gasilci so dežurali vsa noč, da bi obvarovali gozd v neposredni sosesčini smetišča.

»Če ne bi smetišča zažgali, bi drugo leto morali Trebnje evakuirati! Ko je delavec Komunale s kombinirko odprl čelo smetišča je bil ves iz sebe, ko je opazil na milijarde ščurkov. Bili so kar sprjeti v večje kape. Ko je začelo gomazeti po travi, smo jo začeli zažigati z

zmesjo bencina in nafte. Porabili smo ga okrog 1000 litrov. Ob ščurkih smo uničili tudi ogromno podgan. Inšpektor Škof je komentiral, da je bila to doslej najučinkovitejša deratizacija na smetišču. Potek akcije smo posneli z videokamero in imamo dokaz, kako smo se lotili uničevanja ščurkov. In tudi govorice, da smo z zažigom smetišča povzročili množičen beg podgan, je navadna laž,« trdi sekretar občinskega sekretariata za ljudsko obrambo v Trebnjem Jure Žlajpah. Ni držal rok križem ob nevarni akciji, med požigom kupov smeti so eksplodirale tudi številne stekleničke raznih sprejev. Dva »projektila« sta Žlajpaha tudi zadela, a k sreči brez hujših posledic. Seveda pa tudi zažiganje z bencinom ni ravno varno početje. Morda so tudi zato Trebanjci celo razmišljali, da bi poklicali na pomoč metalce plamena JLA.

Trebanjski izvršni svet je na izredni seji pohvalil občinski štab za civilno zaščito za hitro, učinkovito akcijo in pravilne odločitve glede uničevanja ščurkov. Sklenil je, da je treba vsem občanom v bližini smetišča brezplačno razdeliti sprej Biokill in navodilo za uničevanje in preprečevanje širjenja ščurkov. Komunali je občinska vlada naložila, da čimbolj zoži čelo deponije in da mora čelo vsak dan zasipavati z zemljo. Za romsko družino ob smetišču bodo poiskali primernejše bivališče. S traktorjskimi škropilnicami so 26. septembra ponovno škropili smetišče in okolico. Ljudem so dali tudi škropilo Cybolt — svetoval ga je novomeški zavod — da so si s svojimi škropilnicami pomagali okoli svojih domačij. Trebanjce je naslednje dni zajela prava panika. Mnogi so klicali na štab civilne zaščite in tja tudi prišli po nasvet, pomoč. Štab je opozoril lekarno in Državno založbo, da morajo nabaviti lepljive trakove. Z njimi so ljudje opasali svoje domove, da bi ščurkom preprečili prodiranje s tal.

PROTEST, PROTESTI

Prizadeti krajin so poslali protestno pismo krajevni skupnosti Trebnje pa tudi republiškemu komiteju za varstvo okolje in republiškemu sanitarnemu inšpektoratu. »Vsako zavlačevanje korenitega posega pomeni povečanje ogroženega prostora in s tem dodatne stroške. Občinsko odlagališče odpadkov ne more biti v naslednjem kraju. Katastrofa je tudi rezultat nepremišljeno izbrane lokacije za odlagališče odpadkov. Zato zahtevamo takojšnjo prestavitvev smetišča in ureditev

okolice,« med drugim terjajo ogorčeni krajin. Seveda zahtevajo, naj odgovorni poskrbe, da takoj pogojsijo odlagališče odpadkov, med njimi tudi tehnoloških in industrijskih, ki ogrožajo zdravje krajanov, predvsem otrok. Delegati v občinski skupščini so na skupni seji zbora krajevnih skupnosti in zbora združenega dela 30. septembra, na kateri je župan Nace Dežman predlagal kot dodatno točko poročilo o preprečevanju invazije ščurkov, ugotovili, da je zdajšnja lokacija smetišča v nasprotju s pogoji, ki jih določa zakon za ravnanje z odpadki, saj ogroža človeško zdravje in počutje, naravne vire, videz naselja, higieno kraja itd. Delegacija KS Trebnje je zahtevala odgovor na naslednja vprašanja: Kakšen je status smetišča v Trebnjem? Ali gre za potrebe krajevne skupnosti ali občinsko odlagališče? Za katere odpadke je namenjeno — ali tudi za industrijske tehnološke odpadke, ki tja po mnenju krajanov ne sodijo?

OMOTIČNE DOMAČE ŽIVALI

Zahteva KS Trebnje, da izvršni svet resno prouči stanje in takoj prične postopek za določitev na drug primernejši lokaciji, gre na roko prizadevanjem izvršnega sveta, da bi poiskali novo odlagališče, kajti to je tudi v občinskem srednjeročnem načrtu. Zatika pa se seveda pri denarju. Predsednica komiteja za gospodarstvo Jožica Strmole je povedala, da so dobili Smeltovo ponudbo, a bi samo za dokumentacijo, ki bi jo izdelal v osmih mesecih, Smelt rad milijardo starih dinarjev. Komunalna skupnost tega bremena ne bi prenesla. V nekaterih občinah imajo denar za razširjeno reprodukcijo vračunan v ceno odvoza smeti, zato utegnejo tudi Trebanjci kreniti po tej poti. Toda ta bi bila le predolga za močno načeto potrpljenje ljudi.

V času največje invazije ščurkov na Trebnje so hoteli, ali zažgati smetišče ali postaviti kemični zid, in odločili so se za manjše zlo. Hidrogeološke raziskave niso bili opravljene, in čeprav je za smetišče stekel lokacijski postopek in je na osnovi lokacijskega zapisnika republiški sanitarni inšpektorat dal ugodno mnenje, bi morda tudi po nadaljnjem postopku smetišče dobilo zeleno luč. Toda zaenkrat drži, da je to bolj »na črno« zgrajeno smetišče, ki je v zadnjem času po poprejšnji prislovitni neurejenosti skočilo med podobnimi deponijami na Dolenjskem po urejenosti kar na 2. mesto. In če se je že tu zgodila katastrofa s ščurki, kaj šele lahko pričakujejo v drugih krajih, se sprašujejo ljudje.

KAJ BO SPOMLADI?

Jože Lindič iz Pekla, Božo Bec iz Klemenčičeve ulice, Fani Sitar, Jože Marn, Slavko Rogelj in Božo Kravcar iz Praproč so le imena nekaterih krajanov, ki so močno jezni zaradi ščurkov, ki so poglavitna nadloga, čeprav govorijo tudi o povečanem pritisku podgan in zasmraženem, nezdravem zraku. Nekateri so tako jezni, da že izjavljajo, da bodo ščurke občutili tudi tisti, ki so odgovorni za nevdružne razmere. Krajin pravijo, da so po škropljenju s Cyboltom domače živali, predvsem psi in mačke, nenavadno omotočeni, bruha-jo. Neki psiček je v tem času tudi poginil, a ne vedo, zakaj. Ljudje menijo, da jim je od vseh ukrepov še najbolj pomagalo vreme, nenadna ohladitev, ki je vsaj začasno odgnala golazen od hiš, po nekaterih ocenah je dobršen del ščurkov poginil od mraza. Kaj bo prinesla spomlad, nihče ne ve. Kot pravi diplomirani biolog in ekolog Tomaž Šavelj z novomeškega zavoda za socialno medicino in higieno so opravili šest dezinfekcij, lahko bi jih tudi deset, a ne bi kaj dosti pomagalo, če bi ena sama hiša stala ob strani pri zatiranju trdoživih insektov. Ljudje so zaradi škropljenja ob precej vrtnin, saj je karenčna doba Cybolta 42 dni. Kmetje se sprašujejo, ali naj sploh kosijo tretjo košnjo, če pa bi lahko zanesli s krmo domov tudi ščurke ali strup. Gotovo bo na javni tribuni v sredo, 7. oktobra, ob 18. uri v Domu kulture v Trebnjem vsaj tako živahno, kot je bilo na tisti o azbestu. Ščurki namreč zelo skrbijo tudi druge krajin. »Smo sposobni to golazen omejiti?« je vprašal delegat z Mirne na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem.

PAVEL PÉRC

OSNOVNA ŠOLA 29. OKTOBER ŠMARJETA

razpisuje prosta dela in naloge

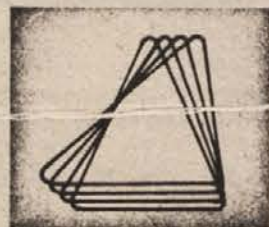
2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA

za določen čas, s polnim delovnim časom — nadomeščanje delavk med porodniškim dopustom

Pričetek dela: — 1. 11. 1987 in — 8. 2. 1988

Pogoji: na razpisana dela in naloge se lahko prijavi kandidati, ki izpolnjujejo pogoje po zakonu o OŠ in imajo končano PA. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev 8 dni po objavi razpisa na naslov Osnovna šola 29. oktober Šmarjeta, 68220 Šmarješke Toplice. O izidu razpisa bodo obveščeni v 8 dneh po izteku roka za prijavo.

767/40-87

SSTZU

Komisija za delovna razmerja SREDNJE SOLE TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE BORIS KIDRIČ

Ul. Milke Šobar 30 68000 NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

UČITELJA STROJNIH STROKOVNIH PREDMETOV — dipl. ing. strojništva

Delavcu bo dodeljeno trisobno družinsko stanovanje. Naša šola je nova, sodobno opremljena, učitelji imajo možnost strokovnega izpopolnjevanja in povezovanja z DO materialne proizvodnje.

Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom treh mesecev. Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijavili, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

773/40-87

OBVESTILO

Telefonske naročnike obveščamo, da bomo dne 9. in 10. 10. 1987 naročnike avtomatske telefonske centrale Mokronog priključili na novo centralo. Večini naročnikov centrale Mokronog bodo spremenjene tudi telefonske številke. Nove klicne številke so na razpolago v službi informacij 988. V času priključitve naročnikov na novo centralo se bodo pojavljale motnje in občasne prekinitve prometa. Prosimo za razumevanje.

PODJETJE ZA PTT PROMET NOVO MESTO 770/40-87

Tovarna čipk, vezenin in konfekcije Bled, n.sol.o.

TOZD Konfekcija Kočevje, n.sol.o.

Kočevje, Ljubljanska 7a Razpisna komisija pri delavskem svetu TOZD Konfekcija Kočevje

razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — VODJA TOZD KONFEKCIJA KOČEVJE

Kandidati morajo poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja izobrazba tekstilno-konfekcijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
- srednja izobrazba tekstilno-konfekcijske smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- vsaj pasivno znanje nemškega jezika,
- ustrezne moralno-politične kvalitete, ki se kažejo v odnosu do samoupravne družbene ureditve ter sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov, v razvitem čutu odgovornosti do dela in delovnih ljudi in v osebni poštenosti.

Izbrani delavec bo razporejen na razpisana dela in naloge za dobo štirih let.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe ter dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po dnevu objave razpisa na naslov: Veznine Bled, Kajuhova 1, Bled. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po sprejemu odločitve.

Avto-moto društvo Novo mesto

objavlja

licitacijo

za prodajo stanovanjske prikolice TIP 400.

Licitacija bo 13. 10. 1987 ob 16. uri pred zgradbo AMD na Ljubljanski cesti 8/b (za bencinsko črpalko). Interesenti morajo pred pričetkom položiti 10-odstotno varščino.

769/40-87

PRODAJTE STARO — KUPITE NOVO KJE?

»Šiviljstvo in komisijka prodajalna — salon Nitka« Pod Trško goro 34

783/40-87

LJUDJE NISO BILI, NISO IN NE BODO NIKOLI VAŽNI

Ko smo se konec minulega tedna odpravljali v Veliko Kladušo, so nekateri zmajevali z glavami, češ čemu ta pot, ko pa smo o Agrokomercu in Fikretu Abdiću slišali že toliko, ko so zgodbo o dogajanjih v mestu tik ob hrvaško-bosanski meji domala vsakodnevno polni tudi drugi časopisi. Toda Veliko Kladušo moraš resnično videti in doživeti, spoznati je žal v enem dnevu ne moreš, in potem se zaveš, da je vse tisto, kar si o njej videl ali slišal po odkritju menične afeře v Agrokomercu, le skromen drobec v mozaiku nešteti usod, vse po vrsti pa so prepletene z imenom sozda, ki je tej krajini v zadnjih dveh desetletjih prinesel neverjeten napredek, žal pa z njim tudi sramoto, ki se je ne da oprati. Le malo je bilo primerov, ko smo se domov vračali s tako vtisov, izjav in spoznanj polno beležnico, čeprav v Veliki Kladuši velja, da novinarsko pero in fotografski aparat tam nista zaželjena. Odkar je prišla v javnost umazana igra z menicami, se tamkajšnji prebivalci izogibajo pogovoru z novinarji, zato imajo svoj prav. Eden izmed delavcev v Agrokomerčevi valilnici, ki kot mnogi drugi ni hotel biti imenovan, nas je sprva takole zavrnil: »Zakaj nas nadlegujete, zakaj drezate v afero? Pišete o Abdiću, Pozdercin, se sprašujete, koliko Fikretov ali Hamdij še imamo, nihče pa ne pride med nas delavce, da bi slišal naš glas, da bi videl, kje in kako živimo. Delate tako kot tisti v CK ZK BiH. Celih šestnajst ur je republiško partijsko vodstvo razpravljalo o aferi Agrokomerca, ugotavljajo, česa je Fikret kriv, toda o usodi naš delavcev na plenumu CK ZK BiH ni nihče črnil niti besede. Za delavce v tem trenutku ni važno več, ali je Fikret kriv in ali bo odgovarjal, za nas je ta čas odločilno vprašanje, kako preživeti. O tem pa ni v tisku skoraj nič.»

Pa so se sčasoma tudi ljudje mehčali, ko so videli, da se zanimamo za njihovo usodo. In šele ko so odprli svoja srca, ko so se prepustili čustvom, je privrela na dan vsa kruta in tragična resnica. Ob vznožju Korduna so od nekdanj živeli hrabri in kleni ljudje, ki so pokončno prestali nešteto trpljenj, ki niso dali nikomur, da bi se naslajal v njihovi nesreči. Tudi danes je tako. Na vprašanje, kako živijo, ko pa že poldrugi mesec niso prejeli plače, ko v trgovinah še zmeraj primanjkuje sladkorja, pralnega praška, ko ne vedo, ali bodo jutri še v službi, ponosni odvrnejo: »Bomo že kako, preživeli smo že hujše čase.« Da bi od njih izvedel kaj več, ti morajo zaupati, poskusiti moraš postati del njih.

»ŽE LANI SEM SE HOTEL IZSELITI«

Hasica Gračanin je prav na dan, ko smo obiskali Veliko Kladušo (1. oktobra — op. p.), prekinil z delom v tamkajšnjem Saniteksu. »Nobene zveze nimamo z Agrokomercem, razen te, da smo v istem kraju, a kot da smo tudi mi del tega sozda, posebej zadnja leta, ko so suspendirali direktorja Muhameda Talakića, človeka, ki je bil edini in zadnji, ki je v Kladuši karkoli upal povedati Abdiću in njegovim v obraz. Zato je tudi moral oditi. Že lani sem se hotel izseliti iz Velike Kladuše, prodati hišo, a zaradi družine tega nisem storil. Delo sem si sedaj našel v sosednji Hrvaški, v Vojnici. Teško je tuju opisati vse, kar se je doslej dogajalo v Veliki Kladuši. Delavci so bili zmeraj brez besede. Ko so k nam v Saniteks na partijske sestanke prihajali ljudje iz komiteja, smo morali biti tiho, če si se oglašil, so te takoj pobili. Tudi v Saniteksu je veljala Abdićeva beseda. Ali si bil tiho ali si moral oditi, vrsta čakajočih za delo je bila dolga. Sicer pa se je stanje od prvih dni po aferi nekaj spremenilo. Preskrba se je izboljšala, vsaj mleka in kruha je dovolj, včeraj pa so v Saniteksu, kjer dela moja žena, s pomočjo najetih kratkoročnih posojil s polmesечно zamudo razdelili osebne dohodke. Kolikor vem, jih v Agrokomercu še nekaj časa ne bodo.« Pogovor z Gračaninom je teknel ob glavni cesti pred Veliko Kladušo, radovednost pa je tja privedla tudi Ismeta, ki svojega priimka ni hotel izdati. »Na davkarji v Veliki Kladuši imamo še nekaj neporavnanih računov in bojim se, da me, če bodo videli moje ime v časopisih, zaj... Povem vam lahko, da se v Veliki Kladuši ne da živeti, sam sem že pred izbruhom afeře poiskal delo na Hrvaškem. Vsa sreča. Vi tega, kar se dogaja tukaj, ne boste nikoli razumeli. Slovenija je za nas Amerika.«

NA ČIGAVI STRANI JE MLADINSKI PREDSEDNIK?

Prispemo v Veliko Kladušo in se ustavimo na Trgu bratstva in enotnosti. Običajna dopoldanska gneča po ulicah, malce nenavadno je le, da domala vsak krajan drži v rokah časopis. Popularnost jim ne godi. Stopimo v največjo stavbo z napisom Robna kuća. Kruha in mleka je na policah dovolj, ni pa sladkorja. »Tudi pral-

nega praška nismo dobili že vsaj tri tedne.« pove prodajalka ob pultu, ki pa, ko vidi fotografski aparat in beležnico, umolkne. Na ulici sprašujemo po sedežu občinske mladinske organizacije. Domala 70 odstotkov zaposlenih v Agrokomercu je mladih, poleg tega je občinska organizacija mladih ob izbruhu afeře edina v občini takoj zavzela ostra in konkretna stališča. Zadošten razlog, da skušamo navezati pogovor z mladimi. Iskanje ni bilo dolgo, kmalu smo v tesni sobici skupaj z Raso Hodžićem, predsednikom OK mladinske organizacije Velika Kladuša.

Sprva je ogorčen. »Poglejte, kaj so naredili v sarajevskem Svijetu, in vrže na mizo zadnje izdanje tega časopisa. V uvodu celostranskega zapisa o Agrokomercu in Veliki Kladuši stoji, da je taistega Raso Hodžića na mesto predsednika mladinske organizacije poveljal nihče drug kot Fikret Abdić. Za mesto predsednika OK ZSMS Velika Kladuša je bil izbran drug kandidat,« piše sarajevski Svijet, »a ni bil po Abdićevi volji. Zato je slednji vsega uro ali dve pred pričetkom programsko-volilne konference postavil na to mesto svojega človeka in seveda uspel.« Hodžić to energično zanika in nam pod nos moli goro papirjev, ki kažejo demokratičnost postopka, s katerim je bil izvoljen. Naj o tem razsodijo drugi, Hodžić sam pravi, da bo zahteval posredovanje hrvaškega CK, toda po njegovih kasnejših besedah bi se vendarle dalo soditi, da ne gre za človeka, ki je naklonjen Abdiću.

KLADUŠI MANJKA 65 UČITELJEV

»Ne vem, kje naj začnem, zato bi vas najprej povabil na večerni odhod naše mladinske delovne brigade, 7 sekretarjev SKOJ, ki bo jutri začela delati na akciji Tuzla—Zvornik. V veliki dilemi smo bili, ali poslali svojo delovno brigado — denarja zanjo namreč ni, — o tem smo se posvetovali z republiškim vodstvom in nazadnje je obveljalo stališče, da na akciji sodelujemo. Nekaj simbolike je namreč v tem odhodu brigade v času po izbruhu Agrokomerčeve afeře. Velika Kladuša potrebuje sedaj pomoč cele Jugoslavije, sodelovanje teh 45 brigadirjev v Tuzli in Zvorniku pa naj bo pomoč Kladuše naši skupnosti.

Nihče ni mogel in še sedaj ne more predvideti vseh posledic, ki jih v velikokladuško občino prinaša afera Agrokomerc. Malo se o njih piše, se je vse bolj razgovoril Hodžić, ki — tudi to je rekel — na objektivnost slovenskih novinarjev še največ da. »Poglejte samo, kakšne zadrege imamo sedaj s prosvetnimi kadri! Lani smo pred pričetkom šolskega leta zaposlili 32 novih učiteljev, ob koncu šolskega leta, ko so pričele v javnost prodirati podrobnosti o obsegu izdaje nekritih menic v Agrokomercu, jih je 35 odšlo. Na naših osnovnih šolah je stanje sedaj alarmantno. V Cazinu, denimo, sploh ne poučujejo matematike, dopolnilnih izvenšolskih dejavnosti nikjer, vprašljiva je regularnost prosvetnega dela. Samo v velikokladuški občini, ki ima osem osnovnih šol, manjka nič več in nič manj kot 65 učiteljev. Kdo bo še sedaj po aferi sploh prišel k nam? In če k temu pristejemo še slabe pogoje za delo, nizke osebne dohodke, pomanjkanje stanovanj, potem je odgovor na dlani. Kako smo se lani mučili, da smo dobili tistih 32 učiteljev, zaradi afeře pa so čez noč pobrali šila in kopita! Dosti bolj ni niti v srednješkolskem centru, kjer danes manjka osem profesorjev. Predmetnik je zategadelj skrčen na minimum, poučujejo se le najpomembnejši predmeti. Za pomoč smo zprosili republiško mladinsko konferenco, o tem problemu naj bi razpravljali na seji 6. oktobra (predvčerajšnjim — op. p.). Sicer pa ne le učitelji in profesorji, od nas bežijo vsi strokovnjaki, množično si iščejo zaposlitev v Karlovcu, Zagrebu, največ jih seveda sanja o Sloveniji.«

DELO DOMALA POVSOD STOJI

Dan pred našim obiskom so na koordinacijskem sestanku sedeli predsedniki občinskih konferenc ZSM v regiji. Zatehvali so, da se postavi natančna črta med

Hasica Gračanin je tistega dne, ko smo obiskali Veliko Kladušo, prekinil z delom v Saniteksu. »Tudi v tej delovni organizaciji je veljala Abdićeva beseda. Že lani sem se hotel izseliti iz Velike Kladuše, a sem se zaradi družine premislil.«

tistimi, ki so za afero krivi, in nedolžnimi. Sedaj se dogaja, da hodijo velikokladuški klubi ali društva na športna ali kulturna srečanja, pa jih tam zasmehujejo, provocirajo, Agrokomerc so postali tudi oni. Po Hodžićevih besedah je bila glasna tudi zahteva o normalizaciji proizvodnje. Ne vemo sicer, s čim smo nanj napravili takšen vtis, toda iz mape je privlekel tudi pisanje z oznako »zaupno« in nam oddrdal, kakšno je bilo tistega dne (1. oktobra) stanje v Agrokomerčevih delovnih organizacijah.

»V DO Konditorska proizvodnja so veliki zastoji zaradi pomanjkanja embalaže, delovni organizaciji Akum in Pražarna kave sploh ne delata, v Delikatesi je dela vsega še za dan ali dva. Manjka pač surovin in reprodukcijskega materiala. Težave so tudi v Diskontu, dogovorjeno so imeli delo s ČSSR, a robe ne morejo izvoziti, ker jim manjka steklenic za embalažo. V delovni organizaciji za živinsko krmo delo stoji, zmanjkalo jim je kuruze in soje, v Perutnini se je sicer zmanjšal pogin piščancev, a vprašanje, za koliko časa. Hrane je namreč še za vsega en dan, rezerve olja in nafte za ogrevanje zadoščajo za dva dni. Tudi v delovni organizaciji za poljedelstvo manjka pogonskih goriv in rezervnih delov, prav tako ni semenske pšenice, tako da je setev vprašljiva. Posebno poglavje so odnosi s kooperanti, saj za njihovo izplačilo manjka kar 580 milijonov dinarjev. V delovni organizaciji Transport je goriva še za en dan. Na desetine težkih tovornjakov stoji, na poti so le najnужnejša vozila.« In še nekaj stoji v tem zaupnem biltenu: težave imajo s tujimi novinarji, s sporazumevanjem, saj ni prevajalcev. Kadri so odšli za kruhom, v Veliki Kladuši ga zanje ni več.

TUDI MED MLADIMI KRAJE DRUŽBENIH SREDSTEV

»Še veliko je sklopov, ki smo jih sprejeli mladi,« nadaljuje Hodžić. »Eten je ta, da predlagamo republiški

Ibro Miljković, varnostnik na gradbišču veličastnega gradu nad Veliko Kladušo, koder je Fikret Abdić gradil reprezentančne objekte zase in svoje poslovne partnerje, je bil pred leti na delu v Sloveniji, od tod tudi njegova naklonjenost slovenskim časnikiarjem. Bil si edini, ki smo si lahko našli Stari grad ogledali do vseh podrobnosti. Imeli smo kaj videti.

»Lanskega septembra smo v Veliki Kladuši zaposlili 32 novih učiteljev, z afero Agrokomerc jih je odšlo kar 35. Danes v občini samo za pouk v osnovnih šolah manjka kar 65 prosvetnih delavcev, potrebovali bi tudi 8 profesorjev v srednješkolskem centru,« razlaga Raso Hodžić, predsednik OK ZSMH v Veliki Kladuši.

konferenci ZSM, naj zavzame stališče do ostavk. Slednjih ne bi smeli sprejemati, predno se ne pokaže politična in kazenska odgovornost posameznika, tako pa se danes dogaja, da se nekdo z ostavko, ki jo velikokladuško sprejememo, takšni odgovornosti izogne. Prav tako zahtevamo, da se preveri premoženjski poreklo vseh, ki so vpleteni v afero Agrokomerc, da se pri volitvah opustijo vse zveze in prijateljstva, da pridejo na prava mesta pravi ljudje, ne nazadnje pa, da se izvede odločna diferenciacija v vseh družbenopolitičnih skupnostih. V mladinski organizaciji smo takšno delo že zastavili, rezultat pa je, da je 5 članov predsedstva kooptiranih. Morda le še to, da naše osnovne organizacije sedaj vestno evidentirajo odtujevanje družbenega premoženja po drugih sredinah, kajti našli smo kar nekaj takšnih primerov. Naj omenim le zbiranje denarja za gradnjo mladinskega doma v sosednjem kraju, ki pa ni bil nikoli zgrajen.«

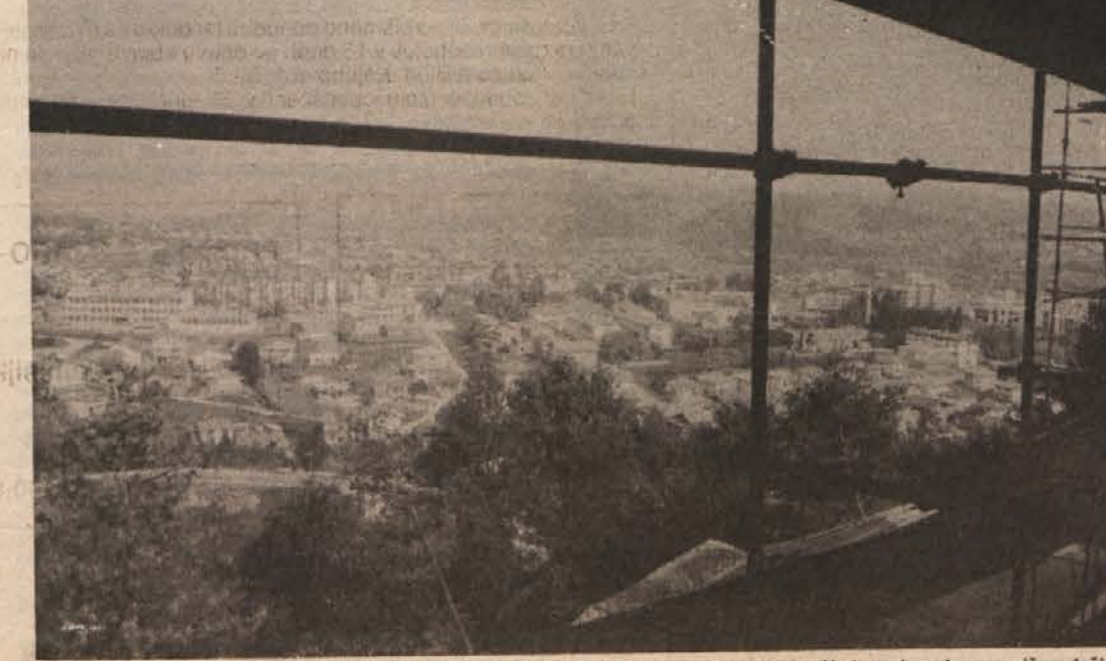
MIMO ABDIĆEVE HIŠE NA STARI GRAD

Opogumljeni s takšno odločnostjo mladinske organizacije stopimo do stavbe družbenopolitičnih organizacij. Ta je, vsaj zdi se tako, ob občinski zgradbi in sodišču edina v Veliki Kladuši, na kateri se ne šopiri napis Agrokomerca. Rezultat obiska je pičel. Predsednik občinskega sindikalnega sveta Rasim Kantarević je na sestanku, kot pojasni tovariš, ki nas odpravi že pred vrati, zaklenjena so tudi vrata občinskega komiteja ZK. Pa tudi če ne bi bila, pravi mimoidoča tovarišica, informacij ne bi dobili, saj jih predsednik daje le na tiskovnih konferencah. Zato se odločimo za nekaj drugega. Zapeljemo se proti turističnemu naselju Stari grad, proti mogočnim razvalinam nekdanjega gradu na hribu nad Veliko Kladušo, ki ga je pred dvema letoma pričel obnavljati Fikret Abdić. Izživ je bil velik, kajti po tem, kar je bilo moč prebrati v drugih časopisih, se je pot novinarjev vselej končala pred veliko zapornico pred gradbiščem. Na križišču, koder vodi cesta naprej še do štirihiš, bolje rečeno vil, za kalere smo pozneje izvedeli, da pripadajo Fikretu Abdiću in njegovi družini, zavijemo po poti, o kateri pravijo, da je pozimi ogrevana, do gradu. Zapornica je spuščena, paznika pa nikjer. Fotoreporter to izkoristi in za vsak primer nekajkrat škljocne z aparatom. Kajti tisto, kar vidijo oči, je nepojmljivo. Radovednost ne da miru in mimo šestnajstih paviljonov, skoroda že izgotovljenih, grajenih v nadvse razkošnem stilu, stopamo naprej proti gradu, preoblečenemu po Abdićevem okusu in zamisli. In priznati je treba, da je arhitektura nekaj veličastnega, Abdić in njegovi poslovni partnerji se v takšnem okolju gotovo ne bi dolgočasili. Pot takrat nenadoma prekine gromski glas s pištolo oboroženega varnostnika. Sprva je nezaupljiv, a že to, da smo iz Slovenije, ga je vidno omajalo. Pozneje smo izvedeli, zakaj. Možakar je bil namreč dolga leta zaposlen pri gradbenem podjetju v Grosupljem in to je bila tudi tista točka, na kateri smo gradili poznanstvo, ki nam je kmalu veliko pomagalo. Bil je celo v Novem mestu in ob naših govornih sposobnostih se je možakar omehčal do te mere, da nas je pospremil v javnost skrivnostno naročje veličastnega gradu. Imeli smo kaj videti. Mirno lahko zapišemo, da Jugoslavija, če bi dela na gradu dokončala, tako razkošnega objekta še nima. Pa morda ne le Jugoslavija. Naj bo dovolj, če zapišemo, da so tudi stene in tla v sanitarijah iz pravega marmorja. Kot na dlani pa je iz gradu videti tudi Veliko Kladušo z okolico.

SPOMENIK NEKEMU OBDOBJU

»Ne morete si zamisliti, kaj je bilo tu pred dvajsetimi leti,« pravi varnostnik Ibro Miljković, ki se je z nami že povsem spoprijateljil. »Zaradi blata ob dežju z vprežnim vozom nisi mogel skozi Veliko Kladušo. Pa poglejte danes! Vse to je naredil en sam človek, ki je začel z enim traktorjem in dvajsetimi ljudmi na farmi. In ta človek nam je danes nakopal toliko sramote. Še huje pa je, da nas zaradi tega zaničujejo kar v Jugoslaviji. Pred dnevi je skupina naših šoferjev odšla v Vojvodino, kjer jim niti za gotovino niso hoteli dati goriva, izzivali so jih in žalili, celo pretepli so jih nekaj. Kaj imamo mi z afero, razen tega, da smo že mesec in pol brez plač. Ljudje jokajo, imajo pa štiri ali pet otrok, so brez zemlje, kajti večina ljudi, zaposlenih v Agrokomercu, je priseljenskih, mnogi si sposojajo denar celo za kruh. Zelijo drugam, najraje bi v Slovenijo. Tudi pri nas doma je hudo. Žena ni v službi, s hčerko, ki dela v Agrokomerčevi valilnici, pa iz dneva v dan zaman čakava na plačo.« Domala dve uri traja obhod po gradu, oko se ustavi na že izgotovljenih apartmajih z razbitimi tli. »Žalostno,« pravi Miljković, »ko so naši kooperanti izvedeli za afero, so urno pohiteli in pobirali, kar se je pobirati in iztržiti dalo. Tudi grad ni bil izjema. Kooperanti so iz tal po apartmajih potrgali že položen parket, iz toplarne so odvili nič koliko delov, vsak je hotel nazaj vsaj del svojega.« In kaj bo sedaj s Starim gradom, ki je zagotovo ena največjih investicij Agrokomerca? Gradbišče je, kot bi ga pred minuto zapustili delavci, kot da vse čaka na nadaljevanje del. Miljković pravi, kako je nekaj slišal, naj bi Stari grad prevzelo neko podjetje iz Zagreba ali Karlovca, tačas bodo objekti, nekateri so le na pol prekriti, izpostavljeni vremenu in propadanju. Kaj lahko, da bodo postali spomenik nekemu obdobju, ki sta ga neizbrisno zaznamovala Fikret Abdić in Agrokomerc. In še kdo.

BOJAN BUDJA
Posnetki: JANEZ PAVLIN

Takšen je pogled iz Starega grada na Veliko Kladušo. Pred manj kot 20 leti je bila to vas, skozi katero ob vsakem manjšem dežju niti s kunjsko vprego nisi mogel.

Gradbišče Starega grada je videti, kot bi ga zdaj zdaj zapustili delavci, ki se bodo vsak čas vrnili nazaj na delo. To še ne bo kmalu. Nekateri se celo boje, da bo 16 paviljonov z gradom postalo spomenik nekemu času.

LJUDSKI TRIBUN JANEZ EVANGELIST KRĀK

Na današnji dan je pred 70 leti v Šentjanžu na Dolenjskem pri prijatelju umrl, zadet od srčne kapi, Janez Evangelist Krek, ki ga zgodovinar dr. Janko Prunk imenuje največjega slovenskega narodnega organizatorja, ideologa in politika na prelomu stoletja. Ker je tudi Krekovo rojstvo vezano na Dolenjsko, saj je bil sin učitelja Valentina Kreka od Sv. Gregorja nad Sodražico, smo se s privoljenjem dr. Prunka tudi v Dolenjskem listu odločili ponatisniti njegovo študijo, ki je izšla v letošnjem Prešernovem koledarju. Naslov in mednaslovi so redakcijski.

Janez Ev. Krek se je rodil 27. novembra 1865 pri Sv. Gregorju nad Sodražico kot sin slovenskega učitelja Valentina Kreka. Otroška leta je do očetove smrti 1875 preživel v Komendi, nato pa se je z materjo, brati in sestrami preselil v Selca nad Škofjo Loko, kjer so po očetu podedovali hišo. Tako so Selca postala njegov pravi dom in vse življenje se je čutil Gorenjca. Predvsem je imel rad Selško dolino, tako da je v zrelih letih največ prostega časa preživel na Prtovcu.

Po gimnaziji, končani v Ljubljani, se je odločil po materinem prigovarjanju in tudi lastnem prepričanju za študij bogoslovja. To prepričanje mu je v zrelih letih obledelo, toda do konca življenja je ostal duhovnik. V času bogoslovnega študija je pokazal izjemno nadarjenost, zato ga je ljubljanski škof Missia po posvetitvi v duhovnika 1888 poslal na nadaljnje študije v Avguštinej na Dunaj, kjer je 1892 doktoriral iz teologije.

Že v gimnaziji in bogoslovju je pisal in pokazal veliko plodovitost. Napisal je vrsto krajših črtic iz kmečkega življenja. Na Dunaju se je poleg teologije temeljito ukvarjal s študijem socialnega vprašanja in se dodobra seznanil z nauki avstrijskega krščansko-socialnega misleca in aktivista Vogelsanga. Vogelsang je imel precejšen vpliv na izoblikovanje socialne enciklike (poslanice) papeža Leona XIII. — Rerum novarum 1891, s katero je bil postavljen za dolga leta temelj krščanskemu socialnemu nauku, ki se ga je Krek z vso močjo oklenil. Krščanska socialna doktrina je zahtevala aktivno angažiranje kristjanov in katoliške cerkve pri reševanju socialnega delavskega vprašanja, s čimer bi preprečila usmerjanje delavstva v ateistični marksistični socializem. Katoliška socialna doktrina je obsojala liberalni monopolni kapitalizem in njegovo neomejeno moč ustvarjanja profitov in možnost izkoriščanja delavstva. Po drugi strani je obsojala ateistični socializem, razredni boj in diktaturo proletariata, češ da je ne-naravna, da služi samo enemu družbenemu razredu in seje v družbi sovraštvo. Zavzemala se je za ohranitev meščanske družbe, za socialno akcijo države, ki naj omeji moč kapitala, ni pa zahtevala njegove ukinitve. Zavzemala se je za sodelovanje vseh družbenih stanov, za družbeno solidarnost na osnovi krščanske ljubezni, za pomoč socialno šibkim. Predvidevala je družbeno organizacijo po stanovih, tudi organizacijo delavskega razreda. V tako urejeni družbi je predvidevala nov razcvet katoliške cekrve.

NEKAJ TISOČ ČLANKOV

Že v času dunajskega študija je Krek napisal nekaj ostrih polemičnih člankov zoper liberalizem. Po vrnitvi z Dunaja v Ljubljano je dobil l. 1892 mesto stolnega vikarja, leta 1895 pa mesto profesorja fundamentalne teologije in filozofije v ljubljanskem bogoslovju. Leta 1892 se je udeležil slovenskega katoliškega shoda, na katerem so bile v socialnem odseku deloma prisotne moderne krščansko-socialne ideje. Krek se je z vso vneto usmeril v žurnalistiko, želeč dvigniti raven glasila slovenske katoliške stranke. Od tedaj pa do svoje smrti je stalno pisal v Slovenca članke in uvodnike in ga v veliki meri usmerjal. Nekaj let kasneje je začel urejati katoliški tehnik za podeželje Domoljub in mu je pol-drugo desetletje pisal uvodnike. Število njegovih žurnalističnih člankov se vzpenja v nekaj tisoč in tako je bil skozi dve desetletji najvidnejši katoliški publicist. Vse to delo ga ni oviralo pri njegovem znanstvenem, politično-organizacijskem in socialnem delu. Po intenzivnem študiju socialnega vprašanja pri Slovincih je prišel do prepričanja o potrebnosti socialne organizacije slovenskega naroda, ki ga edina more rešiti iz krempljev liberalnega domačega in nemškega kapitala.

GLAS NE GLEDE NA VIŠINO VLOGE

Po njegovem prepričanju je steber slovenskega naroda kmet, ki ga je potrebno organizirati v sistem samopomoči kmečkih hranilnic in posojilnic. Prvo kmečko posojilnico je Krek ustanovil že leta 1894, nato pa so v hitrem tempu rasle po vsem slovenskem ozemlju. Krekove kmečke hranilnice in posojilnice so bile zadruge demokratičnega Reiffeisnovega tipa, kjer je imel vsak član enakopraven glas ne glede na višino vloge. Isto leto je Krek ustanovil tudi društvo katoliških delavcev, ki naj bi pripomoglo izboljšanju delavskega položaja, da si delavci pridobijo mesto, ki jim gre v družbi, to pa je ob kmetih in obrtnikih kot tretjemu delovnemu stanu, kakor je zapisal v Socialnem načrtu slovenskih delovnih stanov 1895. leta, ki ga je priključil Črnim bukvam kmečkega stanu, študiji o položaju slovenskega kmeta. Krek je bil neutruden in vztrajen organizator, ljudski govornik, simpatičen in prepričljiv v nastopu, človek širokih zamisli, poln ljubezni do malega človeka

in smisla za njegove potrebe. Čeprav je izhajal iz konservativne družbene doktrine, je bil v svoji politični praksi demokratičen in napreden. Njegova velika zgodovinska odlika je bila, da je upošteval konkretne slovenske socialne razmere in slovensko kulturno tradicijo. Svojih krščansko-socialnih pogledov, ki so bili rojeni v razviti srednji Evropi, ni prevzemal šablonsko (mehanično), ampak jih je temeljito prilagodil slovenski stvarnosti, nngoo bolj kot internacionalistična socialna demokracija. Zaradi njegove demokratične socialne prakse in narodne politike, zlasti v zadnjih letih življenja, so ga skoraj vsa politična gibanja na Slovenskem v nekem smislu imela za svojega.

Leta 1898 je vsem svojim zadrugam ustanovil centralo Gospodarsko zvezo, ki se je leta 1903 reorganizirala v Zadržno zvezo. Do leta 1910 je bilo v Zadržni zvezi po vsej Sloveniji vključenih 560 zadrug. Zadruge so odigrale pomembno gospodarsko, socialno in politično vlogo. V veliki meri so preprečile, da bi šle zadolžene kmetije na boben in da bi morali obubožani kmetje v Ameriko. Po desetletju razvoja zadržništva se je boben v slovenskih deželah redkeje oglašal. V Zadržni zvezi se je zbiral slovenski kapital, ki je postal mobilien za investicije v neagrarnem gospodarstvu. Res pa je z močjo zadržništva rasla moč slovenske klerikalne stranke in vezanost slovenskega kmeta nanno, ki je postajala vse bolj meščanska in v kulturnem pogledu nazadnjaška. Krek se je tega zavedal in poskušal to preprečiti, kar pa mu ni uspelo. Na njegovo pobudo je bila ustanovljena v Ljubljani za vzgojo zadržnih delavcev zadržna šola, ena prvih v Evropi.

TEŽAVE S KONSERVATIVCI

Zaradi organiziranja delavstva in poudaranja njegove vloge in pomena v bodočnosti je imel Krek velike težave s konservativnim vodstvom klerikalne stranke, ki je gledalo predvsem na kmeta in z njegovo pomočjo poskušalo ohranjati konservativno politično klimo na Slovenskem. Krščansko-socialno delavstvo je bilo leta 1897 tako ogorčeno nad nerazumevanjem strankinega vodstva, da je pretlo z odcepom. V tem trenutku se je Krek pokoril cerkveni in strankini disciplini in preprečil razkol tako, da je sprejel poslansko mesto za državni zbor, ki so ga zahtevali zase krščanski delavci. S tem da je Krek zadržal v klerikalni stranki krščansko delavstvo, je delavsko gibanje na Slovenskem usodno razcepil in oslabil socialno demokracijo, po drugi strani pa ojačal klerikalno stranko in jo napravil bolj moderno in zastopnico vseh narodnih slojev. Krščansko delavstvo je v stranki nato ves čas predstavljalvo levo krilo in opozicijo konservativnemu vodstvu.

Prvo desetletje dvajsetega stoletja je pomenilo obdobje velike Krekove afirmacije tako na znanstvenem kot na političnem področju. Že leta 1901 je izdal svoje najboljše znanstveno delo Socializem, knjigo o osnovnih pojmih o družbi in zgodovini socializma do konca 19. stol., prvo tovrstno knjigo v slovenskem jeziku. Knjiga je zelo informativna, kaže izredno razgledanega pisca, čeprav je njegova sistematizacija socializma in njegovo vrednotenje posameznih socialističnih smeri napisano s krščansko-socialnega in protimarksističnega stališča. V katoliški znanstveni reviji Čas je objavil vrsto znanstvenih razprav. V letih 1903 — 1907 so njegovi študentje v bogoslovju stenografirali njegova predavanja in jih izdali v petih knjigah: Psihologija, Kozmologija in naravna teologija, Etika, narodna ekonomija in Dostavki socializmu.

Leta 1902 je bil izvoljen za deželnega poslanca v krajskem deželnem zboru, v katerem je ostal do svoje smrti. Bil je eden najboljših govornikov slovenske ljudske stranke (SLS) in so ga cenili tudi nasprotniki. Leta 1907, ob uvedbi splošne in enake volilne pravice v habsburški monarhiji, je bil že drugič izvoljen v dunajski parlament. V njem je pokazal velik talent za parla-

mentarno politiko in njegovo parlamentarno nastopanje, ki še ni v celoti ocenjeno, je budilo med njegovimi tovariši in med nasprotniki velik ugled. Intenzivno se je zanimal za kartelno politiko, bil član kartelne parlamentarne komisije, zlasti pa se je ukvarjal z vprašanji socialnega zavarovanja. Kot velik demokrat s socialističnimi nagnjenji, velik prijatelj in poznavalec kmečke problematike je celo predlagal starostno zavarovanje kmečkega ljudstva, kar je bilo v tedanjem času nedvomno zelo napredna ideja. Svoj predlog o kmečkem starostnem zavarovanju je razložil v brošuri, ki jo je 1909 izdal v samozaložbi. Konservativno vodstvo klerikalne slovenske ljudske stranke na čelu z dr. Ivanom Šušteršičem se ni ogrelo za ta predlog, češ da bo to kmetom naložilo nove finančne obveznosti, in na zborovanju SLS je bil Krekov predlog zavrnjen. S tem se je začelo v SLS trenje med Šušteršičevim vodstvom in Krekovo demokratično strujo. Šušteršičevo vodstvo se je poslužilo osebnega klevetanja Kreka, da bi ga odstranilo iz politike. Sprožilo je afero Theimar, to je nedokazano intimno zvezo duhovnika Kreka z vdovo Camilo Theimar, urednico v zadržni centrali na Dunaju, ki se je bila zaljubila v Kreka. Liberalna stranka je vso stvar privošljivo še razpihovala. Kreka, ki je bil zaradi tega zelo prizadet in obupan ter se je nameraval umakniti iz javnega življenja, je avtoritativno zaščitil škof Jeglič.

Leta 1909 je imel Krek več uspeha z ustanovitvijo katoliške telovadne organizacije Orel, ki naj bi bila nekakšen pendant svobodomiselnemu liberalnemu Sokolu. Istega leta je za krščansko socialno delavstvo, organizirano v Slovenski krščansko-socialni zvezi, ustanovil zaradi potreb časa in razvojnih perspektiv pravo sindikalno organizacijo — Jugoslovansko strokovno zvezo.

JUGOSLOVANSKA ORIENTACIJA

Samo ime organizacije je kazalo na Krekovo jugoslovansko orientacijo o narodnem vprašanju. Nedvomno je bil Krek pomemben mislec slovenskega narodnega vprašanja. Ena osnovnih značilnosti njegovega narodnega razmišljanja in praktične narodne politike je njegova jugoslovanska usmerjenost. Ta njegova usmeritev, reševanje slovenskega narodnega vprašanja v povezavi s Hrvati, stoji že na samem začetku njegove nacionalne politike. Krek je bil tisti, ki je kljub idejam sorodnosti z nemškimi krščanskimi socialisti ob Badenijevi krizi spoznal jalovost slovenske klerikalne nacionalne politike z naslonitvijo na nemške krščanske socialce. Spoznal je, da so oni v nacionalni politiki habsburške monarhije ravno tako nemško nacionalno šovinistični kot nemški liberalci ali socialisti demokrati. Zato se je odločil navezati stik s hrvaško stranko prava in z njeno pomočjo reševati slovensko narodno vprašanje. Leta 1898 je odšel skupaj s prvakom slovenske klerikalne stranke Andrejem Kalanom in Jankom Brejcem na kongres pravaške stranke na Sušak, razglasil, da slovenska klerikalna stranka sprejema pravaški nacionalni program, da se slovenske dežele smatrajo za sestavni del dežel hrvaškega državnega prava in da je potrebno slovensko vprašanje reševati skupaj s hrvaškim. S tem se začenja jugoslovanska orientacija v nacionalni politiki slovenske klerikalne stranke, ki si je za odločujoče faktorje v habsburški monarhiji nadevala legitimično podoben trializma. Izraz takšne trialistične narodnostne politike, ki si je prizadevala za samostojno jugoslovansko državno enoto v okviru habsburške monarhije ne glede na dualistične meje, je tudi državnopravna izjava Kranjskega deželnega zbora ob aneksiji Bosne in Hercegovine 6. januarja 1909, ki jo je predlagal Krek. Izjava je »pozdravljala aneksijo Bosne in Hercegovine v trdni nadi, da je z njo izvršen prvi korak k združenju vseh južnih Slovencev naše monarhije v državno-

pravno samostojen organizem pod žezlom habsburške dinastije«. Nekateri pisici (Boris Kidrič 1940 in Lojze Ude 1972) očitaajo Kreku jugoslovanski romantizem in unitarizem. Morda se morajo res kakšne Krekove izjave razlagati na ta način. Bolj verjetna pa je razlaga, da Krek vprašanja političnega zavezništva in enotnosti s Hrvati in Srbi v boju proti nemški in madžarski nadvladi ni hotel obremenjevati s poudarjanjem slovenske narodne individualnosti, s katero so se hrvaški pravaši le stežka merili, ni pa slovenske individualnosti nikoli izrecno zanikal ali predlagal njenega zlitja.

V času balkanskih vojn se je v člankih v Slovensku navduševal za zmage srbske in črnogorske vojske, v krogu prijateljev pa tudi za Rusijo, in predvideval rusko osvojitvev Bospora in Dardanel.

AVTONOMIJA BREZ DRŽAVE NIMA VSEBINE

Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil za nekaj časa njegov glas utišan in preglasila ga je vojnohujskaška Šušteršičeva struja. Toda Krek ni opustil poizkusov za reševanje slovenskega narodnega vprašanja tudi v najbolj težkih trenutkih za slovenski narod, v letih 1915 in 1916. Še naprej se je močno povezoval s hrvaško Starčevičevo stranko prava, inspiriral 1916 njene protidualistične izjave v hrvaškem saboru in bil skupaj s hrvaškimi istrkimi pravaškimi politikci v dunajskem parlamentu oče znamenite majniške deklaracije 30. maja 1917. Deklaracija, ki jo je podal jugoslovanski poslanski klub v dunajskem parlamentu (37 poslancev), je zahtevala, sklicujoč se na etnično načelo in hrvaško državno pravo, takojšnjo združitvev vseh jugoslovanskih dežel habsburške monarhije v popolnoma samostojno državno telo, prsto vsega tujega gospostva, pod habsburškim žezlom. Deklaracija, ki je pomenila odločen korak naprej pri reševanju jugoslovanskega vprašanja v monarhiji (postavila ga je odločno kot mednarodni problem), je vzbudila naprej na Slovenskem in nato še po drugih jugoslovanskih deželah deklaracijsko gibanje, ki se je postopoma radikaliziralo, tako da je opustilo habsburški okvir in zahtevalo popolnoma samostojno jugoslovansko državo. Krek je v mesecih po razglasitvi majske deklaracije bil neverjetno aktiven, odšel je v Prago na pogovore o sodelovanju s Čehi, nato pa na potovanje v Dalmacijo in Bosno, da pozivi deklaracijsko gibanje. Ves je izgovarjal v delu in nadušenju, da se bliža narodno osvobajanje izpod tisočletnega nemškega jarma. Izraz takšnega njegovega prepričanja je bil njegov članek Za narodno ujedinjenje, ki ga je objavil v časopisu starčevičevske stranke prava, Hrvatski državci, 4. septembra 1917. Poglavitna misel članka je ugotovitev, da je narodno življenje brez državnosti nemogoče, da enakopravnosti brez svobodnega samostojnega državnega razvoja ni mogoče doseči. To misel postavlja Krek v nasprotje s trditvijo, da bi utegnili biti zadovoljni tudi narodna avtonomija. Narodna avtonomija brez državnosti nima življenjske vsebine, pravi Krek in vzklika: »Zedinjenje, zedinjenemu narodu enotno samostojno svobodno državo... Dinastija naj ve, da se slovenski, hrvaški in srbski narod lahko zadovolji samo s samostojno državo. Zahteva po samostojni državi ni antantista politika, stremljenja po svobodi in samostojnosti so starejša kot pa antanta, takšna prizadevanja niso veleizdajalstvo. Suženjstvo je veleizdajalstvo. Zahteve Slovencev, Hrvatov in Srbov so pravične in v nujnem skladu z idejo razvitega naroda, uveljaviti pa jih morajo brez ozira na kogarkoli... Misli tega članka ocenjuje znani italijanski zgodovinar Leo Valiani v svojem znamenitem delu Razpad habsburške monarhije (ital. original izšel 1964) kot jasno odpoved Avstriji. Se v nečem je Krek naredil v zadnjem obdobju svojega življenja odločilen korak naprej v idejnem gledanju slovenskih katoličanov. Vse kaže, da je opustil legitimično stališče o božjem izvoru oblasti (ki ga je zagovarjal Mahnič in vsi po njem) ter se postavil na demokratično stališče narodne suverenosti.

V trenutku, ko so se že kazali obrisi uspeha njegove nacionalne politike, ga je ob vrnitvi z napornega potovanja v Bosno v Št. Janžu na Dolenjskem pri prijatelju 8. oktobra 1917 zadel kap.

Zalovanje v slovenski javnosti je bilo veliko, hvalili so ga kar vsi trije politični tabori, nekateri resnično iskreno, drugi iz oportunitizma. Zanimivo je omeniti, da so trije pomembni Slovinci, njegovi sodobniki, ki so bili v marsičem v politiki in kulturi drugačnega mišljenja od njega, imeli o njem izredno visoko politično in človeško mnenje in so mu bili po človeški plati blizu, lahko bi rekli kar prijatelji. To so bili Oton Župančič, Ivan Cankar in Albin Prepeluh.

SO DEMOKRATIČNE POLITIČNE METODE DOVOLJ?

Če danes, sedemdeset let po njegovi smrti, zremo nazaj na njegovo življenje in delo, se nam kaže takole: Krek je iz idejno konservativnih krščansko-socialnih izhodišč zgradil sistematično temeljito gospodarsko, socialno in kulturno organizacijo slovenskemu narodu, ki pa je bila v pogledu pristopa in socialne ter politične tehnike demokratična in prilagojena narodnim potrebam. Organizacijo, ki se je je oprjela večina slovenskega naroda iz vseh slojev, iz nekih sicer bolj iz drugih manj. S Krekovo organizacijo so se med Slovinci utrdili in nadalje razvijali nekateri elementi srednjeevropske civilizacije, kot so delavnost, demokratičnost, sistematičnost in organiziranost v socialnem, ekonomskem in političnem nastopu. Ti elementi so pogнали globoke korenine, vtisnili narodu značaj in ga tako usposobili za določen socialni, ekonomski in kulturni napredek. Je pa vsa ta organizacija bila vprežena v voz katoliške hierarhije, ki je močno uveljavljala klerikalno miselnost, s čimer je ovirala vsestranski sproščen demokratičen narodni razvoj, česar si Krek ni želel.

In še za eno zgodovinsko ugotovitev o Kreku in dosežku njegove akcije smo danes bogatejši: za dilemo, ali je vse Krekovo veliko in realistično sistematično organizacijsko delo, ki je izhajalo iz demokratičnih premis meščanskega sistema in bilo v mednarodnih odnosih tudi vpeto v meščanski imperialistični sistem, zadostovalo, da se položaj malega slovenskega naroda res odločno popravi, da postane sam gospodar svoje usode. Nakazuje se dilema, ali malemu narodu brez politične svobode in samostojne države zadoščajo za njegovo popolno afirmacijo in svobodo samo demokratične politične metode, s katerimi so se po prvi svetovni vojni uveljavljali večji politični samostojni ali pa vsaj gospodarsko in socialno mnogo bolj razviti narodi od slovenskega; ali ni malemu narodu za odločilen preboj potrebna nacionalna revolucija?

Dr. JANKO PRUNK

Olzoria

knjižna

IZ TRADICIJE, A IZVIRNO

Čprav na splošno še vedno velja, da mora avtor knjižnega prvencu čakati pred vrati založbe dlje kot pa človek z že uveljavljenim pisateljskim imenom, se tu pa tam vendarle zgodi, da natisnejo novinca. Mariborska Olzoria storijo to češče kot nekatere druge založniške ustanove in iz njihove tiskarne je pred dnevi prišla tudi knjiga, o kateri pišemo.

Gre za pesniški prvenec Ivana Omara z naslovom Zarččenja, avtorja, čigar imena ni bilo moč prav pogosto zaslediti v revialnih ob-

da bi lahko karkoli storil, saj: »Ves sem v teh pesmih / globoko zmrznjen«. Na »odmrznitev« bo torej treba počakati do krepke »odjuge« — do nove pesnikove skušnje.

Za zdaj lahko rečemo le še to, da je Omanova zbirka zanimiva in dovolj močat prispevek za obnebj slovenskega parnasa in da bo brzkone tudi pri bralcih (ljubiteljih poezije) deležna ugodnega odziva.

I. ZORAN

RAČUNALNIŠKA ABECEDA

Nobenega dvoma ni, da je svet današnjosti, še bolj pa svet prihodnosti, svet informacijske tehnologije, ki je vdrla prav na vsa področja življenja in dela. Zato je dobro, da se otroci hkrati s črkami abecede in prvih računskih operacij naučijo tudi računalniške abecede, se pravi najosnovnejših pojmov iz računalništva.

Če se pri nas že ne moremo prav pohvaliti z bogato računalniško literaturo za odrasle v slovenskem jeziku, pa tega ne moremo reči za najmlajše. Zanje, kot je videti, raje poskrbimo. In tako je kar nekaj knjig, ki mlajše in nekoliko starejše šolarje uvajajo v prve skrivnosti računalništva, da jim družba z mikrom ne bo tuja. Ne nazadnje imamo takšno knjigo tudi iz domačih logov; pred časom jo je v samozaložbi izdal Novomeščan Marjan Moško.

Zanimiva in prijetna novost s tega področja je slikanica Logo in računalnik, ki sta jo skupaj pripravila pisec besedila Samo Kuščer in ilustrator Edo Podreka. Beseda in slika se imenitno dopolnjujeta in sta združeni v celoto nedvomno precej bolj privlačni, kot bi bil manj bogato ilustrirani računalniški abecednik.

Želvica Logo (ime je tistim, ki so že pokukali v svet mikroročalnikov, znano, saj gre za enega od jezikov, ki mu računalničarji pravijo želva zaradi značilnega gibanja utripača) in Čipko (ime je seveda prav tako pobrano iz računalniškega besednjaka) vodita deklico Janušo in dečka Eneja v skrivnosti računalnika, pri čemer vse osnovne pojme pojasnjujeta s primerami i vsakdanjega življenja. Ko mladi bralec v spremstvu simpatičnih figuric pride do konca knjige, mu računalništvo ni več tuje. Ne bo sicer že znal delati z mikrom, bo pa vedel tisto najosnovnejše o njem. Na

prijeten in zabaven način bo otrok dobil temeljne pojme o računalništvu.

Če bo knjigo za šalo preletel kak odrasli bralec, ki o računalnikih še nič ne ve, bo tudi zvedel veliko koristnega in morda z večjim zanimanjem pogledal računalnik v službi, pri znanju.

Knjigo je v zbirki Velika izobraževalna slikanica izdala Mladinska knjiga.

M. MARKELJ

MALI SRPAN

Domala vsa dela (pesmi, romani, kratka proza) Hermanna Hesseja so nastala v prvi polovici tega stoletja, leto dni po zadnji vojni je kot »dobri Nemec« postal nobelovec, bralstvo pa ga je do dobra odkrilo šele konec šestdesetih let, in sicer v Ameriki. Odtlej je čislan kot klasik, čigar pripovedno mojstrstvo je mamljivo za še tako zahtevne literarne sladokusce. Po Stepnem volku in Siddharti je bilo navdušenje nad Hessejem tudi na Slovenskem tolikšno, da so njegova izbrana dela iz leta 1979 precej pošla, ob drugih knjigah pa bo k dokaj celovitemu prikazu Hesseja zdaj pripomogel še Mali srpan, kakor je naslovljena knjiga devetih Hessejevih zgodnjih pripovedi. Za zbirko Odisij pri Mladinski knjigi jih je poslovenil Jaro Novak, njegova je tudi spremna beseda, ilustracije pa je prispeval Andrej Trobentar.

Skozi junake pričujočih pripovedi je Hesse ubesediti lastna mladostna doživljanja. Pripovedi si ne sledijo, kakor so nastajale, ampak jih v zaporedje niza piščevo preraščanje iz otroštva v mladost, iz slednje pa je izšel kot zreel, za vse življenje oblikovan človek. Pripoved iz otroških časov kaže hiranje otroka, ob kate-

iz izložbe

PEKEL ZADNJE VOJNE IZ ZRAKA

Mladinska knjiga nadaljuje z izdajanjem zanimive ilustrirane zgodovine letalstva, v kateri izhajajo bogato opremljene knjige velikega formata z barvnimi risbami in dokumentarnimi fotografijami, ki jih založba pošilja slovenskim in v srbohrvaški izdaji ostalim jugoslovanskim bralcem kot prevedeno in mestoma predelano ter dopolnjeno izdajo zgodovine letalstva nizozemske založbe Lekturama in britanske Orbis. Jugoslovansko izdajo strokovno ureja Zoran Jerin s sodelavci Čedomirjem Janičem, Cirilom Trčkom in Jožetom Vilfanom. Jerin je hkrati prevajalec in prirejevalec.

Od napovedanih šestih knjig, ki bodo izšle v ilustrirani zgodovini letalstva, sta na trgu že dve. Bojevnikom neba, ki so izšli pred meseci, je pred kratkim sledila še druga knjiga Pekel iz zraka.

Druga knjiga nadaljuje tam, kjer je prva nehala, to je v začetku leta 1943, ko se je vojna začela prevešati v konec in je siloviti Hitlerjev blitzkrieg utonil v širjavah ruskih ravnin. Boji v zraku so postajali vse bolj hudi, žrtev je bilo vse več, vitezi zračnih višin pa so za vedno izginili. In ko so se pojavile nemške leteče bombe V1 in V2, jate ameriških težkih -ombnikov, na pacifiškem nebu pa samomorilске žive bombe kamikaze ter na koncu obe strahotni atomski bombi, ki sta sicer nosili dobrodušni imeni Fantek in Debeluh, sta pa posejali smrt in uničenje v Hirošimi in Nagasakiju, je zares nastal pravi pekel, ki ga skuša knjiga Pekel iz zraka kar najbolj verno pričarati.

Po zasnovi ni drugačna od prve; bralec omogoča, da si napase oči na zanimivih in vznemirljivih dokumentarnih fotografijah, da se pouči o tehniki tudi s pomočjo natančnih barvnih risb letal, hkrati ko bere skoraj da reportažno napisana poglavja o dogajanju v zraku v drugi polovici zadnje svetovne vojne. Večji del knjige je posvečen zračnim bojem na evropskem in pacifiškem nebu, manjši pa bojem nad Afriko in Azijo, pri čemer se avtorji ne ognejo prikaza junaških plati

ILUSTRIRANA · ZGODOVINA · LETALSTVA

PEKEL IZ ZRAKA

sovražnega letalstva, kot seveda pišejo o junakih iz zavezniških bojnih letal, naj bodo Britanci, Rusi ali Američani.

Kot je prva knjiga prinesla nekaj izvirnega v izdajo, ima tudi druga dopisan »jugoslovanski« delež. Poglavje Letalska vojna nad Jugoslavijo govori o posebnostih bojnega letalstva na naših tleh, predvsem o partizanskem bojnem letalstvu, o nastanku rednih letalskih enot Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in o njihovih akcijah ter o delovanju zavezniškega letalstva na jugoslovanskem nebu. Poglavje je napisal Čedomir Janič, Virgil Dariš ga je opremil s slikovnim gradivom iz arhivov Muzeja Jugoslovanskega letalstva v Beogradu, risbe pa je prispeval Daniel Frka. Omenimo naj, da je med slikovnim gradivom tudi izjemna fotografija, narejena iz letala med napadom beaufighterjev z raketnimi izstrelki na sovražnikove položaje v Žužemberku.

M. MARKELJ

javah. Knjiga je sestavljena iz dveh delov, edina prepoznavna ločnica za to so naslovljene iz nenaslovljene pesmi. V prvem delu (z naslovljenimi pesmimi), je še čuti dediščino slovenske pesniške tradicije in tudi bolj ali manj prikrite ironije. Verz je notranje bolj urejen, je širši in nekako zapoje. Drugi del (z nenaslovljenimi pesmimi) pa se ukvarja s tistim, kar naj bi bilo nad, pod, ob ali onkraj, pri čemer poseže avtor tudi po likovnem izrazju in celo zvočnih elementih. Če gledamo zbirko kot celoto, pa oba dela popolnoma utemeljujeta njen naslov. Res je videti vse razpršeno, izraz in sporočilo, tako da ostaja v bralec sled lirskih refleksij, pa tudi asociacij.

Življenjsko gonilo Omanovega pesnjenja je brzkone primarni lirski vzgib, na koncu čisto zreduciran v postmodernistični korak. STrogi kritik bo pesniku zameril, da s prav takimi zaključki naredi iz lirskega drobca fragment nedorečenosti. V preveliko korist ni tem pesmim niti skopa, a vseeno prenatana metaforika, ker zamegli središčno nit sporočila. Vendar pesnik hote vztraja pri vsem tem, a se hkrati zaveda nemoči,

PRVENEČ

GLAS, KI MU MORAŠ SLEDITI

kruh kot tiskarski delavec pri Mladinski knjigi, v omenjeni zbirki izdal le nekaj svojega, tako da je Jadranka pravzaprav prva »zunanja« avtorica Biblioteke Emonice. Čprav slednja deluje po vsem znanih založniških načelih (ima urednika, tehnično uredništvo, recenzente in oblikovalce), pa pomeni za avtorja sodelovanje z njo le višjo obliko samozaložništva.

Knjiga, ki je zdaj pred nami, je nastajala slabo leto. Toliko časa je namreč minilo, odkar je Jadranka predala rukopis. »Odlučila sem se lani oktobra in ponudba, ki sem jo dobila od Biblioteke Emonice, se mi je takrat zdela ravno pravšna, saj sem zbirko na vsak način hotela izdati,« pripoveduje. »Želela sem s knjigo zaključiti neko obdobje svojega pesnjenja, videti rezultat tega, kar mi je nastalo v letih vztrajnega iskanja v poeziji, izbor najboljšega, kar sem napisala, pred seboj. In mislim, da se mi je posrečilo oblikovati zbirko, ki odraža vse tisto, kar je najbolj značilno za moj način pesnjenja, tudi moj odnos do sveta in navsezadnje tudi do poezije.«

O knjižni izdaji svojih pesmi je Jadranka razmišljala že prej, preden se ji je ponudila priložnost pri Biblioteki Emonici. »Ker pač pišem v hrvaščini, materinem jeziku, sem mislila, da moram objavljati na Hrvaškem, v republiko, kjer sem doma (iz Konjščine v karlovški okolici). Z občasnimi objavami v raznih publikacijah je še šlo, ko pa sem neki manjši založbi v Zagrebu ponudila zbirko, se je zataknilo. Recenzija je bila ugodna, ko pa je bese-

da stekla o financiranju, se je zadeva ustavila. Povedali so mi, da založba izdaja predvsem dela avtorjev, ki živijo na njenem območju, za tiskanje drugih pa zahtevajo sofinancerja, da pokrije večji del stroškov. Namignili so mi, da bi morala v mojem primeru te stroške plačati novomeška kulturna skupnost, ker pač živim in delam v Novem mestu. Ta možnost pa je hitro odpadla, saj novomeška kulturna skupnost ne premore denarja niti za tiskanje slovenskih, kaj šele drugih avtorjev.«

Jadranka je s tem načela boleče vprašanje, pred katerim pa se ustavlja tako rekoč vsi še neveljavljeni avtorji, ki ne pišejo v jeziku republike, kjer živijo. Nekaj pa v Sloveniji vendarle je, česar drugod v Jugoslaviji ne poznajo, namreč to, da imajo neslovenski avtorji na Slovenskem vsaj možnost organiziranega delovanja. To so vsakoletna srečanja z literarnimi nastopi, katerim sledijo publikacije, često zborniki z deli udeležencev teh srečanj. Kdor si omisli knjigo, pa jo že težko spravi na svetlo. V matični domovini ga zavrnejo ali pa mu postavijo nemogoče pogoje, v Sloveniji pa so bolj ali manj prisiljeni tiskati svoja dela v samozaložbi. Ali tako kot Jadranka: v Biblioteki Emonici.

Njena knjiga je torej tu, zato naj bo beseda le še o njej. Najprej pa o tem, kaj utemeljuje naslov zbirke (Jezik u nastajanju), kaj pravzaprav pomeni ta navidezno zapletena formulacija, ki tako poudarja jezik. »To je jezik pesništva,« pojasnjuje Jadranka, »pesnikov notranji

glas, jezik izpovedi, ki mu moraš slediti. To je jezik izbranih, pretehtanih besed za tisto, kar čutiš. Jezik, ki ga sestavljajo podobe in prisodobе. Je v metafore preveden jezik človekovega notranjega, duhovnega jaza. Metafora pa pomeni zgostitev občutenja, misli in smisla v ustrezno prisodobо. Vse se med seboj reflektira kot v nekakšnem začaranem krogu. Čim intenzivnejši je notranji glas, tem močnejši je skoz ta jezik izražen naboj poezije. V zbirki so kratke in daljše pesmi in iz vseh se to vidi. Krajše so vedno posledica velike intenzivnosti, zato bolj udarne. Razkrivajo pa še nekaj: večjo ali manjšo odprtost navzven, proti svetu. Težim k temu, da v pesmi ne grem nikoli do konca, le nakazuje in tako omogočam, da v bralec sproža nova doživljanja, da v njem živi dalje.«

Pesem naj bi torej ne razkrila vsega, kar jo je porodilo in k čemur teži. Ob prebiranju Jadrankine zbirke se ta hotenost potrjuje v malone vseh pesmih. Njene pesmi niso preproste, takoj dojemljive oziroma dostopne, zato bodo neaktivnega bralec hitro pustile na cedilu. Pa tudi vsem aktivnim bralcem ne bodo v trenutku segle do živega, še posebej, ker ne ponujajo jasno razvidnega ključa za vstop v tisto, kar živi onkraj besed — v poeziji.

Pesniška zbirka Jadranka Matić — Zupančič je naprodaj po 2.000 din in tudi v knjigarni Mladinske knjige jo že imajo. Računa, da naklada 400 izvodov vendarle ni previsoka v okolju, kjer knjige v neslovenskem jeziku ne gredo množično s polic. Nekoliko obžaluje le eno stvar. »To, da knjiga ni dvojezična, prevedena v slovensko,« pravi, »saj bi to prav gotovo povečalo krog tistih, ki jo bodo iskali. Zdaj je, kar je, toda takrat, ko sem se odločila, da jo izdam, ni bilo jasno, ali bo sploh izšla.«

I. ZORAN

cah knjigarni sebi primeren priročnik.

Med njimi je kuharska knjiga, ki zasluži nekaj več pozornosti, ker je drugačna od drugih. Drugačna po tem, da boste v nji med stoterimi recepti, razvrščenimi na nekaj manj kot 500 straneh, zaman iskali takega, v katerem bi bil kot sestavni del jedi zapisan košček mesa. Pa tudi po tem, da navodila za pripravo jedi niso razvrščena po znanih razdelkih, od predjedi do slaščic ali od dežele do dežele, marveč so, v skladu z najosnovnejšo težnjo te knjige po zdravi prehrani, razvrščena po letnih časih tako, da je za pripravo jedi mogoče uporabiti čimveč svežih, takrat rastočih in za uživanje primernih živil in sestavin obroka.

Gre za knjigo Neve Miklavčič-Predanove Štirje letni časi v kuhinji, ki je izšla pri Mladinski knjigi. In kot ste najbrž že uganili in je razvidno tudi iz podnaslova, gre za vegetarijansko kuharsko knjigo.

Prav zaradi te posebnosti je v knjigi, razumljivo, potreben nekoliko daljši uvod ob običajnih. V njem avtorica predstavi vegetarijanstvo in nato razčleni, kako vpliva hrana na zdravje, kakšni so učinki posameznih živil, vitaminov, mineralov in drugih sestavin, potrebnih za življenje in ki jih človek večino dobi s hrano. Zanimiv in taki knjigi primeren je tudi uvodni pregled dišavnih, zelišč in začimb, ki se v kuhinji najpogosteje uporabljajo. Osrednji in seveda najboljše zbiratelj del knjige zavzemajo recepti, ki so kratki, jasni in razumljivi. Knjigo bogati več barvnih fotografij posameznih jedi, začimb in rastlin, pregledno in uporabno pa jo dela tudi abecedno kazalo.

Gotovo vam bo lahko marsikateri jed iz te kuharske knjige popestrila vsakdanji jedilnik, če se boste kdaj pa kdaj lotili priprave vegetarijanskega obroka, pa naj vas k temu pripraví radovednost, želja po spoznavanju novega ali pa v današnjih razmerah povsem razumljiva nuja.

MIM

ULETOVEGA LADOTA EKSPERIMENTALNI UL

Letenje ni poceni. Ne tako in ne tako. Se pravi, naj gre za šport, za posej ali pa za vojaške muhe. Še najdražje je takrat, kadar mora leteči sam poravnati vse stroške za pogled iz ptičje perspektive.

Kaj se ve, zakaj si je človek že od nekdaj tako neukrotljivo želel letenja. Da bi bil višje kot drugi, da bi hitreje prišel od tu do tam, da bi preizkusil in pokazal svoje znanje in pogum? Kaj se ve! Sem spadajo tudi vsi astronomi in padalci in zmagarji in balonarji ter celo izdelovalci letelčnih maket letal, helikopterjev in raket. Enciklopedično. Najbolj pravo pa je najbrž vendarle letenje z letalom, ki ga sam narediš. S tem dokažeš vse. Seveda znanje, urice in urice, potrpljenje — božjo mast pa tudi nekaj denarja. Presneto malo je tako popolnih!

Vsaj enega pa imamo tudi pri nas, na Dolenjskem. V novejši slovenski zgodovini takorekoč edinega. Čeprav je izprašan jadrlni pilot, za sabo ima tudi sedemnajst ur motomega letenja na ameriški Cessni, si je od nekdaj najbolj želel leteti na lastnem konjičku. Taka lastna motorna domača žival stane zdaj okrog pet starih milijard, organiziranemu športnemu letalstvu pa se dandanes pri nas tako slabo piše, da je deset ur letenja na leto za povprečnega klubskega pilota že kar velik uspeh. Zato je dvainštiridesetletni avtomehaničar Lado Ule z Jurčičeve ulice v Trebnjem, o njem namreč pišemo, pred dobrimi tremi leti začel graditi svoje lastno motomo letalo. Izzval ga je pravzaprav sokrajan Tone Gašperšič, ko si je v Nemčiji kupil ultra lahko letalo z motorjem in s krili iz platna. Saj se spomnite, ko smo o njem pisali v našem listu.

Lado ni več zdržal. S prijatelji Stanetom iz Trebnjega, Edijem in Ivom iz Ajdovščine je kupil načrt za letalce italijanskega konstruktorja Bagalinija. Ko so šli v Italijo pogledat, kako ta tič leti, so pri naslednjem prijatelju, modelarskem trgovcu Brunu Zanpieri ju v Gradiški odkrili še boljši načrt. Rečeno — storjeno. Čez štirinajst dni bomo začeli graditi. Vsak svojega.

No, dogovor za mizo v gostilni je bil hitro sklenjen. Potem je šlo bolj na trdo. Najprej z gradivom. Vezana plošča za izdelavo reber za krilo, za oblogo nosu, za prevleko na krilu — mora biti posebne, letalske kakovosti. Debela od enega do enega in pol milimetra, furnirna iz afriškega lesa koto. Uvoz je drag, domače firme za take poskuse niso imele posluha. Končno so vztrajnega Ladota le uslišali pri Trelesu v Trebnjem. Delo je steklo bolj zares.

Kaj naj rečemo o 1500 urah dela z lesom, duraluminjem, dakron platnom, potrpežljivem žaganju, piljenju, brušenju, lakiranju? O vijakih in vezeh, o motorju in ročno izdelanem zračnem vijaku (propelerju)? O razmišljanju, poskušanju, iskanju primerih delov, o neuspehih in razočaranjih. 1500 ur je 1500 ur, pa naj bodo plačane tako ali tako, še zmeraj so vredne nekaj starih milijard! Ladotov osemnajstletni sin Andrej, zdaj v četrtem letniku kovinarske in strojniške smeri, ki je bil vseskozi očetov prvi pomočnik, pravi, to so ure, ki štejejo za letalsko gradnjo. In take niso poceni!

Enako letalo, razstavljeno leta 1984 na sejmu v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru je bilo naprodaj za 32.000 nemških mark. Še kar poceni, če računamo. Tako nizko ceno je moč doseči samo v serijski proizvodnji, ko pa se kdo loti enega samega letala, in še prvega povrhu, seveda tudi dvakrat toliko ni zadosti!

va Tomo Polanec, sicer znani strokovnjak za gradnjo letal.

Lado je član aerokluba Trebnje, kjer sta začela graditi enaki letali še Stane Marinčič in Janez Podpadec. Sicer pa ima že narejenega Edo Lorencon in Ajdovščini, le malo pa še manjka Ivo Boscorolu iz istega kraja. Enaki letali gradita tudi Jože Prijatelj z Vince pri Sodražici in Miho Varga iz Ribnice. Resen graditelj je še Anton Zupančič iz Ljubljane.

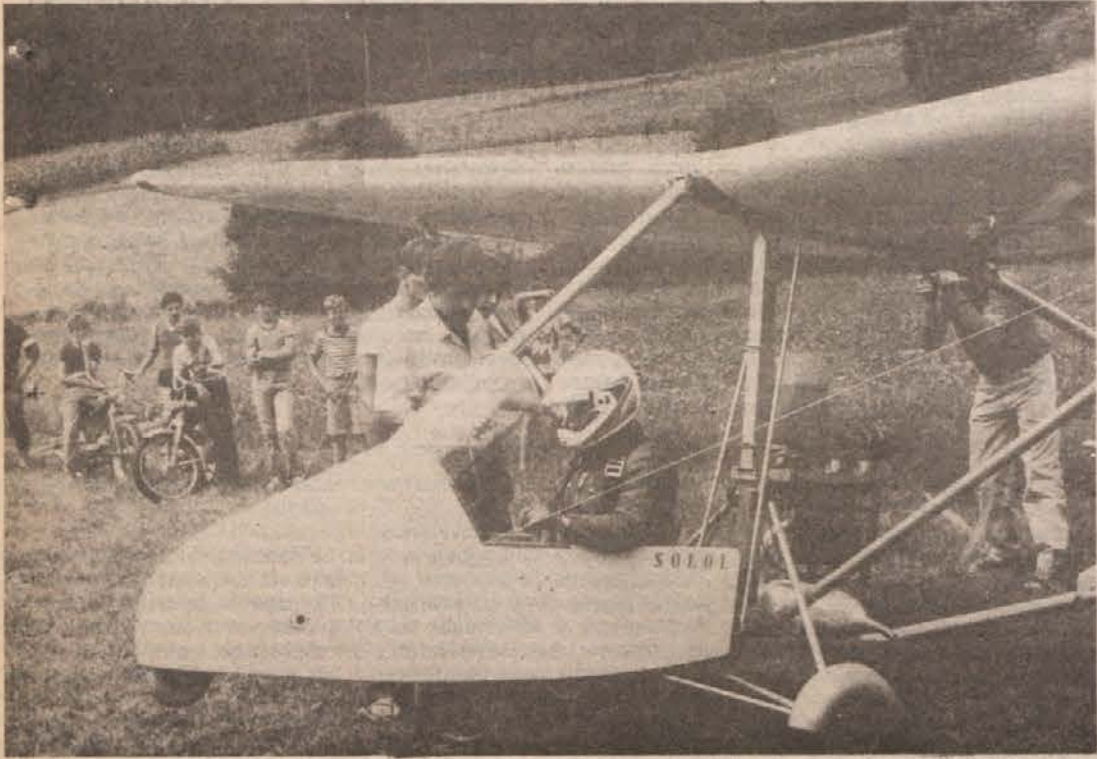
Prvi pravi javni nastop je doživel Lado 20. septembra letos na velikem mednarodnem mitingu lahkih letal, letalskih modelov, zrnjav in jadrlnih padal v Ajdovščini. Z njim je bila vsa družina, torej tudi žena in oba sinova. Mlajši je s plastičnim kalašnikovim budno stražil pri Sokolu, da ga ne bi firbčna množica kaj poškodovala. Lado je bil med okrog 80 zrnjav in letali, ki so nastopili, edini jugoslovanski pilot, ki je letel na svojem letalu. Z bližnje planine je med drugimi prijadrlo tudi 8 zrnjav iz krškega kluba Krila, ki ima 70 članov in 35 zrnjav. V letaku za prireditev je bil Ule iz Trebnjega napovedan kot posebna atrakcija na koncu programa. In Lado je ponosno krožil nad tisoči gledalcev, ki so se zbrali na športnem letališču v Ajdovščini.

Kako pa naprej? Za začetek dvosedalni bagalini z močnejšim motorjem, pravi Lado Ule. Potem pa serijska izdelava enosedalnikov v delavnici na Jurčičevi. S sodelavci bi lahko naredili 10 takšnih letal na leto. Ko bi le bilo pri nas kaj več posluha za to delo!

Kako lepe so te naše njive in ceste iz zraka. Kako globoki so gozdovi in kako bleščeče so reke, potoki. Kako blizu so daljne vasi.

Bi radi leteli? Poskusite!

M. MOŠKON

grozno druge svetovne vojne, ki bo razblinila to žareče sonce in radostno mladost v večni nepovrat. Svet so bili očetovi sadovnjaki in vinogradi, ki jih je imel v najemu od goriškega grofa, svet so bila drobna darila, ki jih je mala Valerija dobila, ko se je oče vrnil iz mesta, kjer je dobil izkupiček za prodani pridelek.

Potem pa je Valerija stopila v dvajseta leta in svet se je spremenil. Iz mladostnega sonca je nastal pekel, mladostne radosti so se sesule v pepel. Zagorele so domačije, italijanskega okupatorja so zamenjali Nemci in nad vasjo so začeli čedalje bolj pogosto rezgetati mitraljezi. Partizani, ki so se bojevali proti okupatorju, so se pogosto ustavljali na domačiji. Valerija jim je nosila hrano, prenašala pošto. Sovražnik je izvajal represalije. Najbolj se ji je vtisnil v spomin 22. maj 1944. Doma v Dobrovem so dolgo čakali možakarja, ki naj bi iz sosednje vasi prišel pomagat pri košnji. Pa so poslali Valerijo ponj. Ni še dobro prišla v vas, ko jo je prestregla nemška patrulja. Dokumentov ni imela in oficir, ki jo je zasliševal, ji ni verjel, ko mu je povedala, kam je namenjena. Vas je bila polna Nemcev. Preiskali so jo, seveda ničesar našli, in ton je postal vse bolj grozeč. Kolona se je odpravila proti domači vasi in na čelu je morala stopati Valerija. Komaj so prišli do pokopališča, so s hriba vžgali partizani. Krogle so sika le vsenaokoli, Nemci pa so iskali kritja za pokopališkimi zidom in za nagrobniki. Tudi Valerija se je stiskala k tlom. V splošni zmedbi so vojaki pozabili nanjo in po nekaj urah je po ovinkih prišla domov. Doma so jo čakali prazni svinjaki. Nemci so pobrali vse in se umaknili.

V nenavadno toplu jesenskem dopoldnevu sediva z Valerijo Podveršek v prijetni sencu ob kočevski Rinži in se pogovarjava o minulih časih. »Poglejte to reko,« pravi Valerija, »ko sem prišla v Kočevje je bila čista kot solza, še za pitje bi jo lahko uporabljali, če bi bilo treba. Sedaj pa je polna zelenja, smeti in odpadki. Včasih so jo redno čistili, pulili zelenje, od kar pa tega nekaj let več ne počnejo, je postala smrdljiv kanal. In sedaj mislijo vsi, da lahko vanjo mečejo, kar hočejo. Hudo mi je ob tem, saj mi počitek ob reki veliko pomeni. Tukaj berem, pletem, si sprostim živce in telo. Imam bolno srce in sladkorno in mir mi je potreben, reka pa mi je ena redkih uteh v življenju. Kočevje namreč že zdavnaj ni več tisto, kot je bilo. Vse manj se poznamo med sabo, vse več je priseljencev od daleč, ki imajo drugačne navade in življenjski način.«

Dobrin triinštirideset let je minilo od takrat, ko so okoli mlade Amalije Anzelin brenčale krogle v Goriških Brdih. Petdesetega leta, na Martinovo, je v Kočevju postala Valerija Podveršek. »Tudi moj mož je bil iz Goriških Brd, iz sosednje vasi Nebljo. Kmalu po vojni je kot mnogo drugih Primorcev dobil delo v Kočevju, in ko je prišel domov na dopust, sva se na veselici spoznala. In ni minilo veliko časa, ko sem tudi jaz prišla za njim v Kočevje. Možno je delal pri Petrolu, bil je šofer, jaz pa sem bila doma gospodinja. Za Petrol sem tudi prala obleke in tako doprinesla nekaj k družinskemu proračunu. Počasi sva se navajala na to mesto, ki je vedno imelo svojstven značaj. Vendar mislim, da je bilo včasih le bolje. Morda zato, ker smo bili mlajši. Vedno sem hrepenela nazaj v

rojstna Brda, pa čeprav sem imela tukaj dom in družino.«

Pred enajstimi leti je postala Valerija vdova in domotožje ji je še bolj začelo razjedati srce. Tudi mož, ki domotožja sicer ni toliko kazal na zunaj, si je ob smrti zaželel, da bi bil pokopan v Brdih. Sedaj počiva v Slovrencu, v bližini Valerijinega rojstnega Dobrovega. Tja je Valerija potem romala vsako leto, zadnja leta pa bolj poredko, saj jo dolga pot utruja. Tako postajajo sončna Goriška Brda vse bolj oddaljen sen. Kmalu po moževi smrti si je še prizadevala, da bi dobila stanovanje v bližini rojstnega kraja, vendar je bilo to skoraj nemogoče. Sprjaznila se je s tem, da bo živela v Kočevju, možu pa se bo pridružila, ko se ji bodo iztekli dnevi.

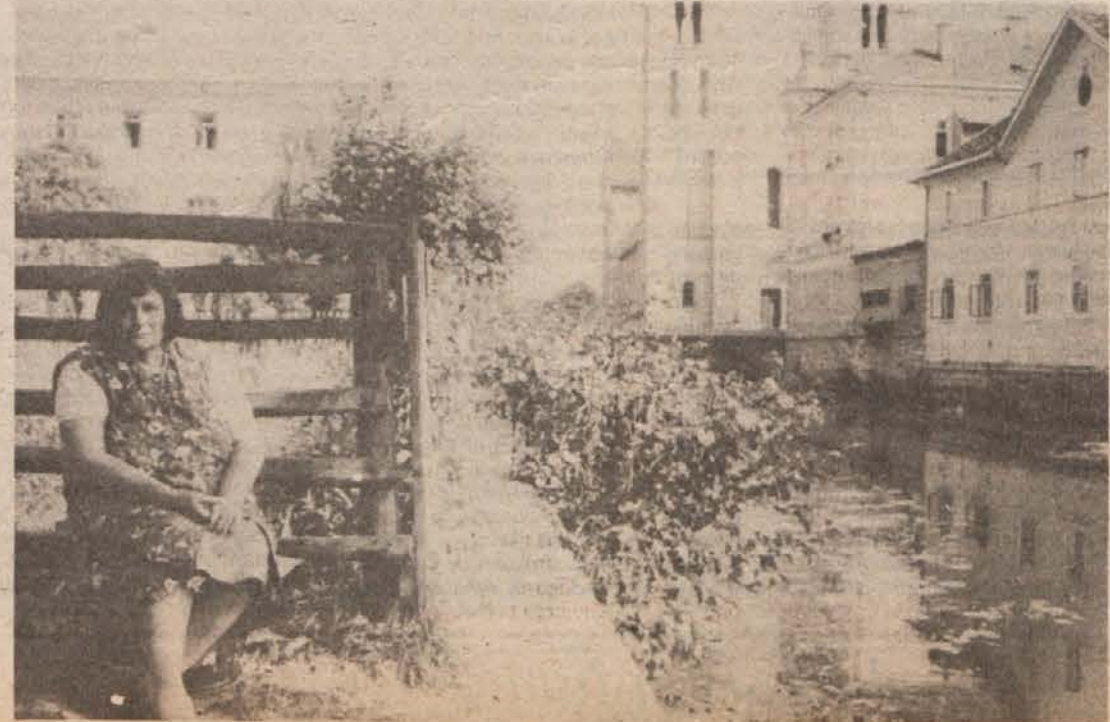
Skromna družinska pokojnina Valeriji ne nudi razkošja, daje pa ji le gotovost za stare dni. Pa saj ji niti ni potrebno veliko. Vse, kar ji nekaj pomeni, ima v bližini: vrt, bregove reke, pomenke v sencu ob njej, pletenje in Dolenjski list, ki ga redno prebira vsak četrtek. Ko pa bo gladina reke zamrznila in se bo usulo listje z vrb in topolov ob njej, se bo umaknila v svoje stanovanje in gledi jo bodo spomini na sončna Goriška Brda. In le korak bo tja do pomladi, resda kočevske pomladi, ki pa bo prav tako lepa in topla, pa bi bila lahko še lepša, če bi se takrat res spomnili in Rinžo očistili in jo napravili tako, kot je bila nekoč. Ne samo v veselje Valerije, ampak še številnih drugih prebivalcev tega mesta, ki v srcu ne nosijo spominov na sončne mladostne dni nekatje drugje, ampak jim danes mladost teče v Kočevju.

TONE JAKŠE

OBRAZI

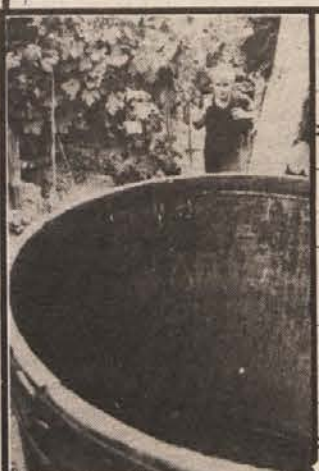
HREPENENJU JE IME GORIŠKA BRDA

Spomini so sončna Goriška Brda, mladost med sadovnjaki in vinogradi, pesem obiralcev ob bogatih plodovih jeseni. Kaj je takrat vedela ta mladost za temne fašistične oblake, ki so se zgrnili nad primorskimi Slovenci, kaj za bližajočo se

NAGRADNA KRIŽANKA

KEM. SIMBOL ZA JOG	MIT. PERZJSKA KRALJICA	NEM. FILOZ. OSVALD. CIKLICNA TEOR. ZBOVDVINEI	ZENSKO IME	PRIPOVE-DOVALEC	SESTAVIL J. UDIR	DL	ZAGOZDA	EGIPT. BOG SONCA	PTIČ PEVEC
VRSTA RIBE					DALJINOMER	SEV. JADRAN OTOK			
BRŠKJ VEDEZ						LJUJSTVO V LADBU/ NOČNA PTICA			
VRSTA UMET. VLAKNA/ SVITEK								KURIR	NEZNANKA V MATEMATIKI
DL	VARSTVO	LIBANONSKA LUKA	ORANJE/ VRHNI FOD OSTREJA	OLUPEK/ BR. OTOK				KEM. SIMBOL ZA SILICIJ/ ČEZ CER PENEČA SE VODA	
NAJVEČJI NAFTNI KONCERN						DAVSKI OTOK/ KORALNI GREBEN			
MER. ENOTA ZA MAGNETNO NAPETOST						HIMALAJSKA KOZA/ ETIOPSKI KNEZ		PERJE PRI REPI	OSVEŽILNA PIAČKA
VZOR						IT. PESNIK (PIETRO)/ ALFI NIPIC			
ZBORNICA		LAN							
DALM. Z. IME		INDIJSKI DROBUZ				PREČNI DROG			

Razumska resnica in življenje sta si v nasprotju. M. UNAMUNO
Svoboda je ustvarjalna ali pa je ni. E. KOČBEK
Ni nobenega dogodka in pojava, ki bi ga bilo mogoče resnično razumeti brez zgodovinskega načina mišljenja. B. GRAFENAUER
Pesniki so demiurgi sveta, ki ga upravljajo povprečni politiki. B. ŠTIH

Zdravilo je v vsakem posamezniku

Kako zdraviti visok krvni tlak? — Zdravila, dejavnosti in relaksacijsko zdravljenje — Sproščanje telesa in duha za petino zniža krvni tlak

Lahko se počutite odlično, nimate nobenih bolečin, nobenih stalnih težav z zdravjem, prepričani ste, da ste zdravi kot dren. Potem pa nanesete na naključen splošni zdravniški pregled in naenkrat se znajdete pred zdravnikom, ki zaskrbljeno opazuje živostrebni stolpec na merilni napravi. Videti je, da ni zadovoljen. »Previsok krvni tlak imate,« vam sporoči. In tisti hip se podre lažnivo počutje, da ste popolnoma zdravi. Bolni ste, eden od milijonov ljudi na svetu, ki boleha za visokim krvnim tlakom, za neopazno, a vendar zahrbtno boleznijo, ki si je pridobila mračni naziv tihi ubijalec. Je namreč vodilni krivec za srčne kapi in poškodb ledvic, v telesu pa ždi komaj opazna in povsem skrito opravlja svoje razdiralno poslanstvo.

Ker je bolezen tako razširjena v svetu, je razumljivo, da se z njo ukvarja zelo veliko medicinskih raziskovalcev in da vsake tolike časa zvezo za nove postopke zdravljenja in za nova dognanja o naravi, vzrokih in delovanju te bolezni.

V osnovi velja, da se o visokem krvnem tlaku začne govoriti, ko diastolični tlak (to je pritisk krvi na stene žil med enim in drugim utripom srca) trajno ostaja pri vrednosti nad 105. Normalna vrednost je okrog 80 za odraslo osebo. Tolikšen diastolični tlak je opozorilo, da gre že za zmerno

Ni mogoča svoboda brez socialne pravičnosti, niti ni socialne pravičnosti brez svobode. S. PERTINI

Zakrpati ozonsko luknjo

Ozonski plašč, ki varuje življenje na zemlji, je natrgan — Dogovor o zaščiti — Nevarni CFC

Že nekaj let so znanstveniki sumili, da človek zaradi nekaterih dejavnosti in snovi, ki jih spušča v ozračje, uničuje nadvse pomembno ozonsko plast v visokem ozračju, ki življenje na našem planetu ščiti pred škodljivimi vplivi ultra vijoličastega sevanja. Žal so sume dokončno potrdili posnetki, ki so jih napravili z raziskovalnimi sateliti. Analize posnetkov so namreč pokazale, da so se v ozonski plasti zemeljskega ozračja zares pojavile velike luknje, ki jih poprej ni bilo. Prvikrat so takšno luknjo odkrili leta 1985 nad Antarktiko.

Poškodbe ozonskega plašča so bile torej dokazane, vendar so nekateri še vedno trdili, da ni pravega dokaza, da je do nevarnega uničenja prišlo zaradi emisije snovi, ki jih uporabljajo v industriji in v nekaterih izdelkih. Zdad pa tudi o tem ni več dvoma. Atmosferski fizik Crofton Farmer je pred kratkim postregel z doslej najbolj trdnimi znanstvenimi dokazi, ki potrjujejo, da je za poškodbe ozonskega plašča kriva emisija CFC-ja (kloro-fluorokarbona), snovi, ki jo uporabljajo v industriji za izdelavo najrazličnejših hladilnih naprav in za izdelavo plastičnih pen.

povišanje krvnega tlaka in da je treba poskrbeti za spremembo nekaterih življenjskih navad ter redno spremljati in meriti krvni tlak. Ko pa diastolični tlak preseže vrednost 115, je zadeva že nadvse resna, saj gre za nevarno povišanje krvnega tlaka. O blagem povišanju govorijo, ko je diastolična vrednost med 90 in 104.

Zdravniki poznajo v grobem tri načine zdravljenja visokega krvnega tlaka: zdravljenje z zdravili, s spremembo življenjskih navad in z relaksacijo.

Se najmanj zaželjeno je zdravljenje z zdravili, čeprav medicina pozna številna zdravila zoper visok krvni tlak, vendar je res, da jemanje teh zdravil skoraj praviloma spremljajo stranski učinki. Po zdravilih posežejo šele takrat, ko je krvni tlak zares visok in predstavlja resno nevarnost. Sicer pa se jih, če je le mogoče, ogibajo.

Če krvni tlak ni previsok, potem je najbolje — tega menja je vse več zdravnikov — poskusiti s spreminjanjem življenjskih navad, ki posredno ali neposredno vodijo k zvišanju krvnega tlaka. V prvi vrsti je to debelost, se pravi preveliko gibanje in napačna prehrana. Večina ljudi že s tem, da shujšajo za pet do deset kilogramov, lahko zniža krvni tlak. Uživanje manj slane hrane, prenehanje kajenja cigaret, odpoved kavi in alkohola, vse to je pogosto bolj učinkovito in trajnejše odpravi visok krvni tlak kot zdravila. Zelo koristne so tudi tako imenovane aerobne dejavnosti, kot so kolesarjenje, plavanje, pospešana hoja in tekanje.

Novejša posebnost v zdravljenju visokega krvnega tlaka je relaksacijska terapija. V bistvu gre za spremembo

njen obnašanje posameznikov. Raziskave so namreč pokazale, da se nekaterim ljudem začne povečevati krvni tlak ob številnih vsakdanjih dejavnostih. Tudi za 50 odstotkov se lahko dvigne že pri nekoliko bolj zavzetem pogovoru, da o razburjanju zaradi malenkosti sploh ne govorimo. Vsa ta močna nihanja v jakosti krvnega tlaka delujejo škodljivo in prispevajo k postopnemu stalnemu povišanju.

Take ljudi zdravniki učijo bolj umirjenega odziva na vsakdanje položaje, učijo jih, da se bolj nadzorujejo, da pravilne dihaajo, ako se že znajdejo v bolj razburjenem položaju. Krvni tlak je namreč mogoče uravnnavati z voljo, s posebnimi sprostitvenimi vajami, s sproščanjem duha in telesa. K relaksacijskemu zdravljenju sodi tudi iskanje mirnega okolja, sprehodi po gozdu, uživanje v naravi, skrb za kakšno prijazno in nezahtevno domačo žival in seveda splošna umirjenost.

Kakor je slišati nenavadno in smešno, pa je relaksacijsko zdravljenje učinkovito in lahko tudi za petino zniža stalen krvni tlak. Seveda, če razlogi za to bolezen niso izrazito fiziološke narave.

Pravo zdravilo zoper sodobno nadlogo je lahko torej pri lekarnarju ali pa kar pri vsakem posamezniku. Še najboljše je, da se ob resnem obolenju človek zaneša na oboje, na zdravila in na vse tisto, kar lahko sam stori zase. MiM (Vir: Reader's Digest)

Zbal se je, da bo dušo spustil. Slabost je naraščala, ves je bil mlahav. Bo le res, kar pravi ded, da je stric bolan, bolan, ker hoče speljati življenje v drugo smer. Po njegovem smo pristali na robu norosti, vključeni smo v led.

Tomaž se je obračal po izbi. Z nemirnim zamahom je odprl vrata: »Stric, pojdiva pod jablano!«

»Saj res! Tu je nekaj zadušljivo.«

Vinko se je z vzdihom zleknil v travo. Zazrl se je v dan, kot bi nekaj iskal, potlej pa obstal z očmi pred brajdo. Strmel je tja s topim izrazom ohromele bolečine. Pogrežati se je začel vase. Tomaž je videl, da poskuša stric pobegniti nekam nazaj, zato je planil z besedo na dan: »Ali je bil tam pod brajdo zakopan vaš Belce?«

Vinko je pokimal in se sklonil, kakor bi nekaj iskal po sebi.

Sapa je rezklena veje, za hip se je pokazala globina modrega neba. Stric je sklenil roke, pridušeno je šepnil: »Tam, tam! Moj Belce! Konj in pol! Prekleta golazen švabska! Prerešetal so ga, Preluknjali.« V očeš so bile sence; sence, ki so trepetale. Nekaj podobnega je Tomaž videl že v dedovih očeh. Povedal mu je, da so to sence smrti; planejo, ko v spominih zaživi vojni čas.

Tomaž je zganil ušnice, da bi spregovoril, pa ga je stric prehitel: »Odkar sem odkril te kosti, imam Belca ves čas pred očmi. veš, imel je podobo konja; srce, glava, duša, da, tudi duša, to pa je bilo človeško.«

»Kako ste našli njegove kosti?« je zavrtal deček z resnim pogledom.

Nauk iz žab

So žabe pokazale pot do novih antibiotikov?

»Zakaj žabe, ki nagnetene živijo v mlakah, polnih bakterij, nimajo nalezljivih vnetij?« se je nekega dne spraševal biolog Michael Zasloff, vodilni genetik narodnega inštituta za pediatrijo in razvoj v Bethesda, ki je opozoval laboratorijske dvoživke, ki kljub ranam, povzročnim pri poskusih, v umazani in mikrobov polni vodi niso imele nobenih vnetij.

To vprašanje ga je vodilo k raziskavam, ki so ga pripeljale do pomembnega odkritja. Morda bo med tistimi najpomembnejšimi odkritji, od katerih si zdravniki v bodočnosti obetajo nova antibiotska zdravila.

Ko je iskal odgovor na vprašanje, je biolog odkril v koži žab skupino naravnih peptidov, katerih lastnost je vzemirljivost — snovi so se izkazale kot uničevalke številnih mikrobov. Novoodkrita molekule je imenoval maganinini (po hebrejski besedi, ki pomeni ščit).

Novi antibiotiki so še daleč v bodočnosti, vendar pa so prvi koraki do njih že narejeni.

V zmoti je človek, ki beži pred soocenjem s svojo stisko. J. ZALOKAR

Od vsakega izmed nas je odvisno, koliko nesvobode in s tem koliko gorja bomo deležni v prihodnosti. B. PAHOR

Krvava zelena mrzlica

Kopanje smaragdov v Boliviji je težak in naporen posel — Večina odkopa nezakonitega

Podobno kot Južnoafriška republika nakopije daleč največ diamanтов na svetu, je Kolumbija daleč pred vsemi v pridobivanju smaragdov. Drago kamenje zelene barve iz njenih tal predstavlja 90 odstotkov vse svetovne zaloge smaragdov. Toda za razliko od Južnoafriške republike, kjer je pridobivanje diamanтов strogo nadzorovano, je v Kolumbiji kopanje smaragdov pravzaprav odprto lov.

Pravice do kopanja so sicer uradno razdeljene rudarskim družbam, vendar predstavlja legalni izkop smaragdov le petino vsega bogastva, ki se vsako leto izlije iz dežele na svetovni trg. Kar štiri petine smaragdov nakopljejo nezakoniti rudokopi, ki jim pravijo guaqueros, na trg pa jih spravijo tihotapci.

manjše smaragde. Delajo v skupinah, ki si izkupiček razdelijo. Samostojnega nabiralca smaragdov ni. To je trdo in umazano delo in le redki zares obogatijo.

Kljub primitivnemu izkopu pa pravi rudarji v najboljšem primeru dobe le tretjino smaragdnega bogastva, ostalo množice guaquerosov. Ti ne le trdo delajo, pogosto so tudi žrtve roparskih tolp. Roparji čakajo, da rudokopi naberejo dovolj vredno zalogo in potem napadejo. Za seboj ne puščajo živih prič. Običajno pokoljujejo ali postrelijo vso skupino. Dogodi se tudi, da se preoblečejo v vladne vojake, da prestrepajo čuvaje in oboroženo spremstvo guaquerosov.

Takega nadzora kot pri kopanju diamanтов pri pridobivanju smaragdov ni mogoče opraviti, ker je tehnologija pridobivanja drugačna. Rudarske družbe opravijo površinski izkop in z izpiranjem dobe predvsem večje kamne, medtem ko veliko drobnih odteče med izpiranjem. Tu nastopijo guaquerosi, ki rijejo po naplavinah, razbijajo manjše kose skal in nabirajo

Starodavni zaklad ogrožen

Bogato najdišče fosilov bodo prekrili odpadki

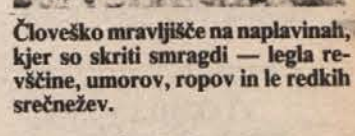
Malo je verjetno, da bi kateremu od neapeljskih mestnih očetov lahko padlo v glavo, da bi na mestu, kjer stojijo ostanki slavnega, a nesrečnega antičnega mesta Pompeji, začel pripravljati mestno smetišče in tako dragoceno kulturno zapuščino zakopal pod goro smeti. Vendar se nekaj podobnega suče po glavah lokalnih oblastnikov zahodnonemške zvezne cnote Hesse, ki pripravljajo južno od Frankfurta veliko dopolnilno odpadkov. Njeno mesto so določili na Messlu, ki slovi kot eno najbolj bogatih najdišč živalskih in rastlinskih fosilov na svetu.

V obrambo pradavnega okameneloga živalskega vrta so dvignili glasove mnogi znanstveniki, ki vidijo zaklade za človeštvo še v čem drugem kot zlatu. »To je dragoceno okno v svet izpred 50 milijonov let,« pravi nemški znanstvenik Jens Franzen in dodaja, da za raziskovanje eocena ni nikjer drugje tako pomembnega najdišča.

Prav v tej geološki dobi znanstveniki iščejo skupne prednike številnim živalskim vrstam, ki zdaj žive ali pa so nekdaj živele na različnih celinah. V eocenu so bili kontinenti še združeni in živali so se razšjevale po vsem ozemlju kasnejših ločenih celin.

Preko sto strokovnjakov iz dvanajstih držav se je zbralo na strokovnem srečanju in na njem ostro obsodilo načrtovano zasipanje paleontološkega najdišča.

Toda vse kaže, da lokalnih veljakov vse to nič ne gane. V Hesseju imajo že dlje časa velike težave z odpadki; vsa dosedanja načrtovana odlagališča so morali opustiti zaradi odpora ekologov ali zaradi neposodnosti, zato zdaj nimajo namena odnehati. Glas peščice znanstvenikov, ki jim okameneli ostanki živali in rastlin kaj pomenijo, je šibak — pred 50 milijoni umrle živali pa tako že dolgo nimajo kaj početi na tem svetu, polnem odpadkov.

Človeško mravljistišče na naplavinah, kjer so skriti smaragdi — legla revščine, umorov, ropov in le redkih srečnežev.

hitro pokazalo, da se ni nič spremenilo. Se slabše je bilo, ropanje in grabenja pa več kot poprej. Okrog rudnikov je prihajalo do strahovitih množičnih pobojev. Ko so pred dobrimi desetimi leti pri enem od rudnikov pobili okrog 900 ljudi, je kolubijska vlada ponovno dala rudnike v najem zasebnim družbam. Te pa nakopljejo, kolikor morejo.

Odkar se je cena smaragdov na svetovnem trgu dvignila za tretjino, je nasilja, ropov, umorov in nezakonitosti še več. Do predrzkih ropov in tatvin pa ne prihaja samo med guaquerosi, marveč enako pridno ropajo in krajejo tudi v rudarskih družbah. Nemalokrat ukrade izkopano drago kamenje vojaki, ki je plačan za varstvo, rudniški uradnik, nadzornik. Tako zakonito pridobljenih smaragdov zares ne more biti več kot petina.

In tudi s tem so lastniki rudnikov zadovoljni. Nihče ne poskuša uvesti sodobnejše tehnologije pri kopanju smaragdov. Vsak poskus namestitve naprav, ki bi polovile tudi vso količino manjših dragih kamnov, hitro opustijo. Klani guaquerosov so močni in neumljeni.

MiM (Vir: Time)

Anica Zidar: BRAZDE V SRCU 4

Vinko je zožil oči. »Kopal sem, kopal za novo drevce, pa sem jih našel. Moj Belce!« Obraz se mu je razgibal. Globoke brazde, ki so mu tekile po čelu, so se zgladile. Zagledal se je v krošnjo nad seboj.

»Da spet išče prejšnji čas,« je preprosto pomislil deček. Zadrževal je dih. Čutil je, da se bo stric zdaj zdaj odprl. Namrščil je čelo, da mu ne bi ušla nobena beseda. Vzpripetal je v bojzani, da ne bo mogel vse pripovedi stlačiti vase.

»Moj Belce! Bil je kot ptica, a nikoli me ni vrgel s hrba. Kaj vse sva prevandrala. Ovir nisva poznala. Zdrževala je naju nekakšna preprosta, skoraj pravilna vera v srečo, v veliko srečo. Si se že kdaj vprašal, kaj je to sreča? Sreča. Kaže se ti v tisočerih obrazih, vsak jo občuti po svoje, vsak se peha zanjo od začetka svoje poti pa do konca. Nekaj krškega je, hitro se zdobi. Včasih že imaš občutek, da jo držiš v rokah, pa se ti izmuzne. Ostaja le topa bolečina... Moj Belce! Kakšen isker konjiček! Vsi griči so bili najini.«

»Ko sem zbolel, je trpel za menoj, po človeško je trpel, solzne oči je imel... Ob jutrih je glavno pomolil v izbo, zahrzal je. Že sva bila zunaj. Skupaj sva rastle kot konoplji. Belček je čutil moje misli in čustva in jaz sem čutil njegove. Začutil je, kdaj sem bil vesel, kdaj žalosten, kakšen svet sem si gradil v mislih, kaj vse sem načrtoval z življenjem! Poznal sem vrisk in pesem. Pa je prišel čas, vrisk je onemel. Treba je bilo zgrabiti orožje. Belček je začutil, kaj vstaja v duši. Ves čas je bil za menoj, saj je znal razbrati vse moje skrivnosti. Spoznal je,

da so sovražni vojaki bitja drugačne vrste. Opazoval jih je, prežal je nanje, po svoje jih je tehtal in pretehtal.«

»Skupaj sva odšla v hosto, delila sva dobro in slabo kot prava prijatelja. Potlej pa tisto jutro, razigrano in svetlo. Bila je pomlad in imel sem osemnajst let. Bila pa je vojna. Določena sva bila za izvidnico. Belček je imel ostru ušesa, zastrigel je z njimi brž, ko ga je kaj vzburilo. Bolj sem se zanesel nanj kot nase. Tisto jutro je pa zatajil. Vprašujem se, zakaj, pa se mi še ni posvetilo... Razjahal sem, počasi sva se tolkla naprej... Vse je posivelo, pred nama vstanjejo Nemci, zalajajo puške. Hudimana. Kot bi jih zemlja izbruhnila. Sodruga satanova!«

Beseda mu je zamrla, oči so posivlele, kot bi jih prekril pepel. Zamahnil je z roko in se obrnil vstran. Glava pa ni imela nikjer obstanka. Vrtil jo je in vrtil, globoko je bil vznemirjen, zazrt med griče. Poteze na obrazu so se mu poglobile, kot bi razmišljal, če je bila pripoved resnična.

Tišina je v dečku še poglobila zanimanje za zgodbo. Ded mu je že nekaj govoril o Belčku. Znal je čudovite stvari: plesati valček, preskakovati ovire, objeti Vinka. Med ljudmi so krožile pripovedi o Belku. To ni bil navaden konj, vrtane so mu bile človeške poteze, kot da je ušel iz nekega pravilčnega sveta. Vse je znal, le sovražnikovim krogom se ni znal ogniti.

V Tomaževih mislih je vstal Belko. Bil je slepeče lepote, da je kar dih jemalo. Vinko se je zganil; obraz je bil utrujen, nekako naveličan, v očeš pa mešanica žalosti in sovraštva.

Farmer in sodelavci so pozornost osredotočili na tako imenovano antarktično ozonsko luknjo. Ugotovili so, da se luknja veča in manjša v skladu z večjo ali manjšo količino klorovih molekul v ozračju. Ker v ozračju naravnih klorovih molekul in molekul klorovih sponjin ni, so lahko le posledica spuščanja teh snovi v ozračje zaradi človekove dejavnosti.

»Nobenega naravnega vira klorina ni v zgornjih plasteh ozračja,« zatrjuje Farmer. Ozonsko plast pa prav ta snov uničuje.

Farmerjeva odkritja so bila nedvomno med najpomembnejšimi argumenti za zamrzitev svetovne proizvodnje CFC-ja, za katero so se odločili delegati 49 držav na nedavni konferenci v Montrealu, ki je potekala pod pokroviteljstvom Združenih narodov. Delegati so sprejeli dogovor, da proizvajalne štadijske snovi ne bodo povečevali, oziroma da jo bodo skušali celo zmanjšati.

Svetovno znani strokovnjak Oppenheimer je ta dogovor označil za prav tako pomembnega za človeštvo, kot so dogovori o omejevanju oboroževanja.

MiM

POTA IN STRA VLOPOTA

§ dežurni poročajo

RAZMETAVAL, A ODŠEL PRAZNIH ROK — Neznani storilec je 4. oktobra vlomil v stanovanjsko hišo 81-letne Jožefa Smolici s Sel pri Zagorici. Storilec je po hiši razmetaval in očitno iskati denar, vendar je na koncu odšel prazen rok. Z vlomom je povzročil za 30 tisočakov škode. Vlomilca še iščejo.

DOMA JE RAZGRAJAL — Novomeški miličniki so 29. septembra pridržali do izteznitve 32-letnega Marjana Kalina iz Novega mesta. Možakar je doma razgrajal in ga zato čaka pot k sodniku za prekrške.

UKRADENI AVTO NAŠLI NA NJI-VI — V noči na 28. september je neznan storilec z dvorišča Novomeščana Viktorja Beča ukradel osebni avto Z-750. Vozilo je bilo zaklenjeno, z njim pa se je neznanec odpeljal v neznan smer. Dan kasneje, 29. septembra, okoli 6.40 ure so vozilo našli na njivi v Ragovem pri Novem mestu. O tatu še ni sledov.

TAT NA SMUČIŠČU — Neznaneč je v noči na 29. september vlomil v prostoro vlečnice na Gačah in ukradel dva električna radiatorja, last Zdravilščina Dolenjske Toplice. Radiatorja sta vredna 200 tisočakov. Poleg njiju pa je odnesel še motorno žago in več raznega orodja, last obrtnika Alojza Grobelnika, ki na Gačah opravlja zemeljska dela. Grobelnik je oškodovan za 1.200.000 din.

VLOMILI V POSTAJALIŠČE

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — V noči na 5. oktober so neznanec vlomili v železniško postajališče v Loki pri Zidanem mostu. Storilec so v notranjosti nasilno odprli dvojna krilna vrata lesene omare in iz nje pobrali dnevni izkupiček prodanih vlečnih vozovnic. Za storilec je poizvedujejo.

CEMENT RAZSUT PO MAGISTRALCI

DRAGA — 24. septembra ob 20.35 se je 39-letni Mustafa Saharić, začasno zaposlen v Franciji, peljal z osebnim avtomobilom iz Zagreba proti Ljubljani. V vasi Draga je prišel prehitevativ tovarnjak, takrat pa je nasproti pripeljal drug tovarnjak s priklonnikom, ki ga je vozil 41-letni Muharem Hadžić iz Novega Sela. Hadžić je močno zaviral in se umikal na bankino, pri tem pa je vozilo potegnilo na nasip, vlečni del vozila je nekaj časa drsel po nasipu, nato pa se prevrnil na bok. Pri tem se je na priklonniku odrgala stranica kesona, tako da se je tovor — šlo je za cement v vrečah — razsutil po vozišču. Zaradi tega je promet do 22.30 potekal enosmerno, škoda pa znaša kar 14.800.000 din.

Vlamljal med pogojnim dopustom

Enotna kazen Jožetu Goršetu je 3 leta in 6 mesecev zapora — Pogojne obsodbe Slavku in Danici Šiljič — Vlamljali po Smolenji vasi in okolici

NOVO MESTO — Kriminalisti novomeške UNZ so letošnjega 5. aprila pripravili 19-letnega Franca Goršina iz Smolenje vasi, delavca novomeškega VGP, ki je bil osumljen, da je skupaj s 35-letnim Slavkom Šiljičem in 25-letno Danico Šiljič, oba sta prav tako iz Smolenje vasi, vlomil v več vikendov. Preiskava je sume le potrdila, tako da so vsi trije pred nekaj dnevi našli na zatožni klopi novomeškega sodišča.

Letošnjega februarja sta Goršin in Slavko Šiljič v Smolenji vasi vlomila v zidnico Jožeta Kovačiča. Goršin je namreč splezal na streho, jo razkril in zlezel v notranjost, kamor je velikodušno povabil še Slavka Šiljiča. Kovačiču sta vzela 3 krvavice, 2 klobasi, nekaj mesa, več stekleničk žganih pijač, brezrokavnik in copate. Kako predrzen zna biti, je Goršin pokazal že čez nekaj dni, ko je sam ponovno obiskal isto zidnico in iz nje odnesel 2 kosa mesa ter sekirico. Med 8. in 13. marcem je Goršin skupaj z Danico Šiljič, ki je bila v tistem času brez službe, obiskal počitniško hišo Jureta Dragoviča v Smolenji gori. Povzpel se je na balkon in od tam splezal v notranjost, skupaj z Danico pa sta ukradla več oblačil, zračno pištolo, nekaj nabojev in kuhinjski nož. Goršin in Šiljičeva imata družno na vesti še eno dejanje. Med 29. marcem in 5. aprilom, ko so kriminalisti storilec zalotili, sta iz lesene barake Slavka Goršeta v Cerovcih ukradla pol salame, nekaj kave in sladkorja, 2 litra vina, žganje in kos sla-

nine. Eno dejanje pa so vsi trije obtoženi storili naredili skupaj. Med 29. in 31. marcem so namreč v Cerovcih pri Smolenji gori vlomili v zidnico Vlada Čosiča. Goršin je najprej odtrgal naoknico in zlezel v vikend, kmalu pa sta se mu pridružila še Danisa in Slavko. Njihov plen je bil tokrat najobilnejši: vzeli so gramofon z zvočnikom, vrtni stroj Iskra, električno žago, komplet natičnih ključev, škaflo gedorov, šest klobas, osem steklenic vina in lovski nož. Goršin sam pa je pred sodniki odgovarjal še za eno kaznivno dejanje. V začetku letošnjega februarja je namreč našel na okenski polici ključ stanovanjske hiše Marije Seničar v Smolenji vasi in seve-

da vstopil. Iskal je prehranske artikle, na koncu pa se moral zadovoljiti z litrom olja in pol kilograma sladkorja.

Obtoženi so domala vsa dejanja odkritosrčno priznavali, obteževalna okoliščina za Goršina pa je bila, da je v vlome zagrešil v času pogojnega izpusta iz zapora. In kazni? Goršin je bil obsodjen na 1 leto in 8 mesecev zapora, sodišče pa je s pravomočno kaznijo 2 leti mladostniškega zapora izreklo enotno sodbo 3 leta in 6 mesecev zapora. Slavko Šiljič je bil kaznovan z 11 meseci zapora, pogojno za dobo treh let, Danica Šiljič pa z osmimi, pogojno za 2 leti. Sodba še ni pravomočna.

B. B.

NEPREVIDNO Z MOTORNIŠKIM KOLESOM

LUTRSKO SELO — 10-letni Primož Pugej iz Novega mesta se je 29. septembra ob 15.10 peljal na kolesu z motorjem, na katerem je sedel tudi 9-letni brat Peter, po lokalni cesti skozi Lutrsko selo. V slabo preglednem ovinku je zapeljal na levo stran ceste, takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljal 25-letni Franc Bevc iz Lutrskega sela. Slednji se je sicer umikal in zaviral, vendar je Pugej vseeno trčil vanj, pri čemer sta se oba z bratom huje poškodovala in so ju odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 150 tisočakov.

Pešec mrtev obležal na travniku

43-letni Franc Kamin nepredvidno prečkal cesto

JEZERO — Po krajšem zatišju je dolenska magistrala med Ljubljano in Zagrebom terjala novo smrtno žrtev. Do neizgovorne je prišlo v nedeljo, 4. oktobra, ob 18.30 pri Jezeru.

45-letni Marjan Fiket iz Zatrebe se je tega večera peljal z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti domu in pri Jezeru v neposredni bližini opazil, kako cesta prečka pešec, ki je pred seboj potiskal kolo. Šlo je za 43-letnega Franca Kamina iz Češnjekva, katerega je nepredvidnost stala življenje. Zaradi kratke razdalje se Fiket trčenju ni mogel izogniti. Silovito je treščil v pešca in ga zbil na travnik, tako da je hudim poškodbam podlegel že na kraju nesreče. Kako silovito je bilo trčenje, pove podatek, da je bilo na zviti pločevini kar za 1.520.000 din škode.

25 METROV SE JE PREVRAČAL

CERINJE — Na lokalni cesti v Cerinah pri Brezicah je prišlo 4. oktobra ob 16.30 do hude prometne nesreče. 43-letni Alojz Zorko iz Dvorce se je s svojim osebnim avtomobilom BMW peljal po lokalni cesti proti Cerini, tam pa ga je zaradi prevelike hitrosti v nepreglednem ovinku zaneslo na nasprotno stran, da se je kakih 25 metrov prevračal po nasipu. Avtomobil je bil popolnoma uničen, tako da je škoda na njem za 10 milijonov dinarjev, Zorko pa se je v nezgodi hudo poškodoval, medtem ko je bil njegov 41-letni sopotnik s Čateža Božidar Vovk le laže ranjen. Ostaja sum, da je Zorko vozil vinjen.

Izginjata zlatnina in denar

Število vlomov in tatvin v novomeški občini je skokovito porastlo — Jure Gros oškodovan za dva milijona

Prejšnji teden je prinesel novomeški miličnikom in kriminalistom obilico dela, kajti vlomil in tatvine so se vrstili kot na tekočem traku. Največ jih je bilo v stanovanju, zato previdnost je dni ni odveč, še posebej, ker javloma izginjajo dragocene stvari. Naslednji primeri so dovolj zgovorni.

28. septembra med 5. in 15. uro je neznan storilec vlomil v stanovanje 41-letne Boje Mišić iz Novega mesta in ji odnesel 36 tisočakov gotovine, moško uro, pozlačeno verižico, deko in otroško odejo. Očitno ga je zeblo, tako da je Mišičevo oškodoval za preko 100 tisočakov. V času med 3. julijem in 12. septembrom pa je nekdo šaril po stanovanju 42-letne Slavke Fabjan iz okolice Žuzemberka. Odnasel ji je škaflo, v kateri je imela spravljene tri zlate verižice, 2 obeska, otroško pozlačeno verižico, srebrno verižico z obeskom, 2 zlata poročna prstana in zlato zapestnico, tako da je škoda po prvih ocenah za preko milijon dinarjev.

Se veliko večjo škodo pa je nekdo povzročil Novomeščanu Juretu Grosu, saj mu je v času med 18. septembrom in 1. oktobrom iz stanovanja na-

neznan način odnesel 2 zlati ogrlici, zlato zapestnico, žensko ogrlico iz jantarja, zlat ženski prstan in eno srednjeveško broško, tako da je škoda ocenjena kar na 2 milijona dinarjev. 30. septembra pa je bil neznanec tu in v stanovanju 65-letne Čr-

nomaljške Fanike Štraus in ji zmaknil 39 tisočakov, Alenka Zupančič z Daljnega vrha pa je prijavila miličnikom, da je 3. oktobra tudi njej nekdo vlomil v stanovanjsko hišo. To je med drugim zaznala tudi po tem, da ji je zmanjkalo 75.300 din.

Ker storilec ali storilci še niso za zapahi, je še kako dobro skrbno zapirati in zaklepati vrata ter okna, dragocene predmete pa spraviti na varno mesto.

PO PREPIRU ZASTRUPIL ŠE SADJE

GORENJA BREZOVICA — Miličniki so 3. oktobra pridržali do izteznitve 36-letnega Borisa Potokarja iz Gorenje Brezovice. Možakar se je tega dne nedostojno vedel do družine Stojnič iz Ljubljane, se z njimi prepiral, za nameček pa jim je s škropivom deherban forte zastrupil grozdje, jabolka in hruške, tako da je škoda za 80 tisočakov. Potokar bo moral stopiti pred sodnika za prekrške.

Pogrešana je spala

Miličniki in kriminalisti krške UNZ so pogrešano Renato našli spečo v sosedovi hiši

ČREŠNJE — Krški miličniki in kriminalisti so bili minuli četrtek zvečer na nogah. Okoli 21.40 ure jih je namreč po telefonu poklicala Martina M. iz Črešnjic in obvestila, da tega dne ni bilo domov iz šole njene 9-letne hčerke Renate, učenke 1. razreda osnovne šole Jurij Dalmatin v Krškem.

Miličniki so takoj pričeli zbirati obvestila. Ugotovljeno je bilo, da je bilo dekle tega dne v šoli na podaljšanem bivanju do 14.20, nato pa se je z avtobusom odpeljala proti domu. Po izstopu se je za Renato izgubila vsaka sled, čeprav bi morala biti doma najkasneje med 16. in 17. uro. Miličniki in kriminalisti so takoj organizirali akcijo iskanja pogrešanega dekleta, v katero je bilo vključenih 16 udeležencev postaje milice in UNZ Krško, natanko so pregledali in prehodili blizu 3 kilometre dolgo pot od avtobusne postaje do doma, uganka pa je bila rešena šele tik pred Renatinim domom. Dekle so namreč našli spečo v hiši sosedov. Izkazalo se je, da je Renata prišla domov, a ni bilo nikogar v hiši, zato se je odpravila k sosedu, kjer je tudi legla k počitku. Konec srečen, vse dobro, bi kdo porekel. Nemara je res, a veliko tega, predvsem nepotrebnega prehajanja in iskanja miličnikov ter kriminalistov, bi lahko preprečili že starši. Pogledati in povprašati bi bilo treba v le nekaj metrov oddaljeni hiši sosedov.

Dobroto plačala s krajo

Olga Kovačič — Cica je spretno izkoriščala lahkomišelost in dobroto občanov — Znova pred sodnike

NOVO MESTO — 34-letna Romkinja iz Zabajka pri Novem mestu Olga Kovačič — Cica je stara znanka sodnikov, in kot vse kaže, bo v njihovi družbi še nekajkrat. Priletno dekle ima to lastnost, da spretno izkorišča lahkomišelost in naivnost občanov, ki svojo dobroto praviloma poplačajo z mankom v denarnici.

Tako je Cica letošnjega 20. februarja ob 12.30 pozvonila na vrata Justine Drakler v Bršljino 44. Ko ji je lastnica odprla vrata, je Kovačičeva od nje zahtevala, naj jo spusti v stanovanje ter postreže z jedačo. Sedla je za kuhinjsko mizo, pri tem pa izkoristila hipce nepazljivosti Draklerjeve in ji iz predala kuhinjske omare vzela 2 bankovca po 5.000 din. Lastnica je tatvino opazila in od Cice zahtevala, naj ukradeni denar vrne, ta pa je v predal porinila le en bankovec, z drugim pa odšla proti trgovini KZ v Bršljino. Ko je Draklerjeva videla, da ji manjka še 5.000 din, je pohitela za Kovačičevo in jo zalotila v trgovini med nakupom. A namesto da bi ona vpila na tatico, je to pričela Cica in zmerjala Draklerjevo z vsemi mogočimi izrazi ter jo celo fizično napadla. Za vse to je Olga Kovačič pred dnevi sedla na zatožno klopi novomeškega sodišča, senat pa jo je obsodil na 8 mesecev zapora.

B. B.

PO DOLENJSKI DEŽELI

Novomeški klub upokojencev ima tudi svoje nočno življenje. Teja si je v noči na 2. oktober privoščil meščan neznanega imena, ki je v klubu v Čitalniški ulici pridno jedel in pil, ob odhodu pa s seboj vzel več zavojev cigarete. Navzlic nizkim cenam denarja za odškodnino ni pustil, še več: po grobih ocenah je s svojim dejanjem povzročil kar za milijon dinarjev škode.

V času med 27. septembrom in 2. oktobrom je nekdo vlomil v cerkev v Črmošnjicah pri Dolenjskih Toplicah ter iz posvečenega prostora odnesel del monštrance iz rumenega zlata in držalo za hostijo. Cerkev je oškodovana za 200 tisočakov. Storičica do sedaj k spovedi še ni bilo, pokora bi bila verjetno prehuda.

Za konec pa še dve kokodži. Neznaneč je v noči na 29. september vlomil najprej v kokošnjak Ane Muhič iz Češnjice, od koder je odnesel petelina in harem njegovih sedmih priležnic, nekaj zatem pa še v kokošnjak Alojzije Rajšel na Malem vrhu. Osmim kokodžim je pred smrtjo privoščil ljubimkanje z dvema petelinoma, ki sta prav tako končala v njegovi malhi.

UKRADEL KIPCE

GORENJE GRADIŠČE — V času med 27. in 29. septembrom je neznan storilec vlomil v cerkev v Gorenjem Gradišču in iz nje odnesel več lesenih kipcev svetnikov ter angelov iz 17. stoletja, z dveh križev pa je snel Kristusov kip. Župnijski urad Sentjerne, čigar last je cerkev v Gorenjem Gradišču, je oškodovan za milijon dinarjev, storilca pa še iščejo.

• Pazite, kaj govorite. Novinarji so maščevalni. Če se jim zamerite, bodo objavili vse to, kar ste rekli.

Novomeški poklicni gasilci so minulo sredo ob 21.27 prejeli obvestilo o požaru v pisarnah stanovanjske hiše IMV na Gubčevi ulici. Ob prispetju sta se s požarom že spoprijela poklicna gasilca IMV, člani poklicne enote pa so jima takoj priskočili na pomoč, lokalizirali požar in ogenj pogasili za 22. ure. Požarna straža so prevzeli gasilci iz IMV.

V letošnjem letu je bilo že nekaj lažnih alarmov o nastanku ognja, enega takih so člani novomeške poklicne gasilske enote prejeli v petek ob 18.14. Gorelo naj bi v romskem naselju Zabajek, ob prihodu pa o ognju ni bilo ne duha ne sluha.

Kot smo že pisali, je oktober v znamenju meseca boja za varstvo pred požari. O konkretnih aktivnostih kaj več kdaj drugič, tokrat povemo, da je od ponedeljka, 5. oktobra, v avli zdravstvenega doma odprta razstava risb otrok novomeških osnovnih šol pod nazivom »Gasilstvo v otroških očeh«. Razstava bo trajala ves mesec, na njen ogled pa so posebej vabljivi vrtni in šole.

Črna gradnja kazi grad

Gradbeni inšpektor že izdal odločbo o ustavitvi del na hiši Antona Viranta v Soteski

SOTESKA — Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu je sredi septembra obvestil pristojne občinske organe, med njimi tudi upravo inšpekcijskih služb, o nedovoljeni gradnji stanovanjske hiše, last Antona Viranta iz Soteske. Iz dopisa omerjenega zavoda povzevamo, da je Anton Virant na svoji stanovanjski hiši dvignil podstrešni kolenični zid in tako spremenil obliko strehe, dela pa izvedel med 1. in 20. avgustom letos.

Vsa zadeva ne bi bila tolikanj sporna, ako stavba ne bi stala v neposrednem sosedstvu kompleksa gradu Soteska in njemu pripadajočih poslopij, nekdanjega parka in vrtnega paviljona. »Ker gre pri gradu Soteska za enega najpomembnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji, ga obravnavamo še posebej pozorno,« pravijo na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine. In dodajajo: »V današnjih časih se ta skrb lahko kaže le v ohranitvi neokrnjenosti kompleksa gradu in krajine okrog njega. Za večje posege namreč spredstev ni. Zavod je letos opravil večja očistevalna dela na območju gradu, pri vrtnem paviljonu pa smo izvedli zračno kineto kot ukrep za zmanjšanje vlage v zidovih, prijavljamo pa se še na obnovo strehe, fresk v notranjščini in za-

menjavo vsega stavbnega pohištva. V takih razmerah je samovoljen poseg Antona Viranta, ki je povzročil, da se je že tako neprimerno grajena in oblikovana hiša še povečala ter tako kompozicijsko degradirala prostor, v katerem morajo prevladati sestavni deli grajskega okoliša, nedopusten.«

Kot že rečeno, je bil z odkritjem seznanjen tudi gradbeni inšpektor novomeške UIS, ki si je zadevo že ogledal in tudi izdal odločbo o ustavitvi gradnje. Virantu tako preostane, da skuša z morebitnimi dovoljenji poseg legalizirati, v nasprotnem bo sledila odločba o rušenju na črno grajenega dela hiše. Tako vsaj pravijo inšpektorji in prav nikakršnega razloga ni, da jim ne bi pritrtili.

B. BUDJA

Franc Koren

Najprej milica, družina pa, ko si upokojen

Franc Koren je po 30 letih slekel miličniško uniformo

NOVO MESTO — »Miličnik je imel v časih več časa. Okoli se je vozil s kolesom in poznal vse ljudi v svojem rajonu. Tudi kaj prijetelega se je zgodilo, ne le nesreče, pretepi, ropi in podobno. Miličnik ne sme poznati cagavosti in omahovanja, biti mora trmasti in vztrajen. Milica je prvo, družina pa šele tedaj, ko je človek upokojen.« Tako je ob odhodu v pokoj mlajšim »novom pečenim« miličnikom povedal Franc Koren, dolgoletni miličnik postaje milice v Novem mestu.

V modro uniformo miličnika se je oblekel leta 1957 in dobil prvo službeno mesto v Brezicah. Že čez dve leti se je preselil v Novo mesto in ostal do upokojitve. Mnogi Mirnopočanec se ga spominjajo kot sektorskega miličnika, ki je žal zaradi poškodbe hrbtenice kmalu šel v »ilegalo«. Postal je dežurni miličnik, zato ga na terenu niso več videli. Njegovo delovno mesto je bilo za telefonsko centralo, kjer je sprejemal telefonska ali ustna obvestila o nesrečah, kaznivih dejanjih, o pomoči in še čem. »Delavnik je bil res pester. Vsak drugi dan sem sedel za postajo po 12 ur, velikokrat tudi ponoči, in le redko se je zgodilo, da nekaj minut ne bi imel dela.«

Danes je najraje v Regečji vasi ob Težki vodi, kjer ima svoj dom. Rad pomaga sorodnikom na kmetiji, saj pohajkovanja po gostilnah in mestnih ulicah nikoli ni preveč ljubil. »Če je le čas, smuknem v gozd. Če ne rastejo gobe, sedem na štor in z največjim užitkom eno pokadim«, je za konec pristavil Franc Koren.

J. P.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO V NEPREGLEDNI OVINEK — 1. oktobra ob 15.10 se je 25-letni Zuhdija Hašić iz Novega mesta peljal z osebnim avtomobilom iz Metlike proti Novemu mestu. V naselju Težka voda je v desni in nepregledni ovinek pripeljal s preveliko hitrostjo, zato ga je zaneslo na levo polovico ceste. Po njej je prav takrat pripeljal nasproti voznik Renaultovega kombija, 34-letni Janez Slanc iz Čurli. Prišlo je do trčenja, v katerem sta se poškodovala voznik Hašić in 32-letni sopotnik Husejin Čoralič iz Novega mesta. Oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 2 milijona dinarjev.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI V PROMETNI ZNAK — 38-letni Jože Metelž iz Črnomlja se je 2. oktobra ob 9.55 peljal na kolesu z motorjem po regionalni cesti od doma proti Kanjižarici. Ko je pripeljal v desni nepregledni ovinek, je zaradi prevelike hitrosti zavozil na bankino, peljal po njej še kakih 14 metrov, nato pa trčil v drog prometnega znaka. Metelž je pri tem odbilo nazaj na cesto, kjer je obležal hudo poškodovan. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico, na zviti pločevini motorja pa je za 50 tisočakov škode.

Doklej zaprta vrata športnikom?

Novomeški stadion po zletu sameva — Nezakoniti sporazumi za zbiranje sredstev — S presežki sredstev telesne kulture nad pomanjkljivostjo

NOVO MESTO — »Družbeni plan občine Novo mesto za obdobje 1986—1990 obravnava obnovu stadiona Bratstva in enotnosti kot eno temeljnih nalog telesne kulture, in če bi gradnja res potekala tako, kot plan predvideva, bi danes že zagotovo imeli zgotovljen stadion s tartansko stezo, takšen, da bi resnično zadovoljeval potrebe dolenjskih vrhunskih športnikov in omogočal kvalitetna atletska tekmovanja.« pravi predsednik skupščine novomeške TKS Bojan Avbar. »Tako pa je gradnja prešla v roke politike, točneje odbora XIX. zleta, rezultat pa je nedokončan stadion, za katerega v zdajšnjih pogojih prav nič ne kaže, da bi lahko bil vsaj zasolino urejen.«

Veliko smo že pisali o novomeškem stadionu, ki takšen, kot je danes, resnično ne služi nikomur. Edino vodilo tistih, ki so imeli v rokah njegovo obnovo, je bilo, da stadion usposobijo za zlet, naprej ni nihče mislil. Atleti in nogometaši so s tem izgubili še tistih nekaj skromnih možnosti, ki so jih imeli pred obnovo za vadbo in nastope, prvi danes trenirajo v Kočevju, drugi vadijo in igrajo prvenstvene tekme v Črnomlju. Novomeška TKS skuša sedaj rešiti, kar se rešiti da. Sredi septembra so prejeli v roke pisanje družbene pravobranilke samoupravljanja, ki jih prav tako opozarja, kako nujno je, da se stadion obnovi do te mere, da se ne izniči vanj že

vložena sredstva, hkrati pa našteva nepravilnosti, do katerih je prišlo med obnovenimi deli. Ena teh je samoupravni sporazum, ki ga je odbor XIX. zleta bratstva in enotnosti poslal v podpise po vseh štirih dolenjskih občinah za zbiranje sredstev. Ne le da odbor, kot začasni organ, ne more sklepati samoupravni sporazumov in so ti torej nezakoniti, kot pravi tudi družbena pravobranilka samoupravljanja, pač pa je tudi odziv pičel.

Novomeškemu stadionu pa se, kot kaže, vendarle obeta vsaj zasilna rešitev. Pojavil se je namreč presežek sredstev iz naslova prispevkov iz bruto osebnih dohodkov, kar je, kot smo že pisali, posledica inflacije in višjih plač, del tega denarja pa naj bi poleg redne dejavnosti namenili še za ureditev nekaterih nedokončanih del na stadionu. Po sklepu predsedstva novomeške TKS naj bi s presežki sredstev uredili odtok meteoritov vod do reke Krke in tako pred propadom in novimi poplavi rešili teniška igrišča, prav tako pa naj bi okoli stadiona postavili še ograjo. V ta namen bo nemudoma potrebno zbrati lokacijsko dokumentacijo in prijeti z deli še le-

Slovenija Moja dežela.

FLISARJEVA
NAJBOLJŠA

NOVO MESTO — Pred dnevi se je končalo letošnje republiško prvenstvo moških in ženskih dvojic v kegljanju. Dolensko so na tem tekmovanju zastopali trije pari, Flisar-Okoren (Trebnje) in Šoško-Zupancič (Novo mesto) pri dekletih ter Goleš in Maraž (Trebnje) pri moških. Dekleta so kegljala v Celju in upravičila svoj nastop, še posebej pa se je izkazala Flisarjeva, ki je podrla 830 kegljev. Sicer pa sta jih Flisarjeva in Okornova podrla 1.523, Šoškova in Zupancičeva 1.512, par Goleš-Maraž pa je podrl 3.267 kegljev.

Ravbarju kar dva naslova

Novomeščani osvojili polovico medalj na prvenstvu — Ob Ravbarju z zlato še Finku in Krčanu Kranjcu

IDRIJA — V soboto in nedeljo je bilo na cestah v okolici Idrije letošnje državno kolesarsko prvenstvo v gorski vožnji in vožnji na kronometer, ki je novomeškemu KD Krka znova prineslo velik uspeh. Resda so najboljši novomeški kolesarji v članski konkurenci osvojili »le« dve bronasti medalji po zaslugi Sandija Papeža, ki je bil tretji tako v dirki na kronometer kot v gorski vožnji, zato pa so prijetno presenetili mladi.

Bogdan Ravbar je najuspešnejši udeleženec letošnjega prvenstva, saj je postal

državni prvak med starejšimi mladinci v obeh nastopih, gorski vožnji in preizkušnji na kronometer. Ravbarjevima zlatima medaljama je prvo mesto dodal še Fink med mlajšimi mladinci, ki je zmagal v dirki na kronometer, prijetno pa je v soboto presenetil mladi Krčan Kranjec, ki je zmagal v gorski preizkušnji mlajših mladincev. Bera medalj dolenjskih kolesarjev pa s tem še zdaleč ni dokončna. Prišteti jim je namreč potrebno še bron Eržena med mlajšimi mladinci v dirki na kronometer, v tem nastopu pa sta med starejšimi mladinci Ravbarjevo zmagoslavje s srebrom dopolnila še Turk in Roman Judež. Turk si je poleg tega srebra privoził še eno, in sicer v gorski dirki, ko je bil drugi za Ravbarjem. Vse to dovolj zgovorno kaže, da so bili novomeški kolesarji daleč najboljši po številu osvojenih medalj, saj so jih od 18 možnih osvojili kar 9, od tega tri zlate, dve srebrni in štiri bronaste. Omenimo ob tem še, da je bil v nedeljski preizkušnji članov na kronometer Smole 5. in Robič 6., prijetno pa je presenetil mladi Valter Bonča, ki služi vojaški rok v Novem mestu in trenira z novomeškimi kolesarji, saj si je dvakrat prikolesaril srebro.

PRITOŽBA NOVOMEŠČANOV BREZ HASKA

IDRIJA — Letošnje državno prvenstvo kolesarjev v vožnji na kronometer in gorski preizkušnji je zadnji dan, v nedeljo, postreglo tudi z zapletom, ki je Sandija Papeža stal zlate medalje. Zaradi vsega 5 kilometrov dolge proge je bil dogovor organizatorjev pred dirko na kronometer, da najboljši člani razdelijo v dve skupini, da se ne bi istočasno na progi našla dva in s iz vlekoma pomagala do boljše rezultata. A zgodilo se je prav to. Sodniki so pozabili na dogovor in potem, ko je Valter Bonča po 5 kilometrih prvič prispel v cilj na obrat, spustili na progo še Pintarča. Skupaj sta nato vozila do cilja 100 kilometrov dolge dirke na kronometer, si pomagala z vleko, kar pa je seveda prepovedano. Novomeščani so vložili protest, a žal brez uspeha. Sandi se je moral zadovoljiti z bronasto medaljo.

PAVIŠIČ PRVI NA ROGLI

ROGLA — 107 kolesarjev se je minulega vikenda udeležilo rekreacijske kolesarske preizkušnje na 17 kilometrov dolgem vzponu iz Zreč na Roglo s skupno višinsko razliko 1100 metrov. Med vesno rekreativci je daleč najboljši čas dosegel Novomešan Pavišič, ki je seveda tudi zmagal v svoji kategoriji do 30 let.

Marjanu Avblju naslov že dirko pred koncem

Uspeh brežjskih tekmovalcev v Šempasu

ŠEMPAS — Kar okoli 5.000 gledalcev se je minulo nedeljo zbralo ob progi v Šempasu pri Novi Gorici, koder je potekala letošnja predzadnja dirka motokrosistov v razredu do 250 kubikov za državno prvenstvo. Marjan Avbelj, član AMD Brežice, si je z dvema zmagama in 40 novimi točkami že zagotovil naslov državnega prvaka, čeprav bo konec meseca na sporedu še odpadla dirka v Zaboku.

Avbelj je v prvem nastopu prevzel vodstvo takoj po startu, a kmalu zatem nesrečno padel. To ga ni oviralo, da ne bi nadaljeval vožnje in iz kroga v krogu manjšal zaostanek za vodilnim Barščem, ki ga je tudi prehitel, enako kot njegova klubska kolega Zdovc in brat Simon Avbelj. V drugi vožnji presenečen ni bilo, znova je prepričljivo zmagal Marjan Avbelj in si tako zagotovil naslov letošnjega državnega prvaka. Da bo veselje v brežjskem taboru še večje, dodajmo, da je po dveh dirkah drugo mesto v Šempasu osvojil Zdovc in 4. Simon Avbelj z enakim številom točk kot tretjevrstveni Vesenjak. »Z letošnjo sezono sem izredno zadovoljen, saj sem dosegel praktično vse: zmago na državnem prvenstvu, zmage na treh mednarodnih dirkah in tudi točko v tekmovanju za SP,« je v nedeljo vesel govoril Marjan Avbelj.

METLIŠKI SEVER — JUG

METLIKA — Metliška telesnokulturna skupnost je naredila program športnih tekmovanj, v katerih se bodo pomerile ekipe iz severnega in južnega dela Metlike, in to kar v dvajsetih panogah, od malega nogometa, košarke, smučanja in kegljanja do atletike in tenisa. Vsaka mestna stran ima po dve ekipi, do 40. in nad 40 let, vsaka ekipa šteje po 15 tekmovalcev. V malem nogometu so se pomerili 20. septembra, rezultat je bil 5:5, zadnji »spopad« pa bo julija prihodnje leto.

ELAN — PRIMORJE 0:0

NOVO MESTO — V 6. kolu zahodne skupine II. republiške nogometne lige sta se v Novem mestu pomerili enajsterici Elana in Primorja. Gostitelji so imeli premoč v prvem polčasu, a jim je ni uspelo izkoristiti. V nadaljevanju je bila igra izenačena, tako da je remi še najpravičnejši izid. Najboljši igralec domače vrste je bil vzdar Červ.

V FINALU ZMAGA OLIMPIJE

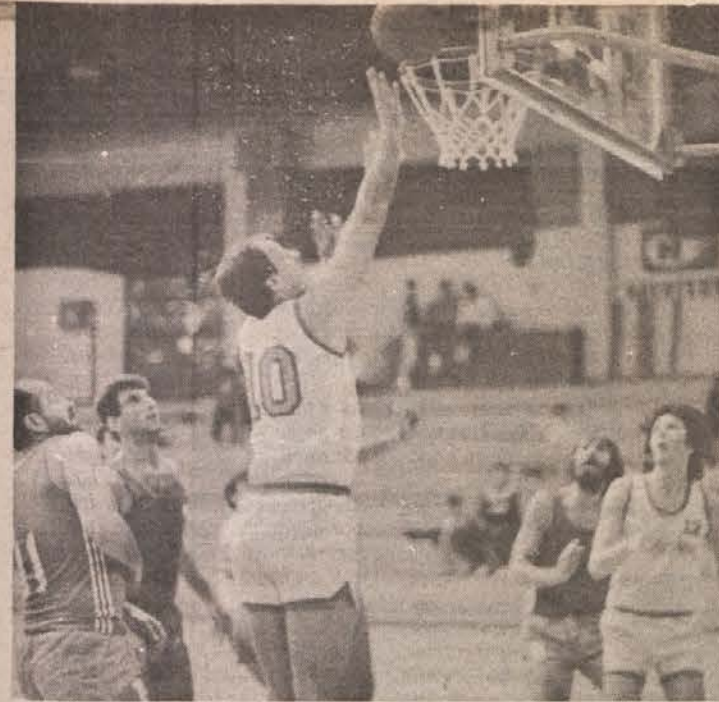
KOČEVJE — V počastitev občinskega praznika so kočevski rokometni delavci pripravili turnir ženskih ekip, ki so se ga udeležili vrste Olimpije, Itasa in Novoga mesta. Rezultati: Olimpija — Itas 14:11 (5:8), Itas — Novo mesto 15:11 (7:5) in Novo mesto — Olimpija 16:18 (11:12). Vrsteni red je bil: 1. Olimpija 4, 2. Novo mesto 2 in 3. Itas 0.

nali katero od ekip, ki so vsaj na papirju najmočnejše v ligi. Brez dvoma je to mariborska Tima, ekipa, združena z Branikom Jeklotehno, tu so še Slovan, Postojna, Domžale, Ilirija, blizu tem moštvom je tudi naše mesto. Lahko rečem, da smo dobro pripravljene, vneto vadimo že vse od 15. avgusta, samo v septembru smo imeli kar 25 treningov in tekem. Sicer pa bo veliko tega odvisno od starta, kajti zreb nam ni bil naklonjen. Že v prvem kolu potujemo na vroč teren v Domžale, potem nas v Novem mestu čaka vrsta Mariborčanov in novo gostovanje v Ljubljani pri Slovanu. Težji razpored bi si še stežka zamislil in zagotovo bodo že ta srečanja dala del odgovora na vprašanje, kje je naše mesto na letošnjem prvenstvu,« zaključuje Jože Splichal, katerega bogate trenerske izkušnje bi utegnile Novomeščanom letos še kako koristiti.

B. B.

Stojkovič, bivši igralec Kopra, je brez dvoma velika okrepitev Novolesa.

OD SOBOTE NAPREJ ZARES — Košarkarji novomeškega Novolesa so pred pričetkom prvenstva v I. SKL, ki se prične to soboto, minuli četrtek odigrali prijateljsko srečanje z ekipo Zlatarne iz Majdanpeka, članom I. srbske lige. Po izenačenem prvem polčasu so Novomeščani v nadaljevanju zares izredno zaigrali in popolnoma dotolkli nasprotnika, o čemer prča tudi rezultat 101:61 v korist Novolesa. Na posnetku je Lalič (10) v eni uspešnih akcij pod košem Majdanpeka. (Foto: B. Budja)

Pol zdravstvo, pol šport

Novo mesto pred nabavo izredno dragocenega medicinskega pripomočka, imenovanega EOS SPRINT

NOVO MESTO — Zdi se, da je po dolgotrajnih pripravah vendarle konec negotovosti: novomeško zdravstvo, z njim pa tudi novomeški šport sta pred pomembno prodobitvijo, nabavo aparature za določanje funkcionalne kapacitete kardiorespiratornega sistema, imenovane EOS SPRINT. Z enostavnimi besedami povedano, gre za pripravo za določanje direktno porabe kisika in ostalih pljučnih funkcij, katere cena je danes okoli 60 milijonov dinarjev.

Za novomeško občino brez dvoma velik zalogaj, ne pa tudi prevelik. Še posebej, če vemo, da je EOS SPRINT še kako koristen pri analizi funkcionalne sposobnosti kardiorespiratornih bolnikov, bodisi po prebolelem srčnem infarktu, pri arteriosklerozni, astmi, kroničnem bronhitisu itd. Danes ti bolniki hodijo na tovrstne preglede v druge, oddaljene centre, poleg tega pa bi bila ta naprava neprecenljive vrednosti za nadaljnji razvoj dolenjskega športa. Slednji je danes v vse večjem razmahu, z EOS SPRINTOM pa bi bilo moč ugotovljati treniranost športnikov, mogoče bi jih bilo selekcionirati, izbrati res najboljše, ne nazadnje pa bi s pomočjo naprave lahko tudi odkrivali morebitne bolezenske spremembe v organizmu. Danes je že tako, da si vrhunskih športnih rezultatov brez pomoči medicine ni moč predstavljati.

Predsedstvo novomeške TKS je prav zaradi tega pred dnevi dalo podporo akciji za zbiranje potrebnih sredstev, pri tem pa se samo zavezalo, da bo pomagalo po svojih močeh. Občinska telesnokulturna skupnost naj bi za nakup EOS SPRIANTA prispevala 30 milijonov din, precejšen delež morebiti že letos, seveda le pod pogojem, da nabava aparature ne bi podrla načrtovane valorizacije sredstev za telesno kulturo.

B. B.

Šport za občinski praznik

V soboto namiznoteniški, v nedeljo balinarski turnir

NOVO MESTO — V počastitev novomeškega občinskega praznika, 29. oktobra, bo v mestu ob Krki tudi nekaj športnih prirediteljev. Prva med njimi bo že to soboto s pričetkom ob 9. uri v športni dvorani pod Marofom.

Gre za namiznoteniški turnir, ki ga organizira novomeški klub in na katerem naj bi sodelovale ekipe Sevnice, Kočevja, Ilirije in Novoga mesta. Dan kasneje, v nedeljo, pa bo pred domom starejših občanov v Smeihu tradicionalno balinarsko tekmovanje, na katerem bodo nastopile vrste Novoga mesta, Mirne, Zagreba in Krke. Pričetek tekmovanja bo ob 9. uri.

Poglejmo še nekaj ostalih športnih prirediteljev v tem mesecu, posvečenih občinskemu prazniku. 24. oktobra ob 7. uri bo pohod po poteh Gorjanskega bataljona. Organizator je Planinsko društvo Novo mesto, več o pohodu na prihodnjic. 25. oktobra bo ob 9. uri na strelišču občinske strelske zveze tradicionalno medobčinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško, v sredo, 28. oktobra, pa ob 16. uri tradicionalni tek štafet, imenovan »Tek prijateljsstva in spominov«, iz Dolenjskih Toplic v Novo mesto. Sicer pa bomo o vsaki navedenih prirediteljev poročali posebej.

Trem gostiteljem le ena točka

Peto kolo v obeh republiških rokometnih ligah — Skromen izkupiček fantov — Pri dekletih tri zmage — V soboto ženski derbi Novo mesto — Mlinotest

Vsega točko so vsi trije dolenjski predstavniki osvojili v moški republiški rokometni ligi, medtem ko so bila dekleta tokrat veliko uspešnejša in popravila slab vtis iz prejšnjega kola. Najbolj vsekakor preseneča podatek, da so tako Črnomelj kot Sevnica in Inles igrali na domačem igrišču, a je le Ribničanom uspelo iztržiti točko, preostali ekipi pa sta proti poprečnim nasprotnikom ostali prazni rok. Najprej torej moška liga.

ČRNO MELJ — TERMOPOL 16:21

(5:7) — Črnomeljci so tokrat povsem razočarali in nič čudnega, če je njihovo igro kakih 500 gledalcev v športni dvorani Loka večkrat pospremil z žvižgi. Igrali so docela nezbrano, neučinkovito in za nameček še neborbeno, tako da so gostje brez težav prišli do svoje prve zmage na letošnjem prvenstvu.

Črnomelj: Plut, Bohte 1, M. Papež 4, Kavsek, Hudelja 1, Novak, Možina 1, J.

Papež 3, Pezdir, Adlešič 2, Orlič 4, Kmetič.

SEVNICA — PARTIZAN 22:23 (11:13) — Tudi Sevnici so svojim številnim privrženecem pripravili grenko razočaranje. Resda jim v tekmi ne gre očitati neborbenosti, toda tokrat jim je športna sreča docela zapustila hrbet. Gostje so bili v prvem polčasu boljshi nasprotnik, a so jih domačini v nadaljevanju ujeli, izid pa je bil vseskozi negotov. Vsega nekaj sekund

pred koncem sta sodnika pri rezultatu 23:22 za goste dosodila najstrožjo kazen za Sevnice, a so se sedemdesetkrovko zastreljali in točka je splavala po vodi.

Sevnica: Kovačič, Regner 2, Starina 9, Kostevc 3, Sunta, Špan 2, Svažič 2, Knežević, Hrovat 3, Trbovc 1, Senica, Možič.

INLES — AJDOVŠČINA 18:18 (8:9) — Po poročilu našega dopisnika Milana Glavonjica je bila tekma v Ribnici slaba, nasprotnika pa sta storila veliko napak. Gostje so bili pred zmagajo, saj so vodili že s 16:14, vendar je Ribničanom uspelo izenačiti in celo povesti, po izenačenju na 18:18 so imeli tudi zadnji napad, ki pa je ostal neizkoriščen.

Inles: Žagar, Fajdiga 1, Mate 1, Čirovič 9, Ilc 2, Tomšič 3, Džokić, Mihelič, Goleš, Jurič 1, Dejak 1, Lapajne.

Lestvica po 4. KOLU: 1. STT Rudar 7 točk, 5. Inles 5, 9. Črnomelj 2, 10. Sevnica 2.

Pari 5. kola: Prule — Inles, Rudar STT — Sevnica, Šostanj — Črnomelj itd.

ITAS — ALPLES 26:17 (12:17) — Kočevke so vendarle dosegle prvo zmago na prvenstvu, še kako pa se je poznalo, da je v pomlajeni Itasovi vrsti vnovič zaigrala Jeričeva, ki je bila tudi najboljša strelka tekme. Zmaga gostitelji ni bila nič nujna, Inles je v upati je, da bo kočevskim igralkam posledje krenilo na bolje.

Itas: Filipovič, Dragičević, Zalar 3, Vuk 3, Jerič 10, Bajtović 8, Guštin 2, Safič, Kersnič, Jurkovič, Stefančin.

POLANA — NOVO MESTO 25:35 (8:19) — Presenečan v Veliki Polani tokrat ni bilo, saj so Novomeščanke že od vsega začetka zaigrale na vso moč in si ustvarile visoko prednost.

Novo mesto: Hočevar, Abazović 1, Repine, Iličin 14, Žagar, Jakš 2, Kramar 7, Rehobilj 1, Simončič 2, Opruc 7, Pate 1, Butala.

ISKRA — ERA ŠMARTNO 29:17 (13:7) — Igralke Iskre, ki so pred pričetkom prvenstva veljale za enega največjih favoritov za naslov, so osvojile šele drugi par točk v prvenstvu. Proti novinkam v ligi so tudi s polovično močjo prepričljivo zmagale.

Iskra: Bolte, Gorenc 3, Dolar 2, Kegljevič, Radovan 1, Turk 10, Selan 3, Rangus 8, Vide 2, Lužar, Kos.

LESTVICA: 1. Kranj 8 točk, 4. Novo mesto 6, 5. Iskra 4, 10. Itas Kočevje 2.

Pari 5. kola: Novo mesto — Mlinotest, Branik — Iskra, Olimpija — Itas, itd.

Dekleta še brez trenerja

V soboto start tudi za prvenstvo v obeh prvih odbojarskih republiških ligah — Kočevke iščejo trenerja

KOČEVJE — Sezonski dvoranski šport v polnem razmahu, rokometi se bodo v soboto pridružili še košarkaši in odbojkaši v republiških ligah. Kočevci bodo tokrat zastopani tako v moški kot v ženski republiški odbojkaški ligi. Spomnimo se, da so dekleta lani osvojila naslov prvakov in nesrečno spodrsnili v kvalifikacijah za II. zvezno ligo, fantje pa so gladko zmagali v II. republiški ligi in se tako po letu odmora vrnili v najkvalitetnejše republiško društvo.

Obe kočevski vrsti sta v sobotnem prvem kolu gostiteljici, gledalci se bodo lahko prepričali o možnostih kočevske odbojke v tem prvenstvu. In s kakšnimi ambicijami startata obe vrsti letos? O tem predsednik kluba Tone Kirković pove:

»Doživeli smo nekaj kadrovskih sprememb, saj bo moško vrsto vodil Tine Knavs, Kočevci, ki je lani igral za Brezovico. Če nam bo uspelo urediti še njegovo registracijo, se lahko zgodi, da bo tudi on oblekel dres našega kluba na tekmah, kar bi bila seveda velika okrepitev. Sicer pa smo z vadbo pričeli avgusta, igralški kader je domala nespremenjen, s tem da bomo priložnosti dali tudi mladim. Menim, da

bomo zadovoljniji naše navijače in da se ne bomo borili za obstanek v ligi.

Kar pa zadeva dekleta, je še zmeraj velika nejasnost, kdo bo vrsto vodil letos. Trener Konrad Lampe je ekipo zapustil iz osebnih razlogov, to pa vseeno ne bi smelo pustiti sledov na igri. Računamo na vse igralke iz minule sezone, te pa so bogatejše za dragoceno izkušnjo in prepričan sem, da se bomo tudi letos borili za vrh.»

M. GLAVONJIČ

USPEH MLADINCEV ISKRE V GRADCU

NOVO MESTO — Atleti novomeške Iskre Tenel so se v soboto, 3. oktobra, udeležili tradicionalnega 6. mednarodnega teka v Gradcu. Novomeški mladinci so v teku na 3200 metrov zabeležili imeniten uspeh, saj je med 61 tekmovalci premočno zmagal Dragan, drugo in tretje mesto pa sta zasedla Berginc in Retelj. Največja pozornost je veljala teku članov na 10 milj, ki se ga je udeležilo prek 400 tekačev iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Zmagal je Vindiš, ki je postavil tudi rekord proge, z osebima rekordoma pa sta bila Škedelj-Mošičnik 41. in Vojko Škedelj 59.

NE NUDIMO VAM POPUSTA

DAJEMO PA VAM MOŽNOST ZA NAKUP OKEN, IZDELANIH
PO DOLGOLETNI TRADICIJI

sodobna izvedba, vrhunska kakovost, prihranek energije, izdelava po meri in montaža na domu
To so odlike pravih oken iz KLI Logatec

Pokličite 061/741-711 — informacije in prodaja KLI Logatec
telex 31656 yu kli

Ugodno samo v oktobru

Varilne naprave MIG-MAG, TIG

Iskra

za industrijo, obrtnike, za vse, ki pri svojem delu potrebujete
naprave za varjenje v zaščitni atmosferi CO₂ in TIG

Na zalogi tudi varilni pribor
(gorilniki, ventili, zaščitna sredstva)
v prodajalnah Elektrotehne DO SET:

Celje, Stanetova 16
Domžale, Ljubljanska cesta 92
Krško, C. krških žrtev 42
Ljubljana, Titova 23
Nova Gorica, Erjavčeva 24
Novo mesto, Glavni trg 26
Ptuj, Lackova 12
Ravne na Koroškem, Prežihova 3
Trbovlje, Trg revolucije
ali v Elektrotehni DO Jugotehnika TOZD Elgro KO Varilna
tehnika, Titova 51,
telefon 061/324-779.

E ELEKTROTEHNA

40 let

TOVARNA
OBUTVE
Gob
NOVO MESTO

Cenjene bralce obveščamo,
da bomo v počastitev občinskega praznika
in 40-letnice Tovarne obutve Novo mesto
12. 10. 1987 ob 13.30 uri
odprli razstavo

»Razvoj čevljarstva na Dolenjskem od 15. stoletja do danes.«

Razstavo nam je strokovno postavil Dolenjski muzej. Lahko si jo ogleda-
te vsak delovni dan od 10. do 17. ure v Tovarni obutve, Bršljin 32.

Obenem vas obveščamo, da lahko obisk razstave izkoristite tudi za ugo-
den nakup obutve v naši prodajalni, ki je odprta vsak delovni dan od 6.30
do 13.30.

V času razstave bomo dali v prodajo večje količine naših proizvodov tudi
iz izvoznega programa po zelo ugodnih cenah.

Pričakujemo vas!

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO
GIP Pionir iz Novega mesta išče soinvestitorja
za izgradnjo lokala na Cesti herojev v Novem
mestu. Namembnost lokala je izključno gostin-
ska dejavnost.

Predvidena velikost je 320 m².

Podrobnejše informacije:

GIP Pionir Novo mesto
Prodajna služba
Kettejev drevored 37
Tel.: 068/23-686, 21-826

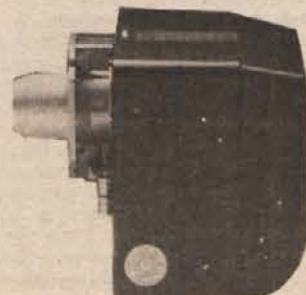
emona dolenjka

Dolenjčina konsignacijska prodajalna

Kidričev trg 1,
telefon 22-395

OBVEŠČA cenjene potrošnike, da je razširila svoj
konsignacijski program na:

motorne žage ALPINA, vrtno kosilnice AL-KO, oljne
gorilce KLÖCKNER, navojno rezilno orodje REMS in
toplotne črpalke AL-KO polar.

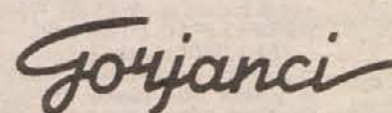
DO BELT ČRNOMELJ
DS tozda Mehanska obdelava in tozda Livarna

razpisujeta prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo za dobo štirih let:

1. vodenje tozda Mehanska obdelava,
2. vodenje tehnične priprave dela v tozdu Mehanska obdelava
3. pomoč pri vodenju tozda Livarna.

Pogoji:
Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, družbenopolitične aktivnosti in pozitivnega odnosa do samoupravljanja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1: — visoka ali višja šolska izobrazba tehnične, organizacijske, ekonomske ali pravne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj v stroki ali srednja šolska izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnem delovnem področju — dosedanja uspešnost pri organiziranju in vodenju delovnega procesa.
Pod 2: — visoka ali višja šolska izobrazba tehnične ali organizacijske smeri s predhodno izobrazbo srednje strojne šole in 5 let delovnih izkušenj v stroki — pomembni dosedanja delovni dosežki pri organiziranju in vodenju delovnih procesov.
Pod 3: — visoka šola metalurške ali druge tehnične smeri — 5 let delovnih izkušenj v stroki — aktivno znanje enega ali pasivno dveh svetovnih jezikov.
4. K sodelovanju vabimo tudi strokovnjake s končano VI. in VII. stopnjo strokovne usposobljenosti elektro, strojne in metalurške smeri.

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev kadrovske službi DO BELT s pripisom »za razpisno komisijo« v 15 dneh po objavi razpisa.
O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.
766/40-87

DO Avtopromet, gostinstvo in turizem
»GORJANCI«
Vavta vas,
Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb

I. razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

sistemski analitik

Polg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— visoka ali višja izobrazba (VII. ali VI. stopnja) računalniške ali elektrotehnične smeri
— 3 oziroma 5 let ustreznih delovnih izkušenj.
Delavec bo izbran za dobo štirih let.

II. oglašja prosta dela in naloge

referent za osnovna sredstva

Pogoji:
— ekonomska srednja šola (V. stopnja) in 2 leti delovnih izkušenj.

Komisija za delovna razmerja TOZD Gostinstvo

oglašja prosta dela in naloge

NATAKAR
— več delavcev

KUHAR
— več delavcev

Pogoja: končana srednja šola (IV. stopnja) ustrezne smeri in 2 leti delovnih izkušenj.

Vsi kandidati dostavijo ponudbe z dokazili kadrovske službi podjetja na naslov: »GORJANCI« Vavta vas, p. Straža v roku 8 dni po objavi.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.
782/40-87

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče in ded

NIKOLA PETKOVIČ

iz Metlike,
Partizanski trg 12

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala župniku za lepo opravljen obred, govornici ob odprtem grobu, pevcem in godbi.

Žalujoči: žena Dragica, sin Branko, snaha Mira, vnuka Nikola in Milan ter drugo sorodstvo

DOM POČITKA METLIKA
METLIKA, Mestni trg 16

razpisuje prosta dela in naloge za enoto doma v Črnomlju:

1. srednja medicinska sestra (4 delavci)
Pogoj: V. stopnja UIZ zdravstvene smeri z opravljenim strokovnim izpitom
2. fizioterapevt (1 delavec)
Pogoj: višja šola ustrezne smeri z opravljenim strokovnim izpitom
3. delovni terapevt (1 delavec)
Pogoj: višja šola ustrezne smeri z opravljenim strokovnim izpitom
4. strežnica — negovalka (9 delavcev)
Pogoj: končana osnovna šola, starost nad 18 let
5. čistilka (2 delavca)
Pogoj: končana osnovna šola
6. šivilja — likarica (1 delavec)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna šola ustrezne smeri
7. hišnik — vzdrževalec (1 delavec)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna šola ustrezne smeri
8. ekonom — skladiščnik (1 delavec)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna šola živilske smeri in opravljen voziški izpit B kategorije
9. vodja kuhinje (1 delavec)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah
10. kuharica (1 delavka)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna šola ustrezne smeri in 1 leto delovnih izkušenj
11. gospodinjska pomočnica (2 delavki)
Pogoj: končana osnovna šola
12. servirka (1 delavka)
Pogoj: končana IV. stopnja UIZ oz. poklicna šola ustrezne smeri
13. blagajnik — administrator (1 delavec)
Pogoj: končana V. stopnja UIZ — smer ekonomski tehnik in 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah.

Z izbranimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Dom počitka, Metlika, Mestni trg 16, v roku 15 dni po dnevu objave.
Nastop zaposlitve je 1. 12. 1987 oz. po dogovoru.
Vsi, ki so do sedaj vložili prošnje za zaposlitev za enoto v Črnomlju, naj jih ponovno vložijo.
771/40-87

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

MARTIN STRAHAN

Jugorje 9

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnega v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju novomeškega zdravstvenega doma, zlasti dr. Kresetovi, ter tovarnam IMV, Novoles in Novoteks, KO ZB Gabrje, pevcem iz Gabrja, obema govornikoma za poslovilne besede in duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
in večni mir mi zaželite.

V SPOMIN

10. oktobra 1987 mineva žalostno leto dni,
odkar nas je za vedno in mnogo prezgodaj
zapustil naš predragi

STANKO RUGELJ

iz Zabukovja pri Mirmi
1961—1986

Usoda, ki zna na tako krut način presekat in ustaviti pot, polno življenja in ustvarjalnosti, in zadati rane, ki jih tudi čas ne zaceli, ne more ustaviti naših misli, ki se vedno vračajo, nas spremljajo in živijo. Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki se ga spominjate, iskrena hvala.

Neutolažljivi: vsi njegovi

DO NOVOTEKS, tekstilna tovarna TOZD Konfekcija I
Novo mesto

Na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 16. 6. 1987 razpisujemo

JAVNO LICITACIJO
za odprodajo večjega števila rabljenih navadnih šivalnih strojev

Licitacija bo dne 14. 10. 1987 ob 10. uri v prostorih bivšega podjetja KROJAČ, Glavni trg 17.
Kandidati morajo pred začetkom licitacije plačati varščino v višini 10% od izklicne cene. Prometni davek plača kupec, sredstva bodo prodana po načelu »videno — kupljeno«.
Vse ostale informacije in ogled dve uri pred pričetkom licitacije.
710/37-87

Cestno podjetje Novo mesto TOZD Gradnje Novo mesto
Ljubljanska 47
Komisija za delovna razmerja TOZD

objavlja dela in naloge

ČISTILKE

Pogoj: končana ali nedokončana osnovna šola

Prijave pošljite v 8 dneh na naslov: Cestno podjetje Novo mesto, TOZD Gradnje, Ljubljanska 47. Obvestilo o izbiri bodo kandidati prejeli v 30 dneh po objavi.
779/40-87

RSPU ZAPORI Ljubljana,
Povšetova 5
Oddelek zaporov NOVO MESTO

Komisija za delovna razmerja objavlja za oddelek zaporov v Novem mestu za nedoločen čas prosta dela in naloge:

KURJAČ — HIŠNIK inštruktor

Poleg splošnih pogojev, predpisanih v 156. členu zakona o sistemu državne uprave in IS skupščine SR Slov. ter o republiških upravnih organih, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končan program srednjega izobraževanja (IV. — stop.),
- tečaj za upravljanje nizkotlačnih kotlov,
- odslužen vojaški rok,
- aktivno obvladanje slovenskega jezika.

Zavarovalna doba se pri objavljenih delih in nalogah šteje s povečanjem, tako da se vsakih 12 mesecev dejanskega dela šteje za 16 mesecev zavarovalne dobe.
Pisne prijave z življenjepisom pošljite na zgornji naslov v 15 dneh od objave.
780/40-87

NOVOLES

DS TOZD TES

razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Individualnega poslovnega organa — direktorja TOZD

pod naslednjimi pogoji:
— visoka strokovna izobrazba strojne smeri, nad 5 let delovnih izkušenj oz. z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog
— organizacijske in vodstvene sposobnosti
— osebnostne lastnosti določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati oddati v 8 dneh po objavi na naslov: NOVOLES, Kadrovska socialna služba, z oznako »za razpisno komisijo TOZD TES«.
Kandidate bomo obvestili v 6 dneh po končanem zbiranju vlog.
777/40-87

Trpljenje si prestal,
v grobu zdaj boš mirno spal.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dragega moža, očeta, starca očeta, brata in strica

JANEZA ŠENICE — ŽANA

iz Sel 20, Dolenjske Toplice

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in pokojnika spremili k zadnjemu počitku. Hvala govorniku, delovnim in družbenopolitičnim organizacijam za podarjene vence ter župniku iz Vavte vasi za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 8. oktobra — Branko Petek, 9. oktobra — Abraham Sobota, 10. oktobra — Zlatko Nedelja, 11. oktobra — Emilijan Ponedeljek, 12. oktobra — Maksimilijan

Torek, 13. oktobra — Edvard Sreda, 14. oktobra — Veselka Četrtek, 15. oktobra — Terezija LUNINE MENE

14. oktobra ob 19.06 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 9. in 10. 10. ameriški kriminalni film FX — umor s trikom. 11. in 12. 10. ameriški akcijski film Policaj št. 1, 13. in 14. 10. ameriški akcijski film Živeti in umreti v L. A. 15. in 16. 10. ameriški avanturistični film Neyedni voznik.

CRNOMELJ: 8. in 11. 10. ameriški avanturistični film Dragulj s Nila, 9. in 11. 10. ameriški akcijski film Poklic komandos. 13. 10. ameriški film Iščalki. 15. 10. ameriški film Zver v človeku.

KRŠKO: 8. 10. ameriško-novoze-landski Ne dam svoje hčerke. 9. 10.

službo dobi

Takoj zaposlim izkušene šivilje za delo na industrijskih šivalnih strojih Overloch in Mauserloch (dvoiglična in hitrošivalna). Plača po dogovoru. Kličite lahko vsak delovni dan od 7. do 19. ure na tel. (068) 58-708. (5181-SL-40)

Zaposlim dekle v gostilni, OD 200.000 din, hrana in soba zagotovljeni. Tel. (061) 785-102. (5340-SL-40)

stanovanja

SOBO v Novem mestu išče samsko dekle. Ponudbe na telefon (068) 46-535.

IŠČEM enosobno stanovanje ali garsonjero v Krškem ali bližnji okolici. V popoldanskem času sem pripravljen pomagati pri delu na kmetiji. Naslov v upravi lista (P40-9 MO)

motorna vozila

Z 101 z manjšo okvaro prodam zelo poceni. Tel. 25-097. (5159-MV-40)

APN 6, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. 85-977. (5162-MV-40)

Volkswagen, letnik 1972, v voznem stanju, prodam. Vrhavec, Velika Loka 52, 68000 Velika Loka. (5177-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Židnašič, Kapljučje, Gradac. Tel. 56-751. (5179-MV-40)

TOVORNJAK Deutz (5 t), kasonar, s cerado, generalno obnovljen, prodam. Tel. (061) 376-752. (5188-MV-40)

ZELO UGODNO prodam Z 101, z manjšo okvaro. Tel. 23-941. (5159-MV-40)

Z 128, letnik 81, kar. 84, prodam za 2,6 M ali menjaj za golfa do 4 M z doplačilom. Tel. 25-115. (5190-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Tel. 25-358. (P40-37-MO)

R 4, letnik 1977, prodam. Tel. 24-479, po 15. uri. (3298-MV-40)

Z 101 GT 55, letnik 1984, prevoženih 26.000 km, prodam. Tel. 71-909. (P40-28-MO)

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Tel. 27-808. (3296-MV-40)

126 P, letnik 1978, odlično ohranjen, ugodno prodam. Luzar, Gabrje 31, tel. 85-968. (3301-MV-40)

ZASTAVO 101, letnik 1987, rdeče barve, prodam. Klobčar, Boričovo, tel. 27-175. (5304-MV-40)

Z 101, letnik 1983, odlično ohranjena, in tomos avtomatik A3 KLSG, izvorni model, nov, prodam za 20% ceneje. Franc Grubar, Gorenje Vrhoplje 9, Sentejnerje. (5305-MV-40)

FIAT 126 P in skoraj nov pralni stroj obodin prodam. Rajk, Šegova 8, Novo

ameriška komedija Kdo mi ubije ženo ter (21.45) grški erotični film Mačji sindrom. 10. angleška akcijska drama Holcroftova pogodba. 11. 10. ameriški akcijski film Teksaški osamljeni McQuade. 12. 10. (16, 18, 20.) angleški avanturistični film Od tarče do smrti. 13. 10. (ob 17.) risanke; (18., 20.) ameriški kriminalni film 8 milijonov načinov smrti. 14. 10. italijanski akcijski film Rush. 15. 10. slovensko gledališče Celje Ščuka, da te kap.

SEVNICA: 8. in 9. 10. ameriška komedija Policijska patrula. 10. in 11. 10. ameriška komedija Zadnja prilika. 15. 10. ameriški akcijski film BMX banditi.

TREBNJE: 10. in 11. 10. ameriški western Barbarosa.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 8. 10. ameriški fantastični film Superman III, 9. 10. ob 18. uri ameriška komedija Policijska patrula in ob 20. uri italijanski erotični film Leteči seks. 10. 10. ob 16. uri ameriška risanka Jaka Racman in njegova klapa, ob 18. uri ameriški film Policijska patrula in ob 20. uri italijanski erotični film Leteči seks. Vsi trije filmi bodo na sporedu še v nedeljo, 11. oktobra, in ponedeljek, 12. oktobra, po enakem razporedu.

prodim

mesto. (5308-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 8/82, registrirano do avgusta 1988, prodam. Dolar, Zupančičeva 6, Krško. (5310-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1978, prodam. Božič, Orehoviča, Sentejnerje. (5311-MV-40)

JUGO 45 A, star 6 mesecev, prodam. Tel. 24-979 od 15. do 17. ure. (5312-MV-40)

MOTORNO KOLO electronic 90 prodam. Drago Saje, Veliki Kal 21, Mirna peč. (5313-MV-40)

Z 101 GTL 55, letnik 1985, prevoženih 18.000 km, prodam. Tel. 79-243. (5314-MV-40)

LADO 1200, starejši letnik, zelo dobro ohranjena, poceni prodam. Lado Kodrič, Gabrje 10 a, Krmelj. (P40-30-MO)

ZASTAVO 101, letnik 1976, ugodno prodam. Stane Tramte, Marjana Kozine 62, Novo mesto. (5316-MV-40)

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam za 330 SM. Tel. 26-165. (5317-MV-40)

OM 400, vozen, B kategorijo, prodam. Pavlič, Gor. Maharovec, Sentejnerje. (5337-MV-40)

BMW 316, letnik 1977, odlično ohranjen, prodam. Tel. (068) 33-308, popoldan. (5339-MV-40)

ZASTAVO 850 nujno prodam. Tel. 42-066. (5338-MV-40)

R 5 GL, 1100 ccm, november 85, prodam. Tel. 21-590, od 17. ure dalje. (P40-32 MO)

FIAT 126 P, letnik 81, prevoženih 48.000 km, prodam. Ogled ob 16. ure dalje. Tea Radelj, Heroja Slaka 7, Trebnje. (P40-33 MO)

ZASTAVO 101 confort, letnik 1980, prodam za 140 SM. Tel. 72-621, int. 153, dopoldan. (P40-36 MO)

126 P, letnik 1981, ugodno prodam. Cegelnica 54, Novo mesto.

TOVORNI AVTO Z 640 D prodam ali menjaj za osebni avto. Jure Prosenik, Rožno 7, 68280 Breznica. (5319-MV-40)

GOLF JL 79, dobro ohranjen, prvi lastnik, nujno prodam. Tel. 56-695. (5320-MV-40)

FIAT 126, letnik 1980, prodam. Tel. 26-118. (5321-MV-40)

ZASTAVO 750 LE, december 1982, motorno žago husquarno 650, novo, partner 440, vse malo rabljeno, ter jermernice za traktor univerzal 445 prodam. Tel. 75-801. (5325-MV-40)

125 P, letnik 1984, prodam. Taborski, Cankarjeva 13, Novo mesto. Tel. 22-820, dopoldne. (5326-MV-40)

R 18, letnik 1982, 46.000 km, prodam. Tel. 51-566. (5324-MV-40)

ZASTAVO 750 LE, letnik 81, prodam tel. 85-984. Zvonko Ban, Velike

Brusnice 71. (5096-MV-39)

Z 101 GT/3V, letnik 1985, registrirano do julija 1988, prodam. Tel. 23-939, po 15. uri. (5331-MV-40)

126 P, letnik 1977, in motor prima NSU prodam. Jenič, Stranska vas 26. (ček-MV-40)

Z101 CTL 55, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 82-468. (pol. MV-40)

DIANO, letnik 1980, prodam. Čampa, Cesta herojev 52, Novo mesto, tel. 24-364. (5334-MV-40)

LADO 1600, letnik 1980, registrirana do septembra 1988, prodam. Hribar, tel. 71-255 dopoldne ali 33-307 popoldne. (pol. MV-40)

Z 850, letnik 1981, prodam. Tel. 51-449 popoldne ali 58-298 dopoldne. (pol. MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Tel. 25-358. (P40-37 MO)

R 4, letnik 1984, prodam. Tel. 25-819. (3272-MV-40)

ZASTAVO 101, starejšo, ohranjeno, registrirano do junija 1988, prodam. Pot na Gorjanec 58, tel. 20-446. (3270-MV-30)

ŠKODO 120 LS, letnik 80, prodam za 150 SM. Raka 84, Vinji vrh. (5074-MV-39)

JUGO 45 A, letnik 86, prodam. Tel. 43-759, popoldan. (5195-MV-40)

FIAT 126 P, letnik 1986 — avgust, prodam. Senica, Sela, tel. 65-441. (ček)

FIAT 125 P, letnik 1978, prodam. Tel. 85-985. (5199-MV-40)

GOLF, letnik 81, prodam. Miro Žagar, Laze 12, Uršna sela. (3273-MV-40)

Jawo TZ 350, registrirano, prodam za 35 SM. Vera Zajc, Nemška Loka 1, Stari trg ob Kolpi. (P40-10-MO)

Z 750 LE, letnik 81, prodam. Bojanec, Ždinja vas 14, Otočec. (5197-MV-40)

ZASTAVO 101 confort, letnik 1981 — december, prodam. Tel. 60-009. (3274-MV-40)

R 4 TLS, letnik 1978, generalno obnovljen, prodam. Tel. 26-470, popoldan. (5202-MV-40)

JUGO 45 L, letnik 85, prodam. Džanković, Gor. Straža 53 (blok pri silosu), (5206-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Peter Iskra, Otočec 32. (5209-MV-40)

Z 101, letnik 1979, prodam. Tel. 22-159, dopoldan. (5210-MV-40)

TOVORNI AVTO Magirus (6 t) in oca 1000 kom. strešne opeke (bobovec) prodam. Tel. 56-283, od 18. do 20. ure. (5212-MV-40)

POLONEZ, letnik 1982, ohranjen, ugodno prodam. Tel. 68-320, zvečer. (5208-MV-40)

126 P, oktober 85, prodam. Tel. 20-548 od 20. do 21. ure. (5208-MV-40)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Tel. 52-668. (5211-MV-40)

R 4, letnik 1979, prodam za 900.000. Tel. (068) 26-200. (5213-MV-40)

Z 101 L, letnik 1978, prodam. Civovič, Cesta herojev 22, tel. 20-310. (5217-MV-40)

Z 750, letnik november 83, dobro ohranjen, prodam. Milan Nose, Rumanja vas 24. (5216-MV-40)

MOTOR 15 SLC, star tri leta, prodam. Marjan Gačnik, Škofec 11 Tržišče, 68295. (5129-MV-40)

126 P, letnik 1981, prodam. Koračin, Stopiče 30, Novo mesto, tel. 24-607 int. 83, dopoldne. (3251-MV-40)

ETZ 250 prodam. Zupan, Loška vas 3, tel. 65-331. (3252-MV-40)

OPEL KADETT 1.3, avgust 1982, odlično ohranjen, prodam. Tel. 56-270. (3256-MV-40)

126 P, letnik 1979, prodam. Marjan Kos, Rimska cesta 29, Trebnje. (3257-MV-40)

GOLF DIESEL, letnik 1983, prodam. Franc Segar, Vrhe pri Dolžu 1, Novo mesto. (3258-MV-40)

R 4, letnik 1986, in vprežno ali traktorsko sejalnico za pšenično prodam. Cena po dogovoru. Žefran, Gotna vas 29. (3260-MV-40)

GOLF, letnik 1982, bencinar, prodam. Tel. (068) 23-850. (P40-26-MO)

LADO, obnovljeno, prodam. Tel. 85-932. (3294-MV-40)

R 4, letnik 1979, prodam. Udovič, Apennek 7 pri Sentejnerju, tel. 42-289. (3263-MV-40)

Z 750, letnik 1984, ugodno prodam. Franc Judež, Vel. Orehek 29, Stopiče. (3263-MV-40)

ZASTAVO 750 SL de luxe, letnik 1979, prodam za 60 SM. Ljubjo Pužina, Uršna sela 118. (3265-MV-40)

ASCONO 16, letnik 1975, prodam. Ledeča vas 15. (3295-MV-40)

ZASTAVO 101, letnik 1977, ugodno prodam. Ogled možen od 16. ure dalje. Momčilo Mikič, Majde Šilc 20, Novo mesto. (3267-MV-40)

GOLF DIESEL, letnik 1984 S paket, 37.000 km, dobro ohranjen, ugodno prodam. Ogled v soboto in nedeljo. Benc, Orehoviča 39, Sentejnerje. (3269-MV-40)

126 P, letnik 3/82, prodam. Tel. 85-304. (3288-MV-40)

126 P, letnik 1984, in Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Tel. 85-001. (3290-MV-40)

ZASTAVO 101, letnik 1975, obnovljeno in na novo registrirano, prodam. Srebrnjak, Veliki Slatnik 34. (3277-MV-40)

ZASTAVO 101, staro 4 mesece, prodam. Cena po dogovoru. Hazbija Taraniš, Dolenske Toplice 13, tel. 23-421. (3278-MV-40)

Z 101 GTL 55 in VW 1200 nujno in ugodno prodam. Dragan, Družinska vas 90, tel. 22-441 int. 609. (3279-MV-40)

P 126, letnik 1981, prodam. Tel. 26-421 popoldne. (3281-MV-40)

ZASTAVO 750 LE, letnik 1983, prodam. Tel. 26-694. (3282-MV-40)

TERENSKO VOZILO VAZ, letnik 1974 (15.000 km), prodam. Tel. 26-367. (3285-MV-40)

ZASTAVO 101 lux, letnik 1977, prodam. Ražen, Kristanova 5, tel. (068) 24-971 popoldne. (ček-MV-40)

ŠKODO 105 S, letnik 1981, registri-

prodim

4 T OGLJA prodam. Tel. 47-525. (P40-21-MO)

RABLJEN pralni stroj Gorenje in otroško kolo prodam. Tel. (061) 876-007, popoldan. (P40-24-MO)

GROZDJE, žametno črmino, ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice. (3286-PR-40)

MLADIČE dobermana, stare 2 meseca in pol, kupirana ušesa, mati odlična, oče Ido van Diaspora, Yu-champ, inter. champ, 6 x CACIB, 7 x CAC, prodam za 22 SM. Vesna Horvatič, Velike Malence 2, Krška vas, 68262, pri Brežicah. (P40-19-MO)

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Smolenja vas 42, Novo mesto. (3283-PR-40)

ZAKONSKO posteljo in pralni stroj prodam. Tel. 44-028. (3284-PR-40)

OSTREŠJE HIŠE (16 x 9), hrastove plohe, kombi plošče (50 m², 5 cm) ter zastavo 750 prodam. Rus, Meniška vas, Dol. Toplice, tel. 65-496. (3280-PR-40)

PRALNI STROJ prodam. Tel. 45-268, vsak dan od 18. do 21. ure. (3275-PR-40)

LETO RABLJEN štedilnik Küpersbusch s pečico prodam. Može, Jurna vas 2, Novo mesto. (3271-PR-40)

CISTERNE KŽK (200 in 300 l) prodam. Tel. (061) 329-697. (P40-18-MO)

DVA stroja Xerox 660 in Nashua 1250 prodam. Tel. 71-133, dopoldan. (5198-PR-40)

8 naseljenih AŽ panjev (devet satarji) prodam. Panji so novi, čebele z veterinarskim spricvalom. Franc Hosta, Sela 6, Sentejnerje. (P40-25 MO)

RABLJEN hrastov desk (400 l) prodam. Tel. 22-292. (5204-PR-40)

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Janez Lukše, Korška vas 16. (5207-PR-40)

4 m³ suhih smrekovih desk (3—5 cm) prodam. Tel. 22-159, dopoldan. (5210-PR-40)

POCENI prodam plašč za nosečnice in razno otroško opremo (globok voziček). Tel. 26-661. (5214-PR-40)

80-BASNO harmoniko Melodija prodam. Slavka Žukovec, Gorenja vas 11, Trebnje, tel. 45-331. (5224-PR-40)

PRALNI STROJ prodam. Tel. 27-803. (5223-PR-40)

VEČJO količino žametne črmine ter telico, brejo osem mesecev, prodam. Tel. (068) 42-352. (5225-PR-40)

ZAKONSKO posteljo in dve omari prodam. Ivanka Vičič, Briljin 54, Novo mesto, tel. 25-609. (5232-PR-40)

BARVNI televizor Iskra prodam. Tel. 26-629. (5241-PR-40)

JABOLKA za ozimnico (zlati jonatan in gloster) prodam. Tel. 26-908. (3294-PR-40)

NOV küpersbusch-central in 12 W Fender ojačevalec, prodam. Stane Ko-

prodim

prodim. Tel. 47-525. (P40-21-MO)

globtour

rano do oktobra 1988, prodam. Tel. (068) 33-697. (P40-20-MO)

126 P, letnik 1978, registrirano do septembra 1988, prodam. Tel. 23-878. (P40-22-MO)

ŠKODO 120 LS prodam. Tel. 61-374. (P40-23-MO)

PASSAT WV, letnik 1975, v odličnem stanju, prodam. Jože Bevc, Mihovica 23, Sentejnerje. (5218-MV-40)

KADETT C, letnik 1974, prodam. Dimič, Župeča vas 8 a, Cerklje ob Krki. (P40-13-MO)

R 4 TL, letnik 1977, prodam. Tel. 27-776 od 15. ure dalje. (P40-12-MO)

GOLF GTJ diesel, letnik 1985, prodam. Tel. 56-301 od 19. do 21. ure. (5221-MV-40)

KOMBI Z 850 AK, 8 sedežev, letnik 1981-september, ugodno prodam. Zagorc, Velika Bučna vas 19, Novo mesto. (5220-MV-40)

GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. Tel. 26-637. (5221-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam. Tel. 84-994. (5222-MV-40)

Z 101 lux, december 1976, odlično ohranjeno, registrirano do maja 1988, ugodno prodam. Rožič, K Roku 93, Novo mesto. (5226-MV-40)

LADO 1200, letnik 1986, prodam. Tel. 43-769. (5227-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1977, obnovljeno, prodam. Marn, Dolenja vas 4, tel. 85-146. (5229-MV-40)

VISO 11 RE, letnik 1986, prodam. Anton Repovž, Srebrniča 2 a, tel. 26-323. (5231-MV-40)

R 4 GTL, letnik 1983, registrirano do julija 1988, ugodno prodam. Tel. 65-008 popoldne. (P40-15-MO)

126 P, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. (068) 44-255 po 20. uri. (5233-MV-40)

SIMKO 1100 ali wartsburg karavan prodam ali menjaj za gradbeni material. Tel. 20-408. (5237-MV-40)

ZASTAVO 750 S, letnik 1979, prodam. Jože Žagar, Birčna vas 38, Novo mesto. (5238-MV-40)

JAWO 350, letnik 1986, dodatno opremljeno, prodam. Tel. 60-094. (P40-17-MO)

Z 750 L, letnik 1977, prodam. Nadu Škocjan 66. (5239-MV-40)

KADETT, starejši letnik, prodam po ugodni ceni. Tel. 75-625. (5242-MV-40)

KADETT 1000 cm³, letnik 1976, ga-ražiran, dobro ohranjen, prodam. Rudman, tel. 25-835. (P40-16-MO)

KADETT 1200, letnik 1978, prevoženih 85.000 km, prodam za 360 SM. Tel. (068) 20-330. (5244-MV-40)

126 P, letnik 1982, ugodno prodam. Vida Blatnik, Ledeča vas 3, Sentejnerje. (3246-MV-40)

Z 750, dobro ohranjeno, prodam. Ogled popoldne. Gorjanc, Prekopa 31, Kostanjevca. (3248-MV-40)

R 4, dobro ohranjen, prodam. Marija Žura, Mačkovec 5 a. (3249-MV-40)

prodam

4 T OGLJA prodam. Tel. 47-525. (P40-21-MO)

RABLJEN pralni stroj Gorenje in otroško kolo prodam. Tel. (061) 876-007, popoldan. (P40-24-MO)

GROZDJE, žametno črmino, ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice. (3286-PR-40)

MLADIČE dobermana, stare 2 meseca in pol, kupirana ušesa, mati odlična, oče Ido van Diaspora, Yu-champ, inter. champ, 6 x CACIB, 7 x CAC, prodam za 22 SM. Vesna Horvatič, Velike Malence 2, Krška vas, 68262, pri Brežicah. (P40-19-MO)

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Smolenja vas 42, Novo mesto. (3283-PR-40)

ZAKONSKO posteljo in pralni stroj prodam. Tel. 44-028. (3284-PR-40)

OSTREŠJE HIŠE (16 x 9), hrastove plohe, kombi plošče (50 m², 5 cm) ter zastavo 750 prodam. Rus, Meniška vas, Dol. Toplice, tel. 65-496. (3280-PR-40)

PRALNI STROJ prodam. Tel. 45-268, vsak dan od 18. do 21. ure. (3275-PR-40)

LETO RABLJEN štedilnik Küpersbusch s pečico prodam. Može, Jurna vas 2, Novo mesto. (3271-PR-40)

CISTERNE KŽK (200 in 300 l) prodam. Tel. (061) 329-697. (P40-18-MO)

DVA stroja Xerox 660 in Nashua 1250 prodam. Tel. 71-133, dopoldan. (5198-PR-40)

8 naseljenih AŽ panjev (devet satarji) prodam. Panji so novi, čebele z veterinarskim spricvalom. Franc Hosta, Sela 6, Sentejnerje. (P40-25 MO)

RABLJEN hrastov desk (400 l) prodam. Tel. 22-292. (5204-PR-40)

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Janez Lukše, Korška vas 16. (5207-PR-40)

4 m³ suhih smrekovih desk (3—5 cm) prodam. Tel. 22-159, dopoldan. (5210-PR-40)

POCENI prodam plašč za nosečnice in razno otroško opremo (globok voziček). Tel. 26-661. (5214-PR-40)

80-BASNO harmoniko Melodija prodam. Slavka Žukovec, Gorenja vas 11, Trebnje, tel. 45-331. (5224-PR-40)

PRALNI STROJ prodam. Tel. 27-803. (5223-PR-40)

VEČJO količino žametne črmine ter telico, brejo osem mesecev, prodam. Tel. (068) 42-352. (5225-PR-40)

ZAKONSKO posteljo in dve omari prodam. Ivanka Vičič, Briljin 54, Novo mesto, tel. 25-609. (5232-PR-40)

BARVNI televizor Iskra prodam. Tel. 26-629. (5241-PR-40)

JABOLKA za ozimnico (zlati jonatan in gloster) prodam. Tel. 26-908. (3294-PR-40)

NOV küpersbusch-central in 12 W Fender ojačevalec, prodam. Stane Ko-

prodam

prodam. Tel. 47-525. (P40-21-MO)

novi program

TRAKTOR UTB 435 s kabino, 280 delovnih ur, prodam. Vlado Bokan, Crmošnjice 19, Semič. (5303-KS-40)

UNIVERZAL 45, nov, prodam. Primostek 18, Metlika. (5327-KS-40)

Enega od traktorjev, univerzal 45 ali zetor 2511, ugodno prodam. Žibert, Blanca, tel. 88-307. (5336-KS-40)

MOTOKULTIVATOR Honda 600 s koso, nov, nerabljen, prodam. Kozan, Tribučje 1, Črnomelj. (5180-KS-40)

TRAKTOR Porsche (13 KS), v dobrem stanju, s koso, ugodno prodam. Dolles, Drnovc 57 a, Leskovec pri Krškem. (5173-KS-40)

PLUG Posavec (10 col) z jeklenimi špicami, avto Wartburg in brejo kobiljo prodam. Kastelic, Biška vas 40, Mirna peč. (5174-KS-40)

KUPIM trosilec za gnoj (lahko star, potreben popravila) ali menjaj za enosobno traktorsko prikolico-ne kiper. Naslov v upravi lista. (5173-KS-40)

TRAKTOR Ferguson 35 prodam. Ciril Lobe, Orlaka 12, tel. (068) 84-283. (5157-KS-40)

TRAKTOR Zetor 4718 prodam. Alojz Kos, Sentejnerje 12, Mirna peč. (5155-KS-40)

kupim

NAFTNI GORILEC za centralno ogrevanje kupim. Alojz Vene, Hrastulje 5 a, Škocjan. (5240-KU-40)

posest

VINOGRAD (10 a), možno tudi za vikend, prodam. Jordan, Cerov log 44, Sentejnerje. (5179-PO-40)

GRADBENO PARCELO v okolici Novega mesta (8 km) prodam. Informacije po tel. 26-622, popoldan. (5167-PO-40)

KUPIM hišo v krški občini, blizu Sevnice ali Brežic, cena do 1,5 SM. Ponudbe pod sifro: KRŠKO. (5176-PO-40)

ZEMLJIŠČE v izmeri 1823 m², nezazidljivo, primerno za obdelavo, 1. kvalitete, prodam. Infor. pisмено na naslov: Tone Mohar, Veliko Mlačevo 37, Grosuplje. (P40-6 MO)

Zazidljivo parcelo z njivo in gozdom v Podturnu pri Hmeljniku prodam. Tel. (061) 579-546. (5189-PO-40)

ZEMLJO na Dolžu, s staro hišo in sadovnjakom, prodam. Marija Pižen, Mačkovec 7, Dvor. (3266-PO-40)

VELIKO VSELJIVO HIŠO, poleg 1 ha travnika, prodam. Ogled vsak dan popoldne. Jelovec 10, Boštanj. (5228-PO-40)

VINOGRAD v izmeri 12 a, pod Trško goro, prodam. Ogled v soboto in nedeljo, ostali dnevi v popoldanskem času. Naslov v upravi lista (3291-PO-40)

razno

V VARSTVO VZAMEM OTROKE. Tel. 42-108. (3247-RA-40)

PAZIM OTROKE DOMA. Tel. 27-125. (5234-RA-40)

UPOKOJENEC, star 72 let, z lastno hišo in nekaj zemlji, želi spoznati žensko, staro od 40 do 60 let, za skupno življenje, z dobro pokojnico. Naslov v upravi lista (5205-RA-40)

IŠČEM VARSTVO za 15-mesečnega fantka na našem domu, z manjšo pomočjo v gospodinjstvu, in sicer od 1. decembra 1987 dalje. Plačamo dobro. Informacije v popoldanskem času na tel. 26-678 ali Brod 41, Novo mesto. (3293-RA-40)

STANOVANJE in hrano dobi dekle za pomoč v gospodinjstvu. Marija Legan, Zužemberk 128. (P40-27 MO)

Starejši upokojenec išče starejšo upokojenko za gospodinjvo. Šifra: "DOLENJSKA..." (P40-5 MO)

Solze, žalost, bolečina Te zbudila ni,
nema je gomila,
kjer počivaš mirno Ti.

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nam je neizprosna usoda na krut način iztrgala našo drago mamico, hčerko in sestro

**ANICO
BRAJER**

roj. Praznik
iz Ornuške vasi

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ste v mislih z njo in ji prižigate svečke.

Vsi najdražji

V SPOMIN

4. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, brat in striček

**MILAN
SENIČAR**

iz Maistrove 6

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Njegovi: žena Ivica, brata Ciril z družino in Albin z ženo ter nečaki z družinami

V SPOMIN

FRANCU HROVATU

z Rateža 1

4. oktobra je minilo leto žalosti, bolečine in praznine, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi brat in stric. Hvala vsem, ki mu prižigate sveče, nosite cvetje in mislite nanj.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, sestre in tete

**FRANČIŠKE
MEDLE**

Vel. Brusnice 77

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje in našo mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Se posebej se zahvaljujemo vsem sosedom. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred in pevkam.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, stric in brat

**JOŽE
VINŠEK**

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in vence, za pomoč v najtežjih trenutkih ter izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo g. kaplanu in patru Cirilu za lepo opravljeni obred ter Šentjernejskemu očet.: za zapete žalostinke. Se enkrat hvala vsem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija, sinovi Jože, Štefan, Tone, Silvo z družinami in Vid ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

**ANGELE
SUHOREPEC**

roj. Jug,
Lokve 8

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izražena pisna in ustna sožalja ter spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO IMV TOZD TP Novo mesto, sodelavcem IMV TOZD TP Novo mesto in TOZD Commerce-sektor nabava in tov. Angeli Medic za poslovilne besede. Iskreno se zahvaljujemo zdravnikom in sestram nevrološkega oddelka bolnice Novo mesto. Vsem, ki ste ji pomagali, da je bila odpeljana v bolnico, še enkrat najlepša hvala, posebno med. sestri za spremstvo.

Žalujoči vsi njeni

Lokve, Žužemberk, Senčur, Ljubljana, Črnomelj

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

**ALOJZIJA
KRNC**

roj. Saje
iz Zagrada 23 pri Škočjanu

Ob boleči izgubi naše drage mame se lepo zahvaljujemo sorodnikom in krajanom za podarjeno cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni Anderličevim ter ostalim sosedom, delovnim organizacijam Gorjanci-TOZD TP in Gostinstvo ter Izdelava umetnega kamna Kocjan, Jožetu Markoviču za poslovilne besede ter gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Jože, sinova Mirko in Jože z družino, hčerka Marija z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi in mučni boleznini nas je v 78. letu za vedno zapustila naša dobra žena, mati, stara mati in prababica

**TEREZIJA
KUMP**

roj. Radovič
z Obrha pri Dragatušu št. 2

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in pokojno pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Angeli Lašič in Mariji Svetič za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala tudi pevskemu zboru iz Dragatuša za zapete žalostinke in župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoči: mož Franc, sinova Zdravko in Franc, hči Cvetka z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil naš skrbni mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

**VLADO
NUSDORFER**

iz Šalke vasi 156 pri Kočevju

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, bližnjim sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in vence ter številno udeležbo na poti k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo g. župniku za opravljeni obred, pevkam, delavski godbi Kočevje, govorniku Ivanu Škrobarju in vaščanom iz Zeljn.

Žalujoči: žena Marija, sin z družino, hčerke z družinami, snaha Micka ter vnuki in pravnuki

ZAHVALA

V žalosti sporočamo, da je v komaj 51. letu starosti ugasnilo plemenito srce našemu dobremu in nadvse skrbnemu možu, očetu, bratu ter stricu

ANTONU MIKETIČU

iz Čudnega sela pri Črnomlju
živečemu v Edmontonu, Kanada

Ob boleči izgubi našega dobrega in skrbnega moža, očeta, brata ter strica se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence, sosedom, ki ste nam pomagali in sočustvovali z nami v najtežjih trenutkih, zlasti sosedom Grdešičevim, Mavsarjevim in Petrovčičevim za požrtvovalno pomoč, gospodu župniku za lepo opravljeni obred, pevcem za zapete žalostinke ter prijateljem, znancem in sorodnikom, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Globoko žalujoči: žena Cilka, hčerki Rina in Kristina, sestra Malči z družino, brata Rajko in Rafko z družinami ter ostalo sorodstvo

Srce molči in pričakuje,
a ni stopinje od nikjer.
(Josip Murn)

ZAHVALA

V 81. letu življenja je tiho in skromno, kakor je živela, odšla od nas naša najdražja

PEPCA SLADIČ

iz Velike Bučne vasi 31

Od nje smo se poslovili 30. 9. 1987. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, katerega je pokojna tako ljubila. Za nesebično pomoč v težkih trenutkih se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim prijateljem, sosedom in vaščanom. Posebno zahvalo smo dolžni govornikom organizacije ZB in KS Bučna vas, ki sta lepo opisala njeno življenjsko pot, prepleteno s trdim delom in predanostjo NOB. Hvala nosilcema prapora in zastave, pogrebem, godbi in pevcem za zapete žalostinke. Vsem skupaj še enkrat naša iskrena zahvala!

Žalujoča hčerka Mimi z možem, vnuka Lojze in Marta z družino

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari atek, tast, stric in svak

IVAN RUŽIČ

iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo organiz. ZZB NOV, kolektivom Novoteksa in Beti, govornikom tov. Valenčiču in tov. Matjašiču ter godbi na pihala iz Metlike. Priscrna hvala osebju zdravstvenega doma Metlika in oddelka za intenzivno nego internega oddelka bolnišnice Novo mesto. Vsem še enkrat hvala za pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 65. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja

JUSTI BRCAR

roj. Čeh,
iz Prelesja 18 pri Šentrupertu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, posebno Zalki in Franci, vaščanom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in izraženo sožalje. Zahvala zdravstvenemu osebju ZD Trebnje, posebej dr. Žnideršiču, Splošni bolnici Novo mesto, posebej dr. Čehovi in sestri Zdenki za nesebično pomoč, godbi in pevcem za zapete žalostinke, župniku za lepo opravljeni obred, pogrebem ter vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

Prelesje, 1. oktobra 1987

JOŽE STAREŠINIČ

Pred mnogimi desetletji je v šolo na Preloko hodilo štiristo otrok. Pred leti, ko je število učencev padlo pod deset, so šolo uknili in učence vozijo v Vinico. To dovolj nazorno govori, kako so se ti kraji v zadnjih sto in več letih praznil...

ko končal v Kranju. Počimniško prakso je od začetka opravil v viniškem Novoteku in se po končanem študiju vrnil domov na Preloko ter se zaposlil v Vinici. Najprej je bil pomočnik mojstra, potem kontrolor, vodja proizvodnje in sedaj je direktor.

Jože Starešinič, še ne 30-letni Preločan, je prve štiri razrede osnovne šole še končal v rojstni vasi. Učila ga je mama, takrat je edina učiteljica za vse štiri razrede. Prvi in drugi razred skupaj dopoldne, tretji in četrti, spet skupaj, popoldne. Odkar so šolo uknili, se Starešiničeva skupaj z otroki vozi v Vinico. Jože se je po končani osemletki vpisal na srednjo tekstilno šolo v Kranju.

Zadnja leta se je tudi na Preloki veliko spremenilo, v precejšnji meri tudi zaradi prizadevanosti in sposobnosti Jožeta Starešiniča in drugih mlajših vaščanov, ki so se odločili, da bodo živeli v svoji vasi. V Nemčiji dela samo še eden, ostali so se vrtni, zgradili nove hiše, nakupili kmetijske stroje, mladi se na delo vozijo od doma.

Novoteksov štipendist sem postal leta 1972, po končani srednji tekstilni šoli so me štipendirali tudi kot studenta na višji šoli za organizacijo dela, ki sem jo prav ta

ko končal v Kranju. Počimniško prakso je od začetka opravil v viniškem Novoteku in se po končanem študiju vrnil domov na Preloko ter se zaposlil v Vinici. Najprej je bil pomočnik mojstra, potem kontrolor, vodja proizvodnje in sedaj je direktor. »Dodobra poznam vse delo v našem tozdu. Mi smo proizvodni toz, ozko specializirani za izdelavo moških in ženskih hlač ter kril in jaz sem tehnično, proizvodno usmerjen direktor. V administraciji imamo le pet, šest ljudi, vseh zaposlenih pa je 340, velika večina od teh je žensk, na delo, ki poteka v dveh izmenah, pa prihajajo z obeh strani Kolpe. Tako rekoč vse delamo za izvoz. Ta tovarna je ne samo za Vinico, ampak še za številne kraje z obeh strani Kolpe rešitev, morda je za sosednje hrvaške kraje še pomembnejša, saj med Dugo Reso, Ogulinom in Vrbovskim ni tovarne, kjer bi se sicer te ženske lahko zaposlile. In to znajo ceniti.« Zgodi se, da pozimi avtobus ne more odpeljati na delo zaradi novo zapadlega snega, pa ga ženske same skidajo. Seveda imajo ti ljudje doma še zemljo in na to ne smemo pozabiti. Zlasti pri dopustih je treba kar se da uspešno krmari med tovarno in zemljo.

A. BARTELJ

Pasje tekmovanje

V Ribnici zmagal Mariborčan — Dva tečaja na leto

RIBNICA — Kinološko društvo Ribnica, ustanovljeno leta 1979, je bilo organizator nedavnega republiškega tekmovanja službenih psov skupine B. Na poligonu na Ugarju in kasarni Mirka Bračiča se je predstavilo 17 vodnikov psov s svojimi ljubljenci, ki so tekmovali v vaji poslušnosti, sedenju ter napadu in obrambi.

Instruktor Kinološkega društva Ribnica Bogdan Gruden pa je o delu ribniškega društva povedal: »Med Ribničani je zanimanje za delo s psi in za njihovo vzgojo. Možnosti za vadbo so dobre, odkar imamo vadišče na Ugarju. Prav zdaj traja tečaj, ki se ga udeležuje 8 vodnikov. Vsako leto imamo v marcu začetni tečaj, jeseni pa nadaljevalnega. Po tečaju so izpiti, nakar lahko vodniki s psi nastopajo tudi na tekmovanjih. V društvo se lahko včlanijo vsi, ki imajo rodovniške ali pa nerodovniške pse, pa tudi ljubitelji psov, ki štirinožnih prijateljev (še) nimajo.«

M. GLAVONJIČ

V RESTAVRACIJI TRGAL DENAR

NOVO MESTO — Novomeški mličniki so 28. septembra pridržali do izteka 26-letnega Hamdijo Bajrića iz Bajericeve, ki je vinjen v novomeški restavraciji. Pri vodnjaku trgala denar in se nedostojno obnašal. Bajrića čaka sedaj pot k sodniku za prekrške.

PADLI ŠE TRIJE

KOČEVJE — V revirjih lovskih družin, ki spadajo v kočevsko lovskegaštevno območje, so v teh dneh oz. nočeh padli trije medvedje, in sicer v lovskih družinah Dolenja vas, Loški potok in Turjak. Dva sta odstrelila gosta iz Avstrije, turjaškega pa domačina. Zjaj je za odstrel predvidenih še 6 medvedov, in sicer trije od tega na račun lani neizpoljenega plana za odstrel medvedov.

VESELI DIRENDAJ

NOVO MESTO — Za teden otroka pripravljajo Občinska zveza prijateljev mladine, VVO in novomeške osnovne šole Veseli direndaj, ki bo v petek, 9. oktobra ob 15.30 pred športno dvorano, v primeru slabega vremena pa v njej. Otroci bodo sodelovali v zabavnih igrah, za razvedrilo pa bodo poskrbeli še Toni Gašperič, ansambel Iskra, čarovnik, folkloristi, taborniki, plesalci plesne šole in ljubitelji malih živali.

KOS POLOŽIL JELENA — Začel se je jelenj rok in lov na jelene. Koliko jih je doslej padlo na Kočevskem, še ni znano. Zanesljivo pa je tega jelena (na fotografiji) položil na dlako kočevski lovec Milan Kos. Plen si je med kratkim postankom sredi Kočevja ogledalo več mladih in odraslih. (Foto: Prine)

Vročča moda na Vinomeru

Beti predstavila kolekcijo za pomlad-poletje 88

METLIKA — Te dni je metliška Beti svojim kupcem predstavila kolekcijo za pomlad-poletje 1988. Po že ustaljenem načinu za kupce iz Slovenije v septembru prireajo na Vinomeru pri Metliki interne modne revije, na katerih prikažejo najbolj značilne modele iz nove kolekcije.

V novi kolekciji za pomlad-poletje 88 je okoli 350 različnih modelov, od tega je samo kopalk več kot sto modelov. Nova kolekcija obsega tako kopalke, kot spalne srajce, jogginge, puloverje, obleke za prosti čas, perilo, in to tako za bolj zahtevne, kot za skromnejše kupce. Modeli iz te kolekcije bodo prihajali v trgovine od januarja do junija.

BETINA POMLAD-POLETJE 88 — V Betini kolekciji za pomlad-poletje 88 je okoli 350 modelov, največ kopalk. Kupcem iz Slovenije so novo kolekcijo septembra predstavljali na internih modnih revijah na Vinomeru pri Metliki.

Ogrožena divjad

Krški lovci so praznovali 40-letnico

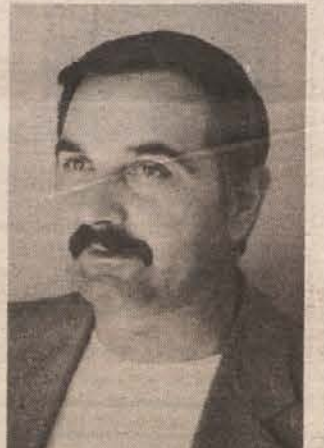
KRŠKO — Lovska družina Krško si prizadeva, da bi v visoko urbaniziranem okolju, kjer deluje, ohranila in obrnila divjad pred vplivi gostega prometa, industrije in kmetijstva. Prav zato je krška občinska skupščina lovske družini ob njeni 40-letnici podelila priznanje občine Krško.

Starešina lovske družine Krško Jože Žabkar je povedal, da so bila lovišča, s katerimi sedaj upravlja lovska družina, po drugi svetovni vojni do kraja izropana. Zato je bila poglavita naloga lovcev, da stalci divjadi dvignejo na raven, kakršna je bila pred vojno. V lovišče so vlagali predvsem zajce, jezebe in fazane. Uspehi takega dela so se kmalu pokazali, saj so nekaj divjadi lahko odstrelili celo za tuje kupce, v lovišču pa so bili pogosti gostje tudi italijanski lovci.

Tako zaslužen denar so spet vlagali v lovišče in za divjad gradili zavetišča, ki sedaj merijo več kot pet hektarov.

»Sedaj pri nas ni več lovškega turizma, pa tudi vsakoletni vilicašti lov, ki ga priredimo ob dnevu republike, ni bogat s plenom. V našem lovišču je svoje opravil promet, saj vsako leto najdemo tudi po 300 kosov povozne nizke divjadi, ki je za naše lovišče najpomembnejša. Svoje opravila tudi zgodnja košnja in uporaba pesticidov ter herbicidov, tako da je divjad v našem lovišču ogrožena tudi od kmetijstva. Zato seveda vlagamo veliko naporov v to, da bi divjad preživela. Gradimo krmišča, postavljamo ograje, kakor je pač predvideno za vsak sektor. In v teh sektorjih opravijo lovci toliko prostovoljnih delovnih ur, kolikor je potrebnih, da je delo opravljeno. Seveda divjad povzroča tudi škodo na kmetijskih površinah, denarja pa je premalo, da bi škodo pokrili, saj je cena divjadi nizka, drugih virov dohodka pa nimamo. Mnogi menijo, da bi bilo treba divjad kar pobiti, s takim mnenjem pa se lovci kajpada ne moremo strinjati.« pravi Jože Žabkar.

J. S.

Jože Žabkar, starešina lovske družine Krško

Potepuški psi pomorili ovce

Nenavaden pokol pri Metliki — Za škodo so odgovorni malomarni lastniki

METLIKA — Prejšnji ponedeljek dopoldne sta lahko Slavko Dragovan in Božo Spoljar, ki imata svoje ovce na pašji v ogradi v bližini Berčic nad Metliko, vsa zgrožena ugotovila, da sta čez noč ostala brez polovice svoje črede. Kar deset od dvajsetih živali sta našla mrtvih v ogradi ali pa zavlečenih nekaj desetih metrov iz nje.

polovica mrtve črede, mlada jagnjeta in breje ovce tik pred kottitvijo ter deset bolj ali manj poškodovanih ovac. Škodo ocenujeta na približno 80 milijonov starih dinarjev. Ker črede nimata zavarovane, bosta morala celotno škodo sama trpeti.

Veterinarskim inšpektorjem in lovcem je bilo ob ogledu kraja tragedije in sledov na poškodovanih in poginulih živalih takoj jasno, da ne gre za večjo roparsko žival, se pravi, da so takoj lahko izključili medveda, pa tudi volka, ki sicer kolje ovce, vendar to opravi bolj strokovno. Tudi ris je bil kaj hitro izključen iz kroga osumljenih, saj ne trga in ne poškoduje živali tako grdo.

Tako je sum ostal le na potepuških psih, katerih lastniki iz Metlike ali okoliških vasi so toliko neprevidni ali malomarni, da jih pustijo odvezane brez nadzorstva. Lovci pravijo, da je izključeno, da bi to bili klateški psi brez lastnikov, saj takih na svojem terenu že dlje časa niso opazili. Lastniki psov so za povzročeno škodo tudi odgovorni. Da bodo lovci v prihodnje še bolj kot do sedaj pozorni na neprivezane pse, je samo po sebi umevno, kaže pa, da tudi ovrčereji ne bodo smeli biti več tako brez skrbi, vsaj dokler se ne bo ugotovi-

lo, s katerih dvorišč izhajajo moriški psi.

T. JAKŠE

SAVI V SPOMIN — Free 48, najboljši rockband na Dolenskem, Center za dehumanizacijo iz Maribora, nagradjeni letošnje Zlate ptice in Martin Krpan z Vladom Kreslinom za krmilom, so prejšnji petek privabili na največjo rock prireditvev po krškem mladinskem kongresu v dvorano Partizana v Sevnico številne ljubitelje rocka iz Posavja, Zasavja in Ljubljane. Sevnški mladinci so pripravili ekološko stojnico in zbrali okrog 350 podpisov proti gradnji jedrskih elektrarn. Spomnili so se Save nekoč in danes, ki ji bodo hidroelektrarne dokončno spremenile podobo. V nogometni tekmi med M Punk United Teamom revije Mladina in domačin ŠD Primo Trubar so bili boljši gostje s 4:3. Na sliki: med rock prireditvijo v dvorani. (Foto: P. Perc)

KOT NA BOJNEM POLJU — Ko smo ponoči prišli preverit, če so se potepuški psi vrnili na gostijo, nas je pričakal takle prizor. Kaj vse so morale preživeti uboge živali, ko so vse ogrizene in krvave begale po ogradi pred besnimi psi, dokler niso do konca izkvravele! (Foto: T. Jakše)

Rick Astley se je v hipu povzpela na sam vrh lestvice in zrinil Jacksona na 2. mesto, takoj za Jacksonom pa se je uvrstila novost s prejšnjega tedna La Bamba. Pravi mali puč na lestvici bi lahko dejali. Zreb je krepko pomešal predlagatelje in izbral RENATO GRUBAR z Otočca; prejela bo majico z znakom Diskoteke Otočec, do diska pa tako nima daleč in bo lahko tam prisluhnila najbolj priljubljenim hitom.

- Vrstni red na lestvici je ta teden naslednji: 1. Never gonna give up — RICK ASTLEY 2. Just can't stop loving you — M. YACKSON 3. La Bamba — LOS LÖBOS 4. Funk Town — PSEUDO ECHO 5. Luka — S. VEGA 6. Who's that girl — MADONNA 7. Nothing gonna stop me now — S. FOX 8. I want you sex — G. MICHAEL 9. Goodbye stranger — PEPSI & SHIRLEY 10. Sweet sixteen — BILLY IDOL

Predloge za vašo in našo lestvico pošiljajte na naslov: KRKA — Zdravilišča, Diskoteka Otočec, 68222 Otočec, s pripisom LESTVICA.

KORISTNA STRAN AGROKOMERCA

Repičani že govorijo, da je bila afera z nepokritimi menicami po eni strani dobra. Če se ne bi to zgodilo prej, bi se slej, pravijo. Potem bi bili šele v pravem zosu. K takšnemu razmišljanju in sklepanju so jih pripeljale izkušnje. Ko so gradili cesto čez Zeleno goro, so naredili tudi zelo oster ovinek. — Bo mrtvih, bo, je govorila Mara Repička, strokovnjaki pa so se nasmihali. — Baba naj dela svoj posel, so si mislili.

Prvi se je razstrelil na ovinku stari repiški župnik. Teden za njim so se zaletele tri Repičanke, vračajoče se z deklščine, dan za tem pa je zletel v jarek sam tovariš Zupan. Zlomil si je desno roko in nos. Kmalu zatem so cesto speljali brez tega ovinka. — Nesreče so pripomogle, da imamo ravno pot, je zabavljala Mara epiška. Nekaj podobnega je bilo z dotranim mostom v Dolenji Repičevi dragi. — Most je lesen, sesul se bo, so protestirali krajani.

Hodili so na občino, tam tolkli po mizah, opozarjali so, kričali, prosili. Nihče jih ni poslušal. Edini odgovor, ki so ga dobili, je bil ta, da ni denarja. — Počakati bo treba še nekaj let. Prednost pred mostom ima napeljava vodovoda, elektrike in postavitve spomenika. Potrpite, se je izmotaval tovariš Izvršnik. Neko sončno soboto je zletel v potok avtobus, poln delavcev. Šoferja in štirinajst potnikov so nemudoma odpeljali v bolnišnico, trinajst neposrednikov pa so zakr-pali v repiškem zdravstvenem domu.

Le dan pozneje so delavci Hitro-grada že postavljali ogrodje. — Sreča, da je most zlezel vase, tako bomo vsaj prišli do novega, so se veselili Dolnjerepičani. Iznane nepokrite menice v milijardnih zneskih so sicer velikanška družbena in politična škoda, toda Repičani vedo, da so prinesle tudi korist. — Tako bo nastal vsaj red pri bančno denarnem poslovanju, se muzajo in čakajo novih škandalov. TONI GAŠPERIČ